

Tweede Kamer
DER STATEN-GENERAAL

EINDRAPPORT PARLEMENTAIRE VERKENNING

Prestaties in de Strafrechtketen

Juli 2023 | Rapporteurs Parlementaire Verkenning Prestaties in de Strafrechtketen

Inhoud

1	Samenvatting	5
2	Inleiding	7
2.1	Achtergrond: zorgen van de Kamer over de strafrechtketen	7
2.2	Een parlementaire verkenning strafrechtketen	11
2.3	De aanpak van de parlementaire verkenning	14
2.4	De scope van de parlementaire verkenning	16
2.5	Dankwoord.....	17
3	Bevindingen op basis van het overzicht van de parlementaire behandeling	19
4	Problemen gesignaleerd vanuit keten	21
4.1	Gebrekkige coördinatie van de keten	21
4.1.1	Ketendoelen ontbreken.....	22
4.1.2	Onvoldoende ketenperspectief in bekostigingssysteem	22
4.1.3	Onvoldoende ketenperspectief bij nieuwe wetgeving en beleid.....	22
4.2	Toegenomen complexiteit strafzaken	23
4.3	Digitalisering lukt niet.....	23
4.4	Gebrek aan personeel	23
4.5	Zorgen over jeugdstrafrecht	24
5	Oplossingen gesignaleerd vanuit keten	25
5.1	Meerjarige en stabiele financiering	25
5.2	Integrale benadering voor nieuw beleid en nieuwe wet- en regelgeving	25
5.3	Oplossingen op het gebied van digitalisering en informatiehuishouding	25
5.4	Andere oplossingen die de druk op de keten kunnen verlichten	26
6	Bevindingen op basis van het rondetafelgesprek	27
6.1	Gedeelde zorgen: het gaat niet goed in de strafrechtketen	27
6.2	Digitalisering en modernisering Wetboek van Strafvordering.....	27
6.3	Financiering, sturing en verantwoording.....	28
6.4	Decentrale ketensamenwerking	28
6.5	Andere oplossingen die de druk op de keten kunnen verlichten	29
7	Bevindingen op basis van rapporten van de Algemene Rekenkamer	31
7.1	Al meer dan tien jaar dezelfde problemen	31
7.2	Te weinig regie minister	31
7.3	Gebrekkige ketensamenwerking.....	32
7.4	Informatievoorziening onvoldoende	33
7.5	Nadelen financieringssystematiek.....	34
8	Bevindingen op basis van het Commissiedebat	37
9	Conclusies Parlementaire Verkenning	39
10	Aanbevelingen	43

Bijlagen

1	Input organisaties en position papers rondetafelgesprek
2	Overzicht parlementaire behandeling prestaties strafrechtketen
3	Verslag Rondetafelgesprek strafrechtketen 11 mei 2023
4	Verslag Commissiedebat strafrechtketen 14 juni 2023

1 Samenvatting

In het vergaderjaar 2022-2023 heeft de vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid een parlementaire verkenning uitgevoerd naar de prestaties in de strafrechtketen. De strafrechtketen bestaat uit een veelheid van organisaties die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het opsporen van strafbare feiten, het vervolgen en berechten van daders en voor de uitvoering van straffen. De verschillende organisaties doen dat vanuit hun eigen rol en bevoegdheden binnen de rechtsstaat. De organisaties uit de strafrechtketen worden grotendeels gefinancierd vanuit de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De systematiek van bekostiging van de verschillende organisaties binnen de strafrechtketen loopt uiteen. Het gaat om grote bedragen publiek geld per jaar: de financiële omvang van de strafrechtketen als geheel is bijna de helft van de begroting van het departement Justitie en Veiligheid. Bovendien wordt er in de hele keten al minstens tien jaar lang elk jaar meer uitgegeven dan begroot, met enkele honderden miljoenen per jaar. De commissie voor Justitie en Veiligheid maakt zich al lang zorgen over de strafrechtketen, vooral over (lange) doorlooptijden, sepots, voorraden (plankzaken) en de vraag hoe in de strafrechtketen doelen gesteld en gemeten worden.

Vraagstelling

De rapporteurs, Ellian (VVD) en Mutluer (PvdA) formuleerden drie overkoepelende vragen voor de parlementaire verkenning:

- Wat zijn de belangrijkste problemen in de strafrechtketen?
- Wat is ervoor nodig om te zorgen dat de strafrechtketen beter gaat functioneren?
- Hoe krijgt de Kamer meer grip op de strafrechtketen?

Aanpak

De rapporteurs hebben schriftelijke input gevraagd van organisaties uit de strafrechtketen. De commissiestaf heeft deze input geanalyseerd en een overzicht van de parlementaire behandeling opgesteld. Verder zijn er technische briefings en een rondetafelgesprek geweest. De voorlopige bevindingen zijn besproken in een Commissiedebat met de verantwoordelijke bewindspersonen.

Conclusies

De rapporteurs concluderen dat er nog veel werk aan de winkel is voor de strafrechtketen. Als de strafrechtketen op dezelfde voet doorgaat als de afgelopen tien jaar, dan voorzien de rapporteurs telkens dezelfde problemen. Er rust een gezamenlijke verantwoordelijkheid op alle betrokkenen om de strafrechtketen toekomstbestendig te maken. De rapporteurs komen tot de conclusie dat de ministers meer regie op zich kunnen nemen, vooral op het gebied van bedrijfsvoering, om zo de problemen in de keten vanuit een overkoepelende rol aan te pakken.

De rapporteurs concluderen verder dat er sprake is van een gebrekkige coördinatie van de keten. Dit uit zich in het feit dat ketendoelen ontbreken, er onvoldoende

ketenperspectief is in het bekostigingssysteem en dat er onvoldoende ketenperspectief is bij nieuwe wetgeving en beleid. En waar er wel doelen worden gesteld, zoals voor de afhandeling van zedenzaken, worden er geen consequenties aan verbonden als deze doelen niet worden gehaald. De keuzes en prioriteiten bij de ene organisatie, hebben altijd impact op de bedrijfsvoering van andere organisaties in de keten.

De rapporteurs constateren dat problemen met de informatiehuishouding en digitalisering grote obstakels zijn voor het functioneren van de strafrechtketen. De geconstateerde problemen lopen uiteen van de gebrekkige datakwaliteit, verouderde automatisering, juridische knelpunten in de gegevenswisseling, tot een gebrek aan afspraken tussen ketenpartners over toegang, overdracht en beveiliging van data. Dit alles leidt ertoe dat ketenpartners en ook de bewindspersonen niet of te laat over de informatie beschikken die zij nodig hebben.

Ten slotte concluderen de rapporteurs dat het ontbreekt aan ketenperspectief in de financiering. Ook ontbreekt het aan realistische ramingen en nacalculaties.

Aanbevelingen

Op basis van de parlementaire verkenning bevelen de rapporteurs de bewindspersonen aan om:

- de wettelijke (niet inhoudelijke) sturingsmogelijkheden ten aanzien van de bedrijfsvoering van de politie, het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak te expliciteren en daadwerkelijk in te zetten;
- de indicatoren van de strafrechtketenmonitor aan te aanscherpen;
- de bedrijfsmatige doelstellingen van de politie, het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak te expliciteren, over een periode van tenminste 3 jaar en dit overzicht toe te voegen aan de beleidsagenda van de begroting;
- organisaties op afstand bedrijfsmatige keuzes en financieel beheer inzichtelijk te laten maken, waaronder de vermelding van aantal fte in primaire proces;
- een begin te maken met het formuleren van ketendoelen en/of ketenoverstijgende doelen;
- ervoor te zorgen dat de separate financiering van organisaties in de strafrechtketen nauwkeuriger en beter op elkaar is afgestemd;
- alternatieven voor de doorslaggevende rol van het Prognose Model Justitiële Ketens te ontwikkelen;
- de kansen om de strafrechtketen te ontlasten in kaart te brengen inclusief de (on)mogelijkheden om deze in praktijk te brengen;

De rapporteurs bevelen de Tweede Kamer en de bewindspersonen gezamenlijk aan om:

- zorg te dragen voor stabiele niet-conjunctuurgevoelige financiering van de strafrechtketen;
- bij nieuwe wetgeving en beleid rekening te houden met de consequenties voor de gehele keten.

2 Inleiding

In het vergaderjaar 2022-2023 heeft de vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid een parlementaire verkenning uitgevoerd naar de prestaties in de strafrechtketen. Voor u ligt het eindrapport van deze verkenning. In deze inleiding wordt uitgelegd wat de strafrechtketen is, waarom de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid een verkenning heeft uitgevoerd en hoe deze verkenning is aangepakt. In de hoofdstukken daarna wordt verslag gedaan van de bevindingen van de verkenning.

2.1 Achtergrond: zorgen van de Kamer over de strafrechtketen

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid bespreekt regelmatig de strafrechtketen. Per jaar debatteert de commissie één of twee keer tijdens het commissiedebat 'Strafrechtketen' specifiek over het functioneren van de strafrechtketen. Maar ook in andere debatten waar het gaat om onderdelen van de strafrechtketen wordt het functioneren van de keten besproken. De commissie adresseert dan bijvoorbeeld vraagstukken die betrekking hebben op (lange) doorlooptijden, sepots, voorraden (plankzaken) en de vraag hoe in de strafrechtketen doelen gesteld en gemeten kunnen worden. Ook behandelt de Kamer de begrotingen en jaarverslagen van de organisaties uit de strafrechtketen.

De commissie maakt zich zorgen over het functioneren van de strafrechtketen. Deze zorgen zijn niet nieuw. In 2012 publiceerde de Algemene Rekenkamer (ARK) het rapport *Prestaties in de Strafrechtketen*.¹ De ARK constateerde ernstige tekortkomingen: gebrekkige informatievoorziening, gebrekkige sturing, ondoelmatige besteding en rechtsongelijkheid.

Sindsdien heeft de Kamer zich met regelmaat over de strafrechtketen gebogen. Ook is er veel informatie naar de Kamer gestuurd. Als bijlage 2 bij dit rapport wordt een omvangrijk overzicht van de parlementaire behandeling gevoegd, waarin de belangrijkste activiteiten en stukken sinds 2012 zijn opgesomd. Dit overzicht laat zien dat de Kamer al ruim tien jaar zorgen heeft over de strafrechtketen en hier op verschillende manieren aandacht aan heeft gegeven.

Wat is de strafrechtketen

De strafrechtketen bestaat uit een veelheid van organisaties die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het opsporen van strafbare feiten, het vervolgen en berechten van daders en voor de uitvoering van straffen. De verschillende organisaties doen dat vanuit hun eigen rol en bevoegdheden binnen de rechtsstaat. De organisaties uit de strafrechtketen worden grotendeels gefinancierd vanuit de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

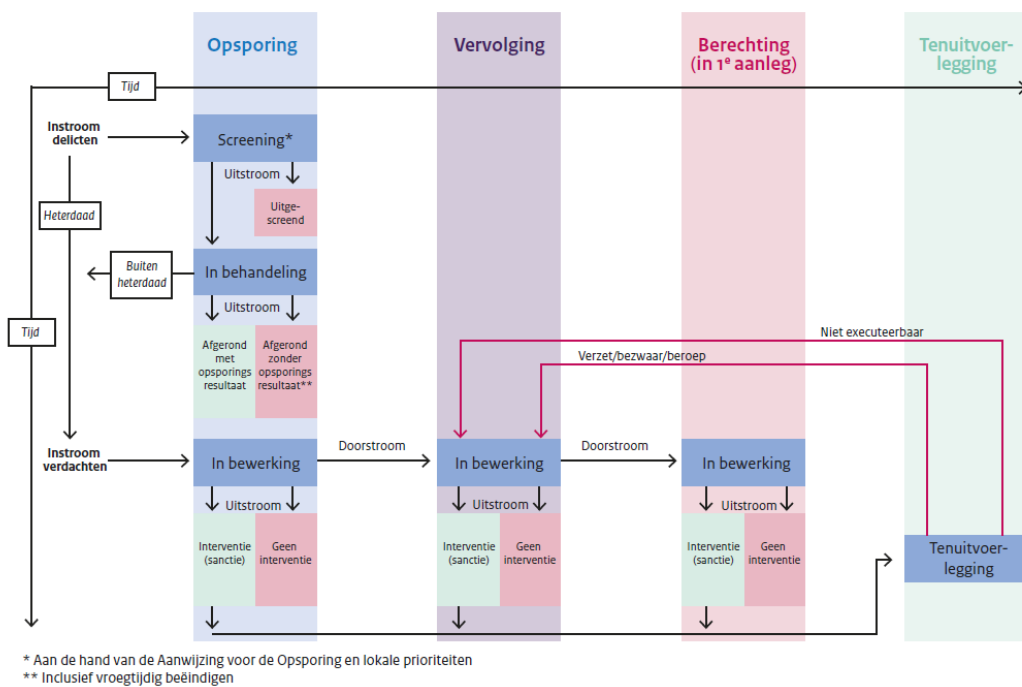
---

¹ Kamerstuk II 2011/12, 33 173, nr. 1.

Met het woord keten wordt meestal een aaneengeschakelde opeenvolging van handelingen bedoeld. Een keten wordt gezien als een ketting met schakels die ongeveer even groot zijn en die goed in elkaar passen. Dit beeld klopt niet met de werkelijkheid van de strafrechtketen. De strafrechtketen is een complex geheel, waarin in de aard zeer verschillende organisaties een rol spelen. Die organisaties worden elk op een andere manier aangestuurd en gefinancierd en sommigen hebben ook taken buiten het strafrecht.

In de technische briefing door het ministerie van Justitie en Veiligheid (waarover later meer) werd de strafrechtketen als volgt schematisch weergegeven:

De strafrechtketen is sterk vereenvoudigd en schematisch als volgt weer te geven:

Sturing en financiering

De organisaties in de strafrechtketen zijn op verschillende wijzen gelieerd aan het ministerie van Justitie en Veiligheid en ook de sturingsrelaties lopen uiteen. Sommige organisaties geven uitvoering aan beleid dat gemaakt wordt op het ministerie van Justitie en Veiligheid, andere worden *sui generis* genoemd, wat op zichzelfstaand betekent. Deze *sui generis* organisaties hebben meer autonomie en de relatie met het departement is voor deze organisaties wettelijk geregeld. Hoewel deze organisaties

onafhankelijk zijn als het gaat om de inhoud, kan de minister van Justitie en Veiligheid wel sturen op de bedrijfsvoering.²

Bij een aantal organisaties is in de relatie met het departement sprake van het sturingsmodel, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de rollen van eigenaar, opdrachtgever en opdrachtnemer. Voor andere organisaties is sprake van een subsidierelatie die vorm krijgt door de verbonden voorwaarden aan de bijdrage- of subsidieverstrekking. De financiële omvang van de organisaties uit de keten loopt sterk uiteen. Hieronder volgt een overzicht van de organisaties die input hebben geleverd voor de parlementaire verkenning (waarover later meer), hun relatie met het departement en de globale financiële omvang. De financiële omvang van de strafrechtketen als geheel is bijna de helft van de begroting van het departement Justitie en Veiligheid.

Organisatie	Relatie met ministerie	Omvang begroting 2023
Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)	Dienst onder directe verantwoordelijkheid. Sturingsmodel van toepassing.	168 miljoen euro
Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)	Agentschap onder directe verantwoordelijkheid. Sturingsmodel van toepassing.	2,9 miljard euro
Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)	Agentschap onder directe verantwoordelijkheid. Sturingsmodel van toepassing.	197 miljoen euro
Nederlands Forensisch Instituut (NFI)	Agentschap onder directe verantwoordelijkheid. Sturingsmodel van toepassing.	98,4 miljoen euro
Justitiële Informatiedienst (Justid)	Agentschap onder directe verantwoordelijkheid. Sturingsmodel van toepassing.	75 miljoen euro
Stichting Reclassering Nederland (SRN)	Rechtspersoon met wettelijke taak. Subsidierelatie met ministerie.	168 miljoen euro

² De minister is bevoegd om te prioriteren in de taakuitvoering van de politie (Politiewet 2012, art. 18). De minister kan algemene en bijzondere aanwijzingen geven inzake de uitoefening van taken en bevoegdheden van OM (Wet RO, art. 127). De minister kan aanwijzingen geven in het kader van de bedrijfsvoering aan de Raad voor de Rechtspraak, die op zijn beurt aanwijzingen kan geven aan de gerechtshoven (art. 92 en 93 Wet RO).

Stichting Verslavingsreclassering GGZ	Rechtspersoon met wettelijke taak. Subsidierelatie met ministerie.	84 miljoen euro
Stichting Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering	Rechtspersoon met wettelijke taak. Subsidierelatie met ministerie.	26 miljoen euro
Stichting HALT	Rechtspersoon met wettelijke taak. Subsidierelatie met ministerie.	13 miljoen euro
Politie	<i>Sui Generis</i> organisatie. Relatie vastgelegd in Politiewet 2012.	7,2 miljard euro
Raad voor de Rechtspraak (RvdR)	<i>Sui Generis</i> organisatie. Relatie vastgelegd in de Wet op de rechterlijke organisatie.	1,3 miljard euro
Openbaar Ministerie (OM)	<i>Sui Generis</i> organisatie. Relatie vastgelegd in de Wet op de rechterlijke organisatie.	681 miljoen euro
Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA)	Publiekrechtelijke beroepsorganisatie. Relatie vastgelegd in de Advocatenwet.	0 euro

De systematiek van bekostiging van de verschillende organisaties binnen de strafrechtketen loopt uiteen. De politie wordt gefinancierd door inputbekostiging (bekostiging op basis van gewenste formatie). Het OM wordt gefinancierd door een combinatie van een lumpsum budget en een outputbekostiging (P maal Q). De Rechtspraak wordt gefinancierd door een combinatie van een lumpsum budget en een outputbekostiging (P maal Q). Het lumpsum deel is bij de Rechtspraak sinds 2019 gegroeid van 5% naar 40%. De afgelopen 10 jaar is er bij alle drie de organisaties tegelijkertijd zowel bezuinigd als geïntensiveerd op specifieke doelen.

Het gaat om grote bedragen publiek geld per jaar, zoals uit de tabel hierboven blijkt. Bovendien wordt er in de hele keten al minstens tien jaar lang elk jaar meer uitgegeven dan begroot, met enkele honderden miljoenen per jaar.

Uit onderzoek blijkt dat de hierboven kort toegelichte bekostigingssystematiek niet aansluit bij de maatschappelijke behoefte. Het bekostigingssysteem leidt tot een

spanningsveld tussen het belang van de eigen organisatie en het belang van samenwerking in de keten.³

2.2 Een parlementaire verkenning strafrechtketen

Vanwege de onafhankelijke positie van de organisaties uit de strafrechtketen en de ministeriële verantwoordelijkheid komen de hierboven genoemde organisaties in de politieke debatten niet zelf aan het woord in de Tweede Kamer. Er vinden naast de politieke debatten wel met enige regelmaat rondetafelgesprekken plaats, waar enkele organisaties uit de strafrechtketen rechtstreeks met de Tweede Kamer spreken. Deze gesprekken zijn echter niet gekoppeld aan politieke besluitvorming, maar dienen ter voorbereiding op een debat met de verantwoordelijke minister. Bovendien zijn deze gesprekken meestal gericht op slechts een bepaald aspect of een onderdeel van de keten.

Deze structuur van debatten met de bewindspersonen in combinatie met *ad hoc* rondetafelgesprekken met de keten, biedt de commissie onvoldoende inzicht in hoe de strafrechtketen in zijn geheel functioneert. De commissie heeft voor een goede uitoefening van haar controlerende en wetgevende taak behoefte aan een meer gestructureerde uitwisseling met de keten.

Op 6 juli 2022 besloot de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid daarom het thema "inzicht in prestaties strafrechtketen" toe te voegen aan haar kennisagenda.⁴ Een voorbereidingsgroep werd gevormd, bestaande uit de rapporteurs Ellian (VVD), Mutluer (PvdA) en Knops (CDA, Kamerlid tot 7 februari 2023). Op 12 oktober 2022 stemde de commissie in met het voorstel van de rapporteurs om een parlementaire verkenning uit te voeren.

Vraagstelling

De rapporteurs formuleerden drie overkoepelende vragen voor de parlementaire verkenning:

- Wat zijn de belangrijkste problemen in de strafrechtketen?
- Wat is ervoor nodig om te zorgen dat de strafrechtketen beter gaat functioneren?
- Hoe krijgt de Kamer meer grip op de strafrechtketen?

---

³ Koopmans, C. e.a. (2021). Continuïteit in de bekostiging van politie, openbaar ministerie en rechtspraak. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek, Andersson Elffers Felix, in opdracht van het WODC.

⁴ De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid werkt voortdurend aan de versterking van haar kennis- en informatiepositie, bijvoorbeeld door rondetafelgesprekken te houden of werkbezoeken af te leggen. In de kennisagenda legt de commissie, naast de reguliere onderwerpen, een aantal thema's vast waarop zij zich het komende jaar inhoudelijk verder wil verdiepen. Het doel van deze agenda is om te komen tot een stevige gemeenschappelijke kennisbasis. De invulling van de activiteiten wordt nader uitgewerkt door de leden. De commissiestaf verleent daarbij ondersteuning.

Doelstelling

De rapporteurs hadden niet de verwachting dat deze parlementaire verkenning zou leiden tot een definitief antwoord op deze vragen. Het doel was - met deze vragen als leidraad - het inzicht van de commissie Justitie en Veiligheid te vergroten en verdiepen, zodat het politieke debat gevoerd kan worden op basis van een steviger kennisfundament.

Wat is een parlementaire verkenning

Een parlementaire verkenning is een nieuw instrument waarmee de Tweede Kamer haar kennis over een bepaald onderwerp snel en grondig verdiept. Een vaste commissie verkent een complex beleids- of uitvoeringsvraagstuk, dat grote impact heeft op burgers, op gestructureerde wijze. De commissie brengt de inzichten van deskundigen, belanghebbenden en betrokken ambtenaren in kaart aan de hand van gerichte onderzoeksvragen.

Onderzoeksvragen

De commissie kan de onderzoeksvragen op verschillende manieren uitzetten. Bijvoorbeeld door schriftelijke input te vragen bij deskundigen of organisaties, of door het organiseren van rondetafelgesprekken waarin deskundigen en/of betrokkenen hun kennis en visie delen. Een combinatie van die middelen is ook mogelijk. De parlementaire verkenning wordt toegesneden op het onderwerp, zodat de Kamerleden relevante, diepgaande kennis van het vraagstuk kunnen opdoen.

Rapport Versterking functies Tweede Kamer

Het instrument van de parlementaire verkenning komt voort uit het rapport 'Versterking functies Tweede Kamer: Meer dan de som der delen', uit december 2021. In dit rapport van de werkgroep onder leiding van Kamerlid Van der Staaij (SGP) worden praktische middelen beschreven die de Kamer kan inzetten om onder andere haar kennispositie te versterken.

Parlementaire verkenning

-

1 De vaste Kamercommissie identificeert complexe vragen of een complex probleem, over de uitvoering van nieuw of bestaand overheidsbeleid dat grote impact heeft op (groepen) burgers. Er wordt een overkoepelende vraag geformuleerd voor een parlementaire verkenning.
-

2 De vaste Kamercommissie wijst rapporteurs aan om de parlementaire verkenning uit te voeren.
-

3 Met ondersteuning van de staf wordt input verzameld van experts, betrokkenen, adviesorganen en anderen. Dit kan op verschillende manieren, afhankelijk van wat nodig is om de vraag te helpen beantwoorden. Denk aan schriftelijke input, rondetafelgesprekken, technische briefings, hoorzittingen of werkbezoeken.
-

4 Over de bevindingen van de verkenning vindt een debat plaats met de verantwoordelijke bewindspersonen.
-

5 Er wordt een rapport van de verkenning opgesteld en openbaar gemaakt.
-

6 De vaste Kamercommissie heeft meer inzicht gekregen in het complexe probleem, zodat het politieke debat gevoerd kan worden op basis van een steviger kennisfundament. Mogelijk volgt later een follow-up of evaluatie.

2.3 De aanpak van de parlementaire verkenning

Bij het van start gaan van deze parlementaire verkenning was er nog niet eerder een parlementaire verkenning uitgevoerd.⁵ Er bestaat geen vaste aanpak of structuur voor een parlementaire verkenning. De rapporteurs hebben gedurende het proces naar bevind van zaken geoordeeld over de benodigde stappen. Daarbij waren telkens de overkoepelende vragen leidend. In deze paragraaf wordt verslag gedaan van hoe de verkenning is aangepakt.

Schriftelijke input

Eind januari 2023 hebben elf organisaties op verzoek van de rapporteurs schriftelijk input aangeleverd voor de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen.⁶ De organisaties zijn gevraagd om te reflecteren op de volgende vraag:

Wat is ervoor nodig om te zorgen dat de strafrechtketen goed functioneert?

Er is aan elke organisatie gevraagd om in te gaan op de eigen rol en die van de partners en de overheid. Er is ook gevraagd om in te gaan op de volgende onderwerpen: de oorzaken van (lange) doorlooptijden, sepots, en voorraden (plankzaken); de samenwerking tussen ketenpartners; de vraag hoe in de strafrechtketen doelen gesteld en gemeten kunnen worden; en de vraag op welke manier de keten het beste bekostigd kan worden. De input zoals geleverd door de organisaties wordt als bijlage 1 gevoegd bij dit rapport.

Commissiestaf: analyse input en overzicht parlementaire behandeling

De commissiestaf heeft de schriftelijke input door de organisaties geanalyseerd. Er is een overzicht gemaakt van welke problemen werden gesignaleerd en welke oplossingen werden aangedragen. Deze analyse is gebruikt voor de voorbereiding van de vervolgvragen en maakt tevens een integraal onderdeel uit van de hoofdstukken 2 en 3 van dit rapport.

De commissiestaf heeft ook een overzicht van de parlementaire behandeling samengesteld. Dit is een chronologisch overzicht van parlementaire stukken en activiteiten in het kader van de strafrechtketen. Ook dit overzicht is gebruikt ter voorbereiding van vervolgvragen in de verkenning. Het overzicht is een weergave van de activiteiten van de Kamer op dit onderwerp sinds 2012. Het overzicht is als bijlage 2 bij dit rapport gevoegd.

---

⁵ Tegelijkertijd met de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen liep ook een parlementaire verkenning naar "betalen naar gebruik" door de commissie voor Infrastructuur en Waterstaat (samen met commissie Financiën).

⁶ De rapporteurs hadden twaalf organisaties uitgenodigd om input te leveren. Met uitzondering van Slachtofferhulp Nederland zijn zij allen op de uitnodiging ingegaan. De drie reclasseringsorganisaties hebben één gezamenlijke input gestuurd.

Ambtelijke gesprekken met de Algemene Rekenkamer

Net als de Tweede Kamer volgt ook de Algemene Rekenkamer de strafrechtketen al sinds 2012. Er wordt met enige regelmaat onderzoek gedaan en gepubliceerd over de strafrechtketen als geheel of over onderdelen van de keten. De staf van de commissie voor Justitie en Veiligheid heeft daarom enkele gesprekken gevoerd met de staf van de Algemene Rekenkamer, om te kunnen delen in de inzichten van de Algemene Rekenkamer, mede ter voorbereiding op de besloten technische briefing door de Algemene Rekenkamer voor Kamerleden.

Technische briefings

Op 28 maart 2023 vonden twee technische briefings plaats over de strafrechtketen. Eén door de Inspectie Justitie en Veiligheid en één door het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Op 1 juni 2023 vond een besloten technische briefing plaats over de strafrechtketen door de Algemene Rekenkamer.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft toegelicht hoe er in de afgelopen tien jaar is geïnvesteerd in het verbeteren van de samenwerking in de strafrechtketen. Er is toegelicht welke samenwerkingsstructuren zijn opgericht, waaronder het Bestuurlijk Ketenberaad, het Informatieberaad, Coördinerend Beraad Executie en Bestuurlijk Executie Overleg. Het ministerie heeft toegelicht dat hier 5 miljoen euro per jaar in wordt geïnvesteerd.

De inspectie J&V gaf in de technische briefing aan zorgen te hebben over het functioneren van de keten als geheel. Hoewel de inspectie geen toezicht houdt op de hele keten, ziet de inspectie wel de consequenties van het niet goed functioneren van de keten en het effect daarvan op slachtoffers en op de mensen die in de keten werken. De medewerkers in de keten zijn loyaal en doen het uiterste, maar de randvoorwaarden ontbreken, aldus de inspectie.

De Algemene Rekenkamer heeft in de besloten technische briefing enkele rode draden toegelicht op basis van de uitkomsten van Algemene Rekenkamer-onderzoeken van de afgelopen 15 jaar rond de strafrechtketen, de afzonderlijke ketenpartners en aanverwante thematiek.

Rondetafelgesprek

Op 11 mei 2023 werd een rondetafelgesprek georganiseerd. Een rondetafelgesprek is een gesprek met verschillende personen of vertegenwoordigers van organisaties, die gezamenlijk bij de commissie aan tafel zitten, zodat interactie tussen Kamerleden en genodigden mogelijk is en sprekers op elkaar kunnen reageren. Op basis van de geleverde schriftelijke input, de analyse door de staf, de ambtelijke gesprekken met de Algemene Rekenkamer en de technische briefings van 28 maart, hebben de rapporteurs besloten om het gesprek te organiseren rond de volgende thema's:

- * Bedrijfsvoering
- * Samenwerking tussen de ketenpartners (in het bijzonder politie, OM en Rechtspraak)
- * Informatiehuishouding en digitalisering
- * De verhouding politiek – strafrechtketen (sturing & financiën)

Een verslag van het rondetafelgesprek is als bijlage 3 bij dit rapport gevoegd.

Commissiedebat

Op 14 juni 2023 voerde de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid een debat met de twee bewindspersonen die verantwoordelijk zijn voor de strafrechtketen, de minister van Justitie en Veiligheid en de minister voor Rechtsbescherming. Een conceptrapport van de parlementaire verkenning was vooraf gedeeld met het ministerie. De rapporteurs voerden als eerste het woord en hadden vooraf hun spreektekst afgestemd met de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid.

Een verslag van het commissiedebat is als bijlage 4 bij dit rapport gevoegd.

2.4 De scope van de parlementaire verkenning

De problemen in de strafrechtketen zijn langdurig, complex en omvangrijk, zoals uit deze inleiding blijkt. Tegelijkertijd is het instrument van de parlementaire verkenning beperkt: er is geen eigen budget buiten het kennisbudget van de commissie en geen eigen staf: de betrokken Kamerleden en commissiestaf werken aan de verkenning als onderdeel van hun reguliere werkzaamheden. Ook de beschikbare tijd voor een parlementaire verkenning is beperkt. De rapporteurs achtten het wenselijk om de verkenning binnen een jaar af te ronden. Dit betekent dat er in de verkenning keuzes gemaakt moesten worden.

Een belangrijke afbakening is dat de rapporteurs met name hebben gekeken naar de doorstroom en het functioneren, waaronder de sturing en financieringsmodellen, binnen de strafrechtketen zelf. Veel organisaties uit de keten hebben input geleverd over het beperken van de instroom en het verbeteren van de uitstroom. De rapporteurs zien in dat dit belangrijk is, maar zagen binnen de verkenning geen ruimte om hier dieper op in te gaan.

Een andere afbakening is dat er geen verdiepende gesprekken zijn gevoerd met veel organisaties uit de keten. Voor het rondetafelgesprek is slechts een beperkt aantal organisaties uitgenodigd. De rapporteurs hadden graag gesproken met alle organisaties die input hadden geleverd, maar de drukke Kameragenda bood daarvoor geen ruimte.

De rapporteurs brengen in herinnering dat het niet het doel was om een definitief antwoord te geven op de overkoepelende vragen van de verkenning. Het doel was om met deze vragen als leidraad het inzicht van de commissie te vergroten en verdiepen, zodat het politieke debat gevoerd kan worden op basis van een stevig kennisfundament.

2.5 Dankwoord

De rapporteurs danken iedereen die heeft bijgedragen aan de parlementaire verkenning. Allereerst zijn dit de organisaties die schriftelijke input hebben geleverd: Raad voor de Kinderbescherming (RvdK); Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI); Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB); Nederlands Forensisch Instituut (NFI); Justitiële Informatiedienst (Justid); de drie reclasseringsorganisaties; Stichting HALT; Politie; Raad voor de Rechtspraak (RvdR); Openbaar Ministerie (OM); en Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA). Deze organisaties hebben moeite en tijd gestoken in het aanleveren van informatie voor de Tweede Kamer, terwijl zij op dat moment het instrument van de parlementaire verkenning nog niet kenden, dus niet wisten wat zij konden verwachten.

De rapporteurs danken ook de Algemene Rekenkamer, de Inspectie Justitie & Veiligheid, het ministerie van Justitie en Veiligheid en het Adviescollege voor ICT-toetsing voor hun bijdrage aan de parlementaire verkenning.

3 Bevindingen op basis van het overzicht van de parlementaire behandeling

Als bijlage 2 bij dit rapport is een omvangrijk overzicht van de parlementaire behandeling gevoegd, waarin de belangrijkste activiteiten en stukken sinds 2012 zijn opgesomd. Dit overzicht laat zien dat de Kamer al ruim tien jaar zorgen heeft over de strafrechtketen en hier op verschillende manieren aandacht aan heeft gegeven.

In het overzicht van de parlementaire behandeling zijn enkele rode draden te herkennen. Eén daarvan is dat de documentenstroom groot is, terwijl er maar weinig duiding is. Ook gaat het in de strafrechtketen om grote bedragen publiek geld. De in 2012 door de ARK geconstateerde tekortkomingen komen bovendien in veel stukken nog steeds terug.

Als voorbeeld kan het wetgevingsoverleg over het jaarverslag van het ministerie van Veiligheid en Justitie over 2014 uitgelicht worden, waar de commissie veel aandacht besteedde aan de prestaties in de strafrechtketen.⁷ Er werd destijds door de Kamer opgemerkt dat het jaarverslag veel activiteiten beschreef, maar onvoldoende duidelijkheid gaf over geboekte resultaten.

Een ander voorbeeld is het rapporteurschap van de Leden Michon (VVD) en Kathmann (PvdA), die zich voor de behandeling van de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid voor 2022 concentreerden op de gehanteerde bekostigingssystematieken voor de politie, de Rechtspraak en in het bijzonder het Openbaar Ministerie. Zij baseerden zich daarbij grotendeels op een onderzoek uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC).⁸ In dit rapport werd geconcludeerd dat de bekostigingssystematiek niet aansluit bij de maatschappelijke behoefte, maar leidt tot een spanningsveld tussen het belang van de eigen organisatie en het belang van samenwerking in de keten.

Ook digitalisering in de strafrechtketen is al lang een punt van zorg. In 2020 liet de commissie Justitie en Veiligheid op voorstel van de rapporteurs Van Dam (CDA) en Groothuizen (D66) een *quick scan* uitvoeren over de digitalisering in de strafrechtketen.⁹ Een belangrijke conclusie van deze *quick scan* was dat de digitale uitwisseling van processtukken door de hele keten niet ketenbreed gerealiseerd werd. Ook kwam uit de *quick scan* dat de introductie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering hoge eisen stelt aan de mate waarin de keten gedigitaliseerd is.

Het valt ten slotte op dat de Kamer op afstand stond als het ging over de toekomst van de strafrechtketen. Als voorbeeld hiervan kan het rapport 'De toekomst van de strafrechtspleging: Ambities voor gezamenlijke versterking' genoemd worden. Dit

---

⁷ Kamerstuk II 2014/15, 34 200-VI, nr. 15.

⁸ Kamerstuk II 2020/21, 29 279, nr. 649.

⁹ Kamerstuk II 2019/20, 29 279, nr. 594.

rapport is in opdracht van het Openbaar Ministerie, de politie en de Rechtspraak opgesteld, door een commissie onder voorzitterschap van Erik van den Emster, voormalig voorzitter van de Raad voor de Rechtspraak. Op 30 maart 2017 is het rapport gepresenteerd, maar het is niet aangeboden aan de Kamer, hoewel het aanbevelingen bevat die relevant zijn voor het functioneren van de strafrechtketen.¹⁰

---

¹⁰ In het rapport wordt geconcludeerd dat om ervoor te zorgen dat de strafrechtketen ook in de toekomst het vertrouwen van de burger waard blijft, een versterking van de maatschappelijke, juridische en logistieke kwaliteit van de strafrechtspleging nodig is. Hiertoe wordt een investeringsagenda voorgesteld. Het rapport is te raadplegen via <https://www.strafrechtketen.nl/documenten/rapporten/2017/03/30/rapport-de-toekomst-van-de-strafrechtspleging>.

4 Problemen gesignaleerd vanuit keten

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet welke problemen de organisaties uit de strafrechtketen in hun schriftelijke input hebben gesignaleerd. De volledige bijdragen van de organisaties zijn te vinden in de bijlage 1.

4.1 Gebrekkige coördinatie van de keten

Bijna alle aangeschreven organisaties hebben gereflecteerd op de samenwerking in de strafrechtketen. Het valt op dat de punten die aangedragen worden onder dit thema sterk uiteenlopen. Zo ziet Justid als grootste probleem in de samenwerking dat het beroep op autonomie van sommige organisaties aan het optimaal functioneren van de keten in de weg staat. Dit punt wordt door geen van de andere organisaties als probleem benoemd. De Rechtspraak beschrijft wel dat zij gezien haar onafhankelijke positie soms een voorbehoud bij de samenwerking in de keten moet maken, maar het OM en de politie hebben dit onderwerp in het geheel niet genoemd.

Meerdere van de aangeschreven organisaties hebben op één of andere manier informatie aangedragen over het gegeven dat keuzes en prioriteiten bij de ene organisatie, altijd impact hebben op de bedrijfsvoering van andere organisaties in de keten en dat coördinatie daarbij ontbreekt. Zo geeft het NFI aan dat versnellingsprocessen bij het NFI, de politie en het OM niet op elkaar aansluiten, waardoor versnellingen op de ene plek leiden tot voorraden op de andere plek. Het NFI kaart in dit verband bovendien aan dat het sturingsmodel met de bestuurlijke driehoek (eigenaar-opdrachtgever-opdrachtnemer) leidt tot onduidelijkheid over de bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen het NFI en het OM en de politie. Ook het OM geeft aan dat afspraken die met een deel van de keten worden gemaakt door het ministerie, niet automatisch worden vertaald naar managementafspraken met overige keteninstanties.

Het OM, de politie en de Rechtspraak geven alle drie aan dat er onvoldoende afstemming is tussen hun organisaties. De gesprekken die onderling plaatsvinden leiden niet tot operationele afspraken. Het valt op dat de politie aangeeft dat het gebrek aan capaciteit bij het OM ligt, terwijl het OM aangeeft dat er juist te weinig capaciteit bij de Rechtspraak is. De Rechtspraak geeft hierover aan dat het noodzakelijk is om tot gezamenlijk voorraadbeheer te komen. Dit lukt volgens de Rechtspraak echter niet doordat bij politie, OM en Rechtspraak de leidinggevenden te druk zijn met managementtaken in hun eigen organisatie en daardoor niet toekomen aan het managen van de samenwerking.

De Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) en de reclasseringsorganisaties hebben bij hun dienstverlening last van deze gebrekkige afstemming tussen politie, OM en Rechtspraak. Voor de NOvA is hierbij aanvullend complicerend dat er geen overleg mogelijk is tussen advocaten en officieren van justitie en de Rechtspraak over de planning van een strafzaak. De reclasseringsorganisaties moeten op hun beurt vaak

wachten op werk dat ergens in de keten vastzit. Bovendien worden er onnodig zaken geseponeerd, waardoor er mensen buiten beeld blijven, terwijl zij wel hulp nodig hebben.

4.1.1 Ketendoelen ontbreken

Een bijzonder onderdeel van de gebrekkige ketencoördinatie is het ontbreken van ketendoelen. Hoewel er vanuit de parlementaire verkenning expliciet was gevraagd om informatie aan te leveren over de vraag hoe in de strafrechtketen doelen gesteld en gemeten kunnen worden, hebben slechts enkele organisaties dit punt genoemd. Drie organisaties hebben een inhoudelijke bijdrage geleverd onder dit thema. Het NFI geeft aan dat het meten van resultaten lastig is, omdat niet altijd vast te stellen is in welke mate forensisch onderzoek heeft bijgedragen aan de opsporing. Het OM legt uit hoe verschillende OM-onderdelen elk eigen afspraken maken met het ministerie en dat die afspraken vervolgens worden vertaald in jaarplannen. Enkele organisaties verwijzen naar het bestuurlijk ketenberaad en het strategisch beraad.

Justid is de enige organisatie die heeft gereflecteerd op het stellen van doelen in de gehele strafrechtketen. Justid geeft aan dat er geen sturing is op ketendoelen en dat gezamenlijke, niet vrijblijvende ketendoelen ontbreken. Volgens Justid zouden ketendoelen en KPI's juist wel gezamenlijk moeten worden vastgesteld, waarbij voor elke organisatie zichtbaar wordt welke bijdrage zij levert.

4.1.2 Onvoldoende ketenperspectief in bekostigingssysteem

Vrijwel alle aangeschreven organisaties hebben informatie aangeleverd over hoe zij de bekostiging van de keten ervaren. Het centrale punt dat door de meeste organisaties wordt aangedragen onder dit thema is dat de kosten van nieuw beleid vaak landen bij de ene organisatie, terwijl de baten aan een andere organisatie ten goede komen. Het ontbreekt aan een ketenperspectief in de financiering. De ketenpartners worden afgerekend op hun eigen taken, niet op hun bijdrage aan de keten. Volgens de politie belemmert de huidige financieringsstructuur bovendien de inzet van alternatieve afdoeningen. Volgens de Rechtspraak interfereren ook de financieringssystemen van organisaties in het sociaal- en zorgdomein negatief met die in de strafrechtketen.

De reclasseringsorganisaties voegen hieraan toe dat de bekostiging teveel afhankelijk is van prognoses, die niet altijd overeenkomen met de daadwerkelijke instroom. Ten slotte geeft de NOvA aan dat de eerder genoemde toegenomen complexiteit in strafzaken zich niet heeft vertaald in de financiering van advocatuur via toevoeging.

4.1.3 Onvoldoende ketenperspectief bij nieuwe wetgeving en beleid

Meerdere organisaties geven aan dat er teveel nieuwe wetgeving en beleid tegelijkertijd op hen afkomt. Het vraagt erg veel van alle organisaties om telkens weer te moeten veranderen. Organisaties geven ook aan dat niet altijd de gevolgen voor de gehele keten worden doorgedacht bij vernieuwingen. Als voorbeeld hiervan wordt de Wet uitbreiding slachtofferrechten genoemd, die heeft geleid tot veel meer vervoersbewegingen voor Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI).

4.2 Toegenomen complexiteit strafzaken

Veel van de aangeschreven organisaties geven aan dat het strafrecht steeds complexer wordt. Er is enerzijds een toename in het aantal personen met een complexe zorgbehoefte die in het strafrecht komt, bijvoorbeeld personen met een licht verstandelijke beperking of een psychiatrisch probleem. Tegelijkertijd ervaren de organisaties in de strafrechtketen een toename in zaken met ernstige veiligheidsrisico's, polarisatie, extremisme, cybercriminaliteit en geharde criminelen. De organisaties in de strafrechtketen zien zichzelf en elkaar als onvoldoende toegerust voor deze complexiteit.

4.3 Digitalisering lukt niet

Vrijwel alle aangeschreven organisaties noemden problemen met digitalisering als een belangrijk obstakel voor het functioneren van de strafrechtketen. De geconstateerde problemen lopen uiteen van gebrekkige datakwaliteit, verouderde automatisering, juridische knelpunten in gegevensuitwisseling, tot een gebrek aan afspraken tussen ketenpartners over toegang, overdracht en beveiliging van data. Dit alles gezamenlijk leidt ertoe dat verschillende ketenpartners niet of te laat over de informatie beschikken die zij nodig hebben, of dat het teveel tijd kost om de informatie te verwerken.

De rapporteurs hebben na het kennismaken van deze input besloten om digitalisering tot belangrijk aandachtspunt te maken voor de rest van de verkenning. Niet alleen komt digitalisering uit de keten naar voren als groot struikelblok, ook het Adviescollege voor ICT-toetsing kwam tijdens de parlementaire verkenning met twee rapporten waarin zeer ernstige zorgen over de strafrechtketen werden geuit.¹¹ Bovendien is de verwachting dat digitalisering in de strafrechtketen van groeiend belang zal zijn, zo blijkt onder meer uit de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel voor het nieuwe Wetboek van Strafvordering.¹²

4.4 Gebrek aan personeel

Veel van de aangeschreven organisaties noemen een gebrek aan gekwalificeerd personeel en specialisten als een obstakel voor het goed functioneren van de strafrechtketen. Dit komt deels door algemene krapte op de arbeidsmarkt, maar er zijn ook specifieke punten per organisatie. Zo geeft bijvoorbeeld de Rechtspraak aan dat er een langdurig tekort is aan rechters door bezuinigingen uit het verleden. Daarnaast meldt het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) dat commerciële labs concurreren met het NFI bij het aantrekken van gespecialiseerd personeel. Voor het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) speelt mee dat de tarieven die het NIFP aan rapporteurs mag bieden niet meer passend zijn. Er is bovendien een structureel tekort aan rapporteurs, kinder- en jeugdpsychiaters.

¹¹ Het betreft de BIT-adviezen BIPOM Openbaar Ministerie en Basisplan Straf Rechtspraak, bijlagen bij Kamerstuk II 2022/23, 29 279, nr. 775.

¹² Kamerstuk II 2022/23, 36 327, nr. 3.

4.5 Zorgen over jeugdstrafrecht

Hoewel er voor de parlementaire verkenning geen specifieke vragen zijn gesteld over het jeugdstrafrecht, hebben meerdere organisaties (3) ernstige zorgen geuit over het functioneren van dit deel van de strafrechtketen. De RvdK merkt hierover op dat het vaak niet lukt om het belang van de jeugdige naar voren te brengen in het grotere geheel van de strafrechtketen. Dit komt onder meer doordat de RvdK geen onderdeel uitmaakt van het bestuurlijk ketenberaad. De Rechtspraak geeft aan dat gespecialiseerde vormen van jeugdhulp onvoldoende plaatsen beschikbaar hebben en dat wachtlijsten voor ambulante behandeling onaanvaardbaar lang zijn. De reclasseringsorganisaties en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) geven allebei aan dat het een groot probleem is dat er onvoldoende jeugdhulp beschikbaar is.

De zorgen over het jeugdstrafrecht sluiten aan bij het onderzoeksrapport 'Werken aan een effectievere detentie van jeugdigen' over het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Jeugdcriminaliteit, dat tijdens de uitvoering van de parlementaire verkenning aan de Kamer werd gestuurd. In het IBO worden knelpunten geïdentificeerd in zowel de instroom en doorstroom als uitstroom uit Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's).¹³

---

¹³ Kamerstuk II 2022/23, 28 741, nr. 92.

5 Oplossingen gesignaleerd vanuit keten

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet welke oplossingen de organisaties uit de strafrechtketen in hun schriftelijke input hebben aangedragen. De volledige bijdragen van de organisaties zijn te vinden in de bijlage 1.

5.1 Meerjarige en stabiele financiering

Vrijwel alle organisaties dragen in hun schriftelijke inbreng aan dat de financiering van de strafrechtketen meerjarig en stabiel zou moeten zijn en dat er bij economische tegenslag niet gelijk bezuinigd moet worden op de strafrechtketen, omdat het vele jaren kost voor organisaties en de hele keten om te herstellen van zulke bezuinigingen. Hiermee pleiten zij voor een robuuste en schokbestendige financiering die minder conjunctuurgevoelig is.

De meeste organisaties geven in hun schriftelijke inbreng aan dat zij in de toekomst als ideaal een centrale ketenfinanciering voor zich zien. Justid geeft hierbij aan dat deze financiering zou moeten worden gekoppeld aan ketendoelen en aan de bijdrage die elke organisatie levert aan die doelen (KPI's). Het OM geeft als enige aan niets te zien in zo'n alternatief bekostigingssysteem. Het OM ziet liever dat er ingezet wordt op verbetering van het huidige systeem.

5.2 Integrale benadering voor nieuw beleid en nieuwe wet- en regelgeving

De meeste organisaties bevelen aan om integrale effecten vanuit nieuw beleid en nieuwe wet- en regelgeving meer vanuit een helicopterview te gaan bezien en daarvan de macro-effecten meer inzichtelijk te maken. Er lopen momenteel veel veranderopgaven en actieplannen naast elkaar, waardoor er veel van organisaties wordt gevraagd. Het zou helpen als initiatieven meer worden geprioriteerd aan de voorkant. Er wordt gevraagd om een integrale benadering door de politiek als het gaat om het toekennen van extra financiële middelen. Als er bijvoorbeeld meer financiële middelen worden toegekend aan de politie, heeft dit effect op de hele keten. DJI noemt specifiek voor dit punt dat zij graag zou zien dat bij nieuwe beleidsintensivering personele inzet expliciet wordt afgewogen en waar nodig in ketenverband wordt gezocht naar alternatieve werkwijzen die minder personele inzet vragen.

5.3 Oplossingen op het gebied van digitalisering en informatiehuishouding

Zoals in het vorige hoofdstuk aangegeven, noemden vrijwel alle aangeschreven organisaties problemen met digitalisering als een belangrijk obstakel voor het

functioneren van de strafrechtketen. Een aantal organisaties geeft in hun schriftelijke input aan aanbevelingen te hebben op dit gebied en op het gebied van informatiehuishouding. Justid beveelt aan om het *'kolomdenken'* (denken vanuit de eigen organisatie) los te laten en een netwerkgerichte informatie-architectuur te ontwikkelen. Dit sluit aan bij het aandachtspunt van de DJI, die aangeeft dat bijvoorbeeld nog steeds veel handelingen dubbel en handmatig worden uitgevoerd, omdat systemen tussen organisaties in de keten niet aan elkaar zijn gekoppeld. Dit zou opgelost kunnen worden door een automatische koppeling te installeren, maar dit vraagt een investering. Justid geeft voorts aan dat er ketenbreed aandacht moet zijn voor datakwaliteit en dat bij iedere organisatie geborgd moet zijn dat hier structureel capaciteit voor wordt vrijgemaakt. Daarnaast biedt DJI een andere oplossing op het gebied van digitalisering om vervoersbewegingen van gedetineerden terug te brengen door middel van telehoren, waarbij een gedetineerde via een geluids- en beeldverbinding, vanuit een speciale ruimte, rechtstreeks in contact komt met de rechtszaal, zonder dat hij of zij de inrichting van DJI hoeft te verlaten. Ook het NFI biedt vooral oplossingen op het gebied van digitalisering. Het NFI beveelt bijvoorbeeld aan dat ingezet moet worden op automatisering van forensische technieken, implementatie van nieuwe technologie en optimalisatie van ketenprocessen om de snelheid en capaciteit van het forensisch onderzoek te verhogen.

5.4 Andere oplossingen die de druk op de keten kunnen verlichten

Veel organisaties noemen in hun schriftelijke input losse initiatieven die de druk op de strafrechtketen kunnen verminderen. Het OM noemt bijvoorbeeld initiatieven zoals procesafspraken (afspraken tussen het OM en de verdediging over het verloop van de strafprocedure en/of de wijze waarop de strafzaak wordt afgedaan), het appointeringsbeleid van het OM (richtlijnen over het toewijzen van een zaak aan een zitting op een bepaalde dag en tijd) en de strafbeschikkingsbevoegdheid van het OM (het opleggen van een straf zonder tussenkomst van een rechter).

De Rechtspraak noemt het aanbieden en beter gebruik maken van het snelrecht en het supersnelrecht. De politie stelt ook dat nieuwe wet- en regelgeving meer gericht zou moeten worden op het faciliteren van alternatieve afdoening van zaken en de uitbreiding van de mogelijkheid van de inzet van procesafspraken. Zij is daarmee voorstander van preventie en onder voorwaarden inzetten van andere wijzen van afdoening dan alleen de strafrechtelijke. Ook de reclasseringsorganisaties benoemen een realistisch evenwicht tussen preventie en repressie. Dit sluit aan bij het aandachtspunt van Halt, die stelt dat er geïnvesteerd moet worden in preventie en herstel vóór het strafrecht door bijvoorbeeld pedagogische interventies toe te passen bij het eerste grensoverschrijdende gedrag. Halt beveelt voorts aan om de buitengerechtelijke optie van Halt uit te breiden voor zowel minderjarigen als adolescenten.

6 Bevindingen op basis van het rondetafelgesprek

Op 11 mei 2023 vond in het kader van de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen een rondetafelgesprek plaats met Justid, het Adviescollege ICT-toetsing, bestuurders van de politie, het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak en professionals vanuit deze drie organisaties. Dit gesprek was intensief voorbereid door de rapporteurs, met ondersteuning van de integrale commissiestaf: er lag een tussenrapportage op basis van de geleverde input door elf ketenpartners en er waren vooraf vragen voorbereid die waren gedeeld met de gesprekspartners. Hierdoor kreeg dit rondetafelgesprek een andere invulling dan gebruikelijk. Er werd meer doorgevraagd door de aanwezige Kamerleden van zowel coalitie als oppositie, wat leidde tot een dialoog met diepgang en met ruimte voor kritische vragen over en weer. Het verslag van het rondetafelgesprek van 11 mei is als bijlage 3 bij dit rapport gevoegd. In dit hoofdstuk worden enkele nieuwe punten uitgelicht die naar voren zijn gekomen tijdens het rondetafelgesprek en die nog niet eerder in dit rapport zijn besproken.

6.1 Gedeelde zorgen: het gaat niet goed in de strafrechtketen

Allereerst valt op dat de gesprekspartners het eens zijn met de uitgangspunten van de parlementaire verkenning. In de overkoepelende vragen van de parlementaire verkenning ligt een impliciete aanname verscholen, namelijk dat het niet goed gaat met de strafrechtketen. Deze aanname werd door de gesprekspartners in het rondetafelgesprek uitgesproken en bevestigd. In het bijzonder worden de gezamenlijke doelen niet gehaald en zijn de informatievoorziening en bedrijfsvoering niet op orde. Er werd ook uitgesproken door de bestuurders van politie, OM en Rechtspraak dat zij de zorgen van de Kamer delen en dat zij blij zijn met de parlementaire verkenning.

6.2 Digitalisering en modernisering Wetboek van Strafvordering

Problemen met digitalisering werden in de schriftelijke inbreng al door vrijwel iedereen genoemd. In het rondetafelgesprek werd nogmaals benadrukt hoe groot deze problemen zijn. Ook werd daaraan toegevoegd dat de systemen van zowel het Openbaar Ministerie als de Rechtspraak niet succesvol en op tijd de bestaande systemen gaan vervangen voor de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Dit blijkt allereerst uit de rapporten van het AC ICT-toetsing. Door de bestuurder van het OM werd hierover gezegd dat er nog een ingewikkelde weg te gaan is en dat er ook serieus gewerkt wordt aan een plan B, vanuit de gedachte dat het nieuwe systeem mogelijk nog niet op tijd klaar is voor het nieuwe wetboek. Door de bestuurder van de Raad voor de Rechtspraak werd gezegd dat klaar zijn voor het nieuwe wetboek drie tot vijf jaar kost en dat 2026 dan heel - of te - ambitieus is. Door de bestuurder van de Nationale politie werd hierover gezegd dat het ongelofelijk

belangrijk is om de mogelijkheden van het Wetboek van Strafvordering te hebben, maar dat we totale chaos creëren als de digitalisering niet op orde is.

6.3 Financiering, sturing en verantwoording

Tijdens het rondetafelgesprek vond in het tweede blok een dialoog plaats over politieke sturing en verantwoording, waarin de spanning tussen onafhankelijkheid en verantwoording zichtbaar werd. In zijn openingsstatement werd door de voorzitter van de Raad voor de Rechtspraak gereageerd op de zoektocht van de parlementaire verkenning naar mogelijkheden voor sturing vanuit het parlement. "U doet aan wetgeving en u hebt het budgetrecht. Dat zijn de enige sturingsinstrumenten van de Kamer op de Rechtspraak. De Rechtspraak prioriteert zelf [...] De wetgevende macht doet dat niet. De scheiding der machten vraagt terughoudendheid van uw kamer." aldus de bestuurder. Later in het gesprek nuanceerde hij deze uitspraak en lichtte hij toe dat de Rechtspraak het wel degelijk belangrijk vindt om door de Tweede Kamer ook op resultaten te worden aangesproken, waaronder op doorlooptijden, achterstanden en het tempo van digitalisering.

De bestuurder van het Openbaar Ministerie zei verantwoording af te leggen aan het departement van Justitie en Veiligheid. Niet alleen over de casuïstiek en de cijfers, maar ook over de manier waarop het OM de bedrijfsvoering inricht.

De bestuurder van de politie reageerde anders op dit thema. Zij gaf aan begrip te hebben voor de vraag wat de samenleving terugkrijgt voor de grote bedragen publiek geld. Zij gaf echter aan het niet eens te zijn met de bedrijfsmatige benadering van effectiviteit. Ze gaf aan dat de samenleving heel goed politiewerk terugkrijgt en dat het antwoord op de vraag of de politie effectief is wordt bepaald door of burgers en gezag tevreden zijn over de politie.

Ten aanzien van financiering kwam naar voren dat als er onvoldoende geld is, er door de organisaties geconcentreerd wordt op de hoofdtaken binnen de eigen organisatie. De samenwerking en gezamenlijke doelen hebben dan geen prioriteit. Ook wordt er eerder geïnvesteerd in een extra rechter of officier van justitie dan in bedrijfsvoering.

6.4 Decentrale ketensamenwerking

In de schriftelijke inbreng en tijdens de technische briefing door het ministerie werd het belang van het Bestuurlijk Ketenberaad (BKB) toegelicht. Tijdens het rondetafelgesprek werd naar voren gebracht, zowel in het tweede als in het derde blok, dat dit een samenwerking is op landelijk niveau en dat wat er daar wordt afgesproken, niet altijd doordringt op het niveau van het arrondissement. Het BKB is in ontwikkeling en is bezig met een slag van landelijke – centrale – samenwerking naar decentrale samenwerking. Ook de cijfers op het niveau van het arrondissement zijn niet altijd beschikbaar en worden niet altijd gedeeld, terwijl dat wel nodig is om gesprekken te kunnen voeren over het halen van doelen en afspraken. Het BKB begint nu met het

inzetten van ketencoördinatoren om dit te verbeteren, maar dat is een heel recente ontwikkeling.

6.5 Andere oplossingen die de druk op de keten kunnen verlichten

Ook in het rondetafelgesprek werden losse initiatieven genoemd die de druk op de strafrechtketen kunnen verminderen. Zo werd door Justid opgemerkt dat als wordt vastgesteld dat een gegeven ten aanzien van een persoon in de strafrechtketen onjuist is, er een partij bevoegd zou moeten zijn om die gegevens voor de hele keten te corrigeren. In het derde blok werd opgemerkt dat er meer gebruik gemaakt zou kunnen worden van het verlostelsel. Het Gerechtshof kan volgens dit stelsel, bij relatief kleine delicten waarbij niet meer dan 500 euro geldboete is opgelegd, beslissen geen hoger beroep toe te staan. In de praktijk wordt echter van deze mogelijkheid nauwelijks gebruik gemaakt. Ook werd er een eenvoudige manier van afdoening besproken, namelijk de Snelle Toekomstgerichte Meervoudige Kamerzitting (STMK). Hierin worden de voordelen van een politierechterzitting gecombineerd met die van een meervoudige zitting: feiten van relatief eenvoudige aard worden laagdrempelig en kernachtig behandeld, waarna direct een mondeling vonnis volgt. Dit in combinatie met de waarborgen die berechting door drie rechters biedt.

7 Bevindingen op basis van rapporten van de Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer publiceerde in de afgelopen vijftien jaar meer dan 30 onderzoeken over de (strafrecht)keten, de afzonderlijke ketenpartners of aanverwante thematiek. Medewerkers van de Algemene Rekenkamer hebben de ambtelijke staf van de Tweede Kamer voorgelicht over deze publicaties. Vervolgens heeft er voor de vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid een besloten technische briefing door de Algemene Rekenkamer plaatsgevonden, waarin de relevante publicaties uit de afgelopen vijftien jaar zijn toegelicht. In dit hoofdstuk presenteren de rapporteurs enkele rode draden die te vinden zijn in de rapporten van de Algemene Rekenkamer.

7.1 Al meer dan tien jaar dezelfde problemen

Het valt de rapporteurs allereerst op dat de bevindingen uit het rapport van de Algemene Rekenkamer uit 2012, 'Prestaties in de Strafrechtketen' nog steeds actueel zijn. Er zijn weliswaar stappen gezet om de prestaties in de strafrechtketen te verbeteren, zoals ook al in de technische briefing door het ministerie en in het rondetafelgesprek naar voren werd gebracht. Zo zijn er bestuurlijke overlegstructuren voor de strafrechtketen, is er een strafrechtketenmonitor en is er op financieel terrein een aantal maatregelen getroffen. Uit de rapporten van de Algemene Rekenkamer komt echter naar voren dat dit losstaande acties zijn, niet gebaseerd op een algehele beleidsvisie op de strafrechtketen en een daarvoor benodigde informatiestrategie. Het presteren en functioneren van de keten is nog vooral gebaseerd op visies, definities en systemen van de afzonderlijke ketenpartners. Bovendien ontbreekt het volgens de Algemene Rekenkamer nog altijd aan informatie over de stand van zaken, de ontwikkeling en beheersing van de ongewenste uitstroom van zaken tijdens het gehele ketenproces.¹⁴

7.2 Te weinig regie minister

De Algemene Rekenkamer constateert in vele onderzoeken dat de bewindspersonen hun verantwoordelijkheden niet invullen als nodig en verwacht.¹⁵ Ook constateert de

---

¹⁴ Algemene Rekenkamer 2017, Opvolging aanbevelingen (peilmoment augustus 2017); Opgave Ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ); Prestaties in de strafrechtketen (29 februari 2012) en Algemene Rekenkamer 2019, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het jaarverslag.

¹⁵ Algemene Rekenkamer 2015, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2014 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI); Algemene Rekenkamer 2017, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2016 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2018, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2017 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2019, Aandachtspunten bij de ontwerp-begroting 2020 (hoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid; Algemene Rekenkamer 2020,

Algemene Rekenkamer dat bij beleidsuitvoering door instellingen op afstand een goede sturings- en toezichtrelatie tussen de minister en de uitvoeringsorganisatie zeer belangrijk is, maar dat deze relatie met instellingen in de strafrechtketen versterking nodig heeft.¹⁶ Bovendien blijkt uit de rapporten van de Algemene Rekenkamer dat de minister op meerdere beleidsterreinen onvoldoende zicht heeft of de wet wordt nageleefd.¹⁷

De Algemene Rekenkamer wijst erop dat de minister bevoegd is om te prioriteren in de taakuitvoering van de politie, conform de Politiewet 2012, artikel 18. Ook kan de minister algemene en bijzondere aanwijzingen geven inzake de uitoefening van taken en bevoegdheden van OM, conform de Wet op de rechterlijke organisatie, artikel 127.¹⁸

7.3 Gebrekkige ketensamenwerking

De Algemene Rekenkamer constateerde al in het rapport 'Prestaties in de Strafrechtketen' in 2012 dat de manier van sturing van de partners in de keten niet bevorderlijk is voor prestaties van de keten als geheel. Uit de publicaties sindsdien komt duidelijk naar voren dat het ontbreekt aan een integrale aanpak: er is een gebrekkige relatie tussen bestuurlijke ambities, strategische ketendoelen en

---

Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2021 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid; Algemene Rekenkamer 2021, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2022 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en veiligheid; Algemene Rekenkamer 2022. In de zorg, uit het zicht; Krijgen patiënten goede forensische zorg?; Algemene Rekenkamer 2022, Verantwoordingsonderzoek. Staat van de Rijksverantwoording 2021: Goed beheer is het halve werk; Algemene Rekenkamer 2022. Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2023 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

¹⁶ Algemene Rekenkamer 2018, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2017 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2019, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2020, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2021 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid; Algemene Rekenkamer 2021, Verantwoordingsonderzoek. Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het Jaarverslag 2020; Algemene Rekenkamer 2023. Verantwoordingsonderzoek. Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het Jaarverslag 2022.

¹⁷ Algemene Rekenkamer 2021, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2022 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en veiligheid; Algemene Rekenkamer 2022, In de zorg, uit het zicht; Krijgen patiënten goede forensische zorg?

¹⁸ Algemene Rekenkamer 2022, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2023 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en Algemene Rekenkamer 2022, Strafrechtelijk afpakken van crimineel vermogen; Veel gezaaid en beperkt geoogst.

organisatiedoelen;¹⁹ er bestaan leemtes in bevoegdheden;²⁰ en er is onvoldoende zicht op volgende stap in de keten.²¹ Bovendien ontbreekt het aan goed functionerende ketenbrede werkprocessen, ketenbrede informatiesystemen en gegevensuitwisseling.²² Ten slotte functioneren ook de afzonderlijke ketenpartners niet goed: er zijn financiële perikelen en capaciteitsproblemen, er is niet voldoende kennis en er zijn hardnekkige problemen in de bedrijfsvoering.²³

7.4 Informatievoorziening onvoldoende

Uit de publicaties van de Algemene Rekenkamer is op te maken dat de bewindspersonen niet voldoende informatie en niet voldoende juiste informatie ontvangen om te kunnen (bij)sturen op de uitvoering op diverse beleidsterreinen, waaronder politie, milieucriminaliteit, forensische zorg en strafrechtelijk afpakken.²⁴

---

¹⁹ Algemene Rekenkamer 2016, Landelijke prioriteiten politie; Rapport behorend bij verantwoordingsonderzoek naar begrotingshoofdstuk VI; Algemene Rekenkamer 2016, ICT Politie 2016; Vervolgonderzoek naar de ICT-governance en de basisvoorzieningen voor handhaving en opsporing bij de nationale politie; Algemene Rekenkamer 2022, Strafrechtelijk afpakken van crimineel vermogen; Veel gezaaid en beperkt geoogst.

²⁰ Algemene Rekenkamer 2020, Geen plek voor grote problemen; Aanpak van wachttijden in de specialistische ggz; Algemene Rekenkamer 2021, Verantwoordingsonderzoek. Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het Jaarverslag 2020.

²¹ Algemene Rekenkamer 2020, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2019 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2020, Geen plek voor grote problemen; Aanpak van wachttijden in de specialistische ggz; Algemene Rekenkamer 2020, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2021 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

²² Algemene Rekenkamer 2015, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2014 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI); Algemene Rekenkamer 2019, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2020, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2019 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2022, Strafrechtelijk afpakken van crimineel vermogen; Veel gezaaid en beperkt geoogst; Algemene Rekenkamer 2022, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2023 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid; Algemene Rekenkamer 2023, Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer Omgang met de AVG in relatie tot uitvoering overheidstaken.

²³ Algemene Rekenkamer 2015, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2014 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI); Algemene Rekenkamer 2016, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2015; Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2019, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2020, Geen plek voor grote problemen; Aanpak van wachttijden in de specialistische ggz; Algemene Rekenkamer 2020, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2021 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid; Algemene Rekenkamer 2022, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2023 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid; Algemene Rekenkamer 2023, Verantwoordingsonderzoek. Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het Jaarverslag 2022.

²⁴ Algemene Rekenkamer 2020, Politie ter plaatse; Sturing op inzetbaarheid en inplanbaarheid verdient verbetering; Algemene Rekenkamer 2021, Handhaven in het duister; De aanpak van milieucriminaliteit en – overtredingen, deel 2; Algemene Rekenkamer 2022, Brief van Algemene Rekenkamer aan voorzitter van de Tweede Kamer,

Een belangrijk thema dat in veel van de publicaties van de Algemene Rekenkamer naar voren komt is dat de begroting van het Ministerie van Justitie en Veiligheid te beperkte informatie bevat. Doelen en zinvolle indicatoren ontbreken en vooraf worden geen afspraken gemaakt over de wijze waarop de inzet van publiek geld in beeld wordt gebracht en de maatschappelijke effecten gevolgd.

Ook komt regelmatig in de rapporten van de Algemene Rekenkamer terug dat er problemen zijn tussen de ketenpartners met betrekking tot structurele uitwisseling van informatie.

Niet alleen tussen de ketenpartners, maar ook binnen de afzonderlijke ketenpartners constateert de Algemene Rekenkamer problemen met informatievoorziening. Informatiesystemen zijn ontoereikend, er zijn problemen met wet- en regelgeving,²⁵ en de kwaliteit van data is onvoldoende. Bovendien zijn de ambities op het gebied van digitalisering niet goed in balans met mensen, middelen en organisatie.

Als pijnlijk voorbeeld hiervan noemen de rapporteurs het KEI project, het programma Kwaliteit en Innovatie Rechtspraak. Dit project is in januari 2018 grotendeels stopgezet. Er waren veel meer tijd en middelen voor nodig dan oorspronkelijk voorzien en het leverde veel minder op dan was beoogd. Het Rijks ICT dashboard bood geen goed beeld van de beheersing (kosten, besparingen en maatschappelijke baten). De beoogde besparing om de taakstelling Rutte II te realiseren (64 miljoen euro) was vooraf ingeboekt in de meerjarenramingen, maar slechts 10 miljoen euro werd gerealiseerd.²⁶

7.5 Nadelen financieringssysteem

In veel van de publicaties van de Algemene Rekenkamer staan kritische conclusies die betrekking hebben op de financiering van de strafrechtketen en de afzonderlijke ketenpartners.

Twee conclusies vallen de rapporteurs in het bijzonder op. Allereerst de conclusie dat bij het begroten niet leidend is wat er nodig is in de keten, maar juist het uitgavenplafond, dus het beschikbare budget. Bij veel van de organisaties in de

---

Aandachtspunten bij coalitieakkoord voor debat regeringsverklaring; Algemene Rekenkamer 2022, Kijk op inspectierapporten; Onderzoek naar het effect van 3 rapporten van de Inspectie Justitie en Veiligheid; Algemene Rekenkamer 2022, In de zorg, uit het zicht; Krijgen patiënten goede forensische zorg?; Algemene Rekenkamer 2022, Verantwoordingsonderzoek. Staat van de rijksverantwoording 2021. Goed beheer is het halve werk; Algemene Rekenkamer 2022, Strafrechtelijk afpakken van crimineel vermogen; Veel gezaaid en beperkt geoogst.

²⁵ Algemene Rekenkamer 2023, Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer: Omgang met de AVG in relatie tot u toeroering overheidstaken.

²⁶ Algemene Rekenkamer 2018, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2017 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2019, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2020, Grip op digitalisering; rode draden uit tien jaar Rekenkameronderzoek.

strafrechtketen worden uitgaven geraamd met cijfers over P (prijs) maal Q (hoeveelheid productie). De uitkomst van deze vermenigvuldiging zou het benodigde budget moeten bepalen. Uit de rapporten van de Algemene Rekenkamer volgt echter dat in de praktijk het budget bepalend is. Zodra Q bekend is, wordt achteraf de P uitgerekend. Dit is geen realistische methode voor begroten. Evenmin is dit een realistische nacalculatie. Op deze manier blijft onbekend wat de echte P is. Zo kan informatie over P ook niet gebruikt worden voor realistische ramingen in de toekomst.²⁷

Het andere punt uit de rapporten van de Algemene Rekenkamer dat de rapporteurs hier uit willen lichten is de conclusie dat het budgetrecht van het parlement niet aansluit op de begrotingswijze van de Nationale politie. De onafhankelijke positie van de Nationale politie ten opzichte van de minister van Justitie en Veiligheid beperkt het budgetrecht van het parlement op de politiebegroting. Doordat de bijdrage aan de politie in één begrotingsartikel in de begroting is opgenomen is het budgetrecht in de praktijk beperkt tot amenderingsrecht op het totaalbudget van de politie. De Algemene Rekenkamer acht een onderverdeling in de begroting noodzakelijk, omdat dat past bij de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de minister en omdat alleen hiermee het budgetrecht van parlement over de hele cyclus van begroting tot en met verantwoording wordt versterkt.²⁸

---

²⁷ Algemene Rekenkamer 2011, Kosten van jeugdbescherming en jeugdreclassering; Algemene Rekenkamer 2015, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2014 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI); Algemene Rekenkamer 2016, Bekostiging Rechtspraak: gevolgen voor doelmatigheid; Algemene Rekenkamer 2018, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2017 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2019, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2020, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2019 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI); Rapport bij het jaarverslag; Algemene Rekenkamer 2021, Ruimte in de ramingen? Meerjarenramingen onderzocht.

²⁸ Algemene Rekenkamer 2019, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2020 (hoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid; Algemene Rekenkamer 2021, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2022 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid; Algemene Rekenkamer 2022, Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2023 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

8 Bevindingen op basis van het Commissiedebat

Op 14 juni 2023 voerde de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid een debat met de twee bewindspersonen die verantwoordelijk zijn voor de strafrechtketen, de minister van Justitie en Veiligheid en de minister voor Rechtsbescherming. Het volledige verslag van het commissiedebat is als bijlage 4 gevoegd bij dit rapport. In dit hoofdstuk wordt kort stilgestaan bij het verloop van het debat en bij de aanleiding voor het aanvragen van een tweeminutendebat.

Een conceptrapport van de parlementaire verkenning was vooraf gedeeld met de commissie en met het ministerie. De rapporteurs voerden als eerste het woord en hadden vooraf hun spreektekst afgestemd met de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid. De spreektekst van de rapporteurs was gebaseerd op de bevindingen uit de parlementaire verkenning tot dan toe. Nadat de rapporteurs hun vragen aan de bewindspersonen hadden gesteld, ging het commissiedebat verder met de eerste termijn van de Kamer zoals deze normaal gesproken wordt gevoerd.

Net als bij het rondetafelgesprek viel ook bij het commissiedebat op dat dit debat door de parlementaire verkenning een andere invulling kreeg dan gebruikelijk. Er werd minder gedebatteerd over incidenten en meer over de onderliggende structuren. Er is onder meer uitgebreid gesproken over informatiehuishouding, ketendoelen, financiering, sturing en het wegnemen van knelpunten in wet en regelgeving.

Overeenstemming

Eenzijds werd in het debat duidelijk dat de bewindspersonen veel van de bevindingen delen en het eens zijn met de rapporteurs dat er verbetering nodig is in de strafrechtketen. Zo gaf de minister van Justitie en Veiligheid aan: "Er gebeurt heel veel in de keten, maar het moet nog beter. Dat moet voor de mensen om wie het uiteindelijk gaat. Dat werd aan het begin ook al heel mooi gezegd: het gaat over mensen, over de slachtoffers, over de professionals in de betrokken organisaties die zich dag en nacht inzetten, maar ook over de verdachten. Voor iedereen moet het voelbaar en merkbaar zijn dat het beter gaat. Dat het nog beter moet, beseffen ook de ketenorganisaties zelf. Daarom zijn wij voortdurend samen met de keten aan het kijken wat er nog mogelijk is om die problemen en die knelpunten op te lossen. De bevindingen van de parlementaire verkenning zullen ons daarbij ook echt helpen. Daar ben ik van overtuigd. Die zullen ook zeker dienen als extra stimulans." De bewindspersonen zegden toe om op de uitkomsten van de parlementaire verkenning uitgebreid te zullen reageren, ook schriftelijk, zodat de Kamer en de bewindspersonen hier met elkaar verder het gesprek over aan kunnen gaan.

Het vraagstuk van regie en sturing

Anderzijds werd er ook een verschil duidelijk in de visie op de reikwijdte van de sturing en regie door de bewindspersonen op de strafrechtketen. De minister van Justitie en Veiligheid gaf aan wat zij en de minister voor Rechtsbescherming als hun rol zien ten opzichte van de onafhankelijke ketenpartners: "aanspreken, verantwoordelijk houden,

verklaringen ophalen — waarom wordt dit niet gehaald? — en, heel belangrijk, terug rapporteren aan u [de Tweede Kamer].” De minister gaf hierbij ook de achtergrond van deze positiebepaling aan: “De heer Weerwind en ik zijn de grenzen aan het opzoeken hoever je daarin kunt gaan zonder dat je ooit de onafhankelijkheid aantast. Dat maakt het heel ingewikkeld. We zijn politiek verantwoordelijk, maar we verdedigen onafhankelijkheid met alles wat we hebben. Dus waar vind je de weg om daar die strakke sturing te hebben?”. En de minister zei dat zij vanwege die onafhankelijkheid niet vindt “dat wij als politiek zouden moeten gaan over bijvoorbeeld de bedrijfsvoering.”

Het werd duidelijk dat er in de vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid behoefte was aan meer regie en sturing op het gebied van bedrijfsvoering door de bewindspersonen, met behoud van de onafhankelijkheid van de betreffende organisaties. Ook was er behoefte aan meer grip op de manier waarop de ministers met deze verkenning aan de slag gaan en waar de Kamer ze aan kan houden. Er werd daarom een tweeminutendebat aangevraagd.

9 Conclusies Parlementaire Verkenning

De rapporteurs brengen in dit hoofdstuk hun conclusies op basis van de parlementaire verkenning naar voren. De parlementaire verkenning heeft zich gericht op het functioneren en het besturen van de strafrechtketen. Voorop staat echter dat de strafrechtketen draait om mensen. Slachtoffers, nabestaanden, verdachten, veroordeelden en ook de vele professionals die in de keten werken. Zij hebben allemaal veel last van een keten die niet goed werkt. En zij hebben er recht op dat dit verbetert. De rapporteurs concluderen echter dat er nog veel werk aan de winkel is voor de strafrechtketen. Als de strafrechtketen op dezelfde voet doorgaat als de afgelopen tien jaar, dan voorzien de rapporteurs telkens dezelfde problemen. Er rust een gezamenlijke verantwoordelijkheid op alle betrokkenen om de strafrechtketen toekomstbestendig te maken.

Verantwoordelijkheid en regie

Zoals de Algemene Rekenkamer in haar rapport 'Prestaties in de strafrechtketen' in 2012 al concludeerde, is de minister van Justitie en Veiligheid verantwoordelijk voor een doeltreffend en doelmatig functionerende strafrechtketen. Sinds 2012 is er een aantal verbeteringen doorgevoerd om de keten beter te laten functioneren. Verbeteringen zoals het bestuurlijk ketenberaad, de factsheet strafrechtketenmonitor en de investering op de koppelvlakken tussen ketenpartners door bijvoorbeeld de ketencoördinatoren.

Uit de parlementaire verkenning blijkt echter dat deze verbeteringen losstaande acties zijn, die niet gebaseerd zijn op een algehele beleidsvisie en de daarvoor benodigde informatiestrategie. Het presteren en functioneren van de keten is nog vooral gebaseerd op visies, definities en systemen van de afzonderlijke ketenpartners.

Meer dan tien jaar na het rapport van de Algemene Rekenkamer zijn veel van de problemen die toen zijn gesignaleerd nog steeds actueel. Er is weinig verbetering zichtbaar op bijvoorbeeld het capaciteitstekort bij de organisaties in de keten, ongewenste sepo's en voorraden.

Op basis van het rondetafelgesprek en de rapporten van de Algemene Rekenkamer komen de rapporteurs tot de conclusie dat de ministers meer regie op zich kunnen nemen, vooral op het gebied van bedrijfsvoering, om zo de problemen in de keten vanuit een overkoepelende rol aan te pakken. Tijdens het commissiedebat bleek dat de bewindspersonen hier een andere visie op hebben. De rapporteurs achten het nodig dat het debat hierover verder wordt gevoerd.

Ketensamenwerking

Uit de schriftelijke input van de organisaties in de keten komt naar voren dat er sprake is van een gebrekkige coördinatie van de keten. Dit uit zich in het feit dat ketendoelen ontbreken, er onvoldoende ketenperspectief is in het bekostigingssysteem en dat er onvoldoende ketenperspectief is bij nieuwe wetgeving en beleid. En waar er wel doelen

worden gesteld, zoals voor de afhandeling van zedenzaken, worden er geen consequenties aan verbonden als deze doelen niet worden gehaald. De keuzes en prioriteiten bij de ene organisatie, hebben altijd impact op de bedrijfsvoering van andere organisaties in de keten. Ook hier zien de rapporteurs dat de bewindspersonen meer regie op zich kunnen nemen.

In de schriftelijke input hebben de politie, het OM en de Rechtspraak alle drie aangegeven dat er onvoldoende afstemming is tussen hun organisaties. De gesprekken onderling leiden niet tot operationele afspraken. De Nederlandse Orde van Advocaten en de reclasseringsorganisaties geven op hun beurt in de schriftelijke input aan dat zij bij hun dienstverlening last hebben van deze gebrekkige afstemming. Het is duidelijk geworden dat een integrale aanpak ontbreekt. Ook hier is nodig dat de bewindspersonen het voortouw nemen.

Informatiehuishouding en digitalisering

Een probleem dat door de keten heen werkt, is dat de bewindspersonen niet voldoende informatie en niet voldoende juiste informatie ontvangen om te kunnen sturen op de uitvoering in de keten. Informatie over omvang van stromen en voorraden kent bijvoorbeeld belangrijke tekortkomingen. Een belangrijke reden hiervoor is dat de begroting van het ministerie te beperkte informatie bevat omdat doelen en zinvolle indicatoren ontbreken. Ook ontbreken afspraken over de wijze waarop de inzet van publiek geld in beeld wordt gebracht en maatschappelijke effecten worden gevolgd

Onder andere de Algemene Rekenkamer en de Justitiële Informatiedienst geven aan dat informatiesystemen ontoereikend zijn, er problemen zijn met wet- en regelgeving en dat de kwaliteit van data onvoldoende is. Bovendien geven vrijwel alle organisaties in hun schriftelijke input aan dat problemen met digitalisering een belangrijk obstakel zijn voor het functioneren van de strafrechtketen. De geconstateerde problemen lopen uiteen van de gebrekkige datakwaliteit, verouderde automatisering, juridische knelpunten in de gegevenswisseling, tot een gebrek aan afspraken tussen ketenpartners over toegang, overdracht en beveiliging van data. Dit alles leidt ertoe dat ketenpartners niet of te laat over de informatie beschikken die zij nodig hebben, of dat het te veel tijd kost om de informatie te verwerken.

Financiering

De rapporteurs constateren dat het ontbreekt aan ketenperspectief in de financiering. Het grote probleem is, zo blijkt uit de schriftelijke input, dat de kosten van nieuw beleid vaak landen bij de ene organisatie, terwijl de baten bij aan een andere organisatie ten goede komen. De ketenpartners worden afgerekend op hun eigen taken en niet op hun bijdrage aan de keten. Daarnaast kwam in het rondetafelgesprek naar voren dat wanneer er onvoldoende geld is, er door organisaties geconcentreerd wordt op de hoofdtaken binnen de eigen organisatie. De samenwerking en gezamenlijke doelen hebben dan geen prioriteit. Ook wordt er eerder geïnvesteerd in een extra rechter of officier van justitie dan in bedrijfsvoering.

Ook de Algemene Rekenkamer heeft aangegeven in haar rapporten kritisch te zijn op de financiering van de strafrechtketen en de afzonderlijke ketenpartners. Het valt de

rapporteurs op dat bij het begroten niet leidend is wat er nodig is in de keten, maar dat het uitgavenplafond, dus het beschikbare budget leidend is. Bij veel organisaties in de keten worden uitgaven geraamd met cijfers over P (prijs) maal Q (hoeveelheid productie). De uitkomst van deze vermenigvuldiging zou het benodigde budget moeten bepalen. Uit de rapporten van de Algemene Rekenkamer volgt echter dat in de praktijk het budget bepalend is. Zodra Q bekend is, wordt achteraf de P uitgerekend. Dit is geen realistische methode voor begroten. Evenmin is dit een realistische nacalculatie. Op deze manier blijft onbekend wat de echte P is. Zo kan informatie over P ook niet gebruikt worden voor realistische ramingen in de toekomst.

10 Aanbevelingen

Op basis van de parlementaire verkenning bevelen de rapporteurs de bewindspersonen aan om:

- de wettelijke (niet inhoudelijke) sturingsmogelijkheden ten aanzien van de bedrijfsvoering van de politie, het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak te expliciteren en daadwerkelijk in te zetten;
- de indicatoren van de strafrechtketenmonitor aan te aanscherpen;
- de bedrijfsmatige doelstellingen van de politie, het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak te expliciteren, over een periode van tenminste 3 jaar en dit overzicht toe te voegen aan de beleidsagenda van de begroting;
- organisaties op afstand bedrijfsmatige keuzes en financieel beheer inzichtelijk te laten maken, waaronder de vermelding van aantal fte in primaire proces;
- een begin te maken met het formuleren van ketendoelen en/of ketenoverstijgende doelen;
- ervoor te zorgen dat de separate financiering van organisaties in de strafrechtketen nauwkeuriger en beter op elkaar is afgestemd;
- alternatieven voor de doorslaggevende rol van het Prognose Model Justitiële Ketens te ontwikkelen;
- de kansen om de strafrechtketen te ontlasten in kaart te brengen inclusief de (on)mogelijkheden om deze in praktijk te brengen;

De rapporteurs bevelen de Tweede Kamer en de bewindspersonen gezamenlijk aan om:

- zorg te dragen voor stabiele niet-conjunctuurgevoelige financiering van de strafrechtketen;
- bij nieuwe wetgeving en beleid rekening te houden met de consequenties voor de gehele keten.

Bijlagen

- 1 Input organisaties en position papers rondetafelgesprek**
- 2 Overzicht parlementaire behandeling prestaties strafrechtketen**
- 3 Verslag Rondetafelgesprek strafrechtketen 11 mei 2023**
- 4 Verslag Commissiedebat strafrechtketen 14 juni 2023**

BIJLAGE 1

Schriftelijke input
organisaties en position
papers
rondetafelgesprek
Prestaties
Strafrechtketen

Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid | Januari - mei 2023

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Deze reader is een bundeling van alle documenten die de vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid heeft ontvangen van verschillende organisaties in het kader van de parlementaire verkenning naar Prestaties in de Strafrechtketen.

Als eerste stap in deze parlementaire verkenning heeft de Tweede Kamer in december 2023 een oproep gedaan aan organisaties uit de strafrechtketen om schriftelijke input te leveren. Elf organisaties hebben hierop gereageerd.

Op 11 mei 2023 vond een rondetafelgesprek over de strafrechtketen plaats, waarbij de Kamer naast de al ontvangen input position papers ontving van het Adviescollege ICT-toetsing en Restorative Justice Nederland & Universiteit Maastricht.

Inhoudsopgave

Organisatie
Centraal Justitieel Incassobureau - CJIB
Dienst Justitiële Inrichtingen - DJI (NIFP/Pieter Baan Centrum)
Stichting HALT
Justitiële Informatiedienst - Justid
Nederlands Forensisch Instituut - NFI
Nederlandse Orde van Advocaten - NOvA
Openbaar Ministerie - OM
Politie
Raad voor de Rechtspraak - RvdR
Reclassering
Raad voor de Kinderbescherming - RvdK
Adviescollege ICT-toetsing
Restorative Justice Nederland & Universiteit Maastricht

Vanuit bovenstaande tabel kunt u doorklikken naar de bijgevoegde bijdragen. Via de button TERUG links bovenaan elke pagina gaat u terug naar deze tabel, die dus als inhoudsopgave fungeert.

De digitale reader is op mobiele apparaten gemakkelijk op te slaan in de adobe acrobat app (zonder kosten te verkrijgen in de app store). Klik op het 'downloaden' icoon rechtsboven in beeld en kopieer de reader naar Acrobat. In de app kunt u rechtsboven in beeld op het 'bladwijzer' icoon klikken om te navigeren door de digitale reader.

Centraal Justitieel Incassobureau

CJIB

Centraal Justitieel Incassobureau
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Directie

Contactpersoon

Datum 24 januari 2023
Betreft Parlementaire verkenning strafrechtketen

Geachte

In reactie op de brief van 9 december 2022, waarin u het CJIB uitnodigt schriftelijk input te leveren ten behoeve van de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen, ontvangt u hierbij onze reactie.

Op 1 januari 2020 is de rol van het CJIB in de strafrechtketen aanzienlijk gewijzigd door het in werking treden van de wet Herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Wet USB).¹ Hiermee is de verantwoordelijkheid voor de executie van het Openbaar Ministerie (OM) overgedragen aan de minister, die het CJIB heeft aangewezen als operationeel ketenregisseur. De doelstellingen die hiermee beoogd zijn betreffen het sneller en zeker uitvoeren van straffen, het goed informeren van betrokkenen binnen en buiten de strafrechtketen en tenslotte een persoonsgerichte tenuitvoerlegging. Persoonsgericht wil zeggen dat het CJIB bij de uitvoering van taken altijd het individu in het oog houdt; niet de zaak, maar de persoon staat centraal.

Naast de rol die het CJIB in het geschetste kader van executie heeft, is de andere relevante kerntaak van het CJIB het innen van geldelijke sancties, zoals schadevergoedingsmaatregelen, ontnemingsmaatregelen, strafrechtelijke boetes en tot slot de bestuurlijke boetes voor andere overheden en de verkeersboetes. Daarnaast werkt het CJIB aan het verstevigen van de rechtspositie van slachtoffers, waaronder het meewegen van de belangen van het slachtoffer, tijdens de tenuitvoerlegging van sancties als gevolg van de Wet straffen en beschermen en de taakoverdracht van het OM omtrent het informeren van slachtoffers over strafrechtelijke beslissingen en het verloop van de executie. Per brief van 10 juni 2022 is uw Kamer geïnformeerd over de stand van de uitvoering van het CJIB.²

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 34 086, nr. 3.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 29 362, nr. 306.

Directie**Datum**
24 januari 2023**Ons kenmerk**
23U0007442

De Wet USB biedt het CJIB de kans om in nauwe samenwerking met ketenpartners, de ketenprestaties bij de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen verder te verbeteren. Omdat in deze nieuwe inrichting de informatiestromen over strafrechtelijke beslissingen bij het CJIB samenkomen, maakt dit een persoonsgerichte, snelle, zekere én daarmee meer effectieve tenuitvoerlegging van straffen mogelijk.

De vervolmaking van de taakoverdracht van de executie van het OM naar het CJIB, loopt nog door in de komende jaren, ook waar het de verdere modernisering van de digitale informatie-uitwisseling tussen het OM en het CJIB betreft evenals de verdere uitwisseling tussen het CJIB en ketenpartners zoals onder meer de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en reclassering.

De afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd in de samenwerking in de keten, onder meer door middel van het Bestuurlijk Ketenberaad (BKB), het strategisch beraad waar ketenorganisaties afspraken maken over de samenwerking en de prestaties van de strafrechtketen. Het CJIB is hier ook deelnemer vanuit de gewijzigde rol in de executieketen.

Al eerder zijn er in samenwerking met BKB en ketenpartners onderzoeken geweest naar de prestaties van de strafrechtketen. Zo is in 2020, in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, de strafrechtketen doorgelicht door PricewaterhouseCoopers. In de doorlichting werd geconstateerd dat de strafrechtketen onder druk staat, ondanks de afname van het aantal strafzaken. Verschillende maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder digitalisering en internationalisering van criminaliteit en de toegenomen inzet voor ondermijnende criminaliteit, hebben het werk complexer gemaakt. Daarnaast heeft een veelheid aan beleidswijzigingen geresulteerd in een hogere werkdruk. Uw Kamer is over de uitkomsten bij brief van 26 juni 2020 geïnformeerd.³

De maatschappelijke urgentie van een goed functionerende strafrechtketen is onverminderd groot. Tegelijkertijd is de transitie naar een meer persoonsgerichte uitvoering een grote opgave voor de uitvoeringsorganisaties. De urgentie en noodzaak staan buiten kijf, maar ook dat we het zorgvuldig moeten doen en daardoor tijd, aandacht en geld nodig hebben. Wij vinden het belangrijk dat de bewustwording over de impact op uitvoeringsorganisaties van de maatschappelijke opgave wordt vergroot en rekening gehouden wordt met een reëel transitie pad.

Naar aanleiding van dit rapport en bovenstaande ontwikkelingen is in opdracht van het BKB het Actieplan Strafrechtketen opgesteld en het Realisatieteam opgericht om dit plan ook daadwerkelijk naar uitvoering te brengen. Het CJIB neemt hieraan deel als vertegenwoordiger van de executieketen. Voor de executieketen is het Actieplan Strafrechtketen gericht op efficiënter en meer persoonsgericht uitvoeren van taakstraffen, en het slimmer en daarmee effectiever sturen op de arrestantenstroom en de zelfmelders.⁴

---

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, 29 279, nr. 604

⁴ Een zelfmelder is een persoon die is veroordeeld voor een vrijheidsbenemende straf en een oproep krijgt zichzelf te melden bij een gevangenis.

Directie**Datum**
24 januari 2023**Ons kenmerk**
23U0007442

Daarnaast wordt er gewerkt aan het beschikbaar stellen van een dashboard met een totaaloverzicht persoon (TOP-service) waarin o.a. inzicht wordt geboden in lopende- en afgesloten sancties. Op deze wijze is er indien nodig een betere persoonsgerichte afweging te maken bij de op te leggen sancties. Over de voortgang van het Actieplan Strafrechtketen is uw Kamer per brief van 7 juli 2022 geïnformeerd.⁵

Intussen is sinds 2020 – en na de COVID-periode – breed ingezet op verbeteringen en initiatieven in lijn met het Actieplan Strafrechtketen. Omdat het CJIB vanuit de genoemde wet USB een centrale positie in de informatie-uitwisseling krijgt, ontstaat er meer inzicht en regie in de executieketen (als onderdeel van de strafrechtketen). Zo is er een ketendashboard in ontwikkeling in samenwerking met de ketenpartners, waardoor er groeiend inzicht is in de belangrijkste prestaties van de executieketen. In 2023 wordt ingezet op het operationaliseren van deze informatie in de regio's en worden tevens CJIB-knelpunten gedetecteerd en waar mogelijk opgelost.

De ketensamenwerking in de strafrechtketen is relatief jong. Veel instrumenten die zijn ingezet hebben tijd nodig om te renderen en de digitaliseringstrajecten die de afgelopen jaren zijn gestart hebben ook tijd nodig om tot volle wasdom te komen. Het CJIB verwacht dat van deze initiatieven de komende jaren de vruchten geplukt gaan worden. Gezien de grote opgave om bestaande wet- en regelgeving goed te implementeren, alsmede de continue druk op de strafrechtketen, de noodzaak om de doorlooptijden te beperken en de voorraden te verminderen, zal er onverminderd nagedacht moeten worden over verbeteringen en vernieuwingen in de behandeling van strafzaken en het optimaal inrichten van daarbij behorende ketenwerkprocessen. Het digitaliseren van processen is daarbij van groot belang, evenals het behouden en aantrekken van gekwalificeerd personeel. Bij nieuwe wet- en regelgeving dient voorkomen te worden dat het leidt tot onbedoelde effecten.

Over de huidige wijze van bekostiging van de strafrechtketen, gericht op de individuele organisaties en minder op het bevorderen van ketensamenwerking, kan worden opgemerkt dat dit soms een belemmering voor verbetering is. Deze belemmering is bijvoorbeeld gelegen in situaties waar de kosten bij de ene organisatie landen en de baten bij de ketenpartner. Het is daarom van belang om gericht te kiezen voor structurele, centrale financiering over de keten heen waar dat nodig is. Zie hiervoor bijvoorbeeld de keuzes die zijn gemaakt bij het Duurzame Digitale Stelsel (DDS) en zijn voorloper PDSK.

Een persoonsgerichte uitvoering is een veranderopgave voor de komende jaren. De komende periode worden opnieuw stappen gezet om concrete, zichtbare resultaten op te leveren voor burger en maatschappij. We blijven bijvoorbeeld de begrijpelijkheid en toegankelijkheid van onze dienstverlening verbeteren, zowel in het executiedomein als bij het innen en incasseren van geldelijke sancties.

---

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 29 279, nr. 730

Daarnaast wordt er gewerkt aan de verdere realisatie en implementatie van de restopgave USB. Zorgen we voor robuuste (keten)werkprocessen en digitale ondersteuning die bijdragen aan een persoonsgerichte executie en werken we aan een goed geïnformeerde keten. Dit vraagt doorzettingsvermogen, een lange adem en veel inzet. Ten slotte wordt de komende periode hard gewerkt aan de verdere implementatie van de Wet straffen en beschermen en de taakoverdracht raadplegen en informeren om op die manier ook recht te doen aan slachtoffers. Beide opgaven vergen tijd, aandacht, samenwerking en focus.

Directie**Datum**
24 januari 2023**Ons kenmerk**
23U0007442

Hooachtend.

 Mr. drs. A. Hazelhoff MBA
Algemeen directeur

Dienst Justitiële Inrichtingen

DJI

> Retouradres Postbus 30132 2500 GC Den Haag

Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Hoofddirectie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 30132
2500 GC Den Haag
www.dji.nl

Ons kenmerk

2023/01/24/TK/01

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 24 januari 2023
Onderwerp Parlementaire verkenning strafrechtketen

Geachte

DJI is met 16.000 medewerkers een van de grootste uitvoeringsorganisaties van het land. Dagelijks wordt met hart en ziel gewerkt aan een opgave met grote relevantie voor burger en samenleving. DJI levert een bijdrage aan de veiligheid van de samenleving door de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen. En door de aan haar zorg toevertrouwde personen de kans te bieden een maatschappelijk aanvaardbaar bestaan op te bouwen en daarmee recidive te voorkomen.

De maatschappelijke context en omstandigheden waarbinnen we dit werk doen zijn veranderd. DJI is bij uitstek een organisatie die de effecten van maatschappelijke verandering voelt en absorbeert. De wereld van DJI is daardoor voortdurend in beweging. Dit geldt niet alleen voor DJI maar ook voor al onze partners binnen én buiten de strafrechtketen. Het noodzaakt ons de samenwerking steeds verder te intensiveren en in te spelen op de veranderingen.

Tegelijkertijd is meer gevraagd om deze samenwerking verder effectief vorm te geven. De organisaties in deze keten dienen ieder afzonderlijk goed geëquipeerd te worden voor het uitvoeren van hun taken. Dit geldt ook voor DJI. Na de constatering dat de taken en middelen van DJI niet in balans waren, is in 2022 een belangrijke eerste stap gezet om DJI weer van een solide financiële basis te voorzien. Het kabinet heeft extra financiële middelen beschikbaar gesteld, er is geld binnen de JenV-begroting vrijgemaakt en er zijn maatregelen getroffen om de taken en middelen in balans te brengen. Door deze genomen maatregelen is DJI in staat om de minimaal noodzakelijke, investeringen op het gebied van personeel, ICT en huisvesting te doen. Overigens gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat DJI nog een grote opgave heeft om de basis op orde te brengen.

Politiek, beleidsmakers en uitvoeringsorganisaties staan gezamenlijk aan de lat om de hierboven genoemde ontwikkelingen te adresseren. DJI gaat graag hierover met Uw Kamer in gesprek.

1. Maatschappelijke ontwikkelingen: intensivering samenwerking noodzakelijk binnen én buiten de strafrechtketen

Binnen onze inrichtingen en instellingen zien we een groeiende groep die in toenemende mate verhardt en zich tijdens detentie bezighoudt met voortgezet crimineel handelen en rechtstaat ondermijnende activiteiten. Dit is een dreiging

voor de samenleving en voor de veiligheid van ons personeel en onze justitiabelen. Het is onze prioriteit om deze dreiging tegen te gaan. De aanpak van deze doelgroep, en in het bijzonder het tegenaan van voortgezet crimineel handelen in detentie door criminele netwerken, vergt aanpassingen binnen onze inrichtingen, scherpte en een hernieuwde afweging tussen aan de ene kant veiligheidsaspecten en aan de andere kant - waar mogelijk - het gefaseerd aanbieden van vrijheden en re-integratiemogelijkheden.

Hoofddirectie

Datum

24 januari 2023

Ons kenmerk

2023/01/24/TK/01

Een andere ontwikkeling die veel impact sorteert op ons vak, is dat we steeds vaker zien dat mensen met een grote verscheidenheid aan psychische-, gedrags- en multiproblematiek in het strafrecht terecht komen. Een verklaring hiervoor lijkt dat de reguliere zorg anderszins bij deze doelgroep steeds minder kan voorkomen. De jeugdhulp- en GGZ-instellingen lijken steeds minder ingericht en toegerust op mensen met een complexe zorgbehoefte en/of langdurige verblijfsvoorzieningen. Daar waar deze mogelijkheden nog wel bestaan leidt de concentratie van zwaardere problematiek tot terughoudendheid om extra moeilijke patiënten op te nemen. Gevolg is dat deze groep niet of onvoldoende wordt behandeld, in aanraking komt met justitie en in de strafrechtketen belandt. De financiële én maatschappelijke kosten hiervan zijn hoog. Er is immers een delict gepleegd waarbij in de meeste gevallen slachtoffers zijn gevallen. Dit vraagt om een fundamenteel gesprek in de keten én op politiek niveau: welke extra inspanningen kunnen we leveren om te voorkomen dat mensen met een complexe zorgbehoefte in de strafrechtketen terechtkomen?

Ook zien we dat gepaste vervolgvorzieningen na de strafrechtelijke titel schaars zijn en draagvlak op lokaal niveau vaak ontbreekt om hier meer op in te zetten. Gemeenten staan voor de grote uitdaging om meerdere aandachtsgroepen te huisvesten en we zien dat in sommige gemeenten onvoldoende draagvlak bestaat voor de huisvesting van ex-justitiabelen die al dan niet begeleide huisvesting nodig hebben. Dit gebrek aan door- en uitstroomvoorzieningen zorgt ervoor dat justitiabelen onnodig lang gebruik maken van hoog beveiligde (en dus ook dure) justitiële bedden en daarmee de druk op de capaciteit verder toeneemt.

Functioneren van de keten

De hiervoor geschetste ontwikkelingen hebben hun weerslag op de wijze waarop de keten (samen)werkt en wat dit van de organisaties daarbinnen vraagt. Afstemming en samenwerking tussen alle betrokken partners binnen de strafrechtketen en daar omheen, is van cruciaal belang om te zorgen dat de ontwikkelingen kunnen worden opgevangen in en door de keten en effectief en integraal wordt gewerkt aan de maatschappelijke opgave. Hierbij is van belang dat er oog is voor meerjarige en stabiele financiering van individuele uitvoeringsorganisaties én er aandacht is voor financiële keteneffecten. DJI is als uitvoeringsorganisatie en als schakel in de strafrechtketen, immers sterk afhankelijk van de mate waarin, en wijze waarop partners te werk gaan. DJI vraagt bijzondere aandacht voor de volgende onderwerpen¹:

• Verbeterpunten informatie-uitwisseling in de keten

Om in gezamenlijkheid uitvoering te kunnen geven aan de gedeelde maatschappelijke opgaven is het van groot belang dat de relevante informatie tijdig en efficiënt wordt ontsloten en uitgewisseld, dat er integrale sturing hierop

¹ Vraagstukken m.b.t. de Justitiële Jeugdinstellingen worden in deze notitie buiten beschouwing gelaten omdat het Interdepartementale Beleidsonderzoek naar de jeugdcriminaliteit binnenkort openbaar wordt.

plaatsvindt over de hele keten en er voldoende tijd en middelen beschikbaar zijn om dit te implementeren. Dit illustreren we aan de hand van de volgende voorbeelden:

- DJI en ketenpartners hebben reeds grote stappen gezet in het vergroten van grip en zicht op de uitvoering door ketenregie, een zekere en persoonsgerichte tenuitvoerlegging, een volledige informatiepositie voor de medewerkers en een snellere tenuitvoerlegging. Resultaat hiervan zijn de digitalisering van de tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis, het digitaal ontsluiten van risicogegevens en het digitaal verstrekken van detentiegegevens. Dit vraagt echter blijvende aandacht en voldoende, structurele financiering omdat de benodigde aanpassingen aan en uitbreidingen van de (keten)informatievoorzieningen nog slechts ten dele zijn gerealiseerd en geïmplementeerd.
- DJI heeft de politie en het OM hard nodig voor het verkrijgen van volledige informatie over welke justitiabelen met welke risico's in onze inrichtingen instromen en verblijven. Deze informatie hebben we nodig om te bepalen in welke inrichting, regime met bijbehorende beperkingen en samenstelling met andere justitiabelen zij geplaatst en vervoerd moeten worden. Alleen zo kunnen we risico's zoals ontvluchting, liquidatie, voortgezet crimineel handelen en radicalisering beheersen, de veiligheid voor ons personeel en justitiabelen waarborgen en zo effectief mogelijk werken aan herstel. Verdere versterking van elkaars informatiepositie is hierbij nodig. Hiernaast verschillen de bevoegdheden van DJI t.o.v. het OM en de politie waardoor medewerkers van DJI bepaalde informatie niet mogen ontvangen. Om dit te veranderen is een aanpassing van wet- en regelgeving nodig.
- Er ontbreekt een automatische koppeling van de DJI-systemen Drife (t.b.v. het vervoer van justitiabelen) aan de systemen van het OM. Hierdoor worden nog steeds veel handelingen dubbel en handmatig uitgevoerd. Een dergelijke koppeling vraagt een investering en vooral prioritering bij het OM terwijl de baten uitsluitend bij DJI liggen. Dit vraagt meer sturing en keuzes vanuit ketenperspectief.

• Instroom moeilijk plaatsbare justitiabelen en doelgroep met complexe problematiek

We worden momenteel geconfronteerd met capaciteitstekorten in de justitiële jeugdinstellingen en bij de forensisch psychiatrische centra terwijl in de jaren '10 in deze sectoren diverse instellingen gesloten zijn. Dit heeft consequenties voor een tijdige tenuitvoerlegging van vonnissen. Hiernaast zien we een tekort aan specifieke plaatsen, veelal in de forensische zorg. Het betreft bijvoorbeeld beperkt beschikbare plekken voor een klinische opname die als voorwaarde in een vonnis is opgenomen. Het gaat hierbij om plaatsen in de Forensisch Psychiatrische Klinieken voor vrouwen of casuïstiek waarin sprake is van een zedendelict en/of een licht verstandelijke beperking. Zelfs overbruggingsplaatsingen zijn voor deze groepen zeer lastig te realiseren. Dit vraagstuk speelt ook buiten het strafrechtelijk kader en daarom wil DJI met VWS en zorgaanbieders bekijken of er meer van deze plaatsen kunnen worden gerealiseerd.

Een ander voorbeeld betreft spoedplaatsingen bij crisis en klinische plaatsingen die als voorwaarde in het vonnis zijn opgenomen en onmiddellijk ten uitvoer gelegd moeten worden (situaties waarin de strafduur samenvalt met de preventieve hechtenis). Dergelijke plaatsingen zijn in tijden van grote

Hoofddirectie

Datum

24 januari 2023

Ons kenmerk

2023/01/24/TK/01

capaciteitsdruk zeer moeilijk te realiseren. DJI heeft de 3RO, het OM en de rechtspraak nodig om te bezien hoe hiermee om te gaan.

Hiernaast zien we in de gehele strafrechtketen een toenemende instroom van mensen die worden gekenmerkt door een complexe (psychiatrische) zorgbehoefte. Het ontbreken van voldoende passende reguliere zorgvoorzieningen, draagt eraan bij dat deze groep steeds vaker instroomt in het strafrecht en uiteindelijk bij DJI terecht komt. Dit zien we bijvoorbeeld bij gedetineerden die instromen in de Penitentiair Psychiatrische Centra: zij komen veelal direct vanaf het politiebureau of na vorgeleiding bij de Rechter-Commissaris in een psychiatrische crisis binnen bij DJI. Dit vraagt meer specifieke capaciteit zoals PPC-plaatsen. Deze ontwikkeling wordt ook geïllustreerd door de effecten van de inwerkingtreding van de Wet verplichte GGZ (Wvvgz) en de Wet zorg en dwang (Wzd) in combinatie met de zogenaamde schakelbepaling uit de Wet Forensische Zorg (Wfz), te weten artikel 2.3. Dit artikel beoogt een betere aansluiting te verzorgen tussen zorg in strafrechtelijk kader en de reguliere zorg en geeft de strafrechter de mogelijkheid om een civiele machtiging voor gedwongen zorg (op grond van de Wvvgz of de Wzd) af te geven. In de praktijk zien we echter dat dit artikel niet toereikend is voor de problematiek van de doelgroep. Zij blijken te gevaarlijk voor een civiele setting, de behandeling duurt slechts zes maanden en is niet primair gericht op recidivevermindering. Om deze reden wordt in een ketenbrede werkgroep nagedacht over mogelijke oplossingsrichtingen. Een forensische variant van artikel 2.3 waarbij de behandeling in een gedwongen setting zich kan richten op recidivepreventie is één van de oplossingsrichtingen. Gevolg hiervan zou echter wel zijn dat de beweging dat mensen met complexe problematiek in het strafrecht belanden, wordt versterkt. Dit is onwenselijk vanuit zowel het oogpunt van stigmatisering als vanuit het oogpunt van de capaciteitsdruk.

Bovenstaande voorbeelden vragen dan ook om een fundamenteel gesprek met de politiek, organisaties in de keten en partijen daar omheen. Wat DJI betreft niet alleen over de vraag hoe we hier het beste mee om kunnen gaan en wat we daarin van elkaar nodig hebben aan de voor- (preventie) en achterkant (vervolgzorg), maar ook een spade dieper. Namelijk wat dit betekent voor onze maatschappelijke opdracht, de reikwijdte daarvan, de wijze waarop deze raakt aan andere domeinen zoals de zorg en welke aanpassingen in het stelsel nodig zijn gezien de druk op de capaciteit.

- Door- en uitstroom wordt gehinderd

De uitstroom van justitiabelen wordt bemoeilijkt door het ontbreken van voldoende passende vervolgzorg, waarbij de vraag groter is dan het aanbod.

Zo zien we dat schaarse plaatsen in de forensische zorg, incl. de tbs en het gevangeniswezen bezet worden gehouden door forensische zorg patiënten die in aanmerking komen voor uitstroom naar een beschermde woonvoorziening, maar vanwege gebrek aan plaatsingsmogelijkheden na afloop van de strafrechtelijke titel, niet kunnen uitstromen. Dit leidt tot verstopping in de voorzieningen van DJI: doorstroom wordt gehinderd en de wachtlijsten voor PPC, OFZ en tbs-plaatsen nemen toe. Op de langere termijn vormt dit een probleem voor de gehele strafrechtketen: wanneer justitiabelen uitstromen zonder passende vervolgzorg, is de kans op recidive groter. Dezelfde mensen maken opnieuw hun opwachting binnen de strafrechtketen.

Hoofddirectie

Datum

24 januari 2023

Ons kenmerk

2023/01/24/TK/01

Bovenstaande laat zien dat het werken aan duurzaam herstel en re-integratie niet een opgave van DJI alleen is. Deze verantwoordelijkheid dragen wij samen met gemeenten, zorgpartners en reclassering. Hoewel deze partijen al investeren in de samenwerking zien we dat een grotere inspanning en commitment van gemeenten en zorgpartners nodig is.

Hoofddirectie

Datum
24 januari 2023

Ons kenmerk
2023/01/24/TK/01

Voorts signaleert DJI dat bij vreemdelingen met een tbs-maatregel de behandeling stagneert vanwege een gebrek aan mogelijkheden voor resocialisatie in Nederland dan wel in het land van herkomst. Hierdoor stromen zij nauwelijks uit terwijl de instroom blijft toenemen. Met een gebrek aan behandelplaatsen én een gebrek aan perspectief voor de patiënten tot gevolg. Wij zien de volgende oplossingsrichtingen een bijdrage leveren aan de oplossing van deze problematiek:

- Het uitbreiden van de bestaande verlofmogelijkheden ten behoeve van verlof;
- Ontoerekeningsvatbaarheid niet langer betrekken bij de glijdende schaal betreffende verblijfsrecht;
- Het creëren van een wettelijke mogelijkheid om ook tbs-maatregelen met voorwaarden of voorwaardelijke beëindiging te kunnen beëindigen om terugkeer naar het land van herkomst mogelijk te maken.

2. Uitvoeringsvraagstukken DJI die in ketenverband geadresseerd moeten worden

Wanneer we inzoomen op het functioneren van DJI binnen de strafrechtketen, dan zien we een aantal grote uitdagingen dat de uitoefening van ons vak compliceert en daarmee ook de samenwerking met onze ketenpartners. Hieronder illustreren we dit aan de hand van een tweetal vraagstukken en vragen we de politiek aandacht te hebben voor een ketenbrede benadering ervan.

•Krapte arbeidsmarkt vraagt beleidskeuzes: brede en structurele inzet telehoren

Net als veel andere sectoren, heeft DJI last van een aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. Desondanks worden we geconfronteerd met beleidsintensiveringen die een nog grotere personeelsinzet vragen. DJI zou graag zien, dat bij nieuwe beleidsintensiveringen personele inzet expliciet wordt afgewogen en waar nodig in ketenverband wordt gezocht naar mogelijke alternatieve personeelsextensieve werkwijzen.

Een voorbeeld hiervan is de verschijningsplicht bij spreekrechtwaardige delicten en een aantal specifieke gewelds- en zedenmisdrijven als onderdeel van de Wet uitbreiding slachtofferrechten (Wus). De volledige implementatie van deze wet heeft een grote impact op DJI vanwege het aantal vervoersbewegingen waarvan een groot deel extra moet worden beveiligd én de extra inspanning in de inrichtingen om bijvoorbeeld weigerachtige justitiabelen voor- te bereiden op en weer op te vangen na een dergelijke zitting. DJI wil, met het oog op de arbeidsmarkt en veiligheidsrisico's bij vervoersbewegingen, het aantal vervoersbewegingen juist terugbrengen. Daarom wil DJI het telehoren breder en meer structureel toepassen. We zien dat het aantal zittingen middels telehoren beperkt is tot ongeveer 100 zittingen per week terwijl we in het eerste jaar van de Corona pandemie wekelijks rond de 500 zittingen middels telehoren werden uitgevoerd. DJI ziet mogelijkheden om een veelvoud hiervan te realiseren mits technisch en organisatorisch goed gefaciliteerd.

• Uitvoerbaarheid nieuwe wetgeving

Voldoende tijd en ruimte voor de implementatie én evaluatie van nieuw beleid en wetgeving is een ander belangrijk verbeterpunt binnen de keten waarvoor vanuit de politiek, beleidsmakers en uitvoeringsorganisaties meer gezamenlijke aandacht nodig is. Nieuw beleid en wetgeving volgen elkaar in hoog tempo op. Tegelijkertijd is zorgvuldige implementatie van groot belang om succesvolle effectuering te waarborgen.

Dat betekent dat er voldoende tijd en aandacht moet zijn om de informatievoorziening en werkprocessen opnieuw in te richten, aan te passen en te evalueren. In de praktijk zien we dat een dergelijk zorgvuldig implementatieproces vaak onvoldoende is gerealiseerd, terwijl nieuw beleid en wetgeving zich al aandienen. De uitvoerbaarheid van nieuw beleid en wetgeving komt daardoor onder druk.

Een voorbeeld hiervan is de wet USB (Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen) die is geïmplementeerd zonder dat de informatievoorziening daarop al volledig was aangepast. Daardoor kunnen de doelen van deze nieuwe wet op dit moment nog maar deels worden gerealiseerd. Het feit dat parallel aan de Wet USB ook de Wet uitbreiding slachtofferrechten en de Wet straffen en beschermen moesten worden geïmplementeerd en daarnaast in 2023 wordt gestart met de implementatie van het nieuwe Wetboek van strafvordering, maakt dat de aanpassingen van de informatievoorzieningen verder achter gaan lopen op de implementatie en inwerkingtreding van nieuw beleid en wetgeving. Met als gevolg dat een deel van de daarmee beoogde effecten ook langer op zich zal laten wachten.

Een gedegen implementatie van wetgeving en beleid vraagt naast voldoende tijd en middelen ook veel van de absorptiecapaciteit van de organisatie. Uitvoeringstoetsen met daarin een uitvoerige integrale analyse van doel, benodigde (financiële) middelen en uitvoerbaarheid door de hele keten heen, zijn absoluut noodzakelijk om te borgen dat de doelen van nieuw beleid en wetgeving ook daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd. Ketenfinanciering als instrument om integraliteit en samenwerking in de keten te bevorderen verdient hierbij bijzondere aandacht.

3. *Uitdagingen in relatie tot de doorlooptijden in de strafrechtketen bij het NIFP*

Het NIFP verzorgt de matching van onafhankelijke Pro Justitia rapporteurs aan te rapporteren zaken. We zien dat de doorlooptijden van Pro Justitia rapportages (PJ-rapportages) eerder 15 weken dan de beoogde 10 weken betreffen. Ook neemt het aantal zaken dat Pro Justitia gerapporteerd kan worden de afgelopen jaren af.

De belangrijkste oorzaak van de oplopende doorlooptijden is gelegen in een structureel tekort aan rapporteurs. De uitstroom van ervaren rapporteurs die relatief veel zaken kunnen behandelen, is op de korte termijn moeilijk op te vangen en draagt bij aan langere doorlooptijden.

Ook zien we dat de tarieven die we rapporteurs kunnen bieden, onvoldoende aansluiten op de veranderende eisen (verzwaring van zaken, toepassen risicotaxatie, NRGD, tuchtrecht). Het aanpassen van de tarieven vraagt om een wetgevingstraject waardoor we onvoldoende snel kunnen anticiperen op actuele marktontwikkelingen. Daarnaast zien we dat de tbs-verlengingsrapportages nu iedere vier jaar moeten worden opgemaakt – in plaats van elke zes jaar. Dit vraagt veel capaciteit van onze rapporteurs, tegelijkertijd bestaan er twijfels over het nut: tbs-gestelden ervaren onderzoeksmoeheid. Tot slot betreft een specifiek

Hoofddirectie

Datum

24 januari 2023

Ons kenmerk

2023/01/24/TK/01

knelpunt de zorgwekkende afname van het aantal kinder- en jeugdpsychiaters met een NRGD registratie de laatste jaren. Het NIFP neemt verschillende maatregelen om deze problematiek te adresseren. Zo wordt er geïnvesteerd in het opleiden van nieuwe rapporteurs en in het binden en behouden van bestaande rapporteurs. Het is echter een feit dat nieuw opgeleide rapporteurs (veel) minder rapporten schrijven omdat ze het werk combineren met andere werkzaamheden. Om ervoor te zorgen dat de voorraad niet verder groeit, is het NIFP met het OM een selectieoverleg gestart waarin wordt afgestemd voor welke zaken wel of geen PJ-rapportage moet worden aangevraagd. In een aantal regio's sluit ook de reclassering aan en wordt voor de zaken die niet gerapporteerd kunnen worden verdiepingsdiagnostiek overwogen. Daarnaast zet het NIFP in op meer rapporteurs in dienst van het NIFP en verhoging van de tarieven. Voorts zou het interessant zijn om te bezien of met het terugbrengen van de frequentie van tbs-verlengingsrapportages (door bijvoorbeeld terug te gaan naar één rapportage per zes jaar), de benodigde waarborgen rondom tbs kunnen worden gerealiseerd en tegelijkertijd de capaciteit aan PJ-rapporteurs voor andere PJ-onderzoeken kan vergoten.

Tot slot

DJI waardeert uw initiatief tot een parlementaire verkenning zeer en kijkt uit naar een mogelijk vervolg waarin we nader in gesprek kunnen met uw Kamer over de in deze notitie beschreven onderwerpen.

Hoogachtend,

W.F. Saris
Directeur-Generaal Dienst Justitiële Inrichtingen

Hoofddirectie

Datum

24 januari 2023

Ons kenmerk

2023/01/24/TK/01

Stichting Halt

Halt.

Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Briefnummer

2023-009-TK-SP-JtH

Betreft

Inbreng Stichting Halt
parlementaire verkenning
strafrechtketen

Datum

19 januari 2023

Geachte leden van de commissie Justitie en Veiligheid,

In uw brief van 1 december 2022 verzoekt u Stichting Halt om een schriftelijke bijdrage te leveren ten behoeve van de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen. Wij geven hieraan graag gehoor. Stichting Halt werkt met en voor jongeren en jongvolwassenen. Onze aanbevelingen richten zich dan ook op deze doelgroep.

1. Welke problemen ziet Stichting Halt

Het strafrecht biedt te weinig maatschappelijk rendement

Voor een veilige, vreedzame en rechtvaardige samenleving is het goed functioneren van de strafrechtketen van groot belang. Echter, volgens recent onderzoek onder vertegenwoordigers uit de hele strafrechtketen zijn zowel slachtoffers als daders ontevreden met het huidige strafrecht.¹ Te veel zaken kennen lange doorlooptijden, te weinig zaken worden opgevolgd, te weinig zaken leiden tot een vermindering van recidive en in te weinig zaken voelt het slachtoffer zich gehoord en gezien. Het strafrecht biedt kortom te weinig maatschappelijk rendement.

Verschillende organisaties in de (jeugd)strafrechtketen zitten in de knel. In juni 2022 seponeerde het Openbaar Ministerie 1500 zaken in Oost-Nederland door personeelstekorten,² in november 2022 concludeerde de Inspectie Justitie en Veiligheid dat de kritische grens voor het goed uitvoeren van het jeugdstrafrecht in de Justitiële Jeugdinstanties (JJI's) zou zijn bereikt³ en begin dit jaar laten rechters weten zich grote zorgen te maken over de kwaliteit van de rechtspraak.⁴

Tevens kampt de politie al langere tijd met capaciteitsproblemen.⁵ Met name de onderbezetting bij de gebiedsgebonden politie is zorgelijk. Deze onderbezetting heeft invloed op de handhaving, de aanwezigheid in de wijk en dus eveneens op het aantal geconstateerde en opgespoorde strafbare feiten. Deze formatie zal naar

---

¹ Zie voor een verslag van deze stakeholder-sessies op <https://strafrechtmetperspectief.hiil.org/> en het daarop te downloaden rapport 'Strafrecht met perspectief'.

² <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2022/06/16/personeelstekort-rechtbank-noodzaak-tot-sepot-zaken>

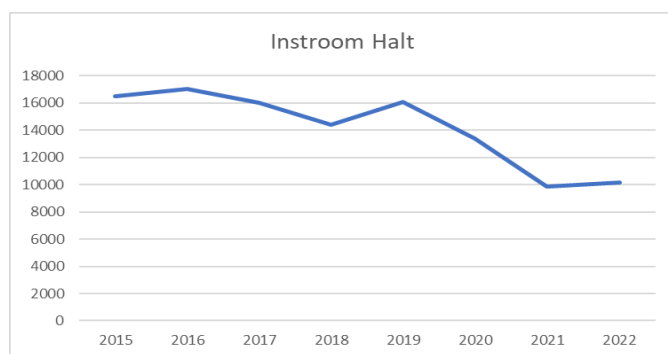
³ <https://www.igj.nl/actueel/nieuws/2022/11/10/inspecties-rem-op-plaatsingen-in-jjis>

⁴ <https://www.nrc.nl/nieuws/2023/01/08/rechters-bezorgd-over-kwaliteit-rechtspraak-a4153657>

⁵ <https://nos.nl/artikel/2412873-politie-gaat-lastig-jaar-met-personeelskrapte-tegemoet>

verwachting pas in 2025 weer op orde zijn. Het is belangrijk om de komende jaren niet af te wachten tot het weer goed komt met die formatie, maar juist nu de urgentie te benutten om tot een andere aanpak te komen. De capaciteit voor handhaving, opsporing en vervolging is immers altijd schaars in relatie tot de omvang van de criminaliteit en de verwachtingen van de maatschappij. Als de samenleving (terecht!) vraagt om zoveel mogelijk slachtoffers snel en adequaat verder te helpen en zoveel mogelijk verdachten tijdig te begrenzen, is het nodig om mogelijkheden vroeg in de strafrechtketen te verruimen en te verrijken met een beter en breder afdoeningspalet.

Dit geldt voor alle verdachten, maar is bij uitstek van belang bij jongeren en adolescenten, die gebaat zijn bij een snelle reactie op hun gedrag. De instroom bij Halt van de afgelopen jaren geeft gegronde reden om aan te nemen dat veel jongeren en slachtoffers nu niet de afdoening krijgen waar ze recht op hebben. Hoewel de monitor jeugdcriminaliteit van het WODC laat zien dat er op onderdelen sprake is van een enigszins dalende jeugdcriminaliteit is dat geen verklaring voor de omvang van de daling van het aantal zaken bij Halt. Opvallend daarbij is dat ons jongerenpanel aangeeft zich veel zorgen te maken over sexting, maar dat Halt maar weinig zaken

binnenkrijgt met betrekking tot dit onderwerp. Ook andere vormen van online criminaliteit of cyber ziet Halt maar beperkt. Dat sluit niet aan bij de realiteit en de zorgen van jongeren. Wat vooral schuurt is dat aan de ene kant de strafrechtketen de instroom aan zaken niet aankan en aan de andere kant een organisatie als Halt niet optimaal benut wordt. Dat moet en kan anders.

2. Breid de buitengerechtelijke optie van Halt uit voor zowel minderjarigen als adolescenten ⁶

Kinderrechten: buitengerechtelijk afdoen vergroot pedagogische beïnvloedingsmogelijkheden

Stichting Halt is aangesloten bij het Kinderrechtencollectief. Artikel 40 sub b van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (hierna: het IVRK) stelt dat jeugdstrafzaken zoveel mogelijk buitengerechtelijk worden afgedaan met inachtneming van een aantal wettelijke garanties, waarbij in artikel 37 wordt benadrukt dat vrijheidsbeneming daarvan geen deel mag uitmaken. ⁷ Ook onderstrepen de *Beijing Rules* ⁸ en de *Tokyo Rules* ⁹ het belang van buitengerechtelijke afdoeningen ten aanzien van minderjarigen wegens de bijzondere aandacht voor hun ontwikkeling. Minstens zo belangrijk is dat grensoverschrijdend gedrag hiermee betekenisvoller zal worden

⁶ In deze brief wordt gebruik gemaakt van de term 'buitengerechtelijke afdoening'. In het kader van het afdoen van jeugdstrafzaken buiten de rechter om, circuleren er drie begrippen: buitengerechtelijke afdoening, buitenstrafrechtelijke afdoening en *diversion*. Buitengerechtelijk betekent dat de zaak niet wordt voorgelegd aan een kinderrechter.

⁷ Artikel 40(3)(b) Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind; United Nations. Zie ook: Committee on the rights of the Children, General Comment nr. 24 (2019) on children's rights in the child justice system waarin meer toelichting wordt gegeven op buitengerechtelijke afdoeningen.

⁸ Beijing Rules, par 19.1

⁹ Tokyo Rules, par. 11

afgedaan. Een buitengerechtelijke afdoening bevordert de ontwikkeling van minderjarigen doordat justitiële documentatie en stigmatisering wordt voorkomen. Daarbij is er ook sprake van kostenefficiëntie. Conform het IVRK zou een buitengerechtelijke afdoening dan ook altijd de voorkeur verdienen boven het gebruik van het jeugdstrafrecht. Dat geldt om te beginnen voor minderjarigen, maar ook voor adolescenten.

Zo'n buitengerechtelijke afdoening is immers niet alleen relevant en toepasbaar voor minderjarigen. Het VN-Kinderrechtencomité prijst verdragsstaten die de toepassing van het kinderrechtstelsel op personen van 18 jaar en ouder toestaan. Deze aanpak is volgens het comité in overeenstemming met neurowetenschappelijk bewijs, dat aantoont dat de hersenontwikkeling doorgaat tot in de vroege jaren twintig. Nederland heeft dit inzicht vertaald door in 2014 de Wet Adolescentenstrafrecht in te voeren. Hiermee loopt ons land voorop met de mogelijkheid om jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot en met 22 jaar pedagogisch te beïnvloeden.

Te verwachten positieve effecten: minder recidive, een efficiënter strafrecht, meer herstel

Meer buitengerechtelijke, herstelgerichte afdoeningen leiden tot veel positieve effecten. De kans dat jongeren na een jaar weer in aanraking komen met politie of justitie is ongeveer zestien procent lager dan wanneer ze op een traditionele manier door de strafrechtketen worden behandeld.¹⁰ In dit verband benoemt Halt ook dat er in de criminaliteitscijfers sprake is van een oververtegenwoordiging van personen met een licht verstandelijke beperking, net als mensen met psychische problemen. Een boete en/of taakstraf leidt voor deze doelgroepen niet tot signalering van achterliggende problematiek en zelden tot verandering in het gedrag.

Omgekeerd laat onderzoek zien dat een strenger strafklimaat (zoals o.a. in veel staten van de VS) een minder gunstig effect heeft op het criminaliteitsniveau dan een gematigd strafklimaat (zoals o.a. in Nederland en de Scandinavische landen). In de Amerikaanse staten met dat strengere strafklimaat is er sprake van wat ook wel een 'prison industry' wordt genoemd. Het aantal mensen dat in detentie terecht komt is dramatisch gestegen, net als de diverse negatieve effecten daarvan, waaronder de hoge kosten voor de staat. Daarbij verliezen mensen in detentie vaak hun baan en woning en worden zij uitgesloten van de maatschappij, wat de kans op recidive vergroot. In Nederland zijn straffen de laatste jaren ook strenger geworden, maar bewijs voor een toenemende effectiviteit daarvan ontbreekt.¹¹

Meer buitengerechtelijk afdoen ondersteunt een efficiënter strafrecht. De reprimande en Halt-interventies zijn sneller gestart én afgerond dan ieder andere traditionele afdoening via het strafrecht. Daarbij is het vele malen goedkoper en ontstaat er lucht voor de behandeling van meer ernstige zaken door de 'voorkant' van de strafrechtketen te ontlasten. Voor specifiek de Halt-afdoening geldt bovendien dat grensoverschrijdend gedrag betekenisvoller zal worden afgedaan. Anders dan bij een taakstraf of een geldboete worden de ouders standaard

¹⁰ Zie bijvoorbeeld: Jolande uit Beijerse e.a (2022), De Politie-reprimande voor minderjarige first offenders van lichte feiten. Den Haag: WODC. Met betrekking tot de recidive kan specifiek verwezen worden naar de metastudie: Wilson, D. B., Brennan, I., & Olaghere, A. (2018). Police-initiated diversion for youth to prevent future delinquent behavior: a systematic review. *Campbell Systematic Reviews*, 14(1), 1-88.

¹¹ Van der Sluys, M. E., Zijlmans, J., Ket, J. C. F., Marhe, R., Popma, A., Scherder, E. J. A., & van der Laan, P. H. (2022). The efficacy of physical activity interventions in reducing antisocial behavior: a meta-analytic review. *Journal of Experimental Criminology*. <https://doi.org/10.1007/s11292-022-09536-8>

betrokken bij de afdoening en wordt de jongvolwassene via de buitengerechtelijke afdoening van Halt geconfronteerd met de consequenties van zijn of haar handelen voor het slachtoffer en anderen. Bij de uitvoering van een Halt-interventie is er nadrukkelijk aandacht voor herstel tussen dader en slachtoffer. Door in te zetten op herstel wordt ruimte geboden voor weer goed maken van wat verkeerd is gegaan. Men spreekt ook wel van ‘omgekeerde vergelding’: de dader dient niet geschaad te worden, maar het slachtoffer verdient het dat de dader de door hem of haar aangerichte schade herstelt. In een meer herstelgerichte aanpak moet de dader verantwoordelijkheid nemen voor het handelen. Het maakt ook dat een slachtoffer zich meer gezien en gekend voelt en daarna makkelijker verder kan.

Volg adviezen wetenschap: meer misdrijven door adolescenten buitengerechtelijk afdoen

De Raad Sanctietoepassing Jeugd (RSJ) concludeerde in 2021 dat meer jongvolwassenen in aanmerking moeten komen voor de sancties en voorzieningen uit het jeugdstrafrecht.¹² Deze aanbevelingen lagen in lijn met de evaluatie van het adolescentenstrafrecht door het WODC in 2021.¹³ In de situatie dat het jeugdstrafrecht bij adolescenten wordt toegepast is Halt vanwege de wettelijke uitsluiting voor meerderjarigen echter niet mogelijk (art. 77c lid 2 Wetboek van Strafrecht). Het is paradoxaal dat deze situatie is ontstaan, juist met de invoering van de Wet Adolescentenstrafrecht. Voor 2014 bood de wet nog wel mogelijkheden voor een Halt-afdoeningen voor 18+.

Dat is zonde. Halt pleit voor een bredere inzet van de buitengerechtelijke afdoening als alternatief voor strafrechtelijke vervolging. In het licht van de aanbevelingen van de RSJ en de richtlijnen van het IRVK raadt Halt aan om ook ‘*first-offender* adolescenten’ voor lichte delicten toe te leiden naar de herstelgerichte, pedagogische Halt-interventie. Dit is overigens geen nieuwe aanbeveling. Het functioneren van de strafrechtketen staat al lang onder druk. Het Actieplan Strafrechtketen raadde in 2020 al aan om serieus werk te maken van buitengerechtelijke afdoeningen.¹⁴

3. Meer preventie en herstel voor het strafrecht

Investeer in preventie en herstel op school

Het strafrecht lost niet alles op. Een strafrecht dat toeziet op alle vormen van conflictbeslechting en het voorkomen van strafbaar gedrag zou zichzelf ernstig overstrekken. Het strafrecht zou pas moeten worden ingezet als ultimum remedium; als het in de gegeven omstandigheden zorgt voor de meest betekenisvolle interventie én als andere interventies niet (meer) passend zijn. Bezien vanuit het IVRK kunnen ook sommige vormen van preventie worden begrepen als de inzet van buitengerechtelijke afdoeningen, mits hierdoor uitsluiting door straf wordt voorkomen. Wij raden daarom aan om te investeren in pedagogische interventies die worden ingezet bij het eerste,

---

¹² Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming, Advies adolescentenstrafrecht, Den Haag 2021

¹³ A.M. van der Laan e.a (2021), Evaluatie van het adolescentenstrafrecht. Een Multi criteria evaluatie, Den Haag: WODC

¹⁴ <https://www.strafrechtketen.nl/actueel/nieuws/2020/11/17/actieplan-strafrechtketen>

grensoverschrijdende gedrag *in plaats van* in (interne) sancties. Scholen zouden geholpen kunnen worden door te leren grensoverschrijdend gedrag pedagogisch af te doen *in plaats van* bijvoorbeeld met een schorsing. Binnen zo'n aanpak is veel ruimte om ouders of andere steunpilaren uit het sociale netwerk te betrekken. Belangrijk hierbij is de inzet van door jongeren zelf gekozen mentoren. Halt werkt dan ook samen met stichting JIM, waarbij jongeren iemand in hun omgeving als mentor aanwijzen, die hen kan helpen inspireren, reflecteren, dingen kan leren en energie kan geven om het juiste te doen.

Scholen kunnen ook de sociale weerbaarheid van hun jongeren versterken door regelmatig in gesprek te gaan over (verleidingen van) grensoverschrijdend gedrag. Gedacht kan worden aan het vormgeven van een pedagogische leerlijn, waarbij professionals terugkerend het gesprek aangaan met jongeren over thema's als groepsdruk, online veiligheid, tolerantie, ondermijning, seksualiteit, enz. De inzet van dit soort vormen van vroegsignalering en preventie zijn de eerste vormen van een buitengerechtelijke afdoening, die een (latere) escalatie van straf en zorg zullen voorkomen.

Jongeren kunnen zelf ook leren conflicten te herstellen. Vanuit dit besef is Stichting Halt een alliantie aangegaan met Stichting Jongerenrechtbanken Nederland.¹⁵ In een jongerenrechtbank leren scholieren conflicten te beslechten binnen de pedagogische onderwijsomgeving van de school. De jongerenrechtbank is een *peer2peer* mediation-praktijk dat in de plaats treedt van en vooraf gaat aan disciplinaire maatregelen en/of strafrechtelijke opvolging. Ook schoolt het jongeren over het functioneren van de rechtsstaat. De inzet van een jongerenrechtbank resulteert in wat *legal socialisation* wordt genoemd: het opgroeien met een doorleefd besef over de wijze waarop jongeren en de overheid conflicten onderling beslechten en herstellen.

Investeer in preventie en herstel op en rond het sportveld

Op en rond het sportveld is ook ruimte voor de inzet van meer pedagogische interventies *in plaats van* (interne) sancties. Binnen het tuchtrecht van de KNVB biedt Halt een pedagogische afdoening voor jongeren tot 23 jaar die stevig, grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond. Dit gaat om agressief gedrag waarvoor jongeren soms een half jaar kunnen worden geschorst. Jongeren leren via de interventie Sport en Gedrag over hun gedrag en herstellen hun band met het eventuele slachtoffer.¹⁶ Bij succesvolle deelname vervalt de schorsing of wordt deze gehalveerd. Al deze jongeren willen het liefst gewoon weer voetballen. Dat is ook goed voor ze.

Het tuchtrecht van een voetbalvereniging is al een vorm van buitengerechtelijke afdoening. Het grensoverschrijdend gedrag betreft vaak licht strafbare feiten. Via een pedagogische en herstelgerichte invulling van zo'n tuchtmaatregel versterkt de vereniging het sociale en veilige sportklimaat. Zo'n aanpak zou in het tuchtrecht van elke sportbond passen. Het kan ook worden ingezet voor volwassenen.

Eenzelfde aanpak zou toeschouwers passen. Wangedrag of discriminatie in voetbalstadions is een gekende uitdaging, maar een tijdelijke verwijdering via een stadionverbond levert slechts een tijdelijke oplossing op. Daarbij

---

¹⁵ <http://www.jongerenrechtbanken.nl/>

¹⁶ <https://www.nji.nl/interventies/training-sport-en-gedrag-i>

heeft de uitsluiting van deze wekelijkse activiteit met vrienden vaak geen positief effect op het gedrag van de dader. Er wordt ten slotte niets hersteld. Een uitbreiding van het pedagogisch afdoen van grensoverschrijdend gedrag van toeschouwers draagt eraan bij dat betrokkenen leren hun gedrag te veranderen, schade te herstellen en conflicten leren te voorkomen. Daar heeft de samenleving veel profijt van, ook buiten het sportveld.

4. Investeer in de maatschappelijke veerkracht

Nederland kent een rijke traditie waarin de samenleving zelf conflicten oplost. Van oudsher dragen confessionele en niet-confessionele verenigingen zorg voor (grensoverschrijdende) jongeren en slachtoffers. De reclassering¹⁷, vormen van slachtofferhulp en zelfs de zorg voor jongeren in jeugdgevangenissen¹⁸ waren het werk van verschillende stichtingen. Onze aanbeveling om het maatschappelijk middenveld een meer actieve rol te geven bij het oplossen of voorkomen van conflicten is dan ook niet nieuw. Ze lijken ons wel weer relevant, zeker nu conflictbeslechting door de staat zo duidelijk tegen haar grenzen loopt.

Het kan anders, maar niet door enkel in te zetten op meer efficiëntie en effectiviteit. Er is een heroriëntatie nodig op het samenspel van staat en samenleving in de omgang met conflicten tussen burgers. Door de verantwoordelijkheid voor de omgang met grensoverschrijdend gedrag via buitengerechtelijke afdoeningen te delen met de samenleving kan het sociaal contract tussen staat en straat worden versterkt, zoals de voormalig directeur van het Sociaal-Cultureel Planbureau, Kim Putters, in 2021 aanraadde in de Van Slingelandtlesing.¹⁹ Het is de mening van Halt dat iedere (begrenzende) maatregel die volgt op grensoverschrijdend gedrag de sociale kwaliteit van onze samenleving ten goede moet komen.²⁰ Meer buitengerechtelijk afdoen van conflicten zal de maatschappelijke veerkracht en betrokkenheid versterken. De recidive neemt af en de strafrechtketen wordt efficiënter. Het vermogen van de samenleving om conflicten te voorkomen, te incasseren en te herstellen zal toenemen. Pas wanneer dit niet lukt komt de staat en het strafrecht in beeld. Conflictbeslechting op pedagogische en herstelgerichte wijze buiten het strafrecht helpt hierbij.

---

¹⁷ <https://geschiedenis.reclassering.nl/>

¹⁸ https://www.canonsociaalwerk.eu/nl_jz/details.php?cps=2

¹⁹ <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2021/11/04/uitvoerbaar-beleid>

²⁰ Zie ook de afscheidsrede van Hans Boutellier: Hoe veilig verder!? (2022). Over wat niet deugt, wat je eraan kunt doen en wat je daarvan moet denken. Verwey-Jonker Instituut.

Stichting Halt hoopt meer jongeren en jongvolwassenen de ruimte te mogen bieden om te leren van hun fouten. Wij willen hen helpen grensoverschrijdend gedrag goed te maken en hen helpen niet (opnieuw) over (wettelijke) grenzen heen te laten gaan. Dit is belangrijk voor jongeren, maar ook voor de rest van de maatschappij.

Janet ten Hoope

Directeur-Bestuurder Stichting Halt

Justitiële Informatiedienst

Justid

Retouradres Postbus 337 7600 AH Almelo

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Justitiële Informatiedienst

Burg. Ravenslootsingel 2
7607 GK Almelo
Postbus 337
7600 AH Almelo
www.justid.nl

Contactpersoon

Datum 20 januari 2023
Onderwerp Parlementaire verkenning strafrechtketen

Ons kenmerk
Alg. 6360

Geachte

Naar aanleiding van uw schrijven d.d. 21 december 2022 betreffende de Parlementaire verkenning naar de strafrechtketen ontvangt u hierbij met genoeg de bijdrage van de Justitiële Informatiedienst (Justid).

Justid is in 2006 opgericht met als taak om binnen de ketens (strafrecht, migratie en jeugd) te zorgen voor de beschikbaarheid en toegankelijkheid van het integere en integrale persoonsbeeld van justitiabelen. Integer houdt in dat de beschikbare informatie aan de juiste persoon (identiteit) wordt gekoppeld. En integraal betekent dat de medewerker in de keten over complete en samenhangende informatie beschikt. Dit is nodig voor het goed uitoefenen van de wettelijke taak.

Als partner in de keten met een wettelijke taak en als onderdeel van het Ministerie van Justitie en Veiligheid moet Justid voldoen aan de hoge verwachtingen die de samenleving – met recht en reden – stelt. De professionals in de keten moeten op het moment dat het nodig is, toegang hebben tot juiste en volledige informatie. Daarnaast willen burgers er zeker van zijn dat de overheid zorgvuldig omgaat met persoonlijke gegevens, die zijn opgeslagen in de registers.

De informatisering en digitalisering van de samenleving lijken steeds sneller te gaan. Deze ontwikkelingen zijn in ieder geval op het punt van de behoefte aan IV-oplossingen zelfs min of meer disruptief te noemen. Dat geldt zeker voor de vragen die op het bord van de overheid komen. Voor Justid brengt dat nieuwe uitdagingen met zich mee, vooral in de vorm van het aandragen van concrete oplossingen aan de partners in de strafrechtketen. En dit in een weerbarstige praktijk.

We hebben te maken met wetgeving, met rollen, taken en bevoegdheden waar iedere organisatie op stuurt en waarover iedere organisatie zich moet verantwoorden. Samenwerken in de volle breedte van de keten is een eerste antwoord. En daarvoor is een goede en gelijkwaardige informatiepositie voor iedereen een vereiste.

De rol van Justid en de betekenis voor de strafrechtketen.

In een wereld waar data en datadeling steeds belangrijker worden, is een informatiedienst onmisbaar. Want in een keten waar informatie versnipperd ontstaat, is extra zorg nodig om het geheel aan informatie te overzien, te coördineren en te borgen. Justid staat voor veilig en duurzaam informatie opslaan en het zorgen voor een betrouwbare en veilige uitwisseling ervan binnen het justitie- en veiligheidsdomein. Betrouwbaar met hoogwaardige en unieke kennis en kwaliteit. En onafhankelijk van en voor de justitiële ketens.

Justid heeft onder meer de volgende taken:¹

- Beheer en informatieverstrekking van justitiële documentatie en persoonsdossiers
- Het functioneren als *Centrale ID-autoriteit* voor de keten: het geven van bindende oordelen over de identiteit van justitiabelen in de strafrechtketen
- Het beheer van het Centraal Digitaal Depot (CDD+), het e-depot van de strafrechtketen
- De Centrale Autoriteit voor de uitwisseling van strafregistergegevens met de EU-lidstaten en het Verenigd Koninkrijk
- Het beheer van de standaarden en protocollen voor elektronisch berichtenverkeer in de keten
- Het leveren, beheren en ondersteunen van diverse ketendiensten en -voorzieningen voor informatiedeling (Travel Information Portal, Verwijzingsportaal Bankgegevens, Centraal Informatiepunt Onderzoek Telecommunicatie, Collectieve Opdracht Routevoorziening, Informatieportaal Justitiabelen).

Het beheer van de persoonsgebonden informatie, vitaal voor het functioneren van de keten, is bewust centraal belegd. Dit mede gezien de grote verwevenheid met andere ketens als de migratie- en de jeugdketen. Justid is erop gericht om de professionals te ondersteunen in hun dagelijks werk. Dit doet de dienst door het onafhankelijk van plaats, tijd en device toegankelijk maken van betrouwbare en volledige informatie. Dit ten dienste van het ketenbelang: alle (keten)partijen profiteren ervan.

Justid is als onderdeel van de keten sterk afhankelijk van de kwaliteit van de ketenpartners. Het is van het grootste belang dat zij zorgen voor een hoogwaardige aanlevering van de gegevens aan de ketenregisters. Integer en volledig zodat de data die door de keten 'stromen' van de hoogste kwaliteit zijn. Alle beslissingen² in de strafrechtketen worden genomen op basis van deze data!

Om de kwaliteit van de genomen beslissingen te verhogen moet de datakwaliteit omhoog. Om die reden moet afscheid worden genomen van geïsoleerde, niet toegankelijke databronnen, handmatige data-exports, meerdere bronnen voor dezelfde databronnen of data die handmatig worden ingevoerd. Dit vraagt naast het onder de loep nemen van de stelselverantwoordelijkheid om een netwerk georiënteerde informatie-architectuur. De autonomie van de organisatie moet worden getransformeerd naar een autonomie van de strafrechtketen: *'eenheid in verscheidenheid'*.

Wat is er nodig om de strafrechtketen goed te laten functioneren?

Justid is opgericht om de informatiepositie van de strafrechtketen te bevorderen, zodat deze beter functioneert en de samenwerking beter wordt. Een probleem is dat de ketenpartners nog steeds worden afgerekend op hun eigen taken en niet op hun bijdrage aan de keten. Daardoor is er geen positieve prikkel op ketensamenwerking en sturing op de ketendoelen. Organisatiebelangen en het beroep op autonomie staan het optimaal functioneren van de keten in de weg³.

¹ <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/stcrt-2022-1817.html>

² Beslissingen bij; opsporing, vervolging, berechting en ten uitvoerlegging.

³ Over het functioneren van de keten zijn diverse rapporten opgeleverd, o.a.: - Prestaties in de strafrechtketen | Algemene rekenkamer, 2012, - Digitalisering in de strafrechtketens | WODC, 2014, - Just integrating or integrating justice? | Rijksuniversiteit Groningen, 2020, - Meer bekend maakt meer bemind - Over ZSM en de samenwerking met de Veiligheidshuizen | Inspectie JenV, 2016, - Over de brug komen. Waar (g)een wil is, is (g)een weg (Gateway Review) | Bureau Gateway BZK, 2022, Onvoltooid digitaal | Inspectie overheidsinformatie en erfgoed, 2015.

Het gebruik van gemeenschappelijke en generieke voorzieningen moet de norm zijn. Deze voorzieningen kunnen helpen de dienstverlening efficiënter en effectiever in te richten. Daarbij draagt dit bij aan het principe; 'één bron=één waarheid'. De datakwaliteit neemt hierdoor substantieel toe. Het gebruik van deze voorzieningen zou een verplichtend karakter moeten krijgen en ketenpartners moeten elkaar op het gebruik aanspreken. Centrale financiering voor deze gemeenschappelijke diensten is hierbij randvoorwaardelijk.

Relevante ontwikkelingen en veranderingen, noodzakelijk voor het goed functioneren van de strafrechtketen.

- Maatschappelijke waarde

In de strafrechtketen, die grotendeels vooral zaaksgericht werkt, zijn belangrijke stappen gezet om meer persoons- en context gericht te werken. ZSM (Zorgvuldig, Snel en Maatwerk) en de ondermijningsaanpak zijn hier aansprekende voorbeelden van. Deze aanpak biedt echter geen duurzaam antwoord op vooral nieuwe vormen van criminaliteit. Om een geloofwaardig strafrechtelijk systeem te behouden moet in de keten meer impactgericht worden gewerkt. Het burgerperspectief moet voorop staan. Cruciale succesfactor voor deze benadering is de maatschappelijke waarde die de ketenpartners samen willen toevoegen: het oplossen van het probleem en het voorkomen van recidive (gedragsverandering).

Dit vereist verdergaande samenwerking en intensieve informatie-uitwisseling. Justid bezit de kennis en expertise om hiervoor op ketenniveau verantwoorde oplossingen te bieden. Verantwoord in de zin dat er sprake is van een samenwerking die de eigen rol en bevoegdheid respecteert. En een passende gegevensuitwisseling waarborgt, die grondrechten, wetgeving, veiligheid en betrouwbaarheid garandeert. Hiervoor is een passende manier van sturen en organiseren vereist.

- Integrale benadering

De strafrechtketen dient zich om meer impact te kunnen realiseren, te organiseren op basis van gemeenschappelijke doelen. Daar waar verschillende partners een rol hebben, voldoet de huidige kolomgerichte werkwijze niet meer afdoende. Dit vraagt om een netwerkgerichte informatie-architectuur. Binnen deze integrale benadering worden collega's met mandaat in staat gesteld gemakkelijk samen te werken met collega's vanbinnen en buiten het strafrecht. Met inachtneming van de staatsrechtelijke rollen.

In dit verband worden onder netwerken verstaan: doelgerichte samenwerkingsverbanden tussen partners met een gezamenlijk doel voor ogen. Daders en hun slachtoffers worden integraal bediend door een netwerk van instanties dat collectief verantwoording draagt voor rechtvaardigheid. Concreet kan in dit kader worden gedacht aan professionals van politie, zorg, justitiële inrichtingen, reclassering, onderwijs, advocatuur et cetera. Op deze wijze voegt de strafrechtketen in nauwe interactie met haar omgeving gericht maatschappelijke waarde toe. Dit vraagt om gezamenlijke, niet vrijblijvende ketendoelen en de daarbij passende besturing en financiering op impact.

- Digitale transformatie

De afgelopen jaren zijn door diverse ketenprogramma's en -projecten belangrijke stappen gezet om de strafrechtketen verder te digitaliseren. Als goed voorbeeld kan worden gedacht aan het realiseren van nieuwe ketenvoorzieningen als de e-Handtekening, waarmee de organisaties in de strafrechtketen digitaal documenten kunnen uitwisselen waarbij autorisatie, authenticatie en validatie zijn gewaarborgd.

Digitalisering 'an sich' is echter niet voldoende. De digitalisering die in gang is gezet, is in veel gevallen slechts een mechanisering van de bestaande (papieren) werkwijze. Getuige ook een belangrijke doelstelling "Papier uit de keten" van het Programma Digitalisering Strafrechtketen (PDSK) dat eind vorig jaar is afgesloten. Wil de strafrechtketen een volgende stap zetten naar volwassenheid, dan is het nodig dat de keten digitaal gaat denken en alle kansen van digitalisering gaat

benutten. Justid kan daarin ondersteunen met standaarden en protocollen als het gaat om dataverwerking.

Door (data-)technologische ontwikkelingen verschuiven ook de verschijningsvormen van criminaliteit zoals bij ondermijning of cybercriminaliteit. De verdergaande digitalisering verandert dan ook onvermijdelijk de wijze van opsporing, vervolging en tenuitvoerlegging. In het licht van deze transformatie dient iedere professional te kunnen beschikken over adequate informatie. Zowel persoons-, zaaks- als contextgericht. Informatie is op ieder vereist moment vanaf iedere plek toegankelijk waarbij de kwaliteit op orde is en de rechtsstatelijkheid geborgd. Voor de burger en procespartijen betekent dit dat informatie transparant, vindbaar en (digitaal) toegankelijk is. Dit vraagt van de keten dat Justid, als informatiedienst, hierin gaat faciliteren. Door op ketenniveau voorzieningen in te zetten die de rechtsstatelijkheid en privacy borgen, de kwaliteit bewaken en de uitwisseling eenvoudig, eenduidig, transparant en (tegelijk) betrouwbaar maken.

De digitale transformatie is urgent en vereist een meerjarige gezamenlijke uitwerking van de (strategische) agenda. De mogelijkheden zijn enorm. Daarom vereist deze transformatie een nieuwe manier van samenwerken en een substantiële investering in technologie en kennis.

Oorzaken van (lange) doorlooptijden, sepots en voorraden ('plankzaken').

De lange doorlooptijd van bepaalde zaken in de keten heeft diverse oorzaken:

- Gebrekkige datakwaliteit (onjuist of onvolledig) waardoor zaken ter correctie terug moeten worden gelegd bij de aanleverende partner of moeten worden geseponeerd
- De toegenomen complexiteit van strafzaken waardoor voor minder zaken steeds meer capaciteit nodig is
- Tekort aan ter zake deskundige specialisten
- De tijd die de ketenprofessional kwijt is aan het verzamelen van alle benodigde informatie.

Bij de aanpak van de eerste en laatstgenoemde oorzaak kan Justid een belangrijke rol spelen door de datakwaliteit te bewaken en informatie eenduidig, eenvoudig, transparant en betrouwbaar beschikbaar te stellen. Dit vraagt om samenwerken binnen de keten met een duidelijke rol voor Justid binnen de netwerkgeoriënteerde informatie-architectuur en centrale financiering van de voorzieningen.

Een actueel voorbeeld

Er loopt een project, waarbij Justid de Forensische zorgketen helpt met het vinden van informatie, die nodig is voor het opstellen van een behandelplan. In de huidige situatie zijn de professionals daar soms een halve dag mee bezig, doordat zij in allerlei bronnen moeten zoeken en daarvoor telkens separaat moeten inloggen. Justid heeft hiervoor een zogenaamde "tijdlijn" ontwikkeld, waarop in enkele klikken alle informatie op een overzichtelijke wijze wordt gepresenteerd. Per individueel behandelplan is een tijdswinst geboekt van ruim 3 uur. Momenteel wordt onderzocht op welke plekken binnen de strafrechtketen deze oplossing kan worden toegepast, zodat meer professionals efficiënter kunnen gaan werken, achterstanden kunnen inlopen en nieuwe voorraden kunnen voorkomen.

Hoe kunnen doelen worden gesteld en gemeten?

Het WODC meet al jaren de prestaties van de strafrechtketen en het CJIB is gestart met het meten van de prestaties in de tenuitvoerleggingsfase van de keten. Het

meetbaar maken van KPI's is van belang voor inzicht en grip. De duiding en het doorgronden van wat de betekenis is van de KPI's, is lastig en ingewikkeld. Het is van belang te onderkennen dat de strafrechtketen complex is. Die complexiteit is er vanwege de autonomie (gewenst en staatsrechtelijk) van professionals in de strafrechtketen. Daarnaast vanwege de korte termijn ambities en wensen van de politiek, de bestuurlijke context van de strafrechtketen, de individuele uitdagingen van de organisaties en de variëteit (lees: maatschappij) waarvoor strafrecht een oplossing moet bieden.

Een manier om daar beter mee om te gaan, is te werken vanuit gedeelde normen en waarden. Het gezamenlijk formuleren van principes en daaraan verbinden van acties, maakt het mogelijk gezamenlijke doelen scherp te definiëren, te realiseren en meetbaar te maken. Belangrijke stap hierin is dat de ketendoelen en bijbehorende KPI's worden ontwikkeld. Waarbij voor iedere organisatie zichtbaar wordt welke bijdrage zij levert aan het realiseren van het ketendoel en zich daaraan committeert. Deze betrokkenheid gaat uit van gelijkwaardigheid tussen de deelnemende organisaties.

Op welke manier kan de keten het best worden bekostigd?

In de huidige situatie is geen sprake van een centraal budget voor de gehele keten. Wel worden centraal gelden beschikbaar gesteld voor ketenprogramma's en – projecten. Voor hun reguliere taak krijgen organisaties in de keten elk een eigen budget, waarbij de wijze van bekostiging verschilt. In het netwerk van de strafrechtketen is ons gezamenlijk belang groter dan het individuele organisatiebelang. Dit vraagt om robuuste financiering op basis van maatschappelijke impact. De financiering moet rechtstreeks worden gekoppeld aan de ketendoelen en de bijdragen die elk van de betrokken organisaties levert aan de gestelde acties en KPI's. Zij hebben ook alle een stem in het samenwerkingsverband. Dat zou Justid helpen in het continueren en doorontwikkelen van zijn ketengerichte dienstverlening.

Resumerend.

Aanbevelingen vanuit Justid:

- Laat het kolomdenken los en ontwikkel een netwerkgerichte informatie-architectuur
- Centrale financiering van de gemeenschappelijke diensten
- Borg dat gemeenschappelijke diensten kunnen worden ontwikkeld en beheerd
- Ontwikkel doelen en KPI's gericht op ketensamenwerking en maatschappelijke bijdrage en stuur daar op
- Besteed ketenbreed aandacht aan datakwaliteit en borg dat iedere organisatie hier structureel capaciteit voor heeft
- Neem door middel van wetgeving knelpunten weg op het gebied van gegevensdeling tussen ketenpartners.

Hoogachtend,

dhr. drs. W. Lodder
Algemeen Directeur
 Justitiële Informatiedienst

Nederlands Forensisch Instituut

NFI

>

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Bestuursondersteuning,
Strategie en BeleidLaan van Ypenburg 6
2497 GB Den Haag
Postbus 24044
2490 AA Den Haag
www.forensischinstituut.nl**Contactpersoon****Ons kenmerk**
23-DIR-009

Datum 20 januari 2023
Onderwerp Parlementaire verkenning strafrechtketen

Geachte ,

Bij brief van 1 december 2022 heeft u, namens de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van de Tweede Kamer, verzocht om schriftelijk input te leveren ten behoeve van de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen. Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI)¹ voldoet bij deze graag aan uw verzoek.

Context

Een goed functionerende strafrechtketen kan niet zonder onafhankelijk, goed en betrouwbaar forensisch onderzoek. Het NFI levert als (inter)nationaal kennis- en expertisecentrum voor forensisch onderzoek jaarlijks een bijdrage aan tienduizenden onderzoeken van politie en OM, naast de ontwikkeling van talloze innovaties en gerichte kennisoverdacht. Het NFI draagt ook bij aan het voorkomen van criminaliteit. Zo heeft het NFI bijvoorbeeld met behulp van artificiële intelligentie een model gebouwd waarmee de politie levensbedreigende berichten uit de grote hoeveelheid digitale informatie van Encrochat kon filteren. Hiermee zijn liquidaties, ontvoeringen en mishandelingen voorkomen. En het NFI levert een bijdrage aan het in kaart brengen van criminele verbanden door analyse van patronen in sporenbeelden in- en tussen zaken.

Hoewel forensisch onderzoek een steeds belangrijkere rol speelt, heeft het NFI slechts zicht op een deel van de strafrechtketen. Het NFI reflecteert dan ook vanuit dat perspectief van het forensisch onderzoek op uw vragen.

Functioneren forensische keten

De samenwerking in de keten is niet altijd makkelijk, signaleerde de visitatiecommissie in haar derde en laatste visitatierapport². De visitatiecommissie signaleert dat "Politie en OM willen bepalen aan wie de opdracht voor forensisch onderzoek wordt gegund. Ze houden daarbij te weinig rekening met de impact die

¹ Het NFI heeft de volgende kerntaken: (K1) het verrichten van onafhankelijk forensisch zaakonderzoek op, bijna 40, overwegend technisch, medisch-biologisch en natuurwetenschappelijk gebieden en het ter zake daarvan uitbrengen van verslag; (K2) het ontwikkelen en implementeren van nieuwe onderzoeksmethoden en -technieken; (K3) het zijn van (inter)nationaal expertisecentrum op het gebied van forensisch onderzoek. Meer informatie over het NFI is te vinden op www.forensischinstituut.nl/

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 33 628, nr. 86

dergelijke keuzes hebben op de bedrijfsvoering van het NFI.” De visitatie commissie waarschuwt dat deze ontwikkelingen op termijn voor problemen in de maatschappelijke opgave van de opsporing van misdrijven kan zorgen.

De rollen van de verschillende partijen in de forensische keten zijn onvoldoende duidelijk wat soms leidt tot verschillende verwachtingen tussen partijen. Aan de ene kant is de bestuurlijke driehoek met opdrachtgever (DGRR), eigenaar (pSG) en opdrachtnemer (NFI) helder. De positie t.o.v. deze driehoek van politie en het OM geeft wel ruimte voor discussie.

De vorig jaar beschikbaar gekomen extra middelen geven mogelijkheden en kansen, maar brengen ook risico's met zich mee. Aangezien OM, politie, departement en NFI die risico's regelmatig anders beoordelen, maakt dit goede samenwerking in de keten niet gemakkelijk. Daarnaast is er in de bestuurlijke driehoek goed overleg over de opdracht en de noodzakelijke middelen voor het NFI. Wat continue aandacht behoeft, is de harmonisering van beschikbare middelen bij alle ketenpartners voor alle ketenprocessen en projecten in de forensische keten.

Tegelijkertijd is een positieve ontwikkeling dat met keteninformatisering de operationele processen en verschillende informatiesystemen van OM, politie en NFI goed op elkaar gaan aansluiten. Zo kan beter worden gestuurd en kan verspilling van capaciteit worden voorkomen. Randvoorwaardelijk daarbij is dat processen gestandaardiseerd en geüniformeerd zijn in landelijk generieke werkprocessen en dat alle partners hun evenredige bijdragen leveren. Hier werken de forensische ketenpartners momenteel aan en wordt voortgang geboekt.

Visie op forensisch onderzoek

De behoefte aan forensisch onderzoek overstijgt al jarenlang het aanbod. Gelet hierop heeft de Minister van Justitie en Veiligheid in november 2018 een visie op forensisch onderzoek aan de Tweede Kamer gestuurd, waarvan de kernelementen³ onder andere zijn:

- 1) Meer en sneller onderzoek. *Het aanbod en de snelheid van forensisch onderzoek worden vergroot om mee te gaan met de ontwikkelingen in en behoefte van de opsporing en vervolging;*
- 2) Overdracht van onderzoek:
  - a. *Forensisch onderzoek dat veel voorkomt en waar uitvoering door de politie een positief effect heeft in de keten, kan worden overgedragen door het NFI aan politielaboratoria;*
  - b. *Een apart geormerkt budget wordt besteed aan forensisch onderzoek door (semi-) private forensische aanbieders, op terreinen waar deze aanbieders een betere combinatie bieden van snelheid, prijs en diepgang dan het NFI;*
  - c. *Op expertisegebieden waar onderzoek wordt uitbesteed behoudt het NFI in ieder geval een vaste basisproductie. Expertisegebieden die te klein zijn om doelmatig over meerdere aanbieders te verdelen blijven geheel bij het NFI, en als ze zelfs voor het NFI te klein zijn dan wordt er naar (internationale) schaalvergroting gezocht;*

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2018–2019, 29 628, nr. 81

3) Borging NFI als topinstituut. *De visie gaat uit van het NFI als forensisch topinstituut en het centrum van het forensisch onderzoek;*

De visie werd destijds door het parlement omarmd, maar de uitvoering bleef de afgelopen jaren beperkt door het gebrek aan financiële middelen. Met ingang van 2022 is vanuit de Ondernijngsgelden extra geld aan de forensische keten toegekend, oplopend tot 30 miljoen structureel vanaf 2025, om verdere invulling te geven aan de visie.

Deze extra middelen bieden de forensische keten kansen om een grotere impact te leveren bij de bestrijding van de (georganiseerde) misdaad. Tegelijkertijd ziet het NFI ook risico's en uitdagingen voor het goed functioneren van de forensische strafrechtketen.

Meer en sneller onderzoek

Voor een goed werkende strafrechtketen is snelheid én voldoende capaciteit bij de ketenpartners van essentieel belang. Het NFI, de politielabs, en de commerciële aanbieders van forensisch onderzoek hebben de afgelopen jaren de doorlooptijden van forensisch onderzoek weten te verkorten. Het NFI is dit gelukt door processen te (1) versnellen, te (2) automatiseren of door de inzet van (3) nieuwe technologie. Inzet op deze drie componenten blijft essentieel om de snelheid, kwaliteit en capaciteit van het forensisch onderzoek te verhogen.

Kanttekening hierbij is dat de totale doorlooptijd in de keten maar voor een (klein) deel wordt bepaald door de levertijden (bij aanbieders) van forensisch onderzoek. De onderlinge processen en termijnen bij de politie, het NFI en het OM, moeten beter op elkaar aansluiten, zodat een versnelling op de ene plek niet leidt tot wachttijden of voorraden op andere plekken in de keten.

Overdracht van onderzoek

Om aan de behoefte van de strafrechtketen te kunnen voldoen, is het van belang dat het totale aanbod aan forensisch onderzoek wordt vergroot. De visie gaat hierbij uit van een grotere rol voor politielabs en (semi-)commerciële partijen, naast het NFI.

Het NFI steunt deze richting, maar wijst ook op aandachtspunten voor de uitvoering hiervan. Met name gaat het om:

- a) Beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel;
- b) Toegang en overdracht van data tussen partijen;
- c) Een adequate verdeling van de werkstroom tussen partijen.

Ad a. Een grotere inzet van andere partijen vereist bij die partijen uitbreiding van gekwalificeerd personeel. Dit personeel is op dit moment niet beschikbaar op de arbeidsmarkt, waardoor een waterbed-effect dreigt: andere partijen trekken gekwalificeerd personeel bij het NFI weg om hun productie te verhogen. Als keten moeten we investeren in opleiding voor voldoende aanwas van gekwalificeerd personeel, dit kost tijd.

Ad b. Met meerdere partijen in het forensisch onderzoeksveld zijn afspraken nodig over de toegang, overdracht en beveiliging van data. Versnippering moet worden voorkomen. De data is immers nodig als referentie, maar ook voor research en

development, en voor ketenbrede 'Forensic intelligence', om betekenisvolle patronen te identificeren. Een voorbeeld is de ontwikkeling van de software DNAxs door het NFI, waarmee grote hoeveelheden DNA-gegevens tussen zaken worden vergeleken. Hiermee brengen we zaken met elkaar in verband, en maken we, op verzoek van het OM en politie, criminele netwerken inzichtelijk.

Ad c. De keten visie op forensisch onderzoek beschrijft dat op expertisegebieden waar onderzoek wordt uitbesteed, het NFI in ieder geval een vaste basisproductie behoudt. Expertisegebieden die te klein zijn om doelmatig over meerdere aanbieders te verdelen blijven geheel bij het NFI. Hiermee moet worden voorkomen dat het NFI haar kennis en expertise op die gebieden niet kan borgen. Dit schuurt met de wens van met name het OM, dat bij voorkeur op alle deskundigheidsgebieden een tweede partij moet komen in Nederland, zodat piekbelasting kan worden opgevangen en contra-expertise geborgd is. Het verdelen van zaken in de kleinere onderzoeksgebieden leidt ertoe dat geen enkele partij in Nederland voldoende onderzoek kan doen om kennis en expertise te borgen. In dit geval moet gekeken worden naar het robuuster maken van het NFI op die onderzoeksgebieden om piekbelasting op te vangen. Voor contra-onderzoek kan dan gebruik worden gemaakt van internationale forensische laboratoria.

Borging NFI als topinstituut

Gezien het belang van het forensisch onderzoek is het essentieel dat kennis goed is geborgd, en niet versnipperd raakt of verwatert. Daarnaast moet worden gezorgd dat die kennis ontwikkeld blijft worden, zodat de strafrechtketen ook in de toekomst over de *state-of-the-art* expertise kan blijven beschikken. Een bundeling en samenhang tussen het doen van zaakonderzoek, innovatie, en het uitleren van kennis is daarom van grote betekenis voor het niveau van het forensisch onderzoek in Nederland. Het NFI doet daarvoor research dicht op het zaakonderzoek, om nieuwe ontwikkelingen te onderzoeken op forensische bruikbaarheid en toepassing, en vanuit de praktijk te signaleren waar behoefte aan is. Het NFI werkt daarbij nauw samen met (internationale) partners en verzorgt als kenniscentrum ook opleidingen voor de rechtspraak, politie en andere opsporingsdiensten, het OM en de advocatuur. Daarom is het van belang om te allen tijde een centrale positie voor het NFI als kennis- en expertisecentrum voor onafhankelijk forensisch onderzoek binnen de overheid te waarborgen. Voldoende zaakstroom en gekwalificeerd personeel om op de deskundigheidsgebieden door te ontwikkelen, te automatiseren en te innoveren is daarbij randvoorwaardelijk. Eerder is door de Commissie Toekomst Forensisch Onderzoek (o.l.v. prof. Dr. P. Winsemius)⁴ gesteld dat op het forensisch onderzoek een overheidspreparatorief rust met behoud van een centrale rol binnen de overheid.

Het meten van resultaten

Het sturen op maximaal resultaat in de forensische keten vereist een integrale benadering van alle forensische processen bij alle partijen, zoals het afstemmen van ketenbrede doelstellingen, afspraken en besluitvorming en dezelfde interpretatie van begrippen. Hierin worden stappen voorwaarts gezet, zoals bijvoorbeeld het opstellen van een gezamenlijke begrippenlijst. Tegelijkertijd is het meten van resultaten lastig, aangezien onvoldoende is vast te stellen in welke mate forensisch onderzoek een (doorslaggevende) rol heeft gespeeld in de

---

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 33 750 VI, nr. 28

opsporing, dan wel in de vervolging. Het is immers een bouwsteen in een groter geheel.

Conclusie

Om te zorgen dat de forensische strafrechtketen goed functioneert, vraagt het NFI aandacht voor:

- Het verduidelijken van de rollen van het OM en de politie t.o.v. de bestuurlijke driehoek.
- Het borgen van voldoende gekwalificeerd personeel in de keten en het voorkomen van een waterbed-effect waarbij personeel van het NFI wordt weggetrokken door andere partijen.
- Het verder inzetten op automatisering van forensische technieken, implementatie van nieuwe technologie en optimalisatie van ketenprocessen om de snelheid en capaciteit van het forensisch onderzoek te verhogen.
- Het organiseren van een adequate verdeling van de werkstroom tussen partijen, met een centrale positie voor het NFI als kennis- en expertisecentrum voor forensisch onderzoek, met voldoende werkstroom om op de deskundigheidsgebieden door te ontwikkelen, te automatiseren en te innoveren.
- Het sturen op een maximaal ketenresultaat, wat een integrale benadering vereist van het forensische werk en een investering in ketenbrede doelstellingen, meerjarige afspraken, behoeftestelling, kwaliteitsvereisten en besluitvorming.

Ik hoop u met deze brief naar tevredenheid van passende inbreng te hebben voorzien. Mochten er bij u vragen rijzen naar aanleiding van deze brief, dan ben ik met het NFI uiteraard graag bereid tot nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

M.R.P. Elsensohn
Algemeen directeur NFI

Nederlandse Orde van Advocaten

NOvA

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

uitsluitend per e-mail:

Den Haag, 20 januari 2023

Betreft: parlementaire verkenning strafrechtketen

Geachte commissie,

Bij brief van 1 december 2022 heeft u de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) verzocht om schriftelijke input ten behoeve van de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen. Meer concreet is daarbij de vraag gesteld wat ervoor nodig is om te zorgen dat de strafrechtketen goed functioneert. Langs deze weg voldoet de NOvA graag aan dit verzoek.

Overigens betrof de oorspronkelijke deadline 23 december 2022 maar is op verzoek enig uitstel verkregen. Middels deze brief meent de NOvA aldus tijdig aan uw verzoek te voldoen.

Stand van zaken: zorgwekkende tekorten

De strafrechtketen wordt zwaar belast. Strafzaken zijn omvangrijker en complexer geworden maar de inrichting van organisaties en systemen is niet meegegroeid. Mede vanwege de bezuinigingen tijdens eerdere kabinetsperiodes op vitale onderdelen van de keten (o.a. Rechtspraak, Openbaar Ministerie, politie, advocatuur) zijn op verschillende plekken zorgwekkende tekorten ontstaan.

Dit leidt in alle geledingen tot kwaliteitsverlies in de opsporing, vervolging en berechting van strafbare feiten. Daarnaast leidt het tot achterstanden op alle niveaus van de strafrechtspleging, zoals:

- vertragingen in onderzoeken door de politie;
- vertragingen in de beoordeling van zaken door het Openbaar Ministerie;
- vertragingen in de planning van strafzaken bij de rechtbanken;
- vertragingen in de behandeling van de hoger beroepen bij de strafzaken;
- vertragingen in de behandeling van beroepen in cassatie bij de Hoge Raad.

Door die achterstanden kan de waarheidsvinding in het gedrang komen, omdat gegevens (zoals telefoniegegevens, kentekens, camerabeelden) niet meer beschikbaar zijn en omdat getuigen door het tijdsverloop een minder goede herinnering hebben aan hetgeen zij hebben waargenomen.

Bezoekadres

Prinses Beatrixlaan 5
2595 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres

Postbus 30851
2500 GW Den Haag

Dergelijke achterstanden leiden tevens tot sepotbeslissingen en niet-ontvankelijkheidsverklaringen van het Openbaar Ministerie vanwege het tijdsverloop tussen het mogelijke gepleegde strafbare feit en het (al dan niet sindsdien) verrichte strafrechtelijke onderzoek. Bovendien leidt het in de zaken die wel door de rechtbank, het gerechtshof of de Hoge Raad worden beoordeeld met grote regelmaat tot minder zware straffen. Ook kan er, indien een straf wordt opgelegd, een minder grote preventieve werking van de straf uitgaan jegens de dader, omdat de tijd tussen het gepleegde feit en de opgelegde straf substantieel is.

Bezien vanuit het slachtoffer zijn deze vertragingen lastig te verteren; het leidt soms zelfs tot (extra) schade. Ook voor een verdachte kan vertraging van de zaak grote onzekerheid en schade opleveren: een zaak die heel lang boven iemands hoofd blijven hangen kan zowel zakelijk als privé grote, onomkeerbare gevolgen hebben.

Onder meer de recente berichtgeving op de website van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) bevestigt bovenstaande problematiek. Daar wordt melding gemaakt van het feit dat door de hoge werkdruk, de complexiteit van rechtszaken en het grote personeelsgebrek de druk op de rechtspraak steeds groter wordt. 'Met een tekort aan 800 rechters is de rek eruit', is de pijnlijke constatering. Rechters en officieren van justitie kunnen niet altijd meer de gaten dichten die door dit tekort ontstaan en zijn bezorgd over de kwaliteit die onder deze omstandigheden kan worden geleverd.¹

Ook op de sociale advocatuur is in het verleden onverantwoord bezuinigd. Weliswaar heeft recent implementatie van enkele belangrijke aanbevelingen uit het rapport van de commissie Van der Meer² plaatsgevonden, hetgeen op onderdelen tot enige verbetering heeft geleid, maar helaas kan niet gezegd worden dat hiermee alle problemen zijn opgelost. Hierop zal verderop worden teruggekomen.

Modernisering Strafvordering: de oplossing?

Afgelopen jaren is - tot voor kort nog grotendeels buiten het zicht van de Tweede Kamer - gewerkt aan een geheel nieuw strafprocesrecht. Doelstelling van de modernisering van het Wetboek van Strafvordering is te komen tot een 'toekomstbestendig, voor burgers en professionals toegankelijk en in de praktijk werkbaar wetboek dat voorziet in een evenwichtig stelsel van rechtswaarborgen'.³ Bij de vraag wat een goed functionerende strafrechtketen nodig heeft, is een koppeling met deze ontwikkeling onvermijdelijk. De belangrijkste vraag daarbij is: gaat het nieuwe wetboek de bestaande problemen oplossen?

In 2015 schreef de NOvA in een wetgevingsadvies over de Contourennota in het kader van de Modernisering van het Wetboek van Strafvordering hierover het volgende⁴:

"De aanpak van echte kernproblemen wordt in de Contourennota niet in het vooruitzicht gesteld. De herzieningsvoorstellen spitsen zich toe op wijziging van het Wetboek van Strafvordering zelf. Die wijzigingen moeten resulteren in een systeem waarin efficiency de boventoon voert en op sommige punten belangrijker wordt geacht dan een rechtsstatelijke bescherming tegen

¹ <https://nvvr.org/actueel/enorme-werkdruk-bij-magistratuur-volop-in-het-nieuws/>

² <https://www.advocatenorde.nl/nieuws/eindrapport-commissie-van-der-meer-erkent-onderbetaling-toevoegingsadvocaten>, [Invoering scenario 1 rapport Commissie Van der Meer - rvr.org](https://www.rvr.org)

³ Contourennota Modernisering Wetboek van Strafvordering, Kamerstukken II 2015/2016, 29279, nr. 278

⁴ [Advies NOvA d.d. 31 maart 2015](#)

overheidsop treden of een effectieve uitvoering van verdedigingsrechten.”... “Eenieder die werkzaam is in de strafrechtspleging weet dat de werkelijke en meest belangrijke knelpunten in die strafrechtspleging zijn gelegen in gebrekkige interne werkprocessen van omvangrijke organen als politie en justitie. Deze uitvoeringsproblematiek is veel meer debet aan de problemen die de rechtspleging ervaart dan de redactie of de structuur van het Wetboek van Strafvordering”.

Praktische knelpunten die dreigen te blijven bestaan

Vervolgens wordt in het advies een aantal voorbeelden genoemd van knelpunten uit de praktijk zoals de (strafrecht)advocatuur die ervaart, en waarvan de oplossing niet zit in een aanpassing van de wet. Het gaat daarbij onder meer om:

- de bestaande ICT-structuren en gebrekkige digitalisering;
- het feit dat niet op eenvoudige wijze informatie kan worden opgeroepen en (bij voorkeur digitaal) kan worden gedeeld tussen onderdelen uit de keten;
- de onmogelijkheden bij het leggen van contact met Officieren van Justitie over lopende strafzaken, bijvoorbeeld om in een vroegtijdig stadium te overleggen over de reikwijdte van een onderzoek, de vraag welke getuigen zouden moeten worden gehoord of andere handelingen die voor de zaak van belang kunnen zijn;
- realiteit is dat het vaak moeite kost überhaupt te achterhalen welke Officier de zaak op zitting zal behandelen. Rechtstreeks contact is met regelmaat niet mogelijk; emailadressen (van officieren en van rechters) worden nog steeds niet overal verstrekt met als gevolg dat advocaten vaak lang bezig zijn om in contact te komen en informatie te krijgen;
- dat geldt ook voor het verkrijgen van processtukken;
- in grotere zaken komt het met regelmaat voor dat voor verschillende pro forma zittingen wisselende zittingscombinaties worden gebruikt, hetgeen meer voorbereidingstijd vergt (en bovendien verwarrend kan zijn voor verdachten);
- het is geen zeldzaamheid dat bij een (vervolg)zitting is verzuimd een tolk op te roepen, of dat een gedetineerde verdachte niet (tijdig) wordt aangevoerd, waardoor een zaak niet kan worden behandeld en moet worden aangehouden;
- onderzoekshandelingen vinden soms plaats in zaken van medeverdachten die daarom niet hebben gevraagd of zich daar zelfs tegen hebben verzet; dit leidt tot langdurige en soms overbodige verhoren.

Vornoemde knelpunten zijn nu, ruim zeven jaar later, helaas nog steeds actueel en voor velen herkenbaar.

Binnenkort zal het nieuwe wetboek aan uw Kamer worden aangeboden. Hoewel de gedachtevorming over de inhoud nog in volle gang is, bestaat nog altijd geen zicht op de aanpak van voornoemde praktische ‘knelpunten’.

Het nieuwe wetboek op zichzelf gaat deze problemen volgens de NOvA niet oplossen. Er moeten belangrijke slagen worden gemaakt in bijvoorbeeld de digitalisering voordat - zoals het nieuwe wetboek beoogt - volledig digitaal kan worden gewerkt. Investerings in mensen en middelen zijn onmisbaar om te keten weer goed te laten functioneren. Professionals in de keten moeten in de gelegenheid worden gesteld zaken de tijd en aandacht te geven die nodig is.

Inhoudelijke zorg bij het nieuwe strafprocesrecht

Voor wat betreft de inhoudelijke zorgen over het nieuwe wetboek wordt verwezen naar de eerdere adviezen van de NOvA⁵, maar ook naar het advies van de Raad van State d.d. 30 maart 2022 (gepubliceerd 16 mei 2022).⁶

De Raad van State schrijft bij publicatie van zijn advies onder meer: "Eén van de aanleidingen voor de modernisering van het wetboek is de veranderde rolverdeling tussen de actoren binnen het strafproces. Sinds de invoering van het huidige wetboek is de rechter teruggetreden, is de positie van de officier van justitie en van de politie versterkt en is het slachtoffer geëmancipeerd. Deze verschuivingen roepen de vraag op of de verhoudingen nu en na invoering van het nieuwe wetboek nog in balans zijn. Vooral voor de positie van de verdachte kunnen deze verschuivingen negatieve consequenties hebben, in het bijzonder als de verdachte niet door een advocaat wordt bijgestaan. Daar komt bij dat ook andere ontwikkelingen voor de verdachte nadelig kunnen uitpakken. Het gaat dan in de eerste plaats om de ontwikkeling naar een meer 'contradictoir procesmodel'. Hierin zijn tegenspraak, wat partijen verdeeld houdt, en dus de standpunten van de partijen van groter belang geworden voor de inrichting van het strafproces. Daarnaast kan worden gewezen op de zogenoemde 'beweging naar voren'. Daarmee wil het nieuwe wetboek stimuleren dat de verdachte zich al in een vroeg stadium van het onderzoek actief opstelt."... "In dit licht vindt de Afdeling advisering het noodzakelijk dat het nieuwe Wetboek van Strafvordering op een aantal punten wordt aangepast. De concrete opmerkingen die zij maakt bij specifieke onderdelen van het wetboek kunnen worden samengevat aan de hand van vier rode draden:

- *het versterken van het (rechterlijk) toezicht op het optreden van de strafvorderlijke autoriteiten;*
- *ervoor zorgen dat de uitoefening van opsporingsbevoegdheden ook in de toekomst met voldoende waarborgen is omkleed;*
- *het verbeteren van de positie van de verdachte door de beschikbaarheid van adequate, gefinancierde rechtsbijstand en van de informatie die nodig is om effectief verdediging te kunnen voeren;*
- *het bevorderen van een actieve houding van de zittingsrechter om de kwetsbare positie van de verdachte (zonder raadsman) te compenseren.*

De NOvA onderschrijft deze noties van harte en verzoekt de kamer er alert op te zijn dat deze in de aan haar aangeboden versie van het nieuwe wetboek voldoende worden onderkend. De NOvA is graag bereid de Kamer te informeren over de punten waarop dat volgens haar niet of nog altijd onvoldoende het geval is.

Overigens stelt de Raad van State over de vraag of doelstellingen van het wetboek zullen worden behaald ook dat: "Of de doelstellingen zullen worden behaald, hangt er in belangrijke mate van af of burgers en professionals in de praktijk met het nieuwe wetboek uit de voeten kunnen. In de toelichting bij het wetsvoorstel wordt weinig gezegd over de uitvoerbaarheid van de voorstellen. De Afdeling advisering vindt het noodzakelijk dat de toelichting op dit punt wordt aangevuld. Daarbij vraagt zij in het bijzonder aandacht voor de personeelscapaciteit bij uitvoeringsinstanties, de digitale voorzieningen en het zogenoemde 'doenvermogen' van burgers in het strafproces." Dit is ook volgens de Raad van State een belangrijk punt van aandacht.

⁵ <https://www.advocatenorde.nl/standpunten/strafrecht-en-strafvordering>

⁶ <https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/mei/advies-nieuw-wetboek-van-strafvordering/@125095/w16-21-0105-ii/>

De rol van de advocatuur in de keten

Ook voor de advocatuur geldt dat zij in de gelegenheid moet worden gesteld om de tijd in een zaak te steken die daarvoor nodig is. Voor zaken die worden behandeld op toevoegingsbasis is dat in veel gevallen nog steeds een probleem. Zaken zijn vele malen complexer geworden; de vergoedingssystematiek is niet of slechts beperkt meegegroeid. Er heeft in de praktijk de afgelopen jaren een verschuiving plaatsgevonden waarbij MK-waardige zaken door de politierechter worden afgedaan, en politierechterzaken middels een strafbeschikking. Het is vanuit het oogpunt van rechtsbescherming eens temeer van belang dat in adequate rechtsbijstand wordt voorzien, en dat die bijstand adequaat wordt gefinancierd.

Een goed functionerende keten valt of staat ermee dat de verdachte tijdig is voorzien van - indien van toepassing - gefinancierde rechtsbijstand, dan wel weet waar hij die rechtsbijstand kan krijgen. Verdachten moeten tijdig worden geïnformeerd over hun rechten, zodat zij zich tijdig tot een advocaat kunnen wenden, die tijdig een toevoeging kan aanvragen en die ook verleend krijgt, ook al is er nog geen dagvaarding. Hiermee is onlosmakelijk verbonden de tijdige verstrekking van processtukken, en tijdige planning en vastlegging van de planning.

Wat mag van advocaten zelf worden verwacht als het gaat om een goed functionerende strafrechtketen? Advocaten zijn op grond van de wettelijke kernwaarden, zoals vastgelegd in artikel 10a Advocatenwet, partijdig en hebben aldus het belang hun cliënt te dienen. Door het goed vervullen van deze partijdige rol dienen zij de rechtsstaat. Dat betekent dat een advocaat, die in een al geruime tijd lopende procedure een nieuwe, belangrijke getuige op wenst te roepen - iets dat tot extra tijdsverloop kan leiden -, geen zand in de machine strooit en zijn verantwoordelijkheid niet neemt, zoals dit in een drukbezette keten wel kan worden ervaren, maar juist vanuit diens rol zorgt voor het goed functioneren van die machine. Uiteraard zitten hier grenzen aan. Een advocaat dient op grond van de kernwaarden integer te zijn en onafhankelijk (ook van de eigen cliënt). Zijn of haar optreden wordt onder meer ook door die kernwaarden begrensd.

Advocaten zijn over het algemeen graag bereid tot overleg. Rechtstreeks contact met de advocatuur in concrete zaken vindt naar onze indruk al meer plaats dan vroeger, maar kan misschien nog vaker (en/of eerder) tot stand worden gebracht. Dit draagt in veel gevallen bij aan een goed verloop van de zaak en kan bijvoorbeeld ook helpen bepaalde planningsperikelen te voorkomen.

In de meest grote strafzaken doen zich op dit moment ook andere zorgwekkende ontwikkelingen voor. De kabinetsaanpak met betrekking tot de georganiseerde criminaliteit leidt op dit moment tot voorstellen, die het werk van de verdediging in die zaken aanzienlijk bemoeilijken. De NOvA wenst ook op deze plek haar zorg op dit punt te benadrukken. Ook voor verdachten van de meest ernstige strafbare feiten is het, hoe ernstig de beschuldiging ook, van essentieel belang om vrij en in vertrouwen met hun raadsman te kunnen communiceren. Dit raakt rechtstreeks aan het goed functioneren van de strafrechtketen. De NOvA vraagt uw Kamer met klem dit belangrijke uitgangspunt te bewaken en licht daarbij ook graag toe wat de NOvA zelf doet om te zorgen dat advocaten weerbaar zijn tegen eventuele druk en dreiging vanuit de georganiseerde criminaliteit.

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Tot slot

Met het voorgaande hoopt de NOvA een (eerste) antwoord te hebben gegeven op de vraag wat volgens haar nodig is voor een goed functionerende strafrechter. Graag zijn wij bereid tot een nadere toelichting indien dit voor uw Kamer op enig moment gewenst is.

Met vriendelijke groet,

mr. drs. W.M. van Tellingen

plaatsvervangend algemeen secretaris

Openbaar Ministerie

OPENBAAR MINISTERIE

College van procureurs-generaal
Voorzitter

Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag

www.om.nl

Tevens per e-mail

Datum 25 januari 2023
Onderdeel **Beleid & Strategie**
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Onderwerp **Parlementaire verkenning strafrechterketen**

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

Geachte leden van de commissie voor Justitie en Veiligheid,

Per brief van 1 december 2022 heeft de vaste Kamercommissie van Justitie en Veiligheid (hierna: de commissie) onder meer het College van procureurs-generaal (hierna: het College) gevraagd om input te leveren ten behoeve van de parlementaire verkenning naar de strafrechterketen. Het College is de commissie allereerst erkentelijk voor haar aandacht voor (de knelpunten in) het functioneren van de strafrechterketen en de uitnodiging om daarop te reflecteren. In deze brief treft u de reflectie aan van het College naar aanleiding van de vragen van de commissie. Daarbij is het College graag bereid deze reflectie van (mondelijke) toelichting en nadere duiding te voorzien.

De commissie hanteert de volgende overkoepelende vraag: Wat is ervoor nodig om te zorgen dat de strafrechterketen goed functioneert? Hoe ziet u uw rol daarin en die van de partners en de overheid?

Voorts is aangegeven dat de parlementaire verkenning in elk geval aandacht zal hebben voor de volgende onderwerpen:

- de oorzaken van (lange) doorlooptijden, sepots en voorraden (plankzaken);
- de samenwerking tussen ketenpartners;
- de vraag hoe in de strafrechterketen doelen gesteld en gemeten kunnen worden;
- en de vraag op welke manier de keten het beste bekostigd kan worden.

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 2/13

De onderzoeksvragen zijn herkenbaar; de vraagstelling legt de focus op onderwerpen waarover vele professionals binnen de instanties die samen de strafrechtketen vormen dagelijks in gesprek zijn. Dat speelt zich zowel af binnen de alledaagse operationele werkzaamheden binnen de arrondissementen/regio's als op bestuurlijke ketentafels zoals het Bestuurlijk Ketenberaad (BKB), de VvE ZSM¹ of het bestuurlijk executieoverleg. Maar een en ander is ook aan de orde in de (bestuurlijke) bilaterale contacten die het OM onderhoudt met de onderscheiden strafrechtketenpartners. Het College constateert dat berichtgeving in media, informatieverstrekking aan de Tweede Kamer, publicaties in vaktijdschriften en (toezicht)onderzoeken van bijvoorbeeld de Algemene Rekenkamer niet zelden aan het presteren van de strafrechtketen raken. Op de afzonderlijke vragen is al vaker een antwoord geformuleerd. En toch zijn de vragen nog even relevant en actueel. Dat illustreert de dynamiek waar de instanties binnen de strafrechtketen mee te maken hebben en de weerbarstigheid en complexiteit van de problematiek.

Afbakening reflectie

In deze reflectie is geen uitgebreide opsomming of verwijzing naar eerdere publicaties, rapporten of Kamerstukken opgenomen. Al was het maar omdat de strafrechtketen voortdurend in ontwikkeling is, mede op basis van voornoemde rapporten. Voor wat betreft de prestaties van het OM en de strafrechtketen wordt verwezen naar respectievelijk het OM-Jaarbericht² en de Factsheet Strafrechtketenmonitor³ die jaarlijks worden gepubliceerd, alsook naar de periodieke correspondentie van de minister van Justitie en Veiligheid en minister voor Rechtsbescherming over de ontwikkelingen ten aanzien van de doorlooptijden en voorraden in strafzaken.

Eén uitzondering wordt gemaakt voor de meest recente, brede doorlichting van de strafrechtketen, uitgevoerd door PwC.⁴ In het kader van de Parlementaire verkenning door de commissie, brengt het College de analyse en bevindingen uit dat onderzoek hierbij opnieuw onder de aandacht van de commissie. De doorlichting stelt fundamentele vragen centraal en is ontstaan uit een collectieve behoefte van de strafrechtketen om te duiden hoe de toegenomen druk op de keten met de dalende instroom en dalende criminaliteitscijfers in verband te brengen is. En om op basis van inzicht tot handelingsperspectief te komen, om

---

¹ ZSM is de zorgvuldige, snelle en maatwerkgerichte aanpak van criminaliteit door een samenwerking van Politie, OM, SHN, RvdK, 3RO & Halt. De sturing van dit netwerkverband op bestuurlijk niveau vindt plaats in de Vereniging van Eigenaren (VvE) ZSM.

² Onder meer te raadplegen via URL: <https://www.om.nl>

³ Te raadplegen via URL: <https://www.strafrechtketen.nl>

⁴ Doorlichting strafrechtketen. Rapport van PwC in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid d.d. 14 juni 2020. *Kamerstukken II 2019/20*, 29 279, nr. 604 (bijlage).

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 3/13

opgaven beter het hoofd te bieden en om als keten beter in staat te zijn verbetering van prestaties in gang te zetten.

De uitkomsten uit de doorlichting worden korthedshalve niet herhaald, maar enkele bevindingen van PwC worden in deze reflectie als kapstok gebruikt voor de duiding door het College. Daarmee biedt het College in zijn reflectie een denkkader om, vanuit het gezichtspunt van het OM, de verschillende ontwikkelingen binnen de strafrechten te beschouwen en te wegen. Daarmee kan de commissie in haar rol van (mede)wetgever beter zicht krijgen op welke uitdagingen er zijn voor de instanties in de strafrechten en wat ervoor nodig is om deze optimaal te laten functioneren.

De strafrechten als conceptueel model

Het begrip *strafrechten* is breed ingeburgerd en geeft taal aan de samenwerking tussen verschillende instanties met elk een eigen (wettelijke) maatschappelijke opdracht. De beschouwing van die samenwerking vanuit een conceptueel begrip als 'keten' legt een nadruk op de bedrijfsmatige aspecten van de verhouding tussen de verschillende instanties. In dat conceptuele model geven begrippen als *voorraden*, *instroom*, *doorstroom*, *uitstroom* en *productie* handvatten voor besturing en beheersing, afstemming en verantwoording.⁵ Alleen al vanuit het oogpunt dat de instanties binnen de strafrechten worden gefinancierd uit publieke middelen die zo doelmatig moeten worden ingezet, is dit meer bedrijfsmatig perspectief belangrijk en nuttig. Bovendien maakt het maatschappelijk gezien niet uit waar een knelpunt zich voordoet. Uiteindelijk is het effect daarvan voor rekening van de maatschappij, het slachtoffer of de verdachte. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het OM vanuit bedrijfsmatig perspectief niet over de volle breedte geheel op orde is. Er is sprake van verouderde ICT-voorzieningen, werkprocessen die vanuit oogpunt van efficiëntie moeten worden verbeterd en soms ook nodeloos productieverlies. Dat trekt het OM zich aan. Aan die knelpunten wordt gewerkt, waarbij – met alle frustratie die dat voor maatschappij, burgers, ketenpartners en zeer zeker ook de OM-medewerkers meebrengt – soms ook sprake is van twee stappen terug na één stap vooruit. Er blijft werk aan de winkel en het College hecht dan ook grote waarde aan het bedrijfsmatig perspectief.

Dat laat onverlet dat 'de strafrechten' als bedrijfsmatig concept een simplificatie is die ook nadelen kent. De strafrechten 'verwerkt' een grote

---

⁵ Als grove illustratie: het OM heeft in 2021 circa 182.100 misdrijfzaken, 155.400 overtredingszaken en 386.300 beroepen tegen verkeersboetes behandeld. 56 procent van de behandelde strafzaken is zelfstandig afgedaan door het OM. Daarvan zijn 31.700 misdrijfzaken en 52.600 overtredingszaken afgedaan met een strafbeschikking. In 2021 stroomden in totaal 79.600 misdrijfzaken uit met een eindvonnis van de rechter.

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 4/13

variëteit aan zaken. Dat gaat van iemand die voor de eerste keer een gestolen fiets koopt tot zogenaamde megazaken die tientallen zittingsdagen vergen en waarin sprake is van meerdere slachtoffers, verdachten en raadslieden. Denk daarbij aan grote drugs-, fraude- of liquidatiezaken. Er bestaat natuurlijk een correlatie tussen de ernst van het feit en de wijze van afdoening. Een 'first offender' van een relatief licht vergrijp zal zich niet snel voor een meervoudige strafkamer van de rechtbank hoeven te verantwoorden. Maar achter een zaak gaan soms complexe juridische vragen of specifieke omstandigheden schuil die toch om een uitgebreidere behandeling vragen. Dat maakt dat sturing ook vaak maatwerk vraagt ten aanzien van de bijzonderheden rondom een strafzaak en dat betekent dat strafvorderlijke of maatschappelijke afwegingen soms prevaleren boven efficiencyafwegingen.

Binnen de strafrechtketen is sprake van onderlinge afhankelijkheid, waarop de afzonderlijke keteninstantie soms beperkt invloed heeft. Het OM heeft uiteraard 'eigen' capaciteitsvraagstukken, die het werk van de politie en rechtspraak raken. Andersom leiden tekorten aan zittingscapaciteit, terwijl de politie wel zaken aanlevert, tot voorraden bij het OM, waarop zelfstandige beheersing slechts beperkt mogelijk is. Het is belangrijk te beseffen dat de strafrechtketen geen doorsnee productieketen is, maar een complex samenstel van deelketens, waarin veel partijen op landelijk, regionaal en lokaal niveau samenwerken en waarbinnen waarborgen ten aanzien van de rechtsstatelijke positie van het OM en de onafhankelijkheid van de rechtspraak geborgd moeten blijven.

Dat betekent onder meer dat, anders dan in private productieketens, binnen de strafrechtketen niet één dominante speler de gehele keten aanstuurt of kan aansturen. Het OM is het gezag over de opsporing, vervult een richtinggevende rol in de formulering van criminaliteitsbestrijdingsbeleid en speelt als bestuurlijke partner mede een rol in het (lokale) veiligheidsbeleid, maar heeft vanuit het meer bedrijfsmatige ketenperspectief geen beheersbevoegdheden jegens andere keteninstanties. Dat geldt mutatis mutandis ook voor de andere keteninstanties.

Op goede, rechtstatelijke gronden, heeft binnen de strafrechtketen niemand – wettelijk en feitelijk – doorzettingsmacht. Dat is het gevolg van de waarborgen die zorgen voor een onafhankelijke rechtspraak en zorgvuldige strafrechtspleging, vrij van politieke beïnvloeding in de individuele zaak. Dat brengt vanuit bedrijfsmatig perspectief beperkingen met zich mee. Ook zijn bedrijfsmatige rationaliteiten maar tot op zekere hoogte van toepassing op de strafrechtketen. Waar in een private productieketen meerdere commerciële partijen concurreren op bijvoorbeeld prijs en kwaliteit en ook vervangbaar zijn, is de samenstelling van de strafrechtketen een in beginsel onveranderlijk gegeven. Ten slotte is financiële winstmaximalisatie geen doel van de strafrechtketen. Uiteindelijk staan de ketenpartners voor de verwezenlijking van publieke waarden, die leidend zijn in

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 5/13

de keuzes die binnen de keten worden gemaakt. Dat betekent dat bijvoorbeeld met maximale creativiteit wordt gezocht naar manieren om binnen de kaders van de wet zaken van verschillend gewicht toch zoveel en zo goed mogelijk af te doen. Denk daarbij aan het appointeringsbeleid, waarin zaken voor de alleen rechtsprekende rechter worden aangebracht in plaats van voor een meervoudige kamer. Ook heeft het OM, toen de voorraden toenamen, binnen de bestaande wettelijke mogelijkheden nog meer ingezet op toepassing van de strafbeschikkingsbevoegdheid, om op die manier de druk op schaarse zittingscapaciteit te verlichten. Ook het gebruik van *procesafspraken* kan in bepaalde gevallen de behandeltijd van een zaak verkorten. Dergelijke initiatieven moeten helpen de druk op de keten te verminderen, waarbij het OM echter geen onrealistische verwachtingen wil wekken. Op de circa 80.000 zaken die uitstromen met een eindvonnis, zijn sommige maatregelen niet meer dan een druppel op een gloeiende plaat. Uitkomsten die soms vanuit maatschappelijk perspectief als schurend worden ervaren zijn daarmee niet te voorkomen. Bijvoorbeeld de afdoening door het OM waar een afdoening door de rechter in idealere omstandigheden wellicht de voorkeur had gehad. En als uiterste consequentie, dat zaken soms niet worden opgepakt of niet worden doorgezet ten gunste van andere zaken.

Er ligt nog een uitdaging voor alle keteninstanties en het ministerie van Justitie en Veiligheid om ook nieuwe paden te ontdekken. Door te kijken naar meer specialisatie en of daaraan ook gevolgen voor het opleidingstraject kunnen worden verbonden. Nu is de officier van justitie zowel een strafvorderlijk als inhoudelijk specialist. Allround officieren van justitie zullen altijd nodig blijven, maar de vraag is of door vroegtijdige specialisatie voor bepaalde thema's mensen niet sneller inzetbaar kunnen zijn.

Verzakelijking van ketenafspraken

Het is van belang voor ogen te houden dat dé strafrechtketen uiteenvalt in regionale ketens die grofweg wel uit dezelfde instanties bestaan, maar waar de context van regio tot regio behoorlijke verschillen kent. Het OM in Amsterdam strekt zich in wezen uit over een relatief beperkt geografisch gebied, afgezet tegen bijvoorbeeld de arrondissementen Noord-Nederland en Oost-Nederland, en heeft te maken met een beperkter aantal gemeentebesturen. Niettemin leidt de omvang van de hoofdstad en de Randstedelijke criminaliteitsproblematiek ertoe dat het Amsterdamse parket een van de grootste OM-onderdelen is. Juist om maatwerk te kunnen leveren en lokale accenten – in samenspraak met de burgemeesters als gezag over de openbare ordehandhaving en in afstemming met lokale partners – te kunnen leggen, hebben de onderdelen van het OM grote, wettelijk geregelde, autonomie. Het duurzaam terugdringen van de voorraden en doorlooptijden vergt in de uitvoering een samenspel tussen landelijk en lokaal. Waarbij op landelijk niveau niet alleen ambitievorming, landelijke afstemming en

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 6/13

prioritering plaats moet vinden, maar ook capaciteitsafstemming vanuit een helikopterperspectief, zodat betere spreiding van zaken over het land mogelijk wordt. En ook om te bewerkstelligen dat 'best practices' daadwerkelijk breder worden uitgerold. Dat vergt in de, overigens reeds in gang gezette en voortdurende, ontwikkeling van de samenwerking binnen de strafrechtketen een verdere zakelijkheid in de onderlinge afspraken, de sturing daarop en nakoming daarvan, die noodzakelijke ruimte laat voor regionaal maatwerk als het om de aanpak van criminaliteit gaat.

Ketenafspraken worden op twee niveaus gemaakt: landelijk en regionaal. Daarbij zijn de landelijke afspraken tussen College en minister van Justitie en Veiligheid deels kaderstellend en deels een optelsom van de afspraken die de OM-onderdelen binnen de eigen regionale⁶ of landelijke⁷ context maken. Binnen de arrondissementen/regio's is sprake van overleg ten behoeve van capaciteitsafstemming met de – vanuit het OM-perspectief bekeken – voor- en achterliggende schakels in de keten. Dat vindt daarna een zekere vertaling naar de jaarplannen van de OM-onderdelen. In de totstandkoming van de interne jaarplanafspraken is het landelijk kader en perspectief zoals afgesproken tussen OM en ministerie uiteindelijk leidend voor het OM. En dat geldt mutatis mutandis evenzeer voor de andere instanties in de strafrechtketen. Verschillen in kaders per instantie leiden op regionaal niveau dan gemakkelijk tot verschillen in prioriteiten en accenten per keteninstantie.

Vanuit het ministerie zou de verdere verzakelijking – uiteraard primair de verantwoordelijkheid van de strafrechtketen – kunnen worden gestimuleerd door de prioriteiten voor de strafrechtketen ministerie-breed strakker – synchroon, consistent en eenduidig – te vertalen naar de doelstellingen die vanuit de verschillende onderdelen van het departement met de keteninstanties worden afgesproken. Elke afzonderlijke keteninstantie staat namelijk in een eigenstandige verhouding tot het ministerie van Justitie en Veiligheid, waarbij die relatie mede op basis van de specifieke wettelijke taakstelling en vormgeving van instantie tot instantie verschilt. Op dit moment worden daardoor afspraken die met een deel van de strafrechtketen worden gemaakt, niet automatisch vertaald in de managementafspraken met de overige keteninstanties. Uiteraard mag ook van het Bestuurlijk ketenberaad (hierna: BKB) – waarin ook het departement vertegenwoordigd is – worden verwacht dat managementafspraken worden vergeleken, zo mogelijk worden gesynchroniseerd en discongruenties onder de aandacht van de Ministers worden gebracht.

---

⁶ Hierbij gaat het om de met name regionaal opererende arrondissementsparketten.

⁷ Hierbij gaat het om de landelijk opererende parketten: het Landelijk Parket, het Functioneel Parket, Parket CVOM en het Ressortsparket.

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 7/13

Een actueel voorbeeld is de Veiligheidsagenda, die meerjarige landelijke prioriteiten voor de opsporing vastlegt. Dit raakt primair de politie en het OM, maar heeft voorstelbaar gevolgen verderop in de keten. Bijvoorbeeld doordat het zaaksaanbod dat naar de rechter gaat verandert en om andere specialistische kennis vraagt. Daarbij lijkt de (ministeriële) sturing op (de capaciteit) van andere partners die bij de keten zijn betrokken, niet altijd gericht te zijn op overkoepelende ketendoelstellingen (zoals het terugdringen van doorlooptijden), maar op specifiekere doelstellingen gericht op de betreffende instantie. Dat is – politiek, maatschappelijk en juridisch – goed voorstelbaar, maar gelet op het bevorderen van het functioneren van de strafrechtketen, is hier nog ruimte voor verbetering bij zowel ministerie als de keteninstanties.

Bij het voorgaande past de erkenning dat inbrengen en ten volle laten doorwerken van het ketenperspectief in de jaarplancycli van de instanties in de strafrechtketen taai en complex is. In samenwerking in het kader van het bestuurlijk ketenberaad is inmiddels een meerjarenagenda voor de strafrechtketen ontwikkeld. Deze meerjarenagenda geeft richting aan de gemeenschappelijke doelstellingen in de keten en brengt focus aan. Monitoring vindt dan plaats in periodiek overleg tussen bestuurders uit de strafrechtketen, het departement en de Ministers. Daarbij wordt ook gewerkt aan een meer datagedreven coördinatie en afstemming tussen de partners in de strafrechtketen op basis van gezamenlijk opgestelde managementrapportages die zijn gebaseerd op gedragen indicatoren. Een voorbeeld daarvan is de Factsheet Strafrechtketenmonitor. Dit laat zien dat op dit vlak wel sprake is van ontwikkeling, maar dat gaat, mede als gevolg van de complexiteit en vele belangen die de strafrechtketenpartners een plek hebben te geven, stap voor stap.

Beleidsontwikkelingen

In de doorlichting van de strafrechtketen is reeds geconstateerd dat een veelheid aan verschillende wets- en beleidswijzigingen tegelijkertijd op de partners af is gekomen, en nog steeds komt. Momenteel zit een grofweg honderdtal wets- en beleidswijzigingen in de pijplijn die het werk van het OM raken. Daardoor komen de grenzen aan het verandervermogen van de keteninstanties in beeld. Het gaat om wijzigingen die het werk van veel personen in de strafrechtketen raakt, vaak ingrijpende aanpassingen in processen, werkwijzen en ICT vragen en veelal meerdere instanties raken. Daarbij kan de impact van dergelijke wijzigingen per keteninstantie verschillen, of kunnen verschillende ketenpartners een ander belang bij een wijziging hebben. En daarmee kan de prioriteit die verschillende keteninstanties aan de implementatie van een wets- of beleidswijziging geven onderling verschillen. Gelet ook op hetgeen hiervoor is aangestipt over de strafrechtketen, vergt het tot overeenstemming komen over

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 8/13

implementatievraagstukken – zowel op strategisch niveau als in de dagelijkse uitvoering – veel afstemming.

Een van de effecten van de verwerking van nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving is dat daardoor het werk binnen de strafrechtketen complexer is geworden. Om misverstanden voor te zijn: op deze plaats wordt zeer zeker géén (negatief) waarderend oordeel over dergelijke ontwikkelingen gegeven. Het is echter goed te beseffen dat in de loop der tijd de verwachtingen ten aanzien van de strafrechtpleging zijn veranderd. De maatstaf waaraan het werk moet voldoen is voortdurend aan verandering onderhevig. Om de binnen het OM bestaande knelpunten op personeel gebied en op het terrein van ICT en processen aan te pakken werkt het OM al enige jaren aan het op orde brengen van de basis. Daarbij is het belangrijk te onderkennen dat die basis niet meer dezelfde is als die van een aantal jaar geleden. Waar het OM in het verleden zaken zelfstandig afhandelde door middel van de transactiebevoegdheid, waarmee een verdachte een strafvervolgung kon voorkomen door aan de door het OM gestelde voorwaarden te voldoen, gebeurt dat tegenwoordig door het opleggen van een strafbeschikking. Daarbij is sprake van een formele schuldvaststelling, waarbij onder meer hogere eisen gelden voor dossiervorming, vastlegging van het bewijs en reproduceerbaarheid van de beslissing. Ook heeft het slachtoffer een sterkere positie in het strafproces gekregen, zowel tijdens de behandeling van de strafzaak als in de informatievervalsing over het detentieverloop. Voorts zijn rechten van verdachten met betrekking tot toegang tot de advocatuur uitgebreid. Anderszins hebben de wetgever en de Hoge Raad ook wetten versimpeld en het procesrecht vereenvoudigd om sneller te kunnen werken. Technologische vernieuwing heeft weliswaar binnen het werk van de strafrechtketen tot nieuwe mogelijkheden en betere ondersteuning geleid, maar tot op heden heeft dat het opstuwende effect van nieuwe verplichtingen op doorlooptijden en voorraden maar ten dele kunnen beperken. Daarbij speelt overigens ook mee dat de geboden mogelijkheden om te versnellen niet altijd optimaal (kunnen) worden vertaald in de inrichting van de werkprocessen en ICT. En dat ook het aanpassen van menselijk, juridisch en organisatorisch gedrag weerbarstig is. Het kost tijd om veranderingen geaccepteerd te krijgen en ten volle terug te zien in het handelen van mensen. Het nettoresultaat is daarmee dat strafzaken naar huidige maatstaven in kwalitatieve zin wellicht 'beter' worden behandeld, maar daardoor niet per se sneller.

Het verdient aanbeveling om de integrale (neven)effecten van beleid meer vanuit een helikopterperspectief te gaan bezien en van daaruit de macro-effecten van beleid meer inzichtelijk te maken. Elk afzonderlijk beleidsinitiatief, geïnitieerd vanuit het OM of andere keteninstanties zelf, het ministerie of de Tweede Kamer, wordt ingezet om maatschappelijke doelen te bereiken en daarmee het algemeen belang te dienen. Daarover bestaat volstrekt geen twijfel. Op dit moment wordt

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 9/13

bij de implementatievoorbereiding vooral gekeken naar de haalbaarheid en kosten in financiële zin; wat is ervoor nodig om dat beleid uit te voeren. De effecten op bijvoorbeeld de administratieve lasten, doorlooptijden en voorraden binnen de strafrechtketen en aanpalende ketens worden minder pregnant vanuit het totaal van beleidsinitiatieven meegewogen. Een enkele wets- of beleidswijziging heeft mogelijk een beperkt effect op de complexiteit van het werk, maar doordat sprake is van meerdere ontwikkelingen kan een stapeleffect optreden, dat in gezamenlijkheid gezien een grotere impact op de strafrechtketen heeft dan is beoogd in de afzonderlijke beleidsinitiatieven.

De maatregelen die het kabinet heeft genomen naar aanleiding van het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag, zoals bredere invoering van het integraal afwegingskader alsook de initiatieven om te komen tot een meerjarenagenda voor de strafrechtketen en meer overzicht van beleids- en wetgevingsinitiatieven die op de strafrechtketen afkomen, zullen hierin een rol kunnen vervullen. Alleen kost het tijd voordat met deze veranderingen de gewenste effecten worden bereikt, waardoor deze geen onmiddellijke oplossing bieden voor de ketenproblematiek in het hier en nu.

Verdringingseffecten tussen zaakstromen

Op dit moment kent ook de strafrechtketen (grote) tekorten in termen van capaciteit. Een probleem dat zich overigens in vele maatschappelijke sectoren voordoet, mede als gevolg van eerdere bezuinigingen. Met het beschikbaar komen van meer financiële middelen, wordt daar nu en de komende jaren door het OM, alsook andere ketenpartners, een been bijgezet.

Dat laat onverlet dat de capaciteit van de strafrechtketen per definitie begrensd is. Dat betekent dat steeds afgewogen moet worden of in een zaak tot opsporing wordt overgegaan en, zo ja, met welke inzet. Belangrijk bij die te maken keuze is de ernst van het strafbare feit, de aanwezigheid van aanknopingspunten voor een onderzoek (opsporingsindicatie) en de beschikbare opsporingscapaciteit. Het *screenings- en selectiviteitskader misdrijven*⁸ is een nadere uitwerking van het in de Aanwijzing voor de opsporing⁹. Het kader geeft handvatten voor de politie en het OM om de juiste keuzes te maken in de aanpak van misdrijven, maar laat politie de mogelijkheid om in voorkomende gevallen een andere keuze te maken, meestal na overleg met het OM. Denk aan een andere dan een strafrechtelijke interventie, bijvoorbeeld mediation of hulpverlening.

---

⁸ Screenings- en selectiviteitskader misdrijven, 25 oktober 2021. Onder meer te raadplegen via URL: <https://www.om.nl>.

⁹ *Stcrt.* 2013, 35757. Tevens gepubliceerd op URL: <https://www.om.nl>.

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 10/13

Manieren om de koek groter te maken zijn beperkt en daarom is prioriteren en deprioriteren inherent aan het werk van het OM. Dat betekent dat meer aandacht geven aan het ene criminele fenomeen of maatschappelijke probleem onherroepelijk leidt tot afschaling van aandacht voor andere zaken. Dat geldt ook voor de logistiek binnen de strafrechtketen. Het prioriteren van een zaakstroom om daarvoor de behandel- en doorlooptijd te verkorten heeft onontkoombaar verdringingseffecten op andere zaakstromen.

Robuuste financiering

In het verleden zijn tekorten ontstaan die tot op de dag van vandaag voelbaar zijn. Het behandelen van zaken en aanpakken van nieuwe vormen van criminaliteit is onverminderd doorgegaan. Het onderhoud en de vernieuwing van de organisatie is echter noodzakelijkerwijs achtergebleven, waardoor bijvoorbeeld niet anticiperend op een vervangingsvraagstuk kon worden geworven of ontwikkeling van ICT achterwege moest blijven. Mede door de investeringen in de strafrechtketen kunnen dergelijke tekorten nu worden aangepakt. Dat vergt evenwel tijd en maatschappelijke steun.

De wijze waarop de individuele keteninstanties worden gefinancierd zijn historisch verklaarbaar, waarbij de situatie is dat de financieringsvorm verschilt van instantie tot instantie. PwC heeft in de doorlichting gesignaleerd dat die verschillende financieringsvormen in de huidige tijd waar intensievere samenwerking en meer op preventie gerichte interventievormen in belang groeien, soms ketensamenwerking belemmeren.

Het OM pleit voor een robuuste en stabiele (meerjarige) financiering als een essentiële voorwaarde voor een toekomstbestendige strafrechtketen. Daaronder wordt een stabiele en schokbestendige financiering verstaan die primair is gericht op het bevorderen van positieve maatschappelijke effecten. Daarnaast vraagt de modernisering van de informatievoorziening en de voortgaande digitalisering in de werkprocessen van de strafrechtketen zowel op organisatie- als op ketenniveau elk jaar opnieuw om stevige financiële investeringen. De verwachting is niet dat alternatieve bekostigingssystemen per se leiden tot een meer robuuste financiering. Daarom moet worden ingezet op verbetering en verfijning van de huidige bekostigingssystemen. Verder is van belang een stabiele ondergrens in de financiering te hanteren en om bij bezuinigingen en intensiveringen de weg der geleidelijkheid te kiezen. Voorts is het van belang daarbij ook de keteneffecten in beeld te brengen. Nieuw beleid of nieuwe regelgeving richt zich vaak op een individuele organisatie. Het is belangrijk dat de effecten hiervan goed in kaart worden gebracht. Zo leiden projecten ter verbetering van de informatievoorziening vrijwel altijd tot structurele consequenties voor de bedrijfsvoering, bijvoorbeeld in de vorm van lasten en baten. De effecten van het

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 11/13

beleid of de regelgeving en de vaak hieraan verbonden investeringen of bezuinigingen hebben meestal ook consequenties voor andere ketenorganisaties. In dit kader geeft het rapport *Continuïteit in de bekostiging van politie, openbaar ministerie en rechtspraak*, op 30 april 2021 door de minister van Justitie en Veiligheid en de minister voor Rechtsbescherming aangeboden aan de Eerste Kamer, meer achtergrond.¹⁰

Eigen huis

Binnen de hiervoor geschetste context, heeft het OM nog werk te verrichten. Het College heeft de ambitie om de kwaliteit van de organisatie structureel te blijven verbeteren en om daarbij door een visitatiecommissie eens in de twee tot vier jaar een organisatiedoorlichting uit te laten voeren. In de in 2021 afgeronde visitatie¹¹ constateerde de visitatiecommissie dat het OM waarneembaar vooruitgang heeft geboekt met betrekking tot de thema's als governance, integriteit, cultuur en leiderschap en het benoemingenbeleid. Het visitatierapport biedt het OM bruikbare aanbevelingen en handvatten voor de verdere ontwikkeling van het OM. Inmiddels heeft het OM ingezet op het verder ontwikkelen van de bedrijfsvoeringsfunctie binnen het OM. Daarmee worden ook de voorwaarden gecreëerd om vanuit overzicht een steviger landelijke coördinatie op de aanpak van de voorraadproblematiek te voeren. En om van daaruit zelf beter invulling aan de hiervoor geschetste zakelijkheid te geven.

Het belang van de strafbeschikking als afdoeningsmodaliteit waarmee het OM een groot deel van de strafzaken zelfstandig afdoet heeft, in het licht van hardnekkige capaciteitstekorten, alleen maar aan gewicht gewonnen. Hoewel het OM het uitvaardigen van strafbeschikkingen in het algemeen zorgvuldig ter hand neemt en de kwaliteit van de schuldvaststellingen op een behoorlijk en voldoende niveau is, zijn er voldoende aanknopingspunten om de kwaliteit van de toepassing van de OM-strafbeschikking verder te ontwikkelen. Daartoe zet het OM een verbeterprogramma op.¹²

Het OM levert niet alleen inspanningen om samen met de partners de informatievoorziening (hierna: IV) binnen de strafrechtketen te verbeteren. Ook binnen het OM is sprake van grote opgaven. Op dit moment werkt het OM nog met meerdere applicaties. Daarbij is sprake van verouderde platforms waarin processturing, functionaliteit en data met elkaar verweven zijn en van waaruit een groot aantal koppelingen met systemen van ketenpartners bestaan. Vanuit de

---

¹⁰ *Kamerstukken I 2020/2021, 35 300, C.*

¹¹ *Tijd maken voor transitie*. Te raadplegen via URL: <https://www.om.nl>

¹² In dat programma wordt onder meer gevolg gegeven aan de verbeterpunten die de procureur-generaal bij de Hoge Raad heeft gesignaleerd in zijn rapport *Buiten de rechter om*. Onder meer te vinden via URL: <https://www.om.nl>.

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 12/13

opdracht om aan te sluiten bij een steeds sneller veranderende wereld, is dat een ongewenste situatie. Daarom werkt het OM op basis van een informatiestrategie en een meerjarenplan aan het vereenvoudigen en digitaliseren van de werkprocessen en vernieuwing van de IV van het OM. Dit betekent onder meer het ontwikkelen van een uniforme werkwijze voor alle strafzaken, ondersteund door één modulair zaaksysteem voor alle strafrechtelijke zaakstromen. Dat moet leiden tot betere ondersteuning van de OM-medewerkers, het doelmatiger uitvoeren van taken, versterking van de bedrijfszekerheid, verhoging van de datakwaliteit en een hogere digitale weerbaarheid. Deze ontwikkeling is voorts noodzakelijk om het nieuwe Wetboek van Strafvordering te kunnen implementeren. Naast een investering in financiële zin, vergt dit een grote inspanning, inzet van capaciteit en veranderkracht van het OM.

Afronding

De zorgen die ten aanzien van het functioneren van de strafrechtketen bestaan worden breed gedeeld. De ontwikkelingen onder regie van het BKB met het Actieplan strafrechtketen, het verbeterplan zeden en de aandacht voor de jeugd- en art. 6 WvW-zaken laten zien dat de strafrechtketen aan de vooravond staat van serieuze verbeterlagen. Met de ontwikkelingen in de keten-ICT wordt toegewerkt naar een op termijn zuiniger gebruik van onze capaciteit. En aan het versterken van die capaciteit wordt door de gehele keten heen hard gewerkt. Binnen het OM onder meer door met volle inzet binnen drie jaar 250 officieren van justitie te werven en op te leiden. De eerste resultaten zijn inmiddels zichtbaar en veelbelovend; het OM is nog steeds een aantrekkelijke werkgever. Daarmee is het werk niet af. Het OM en de andere keteninstanties zullen de basis verder op orde moeten brengen in het primaire proces, inclusief de daaraan ondersteunende informatiesystemen en zullen de logistieke samenwerking op basis van zakelijke afspraken verder moeten ontwikkelen.

Het ontbreekt het OM niet aan ambities, goede wil, inzet en zelfs niet aan resultaat. Er is zeker een overzicht te geven van successen die het OM heeft bereikt en verbeteringen die het OM heeft doorgevoerd. Het College is er echter niet blind voor dat het OM, ondanks alle inspanningen van de bijna 6.000 collega's, niet altijd voldoet aan hetgeen de samenleving van het OM zou mogen verwachten. Het is soms lastig uit te leggen dat ondanks grote inspanningen voorraden nog steeds te groot zijn en dat de behandeling van een zaak te lang duurt. En het College is zich er terdege van bewust dat achter een op capaciteitsgronden niet opgepakte of geseponeerde strafzaak slachtoffers schuilgaan van wie het vertrouwen in de rechtsstaat wordt beschaamd. Hoewel de pijn daarvan allereerst door de burger wordt gevoeld, laten dergelijke ongewenste uitkomsten niemand binnen het OM koud. Het OM werkt gedreven en hard aan het aanpakken van de opgaven die op het bord van het OM liggen. Desalniettemin

Datum 25 januari 2023
Ons kenmerk PaG/B&S/19265
Pagina 13/13

kan en moet het werk van het OM in de eerder omschreven onderdelen beter en is de inzet erop gericht om die verbeteringen ook tot stand te brengen.

De in deze brief geschetste context waarbinnen het OM zijn werk doet is bedoeld om inzicht te kweken, maar kan voor een substantieel deel niet worden opgevat als excuus. Er bestaat echter geen panacee; er is niet één maatregel of set maatregelen te bedenken waarmee de knelpunten binnen het OM en in de strafrechterketen op korte termijn zijn verdwenen. Vanuit de strafrechterketen, gesteund door vanuit de politiek gestutte investeringen, worden de verschillende oorzaken aangepakt die achter (logistieke) problemen als te lange doorlooptijden en te grote voorraden schuilgaan. Dat gebeurt echter niet bij gelijkblijvende omstandigheden, maar in een context die als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen voortdurend verandert. Het is een illusie te veronderstellen dat een ceteris paribus situatie kan worden gecreëerd. Maar op deze plaats wordt wel een appel gedaan op de politiek, het ministerie van Justitie en Veiligheid én onszelf als keteninstanties om tot betere beleidsprioritering en implementatieluwte te komen. Om aldus de in gang gezette acties volwaardig en effectief uit te kunnen voeren en om in staat te zijn een implementatieopgave die het nieuwe Wetboek van Strafvordering met zich mee brengt het hoofd te kunnen bieden.

Het functioneren van de strafrechterketen staat al geruime tijd in de politieke aandacht. Dat alleen al is een onderstreping van het belang van het werk van alle mensen binnen de verschillende keteninstanties. Het College is de commissie erkentelijk voor de aandacht en steun en mogelijkheden die de parlementaire verkenning zal bieden voor het versterken van de strafrechterketen. Het College blijft daarover graag in gesprek en is vanzelfsprekend graag bereid om deze reflectie mondeling toe te lichten.

Hoogachtend,

Het College van procureurs-generaal,

G.W. van der Burg
Voorzitter

Politie

Afzender

Korpsleiding
Nieuwe Uitleg 1
2514 BP DEN HAAG

Tweede Kamer
Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Rubricering

Niet Vertrouwelijk

Datum	25 januari 2023	Behandeld door	Korpsleiding
Ons kenmerk	2023-0005192	Kopie aan	-
Uw kenmerk	Brief 1 december 2022	Bijlage(n)	-
Onderwerp	Verkenning strafrechtketen		

Geachte leden van de vaste commissie Justitie en Veiligheid,

Op 1 december 2022 heeft u verzocht om schriftelijke inbreng ten behoeve van de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen. In deze brief wordt u geïnformeerd over de visie van de politie op het versterken van de strafrechtketen.

De strafrechtketen is al geruime tijd stelselmatig overbelast. In juni 2020 heeft PricewaterhouseCoopers (PWC) een rapport uitgebracht waarin de toegenomen druk op de keten bij een dalende instroom en dalende criminaliteitscijfers wordt beschreven en geduid. In dit rapport wordt gesteld dat maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder digitalisering en internationalisering van criminaliteit en de sterk toegenomen inzet op ondermijnende criminaliteit, het werk complexer hebben gemaakt en bijdragen aan een hogere werkdruk. Daarnaast heeft een veelheid aan wets- en beleidswijzigingen geresulteerd in een hogere werkdruk vanwege de organisatorische implicaties ervan voor de betrokken organisaties. Een vergelijkbare conclusie trok de Boston Consulting Group (BCG) in de doorlichting van de rechtspraak in 2019. In maart 2021 bracht het WODC tenslotte een rapport uit over de continuïteit in de bekostiging van politie, openbaar ministerie en rechtspraak. De WODC stelde dat het belangrijk is dat de wijze van bekostiging blijft aansluiten bij de kostenstructuur en de rollen van de drie organisaties, en dat de bekostiging zich meer kan richten op de strafrechtketen als geheel en op bredere maatschappelijke effecten en preventie en criminaliteit.

De politie herkent de situatie die PWC, de BCG en het WODC beschrijven. De politie hecht belang aan een effectief en efficiënt proces voor slachtoffers en verdachten. De toename van de effectiviteit in de opsporing (de laatste jaren worden door politie meer afgeronde zaken aangeboden aan het Openbaar Ministerie) heeft tot gevolg dat de afhandeling van zaken in de keten stukt. Dit heeft grote en ongewenste consequenties voor slachtoffers en verdachten, en schaadt het vertrouwen van burgers in de rechtsstaat. Het is ook voor de medewerkers van de organisaties in de strafrechtketen frustrerend dat regelmatig gewerkt moet worden aan sterk verouderde zaken, dat zaken vertraging oplopen of zelfs worden stopgezet. Dit probleem wordt niet opgelost door *quick fixes*: kleine aanpassingen in het werkproces, het ad hoc oplossen van knelpunten of de inzet van wat extra medewerkers.

De samenleving mag verwachten dat de overheid adequaat reageert op ervaren onrecht. Voor de politie is in het verlengde daarvan de vraag hoe zij de zaken die bij haar binnenkomen kan oppakken op een wijze die recht doet aan de verwachtingen en noden van slachtoffers en verdachten. De oplossing ligt naar idee van de politie in een andere manier van wegen van en sturen op zaken.

Anders wegen en sturen

Duidelijk is dat het aanbod aan zaken de beschikbare capaciteit in de strafrechtketen altijd zal overstijgen. Dit vraagt om een andere aanpak van zaken. De politie is voorstander van de versterking van preventie¹ en het onder voorwaarden inzetten van andere wijzen van afdoening dan (alleen) de strafrechtelijke. Deze andere wijze van afdoening van zaken moet door partners in gezamenlijkheid worden bepaald en uitgevoerd door alle partners in de strafrechtketen en zorgketen.

Een paar praktijkvoorbeelden van zaken waarin alternatieven voor het strafrecht aan de orde kunnen zijn. De politie ziet zaken die zich technisch lenen voor een strafrechtelijk traject, maar waarbij de persoon van de verdachte - bijvoorbeeld een verdachte met een verstandelijke beperking - om een andere inzet dan strafrecht vraagt. Ook ziet de politiezaken waarbij de relatie tussen aangever en verdachte van dien aard is dat inzet van het strafrecht niet tot een toekomstbestendige oplossing leidt omdat men elkaar tegen blijft komen. Maar ook in schadevergoedingszaken waarbij geen direct contact heeft plaatsgevonden tussen verdachte en slachtoffer, zoals fraude via webwinkels, kan sanctionering ook plaatsvinden in het civielrechtelijk domein - via bijvoorbeeld het niet meer kunnen afsluiten van een bankrekening. De uitwerking hiervan vraagt om landelijke afspraken over de kaders, en afstemming over in- en doorstroom van zaken in relatie tot de capaciteit van de ketenpartners.

Hierbij ziet de politie wel enige aandachtspunten:

- Het moet bij de afdoening van een zaak verklaarbaar zijn waarom gekozen wordt voor het strafrecht of een alternatief hiervoor.
- De financieringsstructuur van ketenpartners belemmert de inzet van alternatieve afdoeningen.
- Nieuwe wet- en regelgeving zou (meer) gericht moeten worden op het faciliteren van alternatieve afdoening van zaken en de uitbreiding van mogelijkheid van de inzet van procesafspraken.

In antwoord op uw vragen

Samenwerking in de keten

Het proces van opsporen en vervolgen kenmerkt zich door fundamentele belangen en inzet van ingrijpende bevoegdheden. Er worden dan ook hoge eisen gesteld aan zorgvuldigheid, rechtvaardigheid en controleerbaarheid van het handelen van de betrokken instituties. Zoals wordt aangegeven in het rapport *Van persoonlijke krenking tot vertrouwensbreuk - verhalen van burgers* (Verwey-Jonker Instituut in opdracht van het WODC, 2021) valt of staat het vertrouwen van de samenleving in de instituties van de rechtsstaat bij 'gehoord en gezien' worden. In lijn hiermee mag verwacht worden dat het vertrouwen van slachtoffers en verdachten - en de samenleving als geheel - in de strafrechtketen nauw samenhangt met de wijze waarop de ketenpartners in gezamenlijkheid reageren op zaken die voorliggen.

De samenwerking in de strafrechtketen is geformaliseerd in 2012 na een rapport van de Algemene Rekenkamer over de prestaties van de keten. Om de prestaties van de keten te verbeteren werken de organisaties in de strafrechtketen sinds die tijd samen vanuit een gezamenlijke ambitie en gezamenlijke doelen die zijn vastgesteld door het Bestuurlijk Ketenberaad (BKB).

---

¹ In haar *position paper* in 2021 gaf politie al aan dat het gezamenlijk inspelen op maatschappelijke vraagstukken vraagt om integraal overheidsbeleid en passende financiering van onder andere de zorg- en jeugdketen.

Na het uitkomen van de rapporten van de BCG, PWC en het WODC zoals eerder genoemd, heeft het BKB het Actieplan Strafrechtketen opgesteld. Een Realisatieteam met vertegenwoordigers van de organisaties die direct gelieerd zijn aan het BKB werd ingesteld met als opdracht de ambities van het BKB aan te jagen en te ondersteunen. Dit was geen eenvoudige klus. In totaal trekken in de ketensamenwerking zo'n dertig organisaties samen op. Al deze organisaties zijn verschillend georganiseerd, de werkprocessen van de organisaties sluiten niet op elkaar aan en belangen zijn niet altijd gelijk. Door intensieve samenwerking is het Realisatieteam er echter in geslaagd een goed fundament te leggen onder de veranderingen in de keten die in de toekomst nodig zijn. Nu ligt in het BKB het voorstel om deze operationele veranderingen cq verbeteringen in de toekomst te versterken door deze op landelijk niveau te beleggen in het Coördinerend Ketenberaad (CKB), onder het BKB. Daarnaast zal de sturing ook op regionaal niveau versterkt worden door de aanstelling van regionale keten coördinatoren. De politie verwacht met de inzet van deze functionarissen, ondersteund door het CKB, te kunnen komen tot andere en betere vormen van samenwerking zoals eerder beschreven.

Rol van de Tweede Kamer

Alle partners hebben een eigen rol en op de wet gebaseerde bevoegdheden in de strafrecht- en zorgketen. De uitvoering hiervan is een taak van de partners binnen de strafrechtketen. De politie vraagt u hieraan mee te werken door prioriteiten elkaar niet te laten inhalen, en door mee te denken over de invulling van de randvoorwaarden voor een effectievere afdoening van zaken.

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervraging Kinderopvangtoeslag in 2021 is gesteld dat uitvoeringsorganisaties, zoals politie, reële randvoorwaarden en uitvoerbare wet- en regelgeving nodig hebben om hun taken goed uit te voeren. Het kabinet zegde daarbij toe de uitvoerbaarheid beter te borgen in het beleids- en wetgevingsproces. Hoewel alle betrokken partijen dit principe hebben omarmd, blijkt de praktijk weerbarstig. Niet zelden wordt de politie geconfronteerd met wet- en regelgeving waarvoor de randvoorwaarden voor uitvoering onvoldoende vorm krijgen. Vanuit de recente periode zijn voorbeelden als de invoering van de wet seksuele misdrijven en de aanpak lachgas, en de vorming van regelgeving op bijvoorbeeld de uitvoering kroongetuigenregeling en hackbevoegdheid van politie. De keten is gebaat bij een periode waarin zo min mogelijk extra / nieuwe prioriteiten worden gesteld. Dan kan er beter worden gefocust op de maatregelen die nodig zijn voor meer effectiviteit en efficiëntie in de keten. Het nieuwe Wetboek van Strafvordering vormt ook al een zeer grote opgave voor de volgende jaren.

Doorlooptijden, sepots, voorraden en plankzaken

Door een meer effectieve opsporing stuurt politie steeds meer zaken naar het Openbaar Ministerie, we zien echter een dalende trend in het aantal zaken dat uiteindelijk leidt tot een rechterlijke uitspraak. Zoals hierboven gesteld pleit de politie (mede daarom) voor een andere wijze van wegging en sturing, en daarmee om een herziening van de landelijke kaders, en werkwijze in de regio's.

Aandachtspunt voor de politie is wel de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Het nieuwe Wetboek biedt op inhoud helaas geen oplossing voor de toegenomen complexiteit van opsporingsonderzoeken of lange doorlooptijden van zaken in de keten. Ook draagt het nieuwe wetboek zoals nu voorgesteld niet bij aan de ambitie op de alternatieve afdoening van zaken. Tenslotte vraagt de inspanning die nodig is voor de invoering van het nieuwe wetboek veel capaciteit op het inregelen van de informatievoorziening, het ontwikkelen van opleidingen en trainen van docenten, en het opleiden van medewerkers. Tijd die medewerkers niet kunnen besteden aan politiewerk, wat grote gevolgen heeft voor doorlooptijden en achterstand in zaken. Een extra reden om nu stappen te zetten.

De politie heeft wel de verwachting dat de digitalisering in de strafrechtketen positieve effecten heeft op een effectieve en efficiënte strafrechtspleging. Waar nu zichtbaar is dat de nodige informatie niet altijd juist en volledig alle procespartijen bereikt en dat verschillende schakels in de keten niet goed (genoeg) op elkaar aansluiten, heeft bijvoorbeeld de uitrol van het Digitaal procesdossier (DPD) hier een positieve werking in. De landelijke uitrol is gestart en krijgt een goede ontvangst. Ook zijn er goede stappen gezet als het gaat om de automatisering van de inzet van multimedia (beelden) in de keten.

Vaststellen en meten van de doelen SRK

De landelijke prioriteiten voor politie worden door de Minister vastgelegd in de vierjaarlijkse Veiligheidsagenda. Daarnaast worden per eenheid prioriteiten vastgesteld door de gezagdragers. Het BKB stelt in gezamenlijkheid de ketendoelstellingen vast. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de prestaties van de afzonderlijke partners, maar naar het proces rond zaken. Dit vertaalt zich veelal naar de weergave van de doorlooptijd vanaf het moment dat aangifte gedaan wordt van een strafbaar feit tot het moment waarop er voor het slachtoffer en de verdachten en definitieve uitspraak is. Voor een slachtoffer of verdachte is het niet relevant waar een zaak ligt, hij wil dat de overheid - in dit geval de strafrechtketen - snel en adequaat reageert.

De monitoring op de voortgang van de ketendigitalisering ligt bij het Informatieberaad, een adviesorgaan van het BKB. Om de operationele ontwikkelingen op de geprioriteerde thema's te volgen heeft het BKB een strafrechtketenmonitor ingericht. De monitor geeft een beeld van de doorlooptijden op een aantal zaakstromen en de in- en uitstroom van zaken bij niet alleen politie, OM en rechtspraak maar ook bijvoorbeeld de reclassering. De resultaten worden binnen politie besproken in de Nationale briefing en managementgesprekken. De politie pleit voor bespreking van de regionale afspraken binnen het arrondissementaal / regionaal overleg tussen tenminste de politie, het Openbaar Ministerie en de rechtspraak. De politie vindt het belangrijk hierbij niet enkel naar de cijfers te kijken, maar vooral het gesprek te voeren over de context en de wijze waarop de partners de werkprocessen inrichten om te komen tot niet alleen een efficiënte maar vooral ook effectieve afdoening van zaken. Ketenpartners hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het gehele proces.

Hoe vertaalde de prioritering van het BKB naar de praktijk. In 2019 heeft het BKB voor een zevental zaakstromen keten afspraken gemaakt. Uitgangspunt hierbij was het vaststellen van 'professionele normen'. Een professionele norm is een door materiedeskundigen vastgelegde waarde als referentiepunt. Dat zijn normen die gaan over het vergroten van de effectiviteit in de aanpak, het vergroten van de kwaliteit van het werkproces en/of het versnellen van doorlooptijden bij partners. De voortgang op deze professionele normen wordt gemonitord maar de materie blijkt niet alleen weerbarstig, de resultaten worden ook in sterke mate beïnvloed door nieuw beleid of nieuwe prioriteiten.

Ketenfinanciering

Nog even een terugblik op het WODC rapport uit 2021 over de continuïteit in de bekostiging van politie, openbaar ministerie en rechtspraak. Anno 2023 constateert politie dat nog weinig veranderd is in de wijze van bekostiging van de strafrechtketen, en dat deze nog steeds onvoldoende bijdraagt aan het efficiënt werken in de keten - waarbij de keteninspanningen ook te weinig (maatschappelijk) effect sorteren. Het WODC constateerde in 2021 al dat de beoogde maatschappelijke effecten niet leidend zijn in de bekostiging van de individuele organisaties en de keten, en in sommige gevallen zelfs voor tegengestelde prikkels leiden. Al eerder bepleitte politie continuïteit van financiering vanuit een kostenstructuur die bijdraagt aan een goede werking van de strafrechtketen. Belangrijk is dat hierbij niet alleen gekeken wordt naar politie, OM en rechtspraak, maar ook naar partners die werkzaam zijn in de executiefase in de strafrechtketen.

Tot slot

De politie is verheugd over uw besluit tot uitvoering van deze verkenning op de strafrechtketen. Ik kijk uit naar het gesprek met u over de wijze waarop de partners in de keten de samenwerking kunnen verbeteren om het vertrouwen van burgers in de rechtsstaat te versterken.

Hoogachtend,

mr. H.P. van Essen
korpschef

namens deze.

drs. H.G. Geveke

Raad voor de Rechtspraak

Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

(088) 3610000
www.rechtspraak.nl

datum 25 januari 2023
contactpersoon
e-mail
oms kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
cc Minister voor Rechtsbescherming
onderwerp Parlementaire verkenning strafrechtketen

Geachte leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

Bij brief van 1 december 2022 heeft de vaste commissie van Justitie en Veiligheid van de Tweede Kamer de Raad voor de rechtspraak (de Raad) verzocht om schriftelijk input te leveren ten behoeve van de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen. De commissie hanteert de volgende overkoepelende vragen: Wat is ervoor nodig om te zorgen dat de strafrechtketen goed functioneert? Hoe ziet u uw rol daarin en die van de partners en de overheid?

In deze brief treft u de reflectie aan van de Raad voor de Rechtspraak naar aanleiding van de vragen van de commissie.

Samenvatting

De Rechtspraak werkt bestuurlijk actief samen in de strafrechtketen en wil dat betrouwbaar doen. De onafhankelijke positie van de Rechtspraak en strafrechter brengt mee dat zij dat met een zekere distantie doet.

De strafrechtketen is een complex geheel van logistiek en vakinhoudelijk van elkaar afhankelijke instanties, met van elkaar verschillende organisaties en met ieder een eigen taak en rol in het strafproces. Door deze bril moet naar 'ketenprestaties' worden gekeken; het is geen bedrijf. Dat neemt niet weg dat er een overkoepelende gezamenlijke maatschappelijke opdracht is: goed verlopende, tijdige strafrechtelijke procedures.

Om ervoor te zorgen dat de strafrechtketen goed functioneert moet volgens de Rechtspraak voldaan zijn aan een aantal randvoorwaarden. Een eerste randvoorwaarde is dat sprake is van een robuuste en stabiele financiering, wat onder andere inhoudt dat bij economische tegenwind niet direct wordt bezuinigd op de Rechtspraak. Eerdere bezuinigingen hebben geleid tot een tekort aan met name rechters en dat tekort heeft weer mede geleid tot oplopende voorraden en lange doorlooptijden. Het hebben van voldoende capaciteit is daarmee ook een belangrijke randvoorwaarde, niet alleen voor de Rechtspraak, maar ook voor de andere ketenorganisaties.

Maar alleen het hebben van voldoende financiële middelen en voldoende capaciteit is nog niet voldoende. Ook een goede samenwerking in de strafrechtketen – zowel landelijk als lokaal – is een noodzakelijke voorwaarde voor een goed functionerende strafrechtketen. Hoewel op sommige

datum 25 januari 2023
 kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
 pagina 2 van 13

onderdelen al sprake is van een goed functionerende samenwerking, vindt de Rechtspraak dat op dit punt ook nog winst is te behalen, bijvoorbeeld waar het gaat om de samenwerking tussen de Rechtspraak, openbaar ministerie (OM) en politie op het gebied van de digitalisering, waarin veel gebeurt. Bestaande afspraken moeten beter worden nagekomen. De Rechtspraak zet zich daarvoor in. De Rechtspraak benadrukt dat een goed functionerende strafrechtketen ook inhoudt dat op het moment dat de rechter een beslissing heeft genomen in een concrete zaak, het vonnis ook daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd en ook in de vorm die de rechter heeft besloten. De Rechtspraak vindt in dat licht de oplopende financiële tekorten bij de DJI en de alarmerende situatie in de JJI's zorgelijk. De keten functioneert hier op dit moment niet voldoende goed.

Om uiteindelijk met elkaar ervoor te zorgen dat de strafrechtketen goed functioneert realiseert de Rechtspraak zich verder dat zij zelf haar werkprocessen zo efficiënt mogelijk moet inrichten, met behoud van de kwaliteit.

Deels gezamenlijk in de strafrechtketen deels zelf is de Rechtspraak concreet bezig met (straf)procesoptimalisatie en -innovatie, gericht op (keten)efficiency, (keten)effectiviteit en/of maatschappelijke impact: (super)snelrecht, versterking van de lokale Verkeerstorens, het landelijk aanhoudingenprotocol, procesafspraken, de ontwikkeling van een landelijk planningsprotocol, het 'inloopteam', telehoren en wijkrechtspraak. De ambitie is om concreet te gaan werken aan versterking van de regie door de rechter.

Voor nieuwe beleidsmatige plannen ziet de Rechtspraak de komende jaren weinig ruimte, gelet op de capaciteit die gemoed zal zijn met de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. De Rechtspraak benadrukt tot slot dat zij zich – met inachtneming van haar rechtstatelijke positie – zal blijven inzetten voor een goed functionerende strafrechtketen en in dat kader ook zal blijven innoveren waar dat bijdraagt aan dat goede functioneren.

Vooraf

1. Bij brief van 26 juni 2020 is de definitieve rapportage van PricewaterhouseCoopers (PwC) over de doorlichting van de strafrechtketen aan de Tweede Kamer aangeboden¹. Omdat de Rechtspraak al in 2019 door Boston Consulting Group (BCG) is doorgelicht², zijn alleen de vragen over het handelingsperspectief voor de Rechtspraak binnen de scope van het onderzoek van PwC geplaatst.³ Uit beide onderzoeken is gebleken dat de strafrechtketen onder toenemende druk staat. Het BCG-onderzoek wijst op de -door verschillende oorzaken- toenemende zaakszwaarte, ook in strafzaken. Dit komt onder andere tot uitdrukking in langere doorlooptijden, zaaksvoorraden en een hoge werkdruk bij rechters. De meeste vormen van geregistreerde criminaliteit zijn weliswaar gedaald, daar tegenover staat dat de strafrechtketen inmiddels staat voor nieuwe opgaven, zoals de groeiende zorgtaak in de strafrechtketen, de toenemende cybercriminaliteit en ook de toename van veiligheidsrisico's door polarisatie, verruwing en ondermijning.⁴

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, 29 279, nr. 604 ([Kamerstuk 29279, nr. 604 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)).

² Doorlichting Financiën Rechtspraak, Amsterdam: Boston Consulting Group, februari 2019 ([doorlichting-Rechtspraak-BCG.pdf](#)).

³ PwC Doorlichting Strafrechtketen, p. 5.

⁴ Zie bron onder voetnoot 1.

datum 25 januari 2023
 kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
 pagina 3 van 13

Naar aanleiding van de doorlichting door PWC heeft het Bestuurlijk Ketenberaad strafrechtketen (BKB)⁵ in 2020 het Actieplan Strafrechtketen (hierna: Actieplan)⁶ opgesteld. De Rechtspraak heeft zich -met behoud van haar rechtstatelijke positie- gecommitteerd aan de doelen van het Actieplan. De focus in dit Actieplan ligt op versnelling van doorlooptijden: vanaf het moment van plegen van het strafbare feit tot en met een voltooide executie. Daarbij wordt ingezoomd op veel voorkomende criminaliteit (VVC) en high impact crime (HIC). ZSM en snelrecht zijn werkwijzen waarmee zaken die snel *kunnen*, ook snel *worden* afgedaan, doordat politie en OM zaken snel en voor afdoening geschikt aan de ZSM-tafel dan wel aan de rechter voorleggen, met in geval van strafoplegging een passend executietraject. Via het Actieplan is afgesproken dat de vrijblijvendheid, die nu vaker wordt ervaren bij het nakomen of uitwerken van gemaakte afspraken -zowel in de gehele strafrechtketen als in elk ketenonderdeel afzonderlijk-, moet verminderen alsmede dat de afzonderlijke ketenonderdelen -ook lokaal- beter moeten samenwerken. Als vervolg op het Actieplan heeft het BKB in november 2020 een Realisatieteam⁷ in het leven geroepen waarin vertegenwoordigers van de verschillende organisaties van de strafrechtketen, ook de Rechtspraak, uitvoering geven aan de afspraken van het Actieplan. In het BKB is verder afgesproken dat de betrokken organisaties zullen bevorderen dat de samenwerking ook lokaal wordt versterkt. De Rechtspraak heeft dat in gang gezet en monitort ook dat.

2. De strafrechtketen is een complex 'samenspel' van meerdere instanties, die ieder voor zich ook een eigen bestuurlijke complexiteit, budgettaire en personele opgaven, dynamiek, vraagstukken, cultuur en dilemma's hebben. Wat de ketencomplexiteit overall verder vergroot is dat die instanties ieder ook een eigen specifieke, vakinhoudelijke rol en taak in het strafproces hebben, dus, met verschillende afwegingskaders en tegelijk ook onderlinge afhankelijkheden. Het geheel van die samenwerkende instanties is niet ingericht als een logische, bedrijfsmatige en logistieke keten, maar veeleer een netwerk met instanties rond eenzelfde proces: strafrecht. Dat maakt de gezamenlijke maatschappelijke opgave niet anders, het is wel het perspectief waarmee naar de complexe 'strafrechtketen' en de deels weerbarstige praktijk moet worden gekeken.

3. De Rechtspraak innoveert, ook in het strafrecht. Compas (een registratiesysteem) is per 1 april 2023 volledig uitgefaseerd. De reguliere strafzaken -ook de megazaken- worden door rechters en medewerkers inmiddels voor bijna 100%⁸ digitaal behandeld in de applicatie DIVOS. Dat maakt gelijktijdig en plaatsafhankelijk werken door rechters en medewerkers mogelijk, al heeft het digitaal werken ook nadelen en ARBO-risico's die aandacht vragen. In de Corona-periode heeft de Rechtspraak samen met DJI en Politie een krachtige impuls gegeven aan telehoren, op het hoogtepunt 400-500 zittingen per week. Dat gebeurde bij ieder gerecht bij voorgeleidingen bij de rechter-commissaris, de raadkamer gevangenhouding en pro-formazittingen.

⁵ Het BKB is een strategisch beraad waarin organisaties uit de strafrechtketen (Nationale Politie, Openbaar Ministerie, Rechtspraak en de 'Executie') en het Ministerie van Justitie en Veiligheid afspraken maken over de samenwerking en de prestaties van de strafrechtketen.

⁶ [Actieplan strafrechtketen | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

⁷ In het Realisatieteam zitten vertegenwoordigers uit de verschillende onderdelen van de strafrechtketen, die uitvoering geven aan de afspraken van het Actieplan.

⁸ Het restant Compas-zaken gebeurt nog op papier.

datum 25 januari 2023
 kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
 pagina 4 van 13

Post Corona is dat aantal verminderd naar ongeveer 100 zittingen per week en de ambitie is om samen met DJI deze werkwijze te handhaven en verbeteren, zodat het, in de strafzaken waarin dat vanuit een goede procesvoering -en juridisch- kan, een goede en reguliere wijze van procesvoering kan worden; het OM is betrokken. De Rechtspraak heeft ook het initiatief genomen om samen met OM en advocatuur een planningsprotocol te ontwikkelen, bedoeld om het aantal pro-forma aanhoudingen te verminderen (zie ook hierna: noot 17). Verder is de Rechtspraak bezig om in samenwerking met lokale autoriteiten wijkrechtspraak verder uit te bouwen, waarbij het strafrecht ook een rol heeft.

1. Reactie op de vragen.

Hieronder wordt als eerste ingegaan op de tweede vraag, die gezien de positie van de Rechtspraak in het staatsbestel en daarmee ook in de keten van wezenlijke betekenis wordt geacht.

Hoe ziet de Rechtspraak haar rol in een goed functionerende strafrechtketen en die van de partners en de overheid

De Rechtspraak spant zich als deel van de strafrechtketen (onder meer in BKB) in om de samenwerking in de strafrechtketen op diverse terreinen gestalte te geven en bijvoorbeeld de doelen van het Actieplan te behalen. Aan de andere kant blijft de Rechtspraak zich ook bewust van haar rechtstatelijke positie alsmede van de rol van de strafrechter in het strafproces.

In de strafrechtketen werken verschillende instanties, landelijk en lokaal, van politie tot DJI en van OM tot Slachtofferhulp Nederland en elk met een eigen verantwoordelijkheid, in het strafproces. Zij vallen - kort gezegd- onder het (politieke) gezag van het ministerie van J&V. Deze instanties kunnen beleidsmatig afspraken maken, wat bij bepaalde onderwerpen ook van hen wordt verwacht. Bij de Rechtspraak is dat principieel anders gezien de in de Grondwet verankerde onafhankelijkheid van de rechter en daarmee van het instituut Rechtspraak. Gezien die onafhankelijkheid is de Rechtspraak als instituut, de gerechten en de Raad voor de rechtspraak, niet hiërarchisch georganiseerd. Dat heeft gevolgen voor de wijze waarop de Rechtspraak zich kan positioneren in de strafrechtketen en het verklaart de opstelling daarin. Terwijl de Rechtspraak zich de laatste jaren meer dan vroeger open en coöperatief opstelt ten opzichte van andere instanties in de strafrechtketen, zal dat altijd met een bij de bijzondere positie passende terughoudendheid zijn. De Rechtspraak kan zich als instituut vakinhoudelijk niet binden, immers het zijn de rechters die daarover in concrete strafzaken gaan. Zij kan zich wel bestuurlijk committeren met als doel, vanuit de belangen van de strafrechtketen, gemaakte afspraken intern door te geleiden en waar mogelijk zich daaraan te binden. Daar komt nog bij dat in de keten gemaakte beleidsafspraken, bijvoorbeeld beleid ten aanzien van softdrugs, in sommige gevallen juist aan de strafrechter ter beoordeling worden voorgelegd.

Verder: de Rechtspraak c.q. de individuele rechter hebben tot taak het bewaken van de equality of arms in procedures -ook in het landelijk strafprocesreglement-, het recht op een eerlijk proces, de toegang tot de rechter, alsmede, ten behoeve van rechtsbescherming, de bewaking van kwaliteitsstandaarden zoals bijvoorbeeld de professionele standaarden. De Rechtspraak heeft ook tot taak te signaleren als wetgeving knelt.

Tot slot: De Rechtspraak heeft juist vanuit die onafhankelijke positie ook zelf actief invulling te geven aan haar maatschappelijke rol, bijvoorbeeld door innovatie zoals bij de wijkrechtspraak.

datum 25 januari 2023
kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
pagina 5 van 13

Daarbij wordt aan die rol van de rechter als geschillenbeslechter soms die van conflictoplosser toegevoegd, deels ook in het strafrecht.

De Rechtspraak zal gezien deze positie soms een voorbehoud bij samenwerking in de keten moeten maken, ook ten opzichte van het ministerie van J&V. Het vraagt om een zekere distantie. Het is aan de Rechtspraak om deze balans te bewaken in de overleggen die plaatsvinden in de strafrechtketen. De Rechtspraak ziet -buiten dat- het belang van ketensamenwerking en levert daaraan ook een actieve bijdrage, bijvoorbeeld in het BKB en in andere overlegvormen, zoals het Realisatieteam en het OM/ZM overleg. Dat blijven we doen. Het is goed te zien dat de andere instanties in de keten daar over het algemeen steeds meer oog voor hebben.

Tegen die achtergrond ziet de Rechtspraak haar rol in de keten, waarin zij als een betrouwbare instantie wil acteren.

Wat is ervoor nodig om te zorgen dat de strafrechtketen goed functioneert?

Voor een goed functionerende strafrechtketen is vereist dat de afzonderlijke organisaties goed (kunnen) functioneren, er organisatorische samenhang is tussen die (lokale) organisaties en dat de (lokale) samenwerking goed verloopt. Hierna worden verschillende aspecten besproken die hierop van invloed zijn.

1. Financiering – stabiel, robuust en integraal

De Rechtspraak kreeg in 2012 een taakstelling van 8,9 procent (ca. € 100 mln.) opgelegd. De Rechtspraak is daardoor jarenlang met financiële zorgen geconfronteerd die uiteindelijk ook hebben geleid tot een negatief financieel resultaat. Dat heeft personele gevolgen gehad (tekort aan met name rechters) en daarmee samenhangend oplopende voorraden en doorlooptijden (en dat met een toenemende zaakswaarte -zie het BCG rapport). In 2019 is de balans weer enigszins hersteld met financiële investeringen door de regering in de Rechtspraak, gevolgd door extra investeringen in 2022 en voor de jaren daarna. Het duurt echter jaren voordat de gevolgen van die eerdere bezuinigingen ongedaan zijn gemaakt, alleen al door het feit dat het opleiden van nieuwe rechters enkele jaren duurt. De Rechtspraak pleit er daarom voor dat de Rechtspraak-begroting stabiel is en minder conjunctuurgevoelig wordt waardoor continuïteit beter kan worden geborgd. Dat betekent dat bij economische tegenwind niet direct wordt bezuinigd op de Rechtspraak, maar dat de langere termijn ook in het oog wordt gehouden. Een stabiele begroting, met oog voor de werklastgevolgen van nieuwe wetgeving (BCG-rapport, noot 2), versterkt de rechtsstaat duurzaam.

Met de extra middelen voor de Rechtspraak in 2022 en de jaren hierna is het mogelijk om te investeren: in extra rechters, in digitalisering en innovatie alsmede om rechtszaken met betrekking tot ondermijnende criminaliteit te behandelen. Ook komt geld beschikbaar voor initiatieven op het gebied van kwaliteitsverbetering waardoor rechtspraak maatschappelijk effectiever wordt en rechters meer ruimte krijgen om te reflecteren op hun werk.

Daarnaast vereist het goed functioneren van de strafrechtketen een integrale benadering door ‘de politiek’ als het gaat om het toekennen van extra financiële middelen. Een beleidsintensivering bij de politie bijvoorbeeld kan effect hebben op de werklast verder in de keten.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 25 januari 2023
kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
pagina 6 van 13

Het is voor het publieke vertrouwen in onze rechtstaat en acceptatie van gezag essentieel dat wetgeving, beleid en de daarmee samenhangende financiering op elkaar zijn afgestemd. De verschillende financieringssystemen van organisaties in de keten, als ook in relatie tot het sociaal- en zorgdomein, moeten niet negatief met elkaar interfereren.

De Rechtspraak vindt dat ook bij de financiering de maatschappelijke opdracht (keten: veiligheid en rechtvaardigheid) centraal moet blijven staan. De Rechtspraak en andere ketenorganisaties moeten kunnen meebewegen met zowel verwachte als onverwachte ontwikkelingen in de samenleving. De strafrechtketen vereist daarom, door de grote onderlinge organisatorische keten-afhankelijkheid, een integrale benadering door de politiek, overigens niet alleen financieel, ook beleidsmatig en wat betreft wetgeving.

2. *Voldoende capaciteit*

Het is maatschappelijk vanzelfsprekend belangrijk dat strafbare feiten tijdig (kunnen) worden behandeld in de keten en berecht door de rechter. Wanneer dat ketenbreed niet goed gebeurt, zoals bij de septs in Gelderland, roept dat extern terechte vragen op, ook de vraag om dat in de toekomst te voorkomen.

De Rechtspraak spant zich in om (straf)zaken zo tijdig mogelijk te behandelen, waarbij zij opgemerkt dat zorgvuldigheid ook een terechte eis van rechtzoekenden is. Er wordt hard gewerkt, met een hoge werkdruk. Toch blijven de zaaksvoorraden groot en dalen de doorlooptijden minder dan de Rechtspraak zich ten doel stelt. Een belangrijke oorzaak daarvoor is het rechterstekort in grosso modo alle rechtsgebieden (dus niet alleen strafrecht). Opmerking verdient dat gerechten hun rechterlijke capaciteit zo goed mogelijk moeten verdelen over de verschillende rechtsgebieden, die ook maatschappelijk belangrijk zijn, en dat de werklast grenzen heeft. Het OM staat voor een vergelijkbare opgave wat betreft officieren van justitie/AG's. Het tekort aan rechters wordt -na de jaren van bezuiniging- veroorzaakt door de leeftijdsgebonden uitstroom en door de om verschillende redenen (zie BCG rapport) toegenomen complexiteit, bewerkelijkheid en/of behandelingsduur van (ook) strafzaken. Verder is er sprake van toename van het gebruik van de partiele arbeidsparticipatie senioren (PAS), de tijd die het opleiden van (extra) RIO's kost en de toegenomen inzet van rechters in andersoortige functies.⁹ Steeds meer rechters bereiken of naderen binnenkort de ontslagleeftijd van zeventig jaar. De leeftijdsgebonden uitstroom in 2021 bestond uit ongeveer 60 rechters, wat neerkomt op ongeveer 3% van het totale aantal. In 2022 werd eenzelfde leeftijdsgebonden uitstroom verwacht. De Raad voorziet verder in de periode van 2023 tot en met 2026 een verdere stijging van deze uitstroom, gelet op de leeftijdsopbouw van de raadsheren en rechters die in de Rechtspraak werkzaam zijn.¹⁰ Daartegenover staat dat er ook perspectief op verbetering is, want volgens de huidige prognose zal de daling van het aantal benodigde rechters in 2023 worden bereikt en zal het effect van het opleiden van meer rechters de komende jaren per saldo tot een stijging leiden. Dat laatste is het gevolg van de maatregelen die de Raad heeft getroffen om de rechterlijke capaciteit structureel op peil te brengen. Met behulp van de door het kabinet beschikbaar gestelde extra middelen is het aantal opleidingsplaatsen uitgebreid. Zowel in 2021 als 2022 is het gelukt om binnen de grenzen van de opleidingscapaciteit het maximale aantal van 130 raadsheren- en rechters-in-opleiding te werven.¹¹ Dat geldt ook voor 2023. Hiermee wordt met name de leeftijdsgebonden uitstroom opgevangen.

⁹ Zie het Jaarverslag 2021 van de Raad voor de rechtspraak van 26 april 2022, p. 68.

¹⁰ Jaarverslag 2021 van de Raad voor de rechtspraak van 26 april 2022, p. 71.

¹¹ Jaarverslag 2021 van de Raad voor de rechtspraak van 26 april 2022, p. 34.

Raad voor de
rechtspraak

datum 25 januari 2023
kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
pagina 7 van 13

De structurele capaciteit aan rechters zal volgens de huidige prognose de komende jaren in beperkte mate toenemen. Het is echter zeer de vraag of dat alleen voldoende zal zijn om zaaksvoorraden en doorlooptijden op het gewenste niveau te krijgen, waarbij nogmaals wordt opgemerkt dat er ook tekorten aan rechters voor de andere rechtsgebieden zijn. De opleiding tot rechter duurt gemiddeld tussen de twee en drie jaar en legt daarnaast beslag op de tijd van rechters (die als opleiders fungeren), zodat zij minder kunnen worden ingezet voor de afdoening van zaken.¹² Er is een grens aan de opleidingscapaciteit.

Positief is dat de Rechtspraak zal kunnen profiteren van het tijdelijke wetsvoorstel dat het ook buiten Corona mogelijk maakt dat rechters na het bereiken van hun 70^e levensjaar nog drie jaar als rechter werkzaam blijven.¹³ De voorziening ‘Tijdelijke leeftijdsverhoging rechter-plaatsvervangers’ geldt in ieder geval nog tot 15 juli 2023.¹⁴ In de Eerste Kamer is er op aangedrongen deze wetgeving voort te zetten na de op dit moment geldende vervaldatum van 15 juli 2023. De minister voor Rechtsbescherming heeft gezegd dat ook te willen realiseren.¹⁵

De voorziening ‘Tijdelijke leeftijdsverhoging rechter-plaatsvervangers’ geeft voor de middellange termijn ruimte om meer strafzittingen en daarmee meer strafzaken te kunnen doen. Dit gaat in de toekomst tot op zekere hoogte helpen bij de aanpak van de zaaksvoorraden, maar de aantallen strafzaken blijven vooralsnog groot.

3. Rechtspraak – het programma *Tijdige Rechtspraak*

Het programma *Tijdige Rechtspraak* is een intern programma voor alle rechtsgebieden, het betreft ook het rechtsgebied strafrecht. Het programma *Tijdige Rechtspraak* heeft onder andere als doel om doorlooptijden te verkorten. In het kader van dit programma is ook voor strafrecht een landelijk georganiseerd ‘inloop-team’ opgericht dat rechtbanken ondersteunt bij het wegwerken van achterstanden in overtredingszaken. Hoewel de inloopkamer goed functioneert en een positief effect heeft op de zaaksvoorraad overtredingen, zal dat niet doorslaggevend zijn bij het wegwerken van de totale zaaksvoorraad in het strafrecht.

De samenwerking tussen ketenpartners

Samenwerking in de strafrechtketen is zoals gezegd een noodzakelijke voorwaarde voor een goed functionerende strafrechtketen.

¹² De gemiddelde opleidingscapaciteit bedraagt 0,11 fte per jaar per rio.

¹³ Artikel 3.3 jo. 5.4, vierde lid, van de Tweede Verzamelsoedwet COVID-19 (Staatsblad 2020, 245).

¹⁴ De inwerkingtreding van artikel 3.3. van de Tweede Verzamelsoedwet COVID-19 is geregeld in artikel 5.4, vierde lid, van die wet. Op 14 juli 2020 is de Tweede Verzamelsoedwet COVID-19 gepubliceerd in het Staatsblad (Staatsblad 2020, 246): [Staatsblad 2020, 246 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#). Op grond van sub b van ‘Enig artikel’ treedt artikel 3.3 in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst, dus 15 juli 2020. Het artikel is drie jaar geldig, dus tot 15 juli 2023.

¹⁵ Zie onder andere de nota ‘Beëindiging tijdelijke maatregelen COVID-19’ van d.d. 25 november 2022 - ([blg-1064307.pdf \(officielebekendmakingen.nl\)](#)).

datum 25 januari 2023
kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
pagina 8 van 13

4. Samenwerking die nu al goed functioneert

Op bestuurlijk niveau, in het BKB, is sprake van een steeds beter wordende samenwerking tussen de betrokken instanties. In het Realisatieteam, dat onder het BKB valt, vindt concrete samenwerking plaats wat betreft het Actieplan. Het intensieve karakter van die samenwerking leidt tot daadwerkelijke oplossingen. De Rechtspraak participeert daarnaast in diverse overlegorganen met de andere partners in de strafrechtketen, zowel op landelijk als op arrondissementaal niveau.

Ook in andere gremia, zoals het landelijk OM/ZM overleg, waarin de Politie deels participeert, zijn belangrijke stappen gezet in de onderlinge samenwerking. Dat betreft onder andere het in kaart brengen van de omvang en de ontwikkeling van de voorraden strafzaken en het opstellen van een meerjarenplan om deze voorraden op een goede wijze af te doen. De Rechtspraak en het OM werken met een gezamenlijke monitor waarin op grond van samen afgesproken definities, die ervoor zorgen dat er betrouwbare cijfers van de huidige voorraden uit de monitor komen, overzichten worden gegenereerd over de instroom van strafzaken vanuit de Politie naar het OM en vanuit het OM naar de Rechtspraak, inclusief een overzicht van de zaaksvoorraden. Vervolgens wordt gekeken naar mogelijke oorzaken van daling en/of groei van voorraden. Het BKB heeft in gang gezet dat wordt onderzocht dat het systeem van ketenmonitoring wordt vereenvoudigd, meer uniform wordt en ook lokaal kan worden gebruikt.

5. Verbetering van Samenwerking

Toch kan er volgens de Rechtspraak nog meer winst behaald worden op het vlak van samenwerking. Om knelpunten op dit vlak te kunnen adresseren is behoud van de bestaande samenwerking maar ook verbetering daarvan wezenlijk. Uiteraard met behoud van ieders positie.

Op het gebied van Informatie Voorziening (IV) (Basisplan straf, Emma, multimedia)¹⁶ moet de samenwerking tussen het OM en de Rechtspraak, ook met het oog op het nieuwe Wetboek van Strafvordering gezien de daarmee samenhangende digitaliseringsopgave, worden versterkt. De Nationale Politie speelt daarbij ook een belangrijke rol. Wat betreft het nieuwe Wetboek van Strafvordering ziet de Rechtspraak hier met de Afdeling advisering van de Raad van State serieus te nemen risico's. Sowieso vraagt de ontvlechting van de huidige applicatie GPS naar Emma en het Basisplan alsmede het toenemende belang van multimedia in het strafproces, de volle bestuurlijke IT-aandacht van de betrokken instanties. De Rechtspraak is zich daarvan zeer bewust en acteert in de keten dienovereenkomstig.

Wat betreft de zaaksvoorraden kan winst behaald worden bij de samenwerking in alle regio's en arrondissementen, op bestuurlijk/tactisch en operationeel niveau. Nog niet overal leidt het periodiek overleg per arrondissement tussen de president, de hoofdofficier en de politiechef (snelrecht/ZSM) tot duidelijke operationele afspraken die ook herkend en nageleefd worden in hun eigen organisaties alsmede tot afspraken met de executiepartners. Zoals gezegd, een doelstelling van het BKB.

¹⁶ De applicatie GPS wordt op termijn uitgefaseerd en vervangen door Emma (OM) en -werknaam- Basisplan straf (ZM, uiteraard met koppelingen).

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 25 januari 2023
kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
pagina 9 van 13

Er zijn reeds verbeteringen geboekt op het gebied van het aanbieden en beter gebruik maken van vormen van snelrecht en supersnelrecht; dit proces is nog niet voldoende goed afgerond. Het BKB en Realisatieteam (voor de keten) en ook de Rechtspraak zelf intern, monitoren dit.

Een noodzakelijke verbetering in de lokale samenwerking ziet de Rechtspraak bij oude strafzaken, die om welke reden ook soms lang blijven liggen. Ook al gaat het om relatief heel kleine aantallen, het maatschappelijke signaal is niet goed. De Rechtspraak ziet gezamenlijk voorraadbeheer als maatregel om hierop beter te sturen en recente kwesties zoals de ‘Gelderse sepots’ te voorkomen.

6. Samenwerking bij planning en verkorten doorlooptijden

Om de zaaksvoorraden te verminderen moet er landelijk en lokaal meer aandacht zijn voor succesvolle ervaringen in andere regio’s en arrondissementen en met name voor het nakomen van reeds eerder gemaakte afspraken. Een op 22 november jl. door de Raad voor de rechtspraak en het College van procureurs-generaal georganiseerde professionele ontmoeting tussen presidenten en hoofdofficieren over het onderwerp ‘samenwerking en achterstanden’ heeft de discussie over een betere samenwerking een verdere impuls gegeven. Het vervolg op deze ontmoeting is dat Raad en College aan de hoofdofficieren, Hoofd-AG en presidenten van de gerechten actie hebben gevraagd voor die afspraken, zoals het naleven van het landelijk aanhoudingenprotocol¹⁷, waar mogelijk werken met een zaaksgebonden rechter¹⁸ en het werken met een jaarrooster voor OM en ZM. Ook is aandacht gevraagd voor bij de landelijke strafrechtersmiddag (september vorig jaar) besproken (innovatieve) werkwijzen bij bepaalde gerechten: zijn die ook toepasbaar in het eigen arrondissement? In de zomer van dit jaar wordt navraag gedaan naar de stand van zaken en gepland is de resultaten daarna weer landelijk te bespreken. Naar de mening van de Rechtspraak zouden die afspraken positief effect moeten hebben op de afhandeling van strafzaken. Voorbeelden: tijdig¹⁹ checken op compleetheid van dossiers, de Verkeerstoren²⁰ en de ontwikkeling landelijk Planningsprotocol²¹. De medewerking van de advocatuur is hierbij onontbeerlijk en daarop moet landelijk en vooral lokaal worden ingezet.

Een serieus punt is dat bij de politie, het OM en de Rechtspraak de leidinggevendenden, die een rol spelen bij de samenwerking, al stevig belast zijn met veel managementtaken, waardoor hen vaak de tijd ontbreekt om ook de vereiste aandacht te geven aan de (lokale) samenwerking met de andere ketenpartners.

¹⁷ Het landelijk procesreglement bevat organisatorische en logistieke afspraken tussen OM en Rechtspraak; zie rechtspraak.nl.

¹⁸ In de professionele standaard strafrecht (2.6.1) staat dat een strafzaak zoveel mogelijk de strafrechter volgt. In de praktijk is dat vaak lastiger dan gewenst, in verband met roosterproblematiek. Hier is een relatie met het project ‘roosteren&plannen’ van het Rechtspraakbrede Programma Tijdige Rechtspraak; zie rechtspraak.nl.

¹⁹ Bij MK-zaken zeven weken voor de zitting, bij EK vijf weken tevoren.

²⁰ De Verkeerstoren is een organisatorisch samenwerkingsverband tussen gerechten en parketten, bedoeld voor het plannen en de logistiek van zittingen en strafzaken.

²¹ De planning van MK zaken en dan met name de (mini)-mega’s is zeer bewerkelijk en leidt tot aanhoudingen (veel proforma’s, lange voorlopige hechtenis); ook de advocatuur is betrokken.

datum 25 januari 2023
kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
pagina 10 van 13

Tot slot kan nog worden gewezen op de mogelijkheid van de inzet van ketencoördinatoren, waartoe het BKB in 2022 heeft besloten. De ketencoördinatoren hebben als hoofdtaak de ketenpartners in de arrondissementen/regio's te ondersteunen. Hierbij wordt gedacht aan ondersteuning van de lokale overleggen tussen de politie, het OM en de Rechtspraak, bij de toepassing van de verbetermogelijkheden met betrekking tot de verkorting van de doorlooptijden.

Verder wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van de Verkeerstores en betere ondersteuning van de hoofden van de Verkeerstores. Betere ondersteuning zou er uiteindelijk toe moeten leiden dat bepaalde werkprocessen gestandaardiseerd worden, zoals het actief delen van kennis van andere Verkeerstores, het bespreken en analyseren van rapportages van de Verkeerstores om te zien waar winst kan worden geboekt (bijvoorbeeld minder aanhoudingen en betere vulling van de MK-zitting). Dit alles heeft als doel om de doorlooptijden te verkorten en daarmee de voorraden te verminderen²².

7. Samenwerking digitalisering

Zowel in de eigen organisatie als in de keten, de politie, het OM en de Rechtspraak, vindt verdere digitalisering plaats. Dit laatste gebeurde ook in het kader van het Programma Digitalisering Strafrechtketen, dat per 31 december 2022 is geëindigd.²³ Die ketensamenwerking wordt voortgezet in het samenwerkingsverband 'Duurzaam Digitaal Stelsel', dat onder het BKB valt. De nog niet behaalde doelen van het Programma Digitalisering Strafrechtketen worden hierin gezamenlijk voortgezet. Er bestaat ook in dit verband een relatie met het nieuwe Wetboek van Strafvordering, bijvoorbeeld multimedia.

Verder is zoals gezegd de Rechtspraak bezig met de ontwikkeling van het 'Basisplan strafrecht', dat het huidige systeem GPS²⁴ (Geïntegreerd Processysteem Strafzaken) moet gaan vervangen. Hoewel het OM (dat Emma ontwikkelt) en de Rechtspraak aldus digitaal ontvlecht zullen worden, blijft nauwe en goede samenwerking (koppelvlakken, digitale dossier) noodzakelijk. De Rechtspraak zet daar volledig op in. Bij het schrijven van deze reactie is nog niet bekend wat er precies in het rapport van de AC ICT komt te staan. Het rapport gaat in op de ontwikkeling van het Basisplan -in relatie tot Emma- en wordt momenteel opgesteld.

Overige opmerkingen t.b.v. het functioneren van de strafrechtketen

8. Nieuw Wetboek van Strafvordering

Volgens de huidige planning wordt het nieuwe Wetboek van Strafvordering per 1 januari 2026 ingevoerd. De Rechtspraak steunt de invoering en sluit niet uit dat de beoogde versterkte regie door de RC en/of de zittingsrechter positieve effecten kan hebben op behandel tijden en daarmee zaaksvoorraden. Dit wordt bewust met enige voorzichtigheid geformuleerd, omdat de praktijk weerbarstig is en de Rechtspraak in dit verband mede afhankelijk is van de procesopstelling van andere procesdeelnemers, waaronder de officier van justitie en de advocaat.

²² Daartoe is in 2022 een gezamenlijk project van OM en Rechtspraak gestart.

²³ Er stond stonden vijf doelstellingen centraal, waaronder: 'papier zoveel mogelijk uit de keten', digitale ketencommunicatie, multimedia.

²⁴ De Rechtspraak maakt van GPS gebruik voor o.a. de vonnisverwerking, het rechtsmiddelen proces en het aanmaken van zittingen.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 25 januari 2023
kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
pagina 11 van 13

Niettemin, er zijn kansen en met andere instanties zou kunnen worden onderzocht of, en in hoeverre, het mogelijk is de beoogde ‘beweging naar voren’ (meer regie) nu al te gaan inzetten. In dit verband wordt ook verwezen naar de ontwikkelingen met betrekking tot de ‘vonnisafspraken’, ook wel procesafspraken genoemd²⁵.

Tegelijkertijd moet ook worden opgemerkt dat de invoering van het nieuwe wetboek de gehele keten onvermijdelijk flink gaat belasten: voorbereiding, scholing, implementatie etc. Dat kost tijd die ten koste gaat van zaaksbehandeling en het vraagt organisatorische tijd. Bovendien heeft het financiële consequenties voor alle keteninstanties. Tijdens de Rechtstaatpoort hebben de Nationale Politie, het OM en de Rechtspraak -in navolging van het advies van Afdeling advisering van de Raad van State van 30 maart 2022²⁶- hiervoor uitdrukkelijk aandacht gevraagd en gepleit voor een zo ‘beleidsluw mogelijke periode’. Hierbij wordt nogmaals verwezen naar de opmerkingen hiervoor over IT in relatie tot het nieuwe Wetboek. De afhankelijkheid tussen IT en het wetboek vraagt uitdrukkelijk om oog voor de timing.

9. Jeugdstrafrecht

Het jeugdstrafrecht staat onder forse druk. De Rechtspraak heeft de afgelopen jaren op meerdere momenten haar zorgen geuit over de ontwikkelingen in de jeugdzorg.^{27 28} Dit jaar heeft de Rechtspraak bij de minister voor Rechtsbescherming en de staatssecretaris van VWS onder de aandacht gebracht dat rechters (nog steeds) een voortdurende verslechtering van de situatie waarnemen en dat ook de situatie in het jeugdstrafrecht zorgelijk is geworden. Instellingen met hoog gespecialiseerde vormen van jeugdhulp hebben onvoldoende plekken beschikbaar in het kader van bijvoorbeeld een voorwaardelijke PIJ-maatregel of de wachtlijsten -ook voor ambulante behandeling- zijn onaanvaardbaar lang. Het is algemeen bekend dat het juist van groot belang is om in jeugdstrafzaken snel en voortvarend in te grijpen om te voorkomen dat een jeugdige verdachte opnieuw in de fout gaat.²⁹ Problematisch is dat er weinig alternatieven voorhanden zijn vanwege de wachtlijsten voor jeugdhulp in strafrechtelijk kader. Dit plaatst de rechter voor problemen bij het bepalen van de juiste straf of maatregel. Voor een goed functioneren van de strafrechtketen is nodig dat ook de fase van de executie goed verloopt en dat er onder andere voldoende financiering beschikbaar is voor de organisaties die een taak hebben in de fase van executie. Jeugdhulp in strafrechtelijk kader dient tijdig beschikbaar te zijn en de JJI's dienen op passende wijze uitvoering te geven aan het rechterlijk oordeel. De omstandigheid dat de JJI's die taak momenteel onvoldoende kunnen uitvoeren leidt tot een onwenselijke situatie in de strafrechtketen.³⁰ Dit is een punt van grote zorg.

²⁵ Arrest van de Hoge Raad van 27 september 2022, ECLI:NL:HR:2022:1252

²⁶ [Vaststelling van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. - Raad van State](#)

²⁷ De brief van de Rechtspraak aan de minister voor Rechtsbescherming en de staatssecretaris van VWS van 21 juni 2021 is via deze link te raadplegen: <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Raad-voor-de-rechtspraak/Nieuws/PublishingImages/20210621%20Jeugdbeschermingssysteem.pdf>.

²⁸ [Position paper](#) Raad voor de rechtspraak t.b.v. rondetafelgesprek Jeugdbescherming d.d. 27 oktober 2021.

²⁹ De brief van de Rechtspraak aan de minister voor Rechtsbescherming en de staatssecretaris van VWS van 18 maart 2022 is via deze link te raadplegen: <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Raad-voor-de-rechtspraak/Nieuws/PublishingImages/Verzoek%20om%20gesprek%20over%20ontwikkelingen%20in%20jeugdzorg.pdf>

³⁰ [Stand van zaken intensief toezicht JJI's | Brief | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(igj.nl\)](#), p.2.

datum 25 januari 2023
kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
pagina 12 van 13

10. Executie

In het verlengde van het bovenstaande acht de Rechtspraak als ketenpartner de conclusie van PwC dat DJI kampt met een omvangrijk en in de komende jaren oplopend financieel tekort, ronduit zorgelijk.³¹ Bij het opvangen van die tekorten is het van belang dat de rechtsstatelijke positie van de Rechtspraak in acht wordt genomen. Voor het optimaal functioneren van de rechtsstaat is het van belang dat op het moment dat de rechter een beslissing heeft genomen in een concrete zaak, dat het vonnis ook daadwerkelijk adequaat ten uitvoer wordt gelegd en ook in de vorm waartoe de rechter heeft besloten. Wanneer de tenuitvoerlegging niet of pas na jaren plaatsvindt, of op een andere wijze dan de rechter heeft beslist, wordt daardoor de rechtspleging -ook in het belang van de minderjarigen- ondermijnd. Dit geldt zowel voor het jeugdstrafrecht als het volwassenenstrafrecht. In dit verband nog de opmerking dat de Rechtspraak mede betrokken is bij het ‘Bestuurlijk Executie Overleg’, waarin onder meer wordt gesproken naar aanleiding van de brief van de minister van Rechtsbescherming van 23 september 2022 (voorgenomen maatregelen financierbaarheid DJI). De Rechtspraak verleent haar medewerking daaraan.

Tot slot

De Rechtspraak realiseert zich dat zij zelf haar werkprocessen zo efficiënt mogelijk moet inrichten, met behoud van kwaliteit. Op korte termijn zullen er niet voldoende extra rechters beschikbaar zijn, dus kan het aanbod van zittingen ook niet voldoende uitgebreid worden (zie verder onder het kopje ‘voldoende capaciteit’). Een van de belangrijke kwesties is dat de gegeven zittingscapaciteit zo goed mogelijk wordt gebruikt, met onder meer methodes die hierboven zijn genoemd bij “samenwerking”.

2. Slotopmerkingen

De Rechtspraak ziet dat er de laatste jaren concrete stappen zijn gezet om de prestaties in de strafrechtketen te verbeteren. Het Actieplan heeft verduidelijkt welke kansen en mogelijkheden er zijn en het Realisatieteam is bezig om een aantal kansen en mogelijkheden te realiseren. De kern van de verdere verbetering van het functioneren van de strafrechtketen ligt in nog betere samenwerking en dan vooral in het nakomen van bestaande afspraken alsmede het maken en verankeren van nieuwe concrete afspraken op lokaal niveau.

We moeten als keten onder ogen zien dat er ondanks een verdere verbetering van de samenwerking, bij ongewijzigd beleid vooralsnog voorraden strafzaken zullen blijven. We moeten ons verder meer algemeen realiseren dat maatschappelijke problemen van criminaliteit en onveiligheid niet alleen maar in de strafrechtketen kunnen worden aangepakt; vaak ligt de oplossing voor problemen en risico’s in andere maatschappelijke taakvelden. Een legitieme vraag is of er niet te veel primair zorggerelateerde problematiek (verslaving, persoonlijkheidsproblematiek) in de strafrechtketen terecht komt. Is strafrecht altijd de adequate weg om mensen met problemen, bijvoorbeeld verwarde personen, zorg te bieden, ter bescherming van henzelf maar ook de omgeving (veiligheid, overlast en voorkoming van herhaling/recidive)?

³¹ Kamerstukken 2021-2022, 24 587, nr. 833 ([Kamerbrief bij toezending onderzoek financierbaarheid DJI](#) | [Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)) (Onderzoek PwC: [Justitiële Inrichtingen](#) | [Tweede Kamer der Staten-Generaal](#))

datum 25 januari 2023
kenmerk UIT 13433 COM/HZ/et
pagina 13 van 13

Daarnaast is er een (beperkt) aantal gevallen waarin mediation in strafzaken een betere oplossing biedt voor zowel verdachte als (nabestaanden van) het slachtoffer, ten opzichte van een integrale behandeling van de strafzaak op een zitting.

Verder is belangrijk op te merken dat een veelheid van beleidsmatige plannen niet altijd goed is voor organisaties die een sterk uitvoerend karakter hebben, zoals de Rechtspraak heeft op basis van haar wettelijke taken. Bij het verbeteren van de processen in de strafrechtketen is van belang dat niet steeds meer nieuwe beleidsmatige plannen worden bedacht. Er moet juist worden ingezet op het laten werken/verbeteren van de huidige processen. Ook gelet op het feit dat de komende jaren een niet te onderschatten deel van de tijd/capaciteit van de Rechtspraak gemoeid zal zijn met de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, is er weinig capaciteit over voor nieuwe beleidsmatige plannen. Vandaar: een beleidsluwe periode in de keten.

Tot slot benadrukt de Rechtspraak dat zij zich, met inachtneming van haar rechtstatelijke positie, zal blijven inzetten om een bijdrage te leveren aan een goed functionerende strafrechtketen.

De Raad voor de rechtspraak bedankt de commissie voor de uitnodiging om te reflecteren op het functioneren van de strafrechtketen en is graag bereid om deze reflectie mondeling toe te lichten.

Hoozachtend.

Henk Naves
Voorzitter Raad voor de rechtspraak

Reclassering

Aan Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid
 Van De drie reclasseringsorganisaties
 Datum 19 januari 2023
 Onderwerp Parlementaire verkenning strafrechtketen

Geachte leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

De reclassering¹ is blij met het initiatief van uw commissie om een parlementaire verkenning te doen naar de strafrechtketen. We gaan dan ook graag in op uw uitnodiging om schriftelijke inbreng te leveren. In deze brief enkele eerste reflecties. Uiteraard zijn we bereid om hierover met u verder te praten.

1 Inleiding

De reclassering is de enige organisatie in de strafrechtketen die een rol en taken heeft in ieder onderdeel van het strafproces, vanaf het moment dat een verdachte op het politiebureau zit (vroeghulp) tot aan het moment dat iemand weer vrij mens is. Ze heeft daarom bij uitstek zicht op de werking van de keten.

Ofschoon de reclassering in de afgelopen jaren ook het perspectief van slachtoffers in haar werk betreft, is zij van oorsprong een organisatie die vanuit de invalshoek van verdachten en daders werkt.

Dat doet zij al sinds 1823. Dit jaar bestaat reclassering dus 200 jaar. In die tijd heeft zij zich ontwikkeld van een liefdadigheidsinstelling van vrijwilligers tot een professionele organisatie met een cruciale positie in de strafrechtketen. Er is natuurlijk veel veranderd in al die jaren, maar de bevologenheid en drijfveren zijn altijd dezelfde gebleven: mensen helpen om op een bevredigende en verantwoorde manier (weer) mee te kunnen doen aan de samenleving, en zodoende de maatschappij veiliger maken.

2 Enkele recente ontwikkelingen

De laatste jaren is het voor de reclassering lastiger en ingewikkelder geworden om haar taken uit te voeren. Hieronder beschrijven we enkele ontwikkelingen die hierbij een rol spelen.

2.1 OMSLAG NAAR HYBRIDE WERKEN

Een belangrijke vraag (nu en in de komende jaren) is welke nieuwe mogelijkheden het hybride werken – een erfenis uit de coronaperiode – biedt voor de keten als geheel en de reclassering in het bijzonder.² De praktische en methodische implicaties hiervan vergen niet alleen een visie op hybride werken, maar in het verlengde daarvan waarschijnlijk ook een transitie naar een nieuwe samenhang tussen huisvesting, hybride werken, en methodiek (ontwikkeling).³

¹ Zoals u weet zijn er in Nederland drie reclasseringsorganisaties: Stichting Verslavingsreclassering GGZ, Leger des Heils Jeugd-bescherming en Reclassering, en Reclassering Nederland. Telkens als wij het over de reclassering hebben, bedoelen we deze drie organisaties samen. In andere gevallen noemen we expliciet de specifieke organisatie.

² Zie ook: Henskens et al (2021). Ja, nu hoor ik je weer. Werken op afstand met reclasseringscliënten:

nieuwe kansen voor de werkaliantie. Hogeschool Utrecht. <https://www.hu.nl/onderzoek/publicaties/ja-nu-hoor-ik-je-weer>

³ Een voorbeeld: de reclassering wil bijvoorbeeld gaan onderzoeken in welke gevallen professionals reclassenten face to face, telefonisch of via beeldbellen kunnen spreken.

Dat is een thema dat niet alleen bij de reclassering speelt. De keten als geheel zal moeten onderzoeken of alle partners even goed zijn toegerust voor het hybride werken.

2.2 VERANDERINGEN VAN DE DOELGROEP

Al enige jaren ziet de reclassering haar doelgroep veranderen. Aan de ene kant van het spectrum ontstaat er een groep mensen waarvan zo'n beetje alle partijen uit de strafrechtketen onderkennen dat die eigenlijk 'niet in het strafrecht thuishoren' (zie ook paragraaf o). Aan de andere kant van het spectrum doemen er steeds meer mensen op die om uiteenlopende redenen niet in ons reguliere aanbod (willen) passen. Voorbeelden van deze laatste groep zijn de religieuze of politieke extremisten en de zogenoemde geharde criminelen.

Overigens komen deze laatste groepen vooral bij Reclassering Nederland terecht. De verslavingsreclassering en de reclassering van het Leger des Heils hebben vooral last van het feit dat voorzieningen met behulp waarvan weinig zelfredzame mensen zich nét staande konden houden steeds verder zijn afgebouwd.

Er zijn overigens aanwijzingen dat er ook nog andere ontwikkelingen van de doelgroep op de keten afkomen en de reclassering denkt dat zij en haar partners daar voldoende aandacht aan moeten besteden.

Zo trekt de Britse Criminal Justice Joint Inspection in een recent onderzoek naar neurodiversiteit onder gedetineerden de voorzichtige conclusie dat "given the prevalence estimate for dyslexia alone (50%), it would not seem unreasonable to suggest (as a conservative working assumption) that maybe half the adult prison population experiences some kind of neurodivergence challenge (...)" (CJJI, 2021, p. 20).⁴

Hoewel de Britse populatie van gevangenen niet één op één te vergelijken is met de Nederlandse, ligt het in de rede dat ook hier een groot deel van de gedetineerden kampt met neurodiverse 'uitdagingen'. En comorbiditeit, nu vaak ook al een fenomeen dat de reclassering veel tegenkomt, bijvoorbeeld met verslaving en/of psychische aandoeningen, is eerder regel dan uitzondering. Op basis van één en ander durft de reclassering dan ook te stellen dat de hele keten in de komende jaren veel moet investeren in de ontwikkeling van kennis op dit gebied en de vertaling ervan naar een adequate werkwijze van zowel de totale keten als de afzonderlijke partners. Ook als we daarbij in aanmerking nemen dat een deel van deze mensen uiteindelijk niet in het strafrecht terecht zullen komen, maar beter geholpen kunnen worden in de zorg.

2.3 ONZEKERE INSTROOM (CORONA-VOORRADEN, MASSALE SEPOTS)

Reclassering krijgt jaarlijks subsidie op basis van de gerealiseerde instroom. Deze cijfers laten vooralsnog in de prognoses een dalende tendens zien. De reclassering bepleit om terughoudend te zijn met te snel één op één vertalen van deze daling naar de financiering van Reclassering.

De reden hiervoor is dat de dalende tendens nog te veel een effect is van Corona en de capaciteitsproblemen in de strafrechtketen. Geregistreerde criminaliteit neemt immers weer langzaam toe en het Ministerie van Justitie en veiligheid heeft de politie en het Openbaar Ministerie inmiddels forse financiële injecties gegeven.

---

⁴ Er is overigens nog geen goede definitie van neurodiversiteit. De onderzoekers scharen er in ieder geval de volgende aandoeningen onder: leerstoornissen (dyslexie en dyscalculie), Autisme Spectrum Stoornis (ass), Attention Deficit Hyperactivity Disorder (adhd), niet-aangeboren hersenletsel (NAH) (CJJI, 2021, p. 12).

Een ander fenomeen is dat door zaken te schrappen of te seponeren de instroom bij de reclassering ook daalt. Dit baart haar zorgen, omdat zodoende veel mensen buiten beeld blijven wel onze hulp kunnen gebruiken. De reclassering heeft de ambitie om iedereen die met het strafrecht in aanraking komt, in beeld te krijgen. Juist een vroege analyse van risico's in een reclasseringsadvies is een krachtige manier om ernstiger gedrag in de toekomst te voorkomen.

2.4 KRAPTE OP DE ARBEIDSMARKT

Het is voor de reclassering, zoals voor veel organisaties, tegenwoordig een enorme opgave om voldoende goede werknemers te vinden, ze 'binnen te halen' en ze vast weten te houden zonder dat het voor hen of voor de organisatie als een dwangbuis voelt. Dit is een gevolg van wat eufemistisch de gespannen arbeidsmarkt heet. Die spanning bestaat voor een deel uit concurrentie. Veel bedrijven vechten om weinig werkzoekenden. Een andere naam voor dit fenomeen is dan ook wel, minder eufemistisch, de *War on talent*. Doordat veiligheid al lang geen exclusief thema voor de strafrechtketen meer is, maar ook voor bijvoorbeeld gemeenten in andere partijen uit het sociale domein, zijn organisaties uit het netwerk en de reclassering steeds vaker op zoek naar dezelfde professionals. De reclassering heeft vooralsnog geen redenen om aan te nemen dat deze situatie in de nabije toekomst zal verbeteren.⁵ Ook dit is een vraagstuk dat de reclassering niet alleen kan oplossen, want de hele keten stelt eisen aan de kwaliteit van onze professionals. We zullen samen moeten vaststellen welke eisen relevant en reëel zijn.

2.5 REGISTRATIE, VERANTWOORDING EN VERTROUWEN

De SER constateert in haar onderzoek 'Arbeidsmarktproblematiek maatschappelijke sectoren' dat initiatieven om "red tape⁶ terug te dringen" haast altijd gedoemd lijken te mislukken (SER, 2022, pp. 15-16). Zij noemt vertrouwen in en zeggenschap voor professionals kernbegrippen voor een aanpak van dat probleem. De reclassering is het daarmee eens. Het justitiële kader moet geen dwangbuis zijn. Daarnaast concludeert de SER dat veel 'ontregeling' bij symptoombestrijding blijft. De bron van de regels ligt tenslotte niet per se in beleid van de organisatie, maar in landelijke wetten en regels. Hoewel de reclassering natuurlijk ook zelf regels en protocollen ontwerpt, durft ze wel te stellen dat een groot deel van haar *red tape* inderdaad terug te leiden is tot afspraken met onze subsidiegever en onze ketenpartners. Zoals de eisen waaraan zij moet voldoen ter verantwoording van de subsidie. Overigens hebben niet alleen de professionals van reclassering daar last van. *Red tape* hindert ook goede samenwerking met professionals van andere organisaties.

Wij denken dat we door groter onderling vertrouwen minder hoeven te leunen op gedetailleerde registratie en administratie. De reclassering wil hiermee zeggen dat verantwoording essentieel is, maar dat die verantwoording niet per se hetzelfde is als minutieuze boekhouding van handelingen volgens protocollen.

De reclassering meent daarom dat zij en haar ketenpartners (inclusief het ministerie van Justitie en Veiligheid) in de komende jaren veel moeten investeren in vertrouwen waarmee zij hun samenwerking in de keten (en hun interne organisaties) inrichten.

⁵ Daarbij komt dat sinds 2019 het ziekteverzuim met ongeveer 2% is gestegen. Deze stijging is een landelijke trend bij vrijwel alle sectoren en niet alleen een probleem bij de reclassering.

⁶ Red tape is een term die verwijst naar regelgeving of conformiteit met formele regels of normen waarvan wordt beweerd dat ze buitensporig, rigide of overbodig zijn, of bureaucratie waarvan wordt beweerd dat ze actie of besluitvorming belemmeren of voorkomen (Wikipedia, 2022).

En in het verlengde daarvan zullen we onze best moeten doen om ook het vertrouwen van de samenleving te winnen en/of te houden. Als de reclassering, zoals zij al 200 jaar doet, zich wil blijven inzetten voor re-integratie in inclusie, dan kan zij niet zonder dat vertrouwen.

3 Samenwerking in de keten (en het netwerk)

Hoewel in de afgelopen 10-20 jaar de samenwerking tussen organisaties uit de strafrechtketen sterk verbeterd is, zoals te zien is aan de vele goed werkende ZSM-tafels en zorg- en veiligheidshuizen, speelt het zogenoemde 'silo-denken' de keten nog steeds parten.⁷

Er staan dus her en der tussen de organisaties (overigens ook binnen de organisaties) nog steeds flinke schotten. En binnen die schotten leven medewerkers in aparte werelden, wat fnuikend is voor de samenwerking. Dat silo-denken is ook terug te zien in beslissingen die voor de ene ketenpartner een uitkomst en voor andere partners een probleem zijn. De reclassering denkt hierbij bijvoorbeeld aan sepots van zaken als oplossing voor een te grote werkvoorraad, terwijl het voor de betrokkene beter zou zijn als de reclassering zich om hen zou bekommeren.

Een andere ontwikkeling is dat het Openbaar Ministerie terecht om wille van de proportionaliteit de mogelijkheid om zaken via strafbeschikkingen af te doen beperkt heeft. Een voorbeeld daarvan is ambulante behandeling. Behandelingen die meer dan 20 sessies behelzen moet de reclassering 'naar zittingen gebracht worden' om er een rechter over te laten oordelen. Deze zaken gaan dus naar de rechtspraak, een organisatie die er eigenlijk geen werk bij ik kan hebben.⁸ Meer in het algemeen ziet de reclassering dat het openbaar ministerie zijn aandacht steeds meer richt op het zuiver strafrechtelijke domein en de verbinding met andere domeinen graag aan zijn ketenpartners, zoals de reclassering, overlaat. Dat heeft natuurlijk consequenties voor de andere partijen uit de keten, zoals de reclassering (en dus niet alleen voor de rechtspraak).

Samenwerking met organisaties buiten de keten zal volgens de reclassering in de komende jaren steeds vaker de nadruk krijgen. Het is niet onwaarschijnlijk dat de strafrechtketen in de toekomst, tenminste voor een deel, op zal gaan in een netwerk dat zich niet alleen met straf maar ook met allerlei andere aspecten van veiligheid of maatschappelijke zorg bezighoudt (zie ook de volgende paragraaf). De reclassering vindt dit een positieve ontwikkeling, maar merkt wel op dat met haar netwerk ook de problemen van dat netwerk meekomen. Zo is verwijzing van reclassenten naar organisaties in andere domeinen een steeds groter probleem. Dat geldt speciaal voor doorverwijzing van jeugdigen. Die kunnen nauwelijks terecht bij de jeugdzorg en ook de problemen bij Justitiële Jeugdinstellingen vinden hun weerslag op het werk van de reclassering (Inspectie Justitie en Veiligheid, 2022).

De intensievere samenwerking met partijen buiten de keten stelt nieuwe eisen aan de reclassering, op allerlei vlakken: methodische, technologische, en juridische, om er een paar te noemen. Het betekent dus niet alleen iets voor de organisaties an sich, maar ook en vooral voor professionals die steeds vaker in situaties terechtkomen waar rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (nog) niet duidelijk zijn.

⁷ Een voorbeeld is 'Preventie met Gezag', het overheidsbeleid voor de aanpak van ondermijning. De budgetten die daarvoor beschikbaar zijn, zitten in twee potjes, één voor preventie en één voor gezag. Dat is natuurlijk niet bevorderlijk voor de samenwerking die nodig is voor de uitvoering van dat beleid.

⁸ Zie bijvoorbeeld de artikelen in de NRC van 8 januari 2023 over de zorgen van rechters om de kwaliteit van hun vonnissen. Ook een artikel in Secondant van 2 januari geeft een goed beeld van de situatie (<https://ccv-secondant.nl/platform/article/gedaalde-productiviteit>).

Helaas lijken de omstandigheden waaronder professionals met elkaar moeten samenwerken alleen maar ongunstiger te worden. Een cruciale voorwaarde voor efficiënte en effectieve samenwerking is informatie-uitwisseling, of tussen organisaties: datadelen. Maar daarvoor staan wetten in de weg, zoals de AVG, en praktische bezwaren, zoals informatiesystemen die niet met elkaar overweg kunnen.

Een ander aspect van de samenwerking tussen organisaties is dat die vaak uitgaan van verschillende waarden en overtuigingen. En meestal hebben ze ook andere belangen, vaak financiële. Dit speelt binnen de keten al een belangrijke rol, en dus zeker ook bij samenwerking met organisaties buiten de keten. Overigens komt het ook voor dat partijen uiteindelijk wel gezamenlijke belangen hebben, maar dat zij die tijdelijk inruilen voor actuele eigen belangen (zoals achterstallige productie of oplopende wachttijden).

En dit alles gebeurt in een keten die voortdurend verbouwd wordt om efficiënter te worden. De reclassering ziet als een van de grotere problemen van de keten dat haar ambities groter zijn dan haar absorptievermogen. Wat dan weer tot gevolg heeft dat de geraamde efficiency-winst zich zelden uitbetaald, en er niet zelden problemen in de uitvoering ontstaan die aanleiding zijn voor kamervragen.

4 Sanctiestelsel

In de media verschijnen de laatste tijd veel berichten over de 'verstoppte strafrechtketen'.

Haast iedere organisatie uit de keten heeft hetzelfde probleem: te weinig tijd (capaciteit) om al het werk tijdig af te krijgen zonder aan de kwaliteit te tornen.⁹

Volgens ons is er een herijking van het sanctiestelsel nodig om weer lucht in de keten te brengen. Dat betekent voor de partijen dat zij bij alle situaties expliciet verkennen welke geschikt zijn om buiten het strafrecht af te doen. De reclassering kan daarbij een belangrijke rol spelen, onder andere door vaker te adviseren over de adequate afdoeningen. Juist omdat zij vaak (samen met politie) de eerste organisatie is die met een verdachte te maken krijgt. Het doel van zo'n advies blijft natuurlijk om recidive te beperken en mensen uit de keten te krijgen en houden. Het gaat erom dat we criminogene factoren wegnemen, met een realistisch beeld van wat organisaties uit de strafrechtketen en organisaties uit andere domeinen (zoals de zorg) met de complexe groep kunnen bereiken.¹⁰ In het verlengde daarvan kan de reclassering de keten ook ontlasten door de schakel te zijn tussen het justitiële en andere domeinen.

Een belangrijk onderdeel ervan is de vermindering van het aantal korte vrijheidsstraffen en het inzetten op wat wel aansluit bij de doelgroep. Korte vrijheidsstraffen hebben nauwelijks of geen positief effect op herstel, en (daardoor) ook niet op vermindering van de recidive. Een recent wetenschappelijk onderzoek dat de Sentencing Council for England and Wales (vergelijkbaar met de Raad voor de Rechtspraak in Nederland) heeft laten uitvoeren naar de effectiviteit van vonnissen wijst uit dat "the evidence is most critical of the effectiveness of short sentences of immediate imprisonment. Compared with suspended sentences and community disposals, short sentences may be criminogenic, hinder positive outcomes, and make reoffending more likely" (Gormley, Hamilton, & Belton, 2022, p. 60). Ook in een recent Nederlands onderzoek naar de "effecten van korte gevangenisstraffen ten opzichte van niet-vrijheidsbenemende straffen op recidive" hebben onderzoekers onomstotelijk vastgesteld dat

⁹ Zie noot 8.

¹⁰ Zie ook de brief van Reclassering Nederland aan uw commissie over 'Slimmer Straffen' en de door uw Kamer aangenomen motie-Sneller. Kamerstuk 24 587, nr. 850 herdruk.

korte gevangenisstraffen in vergelijking met niet-vrijheidsbenemende straffen “tot meer criminaliteit na de straf [leiden], zowel wat betreft recidiveprevalentie als wat betreft recidivefrequentie en zowel op de korte als op de lange termijn” (Wermink, et al., 2022).

De reclassering vindt het op grond van de huidige wetenschappelijke kennis dan ook verstandig om in plaats van korte vrijheidsstraffen effectievere sancties op te leggen: meer en, zo nodig, langere taakstraffen, die ook voor een deel uit leren en soms uit een zorgaanbod bestaan. Verder ook meer reclasseringstoezichten met elektronische monitoring, en elektronische detentie. Daarnaast hebben veel reclassenten langdurige begeleiding nodig, en dat zijn niet alleen plegers van ernstige delicten, maar vooral bij mensen met veel verschillende problemen en veelplegers.

5 Wat is er nodig?

Het is belangrijk dat de strafrechtketen als één geheel van opereert, zeker als de onderlinge samenwerking en de samenwerking met partijen uit andere domeinen uitgebreider en intensiever wordt. Nu komt het nog geregeld voor dat de ene partner acties of maatregelen neemt zonder rekening te houden met de gevolgen ervan in de andere delen van de keten en dus bij de andere organisaties van de keten. Ook zijn er in de keten ‘flessenhalzen’. Voor de reclassering heeft dat vaak tot gevolg dat zij op werk zit te wachten dat elders in de keten vastzit. Concreet betekent dit dat er mensen niet in contact zijn met de reclassering, terwijl dat wel nodig is.

Als we de keten als één heel geheel beschouwen, ziet de reclassering als ideaal een ketenfinanciering. Dat is vooralsnog misschien een brug te ver. Maar volgens de reclassering moeten de ketenpartners op korte termijn in ieder geval toewerken naar:

- Realistische meerjarige beleids- en financiële kaders voor een heldere opdracht aan de totale keten die is gebaseerd op gezamenlijke perspectieven en is gericht op gezamenlijke doelen (dus geen zogenoemde ‘zaagtandfinanciering’). Hierdoor kunnen de ketenpartners met grotere zekerheid inzetten op kwaliteit en kwantiteit.
- Een systeem voor financiering van de keten dat rekening houdt met onderstaande punten.
  - De zogenoemde ‘waterbedeffecten’, zodat bij intensivering ergens in de keten altijd rekening gehouden wordt met de effecten elders. Bijvoorbeeld: meer geld voor opsporing en vervolging betekent ook meer geld in de het executiedeel van de keten.
  - De uiteenlopende producten van de verschillende organisaties en hun onderlinge relaties (een product in de ene organisatie staat niet per se gelijk aan een corresponderend product in een andere organisatie).
  - Het unieke karakter van de reclasseringsorganisaties (onafhankelijke gesubsidieerde stichtingen).
  - Ruimte voor investeringen in kwaliteit en innovatie. Dat is zeker tegen de achtergrond van de ontwikkelingen van de criminaliteit (zoals cybercrime), maar ook de ontwikkelingen van de doelgroep (zie paragraaf 2.2). Die ruimte is nu nodig om in de toekomst effectief te kunnen blijven reclasseren.
- Een integrale blik op plannen voor nieuwe wetten en regels, waarin altijd de consequenties voor de uitvoering zijn opgenomen.
- *Feedbackloops* waardoor professionals voortdurend informatie krijgen over de gevolgen (en de effectiviteit) van hun acties en besluiten, zodat de keten als geheel een systeem kan worden dat leert en steeds beter wordt.

- Een realistisch evenwicht tussen preventie en repressie. In het huidige politieke klimaat is er naar de mening van de reclassering teveel aandacht voor repressie en te weinig voor preventie.

6 Ambities

De reclassering maakt graag van de gelegenheid gebruik om u iets te vertellen enkele van haar ambities voor de komende jaren.

Onder andere met het oog op wat in hoofdstuk vier staat heeft de reclassering de uitvoering van taakstraffen gereorganiseerd. Dat doet zij met het programma Futureproof. Belangrijkste doelen zijn om de processen zo te stroomlijnen dat mensen met een taakstraf snel kunnen starten en hun straf ook snel op een zinnige manier kunnen afronden. Ook zullen de taakstraffen meer gericht zijn op maatschappelijke baten. Het is dé manier om iemand met een taakstraf iets terug te laten doen voor de maatschappij. Daarnaast wil de reclassering de taakstraf expliciet inzetten om mensen te ondersteunen bij hun re-integratie. De 'taakstraf met zorg' is daar ook een goed voorbeeld van.

Behalve de taakstraf kijkt de reclassering ook kritisch naar haar andere producten. Zo herijkt zij momenteel de zogenoemde niveau-indeling van toezicht. Toezicht houden is complexer geworden en dat uit zich ook in een uitvoeringspraktijk waarin reclasseringswerkers andere ondersteuning nodig hebben om te kunnen bepalen wat zij het beste kunnen inzetten en hoeveel tijd daar voor nodig is. Voor de nieuwe indeling hebben we onder andere gebruik gemaakt van actuele wetenschappelijke inzichten over effectief toezicht.

In 2022 hebben de reclassering, Slachtofferhulp Nederland, en Perspectief Herstelbemiddeling afgesproken om bij de diverse vormen van herstelrecht en bescherming van het slachtoffer meer te gaan samenwerken. De doelen van die samenwerking hebben zij vastgelegd in een intentieverklaring. Bij de uitwerking van een en ander betrekken zij ook andere ketenpartners.

7 Eerdere onderzoeken

Wellicht ten overvloede merken we op dat er in de afgelopen jaren al eerder onderzoek is gedaan naar het reilen en zeilen van de strafrechtketen. We noemen bijvoorbeeld de doorlichting van de strafrechtketen door PriceWaterhouseCoopers in 2020.¹¹ Dit onderzoek wees onder andere uit dat de keten behoorlijk onder druk staat.

Volgens de reclassering, dat moge uit het bovenstaande blijken, is dat nog steeds zo. We hopen dat we de commissie een goed beeld hebben kunnen geven van onze kijk op (het functioneren van) de strafrechtketen.

---

¹¹ Het eindrapport is een bijlage bij Kamerstuk 29 279, nr. 604.

8 Bibliografie

- CJJI. (2021). *Neurodiversity in the criminal justice system: A review of evidence*. London: Criminal Justice Joint Inspection.
- Gormley, J., Hamilton, M., & Belton, I. (2022). *The Effectiveness of Sentencing Options on Reoffending*. Londen: Sentencing Council for England and Wales.
- Inspectie Justitie en Veiligheid. (2022, Maart 10). *Extra investeringen in JJI's nog niet overal merkbaar op de werkvloer*. Opgeroepen op Januari 18, 2023, van Inspectie Justitie en Veiligheid: <https://www.inspectie-jenv.nl/actueel/nieuws/2022/03/10/extra-investeringen-in-jjis-nog-overal-niet-merkbaar-op-de-werkvloer>
- SER. (2022). *Arbeidsmarktproblematiek maatschappelijke sectoren*. Den Haag: Sociaal-Economische Raad.
- Wermink, H., Blokland, A., Tollenaar, N., Been, J., Schuyt, P., & Apel, R. (2022). Een oude vraag opnieuw onderzocht: effecten van korte gevangenisstraffen ten opzichte van niet-vrijheidsbenemende straffen op recidive op basis van een instrumentele variabele benadering. *Tijdschrift voor Criminologie*, 147-170.
- Wikipedia. (2022, September 29). *Red tape*. Opgeroepen op Oktober 6, 2022, van [www.en.wikipedia.org](https://en.wikipedia.org/wiki/Red_tape): https://en.wikipedia.org/wiki/Red_tape

Raad voor de Kinderbescherming

Raad voor de Kinderbescherming
Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Landelijke Staforganisatie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.kinderbescherming.nl
ING NL13INGB0705004031

T 030 888 24 00

Projectnaam

Parlementaire verkenning
strafrechtketen

Ons kenmerk

X

*De Landelijke Staforganisatie
is tussen 8.30 en 17.00 uur
telefonisch bereikbaar.*

Datum 19 januari 2023
Onderwerp Parlementaire verkenning strafrechtketen

Geachte

Naar aanleiding van het persoonlijk contact en uw brief van 3 januari 2023, waarin u de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) uitnodigt schriftelijk input te leveren ten behoeve van de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen, ontvangt u hierbij onze reactie.

De RvdK zet zich op basis van zijn taken in om op het terrein van zowel het civiel recht als het strafrecht een zinvolle bijdrage te leveren aan de aanpak van jeugdcriminaliteit, en kennisdeling vanuit zijn landelijke kennispositie. De toegevoegde waarde van de RvdK in de jeugdstrafrechtketen is dat de RvdK altijd de pedagogische dimensie van het jeugdstrafrecht vertolkt en bewaakt. Het pedagogische karakter van het jeugdstrafrecht is verankerd in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en in het Nederlandse jeugdstrafrecht. Voor de RvdK staat de pedagogische invalshoek dan ook steeds voorop bij de uitvoering van zijn strafrechtelijke taken. De kerngedachte daarbij is dat de jeugdige van zijn fouten moet kunnen leren. De pedagogische dimensie betekent niets meer of minder dan het accepteren van het feit dat jeugdigen nog in ontwikkeling zijn en dat deze ontwikkeling in de gewenste richting kan worden bijgestuurd. Omdat het gepleegde delict signaalgedrag kan zijn, heeft de RvdK in jeugdstrafzaken óók altijd aandacht voor de aanpak van eventuele achterliggende problematiek van de jeugdige en zijn gezin. Waar nodig vervult de RvdK een schakelfunctie tussen straf en zorg. Dit betekent dat de RvdK de jeugdige en diens ouders zo nodig op het spoor zet van de hulpverlening. Ouders kunnen dan zelf via het lokale team of de huisarts jeugdhulp aanvragen. Als hulpverlening op vrijwillige basis niét mogelijk of toereikend is, kan de RvdK gebruik maken van zijn civielrechtelijke bevoegdheid om de kinderrechter te verzoeken een kinderschermingsmaatregel op te leggen.

De RvdK heeft verschillende taken binnen de strafrechtketen. De RvdK heeft de wettelijke taak om in jeugdstrafzaken onderzoek te doen naar de persoon en de omstandigheden van de verdachte en op basis daarvan OM en ZM te adviseren over (strafrechtelijke) erkende/evidence based interventies. De in te zetten interventies moeten bijdragen aan het voorkomen van recidive en moeten de

ontwikkeling van de jeugdige verdachte in positieve richting stimuleren. Daarnaast is de RvdK belast met de regietaak in strafzaken, zodra een jeugdige verdacht wordt van een strafbaar feit tot het moment dat de gehele tenuitvoerlegging van de straf is afgerond. Doel van de casusregie door de RvdK is het bevorderen van de samenhang tussen de verschillende activiteiten van de ketenpartners in het jeugdstrafrecht om te komen tot een snelle, vroegtijdige en consequente reactie op het strafbaar gedrag van de jeugdige of jongvolwassene. Daarbij gaat het zowel om de inhoudelijke samenhang als om het toezien op de naleving van door de eigen organisatie en door de jeugdreclassering afgesproken termijnen en procedures. De casusregietaak in jeugdstrafzaken is belegd bij de RvdK omdat de RvdK de enige organisatie is binnen de jeugdstrafrechtketen die elke jeugdige in alle fasen van het strafproces in beeld heeft. Dit zorgt voor de optimale condities voor een betekenisvolle afdoening. Dit geldt niet alleen voor minderjarigen, maar ook voor adolescenten (18-23 jarige) die in een justitiële jeugdinrichting worden geplaatst vanwege (het voornemen van de OvJ voor) de toepassing van het jeugdstrafrecht. Minder bekend, maar weldegelijk een wettelijke taak van de RvdK, is het coördineren van de tenuitvoerlegging van taakstraffen. Binnen de taakstraf werkt de RvdK met drie pijlers; het creëren van bewustwording bij de jeugdige, herstel naar het slachtoffer en de maatschappij en het bieden van perspectief om recidive te verminderen. Uit recent onderzoek blijkt de taakstraf, hoe deze voor jeugdigen nu is ingericht, effectiever te zijn dan detentie¹.

Landelijke Staforganisatie

Datum

19 januari 2023

Ons kenmerk

X

In de uitvoering van deze taken merkt de RvdK dat het pedagogische karakter van het jeugdstrafrecht, dat dus verankerd is in het IVRK en het Nederlandse jeugdstrafrecht, steeds meer onder spanning komt tot te staan doordat de druk op de strafrechtketen toeneemt. Een voorbeeld hiervan is de afspraak dat een jeugdige in principe niet wordt ingesloten in een politiecel (insluiten, nee tenzij). Door de druk in de keten komen deze afspraken niet van de grond. Daarnaast staat het pedagogische karakter onder druk door de steeds hardere roep in het maatschappelijke debat om vergelding. De RvdK heeft begrip voor de behoefte aan vergelding en de roep om uitdrukking te geven aan het leed van slachtoffers. Niettemin zijn wij van mening dat bij het bepalen van de straf voor jeugdigen het ontwikkelingsperspectief van de jeugdige voorop moet staan. U vraagt ons specifiek in te gaan op het functioneren van de strafrechtketen, dus zullen wij ons daar in onderstaande verder op richten.

Doorlooptijden

Voor een jeugdige is het belangrijk dat de straf snel na het delict plaatsvindt. Dit vanwege het feit dat de straf dan effectiever is omdat de link met het delict dan nog duidelijk is. In het jeugdstrafrecht staan opvoeding en gedragsverandering centraal. Het is niet de bedoeling om via het jeugdstrafrecht schade te berokkenen aan (de ontwikkeling van) de jeugdige. Jeugdigen moeten dan ook snel en gericht een reactie krijgen op hun delinquent gedrag. De strafrechtelijke reactie op jeugdcriminaliteit moet 'werken'. Dat wil zeggen, het moet eraan bijdragen dat de jeugdige zijn leven weer op orde krijgt en niet opnieuw in de fout gaat.

¹ [A Quasi-Experimental Study on the Effects of Community versus Custodial Sanctions in Youth Justice - Gwendolyn J. Koops-Geuze, Hilde T. Wermink, Frank M. Weerman, 2022 \(sagepub.com\)](#)

Dat kan alleen als een straf of sanctie voldoet aan de zogenoemde What Works-beginselen². Voor een effectieve aanpak van jeugdcriminaliteit moeten zowel het onderzoek als de interventie gebaseerd zijn op de What Works-beginselen. Door de lange doorlooptijden en voorraden (plankzaken) zien wij dat niet meer aan deze beginselen kan worden voldaan. Een voorbeeld uit de praktijk hiervan is de lange lijst zelfmelders³ die sinds augustus 2019 niet meer opgeroepen worden vanwege ontoereikende capaciteit in de jeugdstrafrechtketen. In deze zaken blijkt dat er geen enkele relatie meer is met het oorspronkelijke feit. Het executeren van het vonnis dient niet meer de hoofddoelstellingen van het jeugdstrafrecht, namelijk opvoeding en gedragsverandering. Het enkele doel dat nog gediend wordt is een daadwerkelijke uitvoering van een ooit opgelegd vonnis. Het executeren van het vonnis kan zelfs meer schade aan de ontwikkeling toebrengen, doordat de reactie vanuit de strafrechtketen zo lang op zich heeft laten wachten. De RvdK ziet een groot risico dat de reactie vanuit de strafrechtketen eerder averechts werkt, dan recidive verminderend. We zien dit overigens niet alleen in de fase van tenuitvoerlegging, maar ook in de fase voordat er een vonnis is. In zedenzaken is de doorlooptijd van een onderzoek enorm lang, en ook zijn er voorbeelden van zaken waarin jeugdigen tot bijna twee jaar in een schorsing onder voorwaarden lopen. Allemaal in afwachting van afronding van de zaak.

Om hierin verbetering te bereiken loopt er vanuit het departement⁴ een project rondom het herijken van de 'Kalsbeeknormen' en wordt een monitor gebouwd, zodat het kind door de keten heen gevolgd kan worden. Het monitoren van de nieuwe normen moet bijdragen aan beter zicht op de doorlooptijden in de jeugdstrafrechtketen vanaf het moment van instroom tot en met de beslissing. Ook moet het inzicht geven in de momenten in het proces waarop er vertraging ontstaat. Daarmee kunnen mogelijkheden om te versnellen worden geïdentificeerd. De RvdK neemt ook deel aan dit project.

Samenwerking tussen ketenpartners

De RvdK ervaart dat de samenwerking tussen de (jeugd)strafrechtpartners goed loopt; de lijntjes zijn kort en men weet elkaar goed te vinden. Wat hierin wel wordt gemerkt is dat er enorm veel veranderopgaven en actieplannen naast elkaar lopen, en iedere (uitvoerings)organisatie hierdoor wordt overvraagd. Het zou helpend zijn als dit soort initiatieven meer worden geprioriteerd aan de voorkant. Zo werken we dit jaar hard aan de modernisering van het wetboek, maar lopen er daarnaast nog tal van projecten die nog niet zijn afgerond. Denk daarbij aan de digitalisering van de strafrechtketen, waardoor de RvdK niet tijdig taakstraffen binnenkrijgt met als gevolg dat deze niet binnen de termijn kunnen worden uitgevoerd.

Dit alles legt een groot beslag op het absorptievermogen van de organisaties. Terwijl organisaties al alle hens aan dek moeten zetten om de instroom van zaken op te kunnen vangen en het personeelsverloop het hoofd te kunnen bieden.

Landelijke Staforganisatie

Datum

19 januari 2023

Ons kenmerk

X

² P.H. van der Laan (2014): De wetenschappelijke onderbouwing van preventie en strafrechtelijke interventie.

³ Een zelfmelder is een persoon die is veroordeeld voor een vrijheidsbenemende straf en een oproep krijgt zichzelf te melden bij een gevangenis.

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/06/28/brief-tweede-kamer-aanpak-jeugdcriminaliteit>

Daarnaast merkt de RvdK dat het als jeugdpartner soms ingewikkeld is om het belang van de jeugdige naar voren te brengen in het grotere geheel van de strafrechterketen. Veel aanpakken richten zich voornamelijk op volwassenen. De RvdK is ook geen vaste partner aan grote overlegtafels zoals het Bestuurlijk Ketenberaad (BKB) of het strategisch beraad, waardoor deze belangen ook niet altijd ingebracht kunnen worden.

Landelijke Staforganisatie

Datum

19 januari 2023

Ons kenmerk

X

Het stellen en meten van doelen in de strafrechterketen

Zoals hierboven reeds genoemd zijn korte doorlooptijden en snelle afhandeling van jeugdstrafzaken van groot belang voor effectieve afdoening van deze zaken. Zeker bij jeugdigen is dit een belangrijk aandachts- en verbeterpunt. Verder biedt de Monitor Jeugdcriminaliteit van het WODC inzicht in recidivecijfers.

De bekostiging van de strafrechterketen

De bekostiging van de strafrechterketen is zo ingericht dat alle organisaties apart financiering ontvangen, en niet voor het gezamenlijke doel waar zij voor aan de lat staan. Een voorbeeld hiervan is ZSM. De ZSM samenwerking kenmerkt zich door de aanwezigheid van alle ketenpartners op een ZSM-locatie, waardoor informatie-uitwisseling en samenwerking bevorderd wordt. Wanneer alle relevante informatie beschikbaar is, kan de juiste vervolgbeslissing snel en op maat worden genomen. SIRA Consulting heeft onlangs een rapport opgeleverd op basis van onderzoek naar de financieringsstromen van de verschillende ZSM partners. Hieruit bleek dat er veel diversiteit in financiering is, waardoor partijen ook andere keuzes gaan maken, zoals minder aanwezig zijn op ZSM. Een belangrijke voorwaarde voor een netwerksamenwerking is dat er een gezamenlijke centrale financiering is, waardoor deelname mogelijk blijft en het gezamenlijke doel voor ogen kan worden gehouden. De RvdK onderschrijft dit.

Tot slot wil de RvdK nog een ander thema belichten dat belangrijk is voor het functioneren van de strafrechterketen. Namelijk: het voorhanden hebben van passende jeugdhulp. Sinds de Jeugdwet van 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de financiering en uitvoering van de jeugdreclassering en jeugdhulp, die wordt opgelegd bij vonnis of ingezet binnen het kader van de jeugdreclassering. In mei 2020 is er al een rapport van AEF opgeleverd dat onderzoek heeft gedaan naar jeugdhulp in strafrechtelijk kader⁵. Volgens CBS beleidsinformatie wordt bij 4 op de 10 jeugdigen jeugdhulp in strafrechtelijk kader ingezet. De jeugdhulp wordt opgelegd in bijzondere voorwaarden bij vonnis door de rechter of ingezet door de jeugdreclassering in het Toezicht en Begeleidingstraject. De gemeente koopt alle jeugdhulp in, ook die in strafrechtelijk kader. De RvdK heeft te maken met legio zaken waarbij de jeugdige lang moet wachten tot de in het vonnis opgelegde hulp beschikbaar is, terwijl de proeftijd doorloopt. De RvdK ziet ook dat de jeugdigen niet de interventies krijgen die aansluiten bij het risicoprofiel van de jeugdige, waardoor de interventie dus niet optimaal bijdraagt aan het voorkomen van recidive én het stimuleren van de ontwikkeling van de jeugdige in een positieve zin. De RvdK heeft dit onderwerp de afgelopen jaren onder de aandacht gebracht, bijvoorbeeld

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/07/09/tk-bijlage-2-aef-onderzoek-naar-jeugdhulp-in-strafrechtelijk-kader>

in een brief⁶ van 16 mei 2022 aan de betrokken bewindslieden en de VNG, maar ondanks ook in de media⁷⁸. De RvdK maakt zich hier nog steeds zorgen over.

Wij zijn zeer bereid om de aangedragen punten in een gesprek verder toe te lichten.

Landelijke Staforganisatie

Datum

19 januari 2023

Ons kenmerk

X

Mw. M.J. Zeevaart
Directeur

---

⁶ <https://www.kinderbescherming.nl/actueel/nieuws/2022/05/17/brief-aan-bewindspersonen-passende-jeugdhulp-nu-nodig>

⁷ <https://www.nu.nl/binnenland/6247520/helft-gestrafte-jongeren-krijgt-door-rechter-opgelegde-hulp-niet.html>

⁸ <https://www.nrc.nl/nieuws/2023/01/19/de-uitvoering-van-het-jeugdstrafrecht-loopt-vast-a4154749>

Adviescollege ICT-toetsing

> Retouradres Postbus 16292 2500 BG Den Haag

Tweede Kamer der Staten Generaal
Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Adviescollege ICT-toetsing

Muzenstraat 95
Den Haag
Postbus 16292
2500 BG Den Haag
adviescollegeicttoetsing.nl

Contactpersoon

info@adviescollege.cttoetsing.nl

Kenmerk

2023-0000250112

Datum 2 mei 2023

Betreft Bijdrage rondetafelgesprek strafrechtketen 11 mei 2023

Geachte leden van de vaste commissie Justitie en Veiligheid,

Uw commissie heeft het Adviescollege ICT-toetsing uitgenodigd voor een rondetafelgesprek in het kader van de parlementaire verkenning over de strafrechtketen op 11 mei 2023, blok 1 "Informatiehuishouding en digitalisering". Hierbij treft u onze gespreksnotitie over onze bijdrage aan.

In deze gespreksnotitie schetsen wij allereerst de rol van het Adviescollege. Vervolgens beschrijven we onze observaties over de intentie van de Rechtspraak en het Openbaar Ministerie (OM) om een gedeeld systeem ter ondersteuning van het strafprocesrecht te vervangen en de twee programma's van beide organisaties om dat doel te bereiken. We sluiten af met een korte reflectie op de digitalisering in relatie tot de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering en onze lessen ten aanzien van 'ketensystemen'.

Het Adviescollege draagt met haar adviezen bij aan verbetering van de beheersing van inzet van ICT

Het Adviescollege ICT-toetsing is een onafhankelijk adviesorgaan dat gevraagd en ongevraagd adviseert over verbetering van de beheersing van ICT, zo ook voor het ministerie van JenV. Beide kamers van de Staten-Generaal en bewindspersonen kunnen het college om advies vragen. Bewindspersonen zijn daar zelfs toe verplicht voor aanvang van ICT-projecten van meer dan 5 miljoen euro. Deze verplichting geldt volgens het Instellingsbesluit overigens niet voor de Rechtspraak en Politie.

Rechtspraak en Openbaar Ministerie willen GPS, dat het strafprocesrecht ondersteunt, vervangen

Het Adviescollege heeft recent afzonderlijk advies uitgebracht over het Basis InformatiePlan OM (BIPOM) en het Basisplan Straf van de Rechtspraak. Beide programma's zien toe op de voorgenomen vervanging van het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS) dat het OM en de Rechtspraak delen en waarvan OM de eigenaar is. Partijen streven naar vervanging door gescheiden oplossingen nog voor de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

We merken op dat de invoering van GPS in het verleden geen eenvoudige traject is geweest en vele tegenslagen kende. Het gedeelde systeem dat daarvoor werd gebruikt – COMPAS – is zelfs nog steeds in gebruik voor de afhandeling/registratie van een gedeelte van specifieke strafzaken.

We merken ook op dat het programma van het OM een grotere ambitie kent: zij willen meer bestaande systemen vervangen waaronder het gedeelde systeem voor zaken in 2^e aanleg (NIAS). NIAS wordt gebruikt door gerechtshoven en ressortsparketten. De Rechtspraak is eigenaar van NIAS.

Business Informatie Plan Openbaar Ministerie (BIPOM)

De kern van de aanpak van het OM bestaat uit een project Continuïteit en Overdraagbaarheid (CO) dat bedoeld is om de technische schuld van GPS weg te werken en het project EMMA waarin de vervanging van GPS centraal staat.

Het belangrijkste advies uit ons onderzoek is om meer zekerheid te creëren om de continuïteit en bruikbaarheid van de systemen voor de korte en lange termijn te waarborgen. Zowel de uitvoering van de programma's, als de wijze van inzet van marktpartijen kennen namelijk grote risico's:

- We achten het hoogst onwaarschijnlijk dat de nieuwe strafrechtssystemen voor de introductie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering gereed zijn. Daarvoor is de vernieuwingsopgave namelijk te complex, de aanpak nog onvoldoende uitgewerkt en blijkt dat beoogde tijdlijnen nu al niet worden gehaald. Er is per saldo een reëel risico dat de huidige strafrechtssystemen niet kunnen worden uitgefaseerd.
- De continuïteit van de bestaande strafrechtssystemen is niet gewaarborgd, onder andere omdat het OM onvoldoende eigen kennis opbouwt van de bestaande systemen en ook in de toekomst te weinig investeert in de verbetering ervan.

Wij hebben het OM geadviseerd om meer zekerheid te creëren door op drie gebieden maatregelen te nemen:

1. Maak twee verschillende plannen voor de vernieuwing, continuïteit en aanpasbaarheid van de bestaande strafrechtssystemen:
  - Plan A: een bijgesteld plan dat uitgaat van volledige vervanging.
  - Plan B: een plan dat uitgaat van vernieuwing op basis van de bestaande omgeving.

Als plan A en B zijn uitgewerkt, kan het OM kiezen tussen veelbelovende nieuwe IT waarin al het nodige is geïnvesteerd – en waar ook nieuw aangetrokken medewerkers warm voor lopen – en een geleidelijke aanpak met meer zekerheid, op basis van de huidige systemen.

2. Blijf investeren in de bestaande strafrechtssystemen.
3. Vergroot de grip op de inzet van marktpartijen.

Basisplan Straf van de Rechtspraak

De belangrijkste conclusie uit ons onderzoek is dat wij het onwaarschijnlijk achten dat het programma Basisplan Straf op tijd (voor einde 2025) en succesvol de rechtspraakfunctionaliteit in GPS kan vervangen. Wij zagen problemen op verschillende terreinen maar de meest urgente was dat daarvoor benodigde samenwerking met het OM ontbrak. Hierdoor is er onduidelijkheid over de gezamenlijk invulling van de ontvlechtigingsstappen, planning en benodigde capaciteit.

Wij hebben de Rechtspraak geadviseerd om de noodzakelijke voorwaarden voor succesvolle GPS vervanging op korte termijn in te vullen:

1. Breng de samenwerking met het OM binnen drie maanden op orde. Maak daarbij duidelijke afspraken over de wijze van ontvlechting.

Datum
2 mei 2023

Kenmerk
2023-0000250112

2. Zorg op voorhand voor meer zekerheid over de haalbaarheid van de oplossingsrichting van de Rechtspraak om tegenvallers in een later stadium van het programma zoveel mogelijk te voorkomen.
3. Verbeter de inrichting van de realisatie om de kans op vertraging zoveel mogelijk te verkleinen
4. Zorg dat de basis voor de besturing en beheerste uitvoering van Basisplan Straf op orde is.

Digitale uitdagingen voor de strafrechtketen

De overheid staat voor de (grote) opgave om de prestaties in de strafrechtketen te verbeteren en voert mede daarvoor een nieuw Wetboek van Strafvordering in. Het nieuwe wetboek maakte geen onderdeel uit van onze onderzoeken. Desondanks willen wij het belang benadrukken om vroegtijdig de ICT-implicaties van deze wet in beeld te brengen. Wij kunnen ons daarbij voorstellen dat er ICT-implicaties zijn op het terrein van authenticiteit (ondertekening), de rol van multimedia in de onderzoeksdossiers, privacy en security en (digitale) soevereiniteit. Ook kan de wet voorwaarden creëren om de interoperabiliteit tussen alle partijen in de strafrechtketen zeker te stellen – met respect voor ieders rol en positie.

Als die implicaties in beeld zijn en ook de (herziene) tijdslijnen van BIPOM en Basisplan Straf dan kan op basis daarvan een onderbouwde planning worden gemaakt. Een belangrijk mijlpaal is daarbij de digitale informatieoverdracht van politie naar het OM, en uiteindelijk de Rechtspraak.

Lessen over 'ketensystemen'

Het Adviescollege heeft ook een taak op het gebied van bevordering van kennisdeling op grond van haar adviezen. In onze jaarrapportages geven wij de rode draden uit onze adviezen weer. Binnenkort publiceren wij een handreiking over digitalisering van ketens. Enkele belangrijke lessen uit eerdere onderzoeken zijn hierin opgenomen, zoals:

- Onderken de complexiteit en de afhankelijkheden tussen de organisaties, maar definieer de kleinst mogelijke gezamenlijke oplossing (bijvoorbeeld alleen een afsprakenstelsel) en niet van de optelsom van ICT-behoeften van de individuele organisaties.
- Zorg ervoor dat de betrokken partijen hun eigen verantwoordelijkheid niet verliezen.
- Begin op tijd met coördinatie en een kritieke pad planning.

Wij denken dat deze handreikingen ook waardevol kunnen zijn voor de digitalisering van de strafrechtketen.

Met de meeste hoogachting,
namens het Adviescollege ICT-toetsing,

w.g.

drs. H.J.A. van Osch
Voorzitter

w.g.

drs. S.J. van Amerongen
Secretaris-directeur

Restorative Justice Nederland & Universiteit Maastricht

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid
Tweede Kamer der Staten-Generaal

Amsterdam/Maastricht, 2 mei 2023,

Betreft: **Brief ter voorbereiding op het Rondetafelgesprek Strafrechtsketen 11 mei 2023**

Geachte commissieleden,

Met deze brief richten wij ons tot u naar aanleiding van het door u geïnitieerde Rondetafelgesprek Strafrechtsketen op 11 mei 2023. Dit rondetafelgesprek is door uw commissie, naar wij begrijpen, geïnitieerd mede naar aanleiding van berichtgeving over het besluit van het Openbaar Ministerie in Oost-Nederland om in verband met personeelstekort een aantal strafzaken niet meer voor de rechter te brengen.

Het ging in juni 2022 om ongeveer 1500 zaken die al meer dan anderhalf jaar wachten op behandeling door een politierechter. Het betrof eenvoudige misdrijven, zoals diefstallen, verkeerszaken en opiumwetzaken.

Bij nader onderzoek naar cijfers uit de Strafrechtsketenmonitor 2021 blijkt dat in dat jaar 168.500 zaken door het Openbaar Ministerie en andere diensten zijn ingestroomd in het strafrecht (nadat in 210.400 zaken een opsporingsonderzoek naar de verdachte is afgerond). Van deze 168.500 zaken werden maar liefst 52.235 zaken onvoorwaardelijk geseponeerd (31%).

Dit heeft negatieve gevolgen voor onder meer:

- Alle betrokkenen die lange tijd in onzekerheid verkeren over de afloop van hun zaak;
- Het slachtoffer weet dat er een verdachte voor vervolging is aangedragen bij het Openbaar Ministerie: het slachtoffer blijft in de kou staan vanuit een rechtvaardigheidsgevoel en een gemiste kans op verhaal van de schade;
- de politie, waar basisteams en recherche hun werk nutteloos zien verdwijnen;
- de toename van doorlooptijden door verstoppingen in de totale strafrechtsketen;

Om aanzienlijke investeringen in tijd en kosten te kunnen besparen en tegelijkertijd voor direct betrokkenen een tijdige en rechtvaardige regeling / afdoening te kunnen realiseren zou in een veel eerdere fase een andere oplossing gekozen kunnen worden.

In contacten met het Openbaar Ministerie en het Parket-Generaal hebben wij de idee geopperd een experiment te organiseren om een selectie van deze zaken voor te leggen aan een beoordelingstafel van ketenpartners, deskundigen en direct betrokkenen (ervaringsdeskundigen) om te kijken om wat voor zaken het gaat en of er niet veel eerder in de keten voor deze zaken een passende oplossing mogelijk zou zijn geweest.

Op basis van de bevindingen zou dan een voorstel geformuleerd kunnen worden voor een **'early intervention' strategie (EIS, inclusief triage)** voor zaken die veel eerder in de keten op een andere dan de strafrechtelijke wijze aangepakt kunnen worden.

Daarbij zou de inzet van herstelrechtvoorzieningen een bewezen goed alternatief zijn. Natuurlijk blijft daarbij, rekening houdend met de uitkomsten daarvan, de beslissing tot al dan niet vervolgen bij het Openbaar Ministerie liggen en is het aan de rechter om, indien op zitting voorgelegd, een rechtvaardig vonnis te wijzen. Eerder deden wij samen met de politie een soortgelijk – kleinschalig – project onder de titel ‘Wachttijd is Hersteltijd’ (2017). Daaruit bleek dat een selectie van 47 aangiften uiteindelijk 75% op andere wijze afgedaan konden worden, waaronder 17 herstelrechtelijke interventies. Ook daar bleek dat onder meer de inzet van herstelrecht betekenisvol kan zijn waar het gaat om rechtvaardige oplossingen voor betrokkenen en dat deze inzet met betrekkelijk weinig tijd gerealiseerd kan worden.

Wij denken nu aan een selectie van ongeveer 100 zaken uit deze stapel geseponeerde zaken. Daarvoor zouden deze zaken geanonimiseerd voorgelegd worden aan genoemde beoordelingstafel. Op basis van de bevindingen zou een typologie van deze zaken kunnen worden opgesteld en worden bekeken hoe deze zaken eerder in het proces opgelost kunnen worden.

Wij wijzen erop dat ook bij de indiening en eerste (technische) presentatie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gesproken van een ‘beweging naar voren’. Wij denken dat het rondetafelgesprek van 11 mei 2023 juist daarover zou moeten gaan.

Wij houden ons vanuit de Universiteit Maastricht en Restorative Justice Nederland beschikbaar om mee te denken over opzet en uitvoering van het door ons voorgesteld experiment dat met betrekkelijk weinig tijd en middelen gerealiseerd kan worden.

In een aparte brief zullen wij ons in verband met de voorbereiding van de behandeling van het nieuwe Wetboek van Strafvordering tot u richten. Daarbij zullen wij ingaan op ons burgerinitiatiefwetsvoorstel Herstelrechtvoorzieningen in het Wetboek van Strafvordering, waarmee wij nu zo’n zeven jaar samen met u bezig zijn om te onderzoeken hoe in samenwerking met de minister voor Rechtsbescherming onderdelen uit dat wetsvoorstel onder meer in het eerste boek van dat wetboek ingebed kunnen worden.

Wij wijzen u er nu alvast op dat *het recht op rechtstreekse en zelfstandige aanmelding voor mediation in strafzaken en herstelbemiddeling* en andere herstelrechtvoorzieningen voor *alle betrokkenen* in dit verband cruciaal is. En daarvoor zijn een *informatieplicht voor de politie (informatienorm)* en een *onderzoeksplicht voor OM en rechter (instructienorm)* van belang om partijen tijdig te wijzen op de mogelijkheid van een herstelrechtelijke (deel)oplossing.

Deze elementen komen dankzij vragen van uw kant in het debat over arbitrage, mediation en herstelrecht d.d. 22 juni jl. ook voor in de brief van de minister aan de kamer van 1 november 2022 (kenmerk 4264795). Hij geeft aan daarover medio 2023 nader te berichten via een voortgangsbrief en na overleg met ketenpartners.

Tot slot

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben of informatie nodig hebben dan kunt u contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

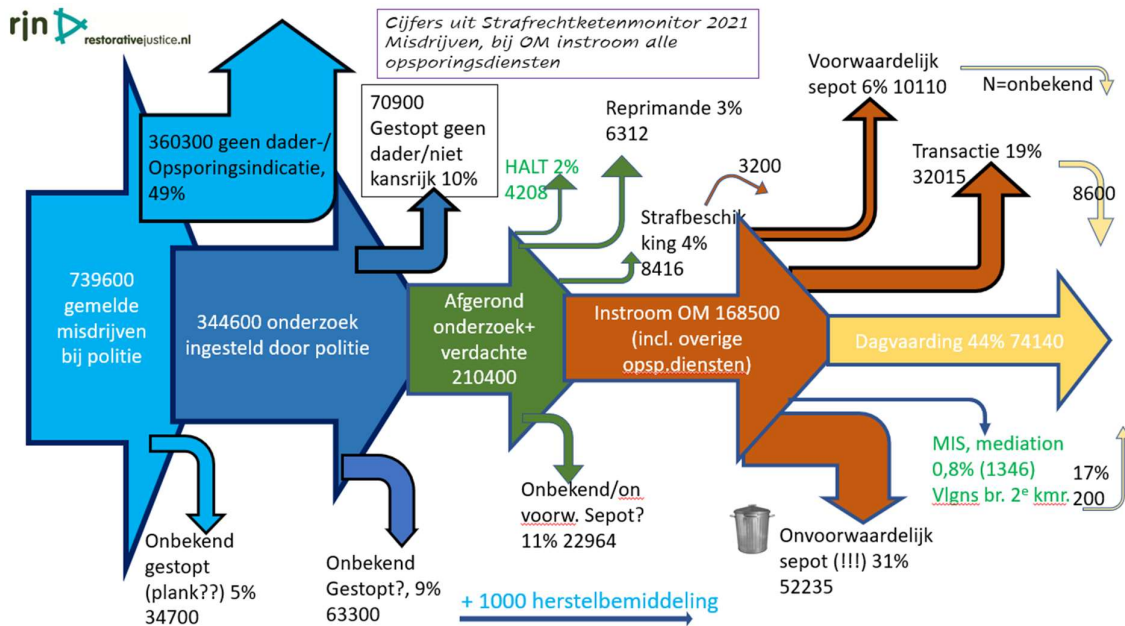
Gert Jan Slump, Restorative Justice Nederland (www.restorativejustice.nl)

Jacques Claessen, Universiteit Maastricht (<https://www.maastrichtuniversity.nl/nl>)

Theo de Roos, Restorative Justice Nederland

Bijlage: stroomdiagram strafrechtelijke afdoening 2021

BIJLAGE 2

Overzicht parlementaire behandeling Prestaties in de Strafrechtketen

Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid | 7 februari 2012 - 14 juni
2023

BIJLAGE 2 bij Eindrapport Parlementaire verkenning Prestaties in de Strafrechtketen

Chronologisch overzicht van de parlementaire behandeling van het thema Prestaties in de Strafrechtketen februari 2012 - 14 juni 2023

Ten behoeve van de parlementaire verkenning Prestaties in de Strafrechtketen heeft de commissiestaf Justitie en Veiligheid een uitgebreid chronologisch overzicht opgesteld van de parlementaire behandeling van dit onderwerp in de Tweede Kamer. Dit overzicht gaat terug tot februari 2012, de maand waarin zowel het rapport van de Algemene Rekenkamer "Prestaties in de strafrechtketen" als het onderzoeksrapport van het WODC "Doorlooptijden in de strafrechtketen" aan de Kamer werden aangeboden.

De selectie van documenten en activiteiten in dit parlementaire overzicht is gebaseerd op de afbakening, die in de parlementaire verkenning is gemaakt. Daarbij is ervoor gekozen om over het recente verleden meer stukken op te nemen dan over de eerste jaren van het overzicht. Qua moties zijn alleen aangenomen moties vermeld.

De hyperlinks verwijzen naar Parlis (het interne informatiesysteem voor Kamerleden). Kamerstukken en Handelingen zijn te vinden bij [Kamerstukken op de website van de Tweede Kamer](#) en onder [parlementaire stukken op de website Officiële bekendmakingen](#).

NB In 2021 is de term Algemeen Overleg vervangen door de term Commissiedebat.

Datum	Onderwerp en bijlagen	Van	Parlementair document
14 juni 2023	Commissiedebat Strafrechtketen	vaste commissie voor Justitie en Veiligheid	29279-802
8 juni 2023	Jaarbericht Openbaar Ministerie 2022 Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Jaarbericht Openbaar Ministerie 2022 • Beslisnota	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius minister voor Rechtsbescherming, F.M Weerwind	28844-267

7 juni 2023	<p>Factsheet Strafrechtkenmonitor 2022</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Factsheet Strafrechtkenmonitor 2022 • Beslisnota 	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p> <p>minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind</p>	29279-794
5 juni 2023	<p>Haljaarrapportage digitalisering strafrechtken tweede helft 2022</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beslisnota • Rapportage juli tot en met december 2022 (Laatste rapportage PDSK) • Bilrage Rapportage juli tot en met december 2022 (laatste rapportage PDSK) 	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p> <p>minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind</p>	29279-791
5 juni 2023	<p>Rapport 'Wachten is kwetsbaar' van de Inspectie Justitie en Veiligheid en de inspectie Gezondheidszorg en Jeugd</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rapport 'Wachten is kwetsbaar' • Tabel wederhoor 'Wachten is kwetsbaar' • Beslisnota 	<p>minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind</p>	31839-949
1 juni 2023	Technische briefing Algemene Rekenkamer over de strafrechtken (besloten)	<p> vaste commissie voor Justitie en Veiligheid</p>	
17 mei 2023	<p>Aanbieding van het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2022 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid</p> <p>Bijlage: Resultaten verantwoordingsonderzoek 2022 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid</p>	<p>wnd. President Algemene Rekenkamer, E. (Ewout) Irrgang</p>	36360-VI-2
11 mei 2023	<p>Rondetafelgesprek Strafrechtken</p> <p>Programma:</p> <p>Blok 1: Informatiehuishouding en digitalisering</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dhr. Peereboom, CIO en plv. directeur Justid 2. Dhr. de Bruijn, lid Adviescollege ICT-toetsing <p>Blok 2: Bestuurders uit de strafrechtken</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dhr. Naves, voorzitter Raad voor de Rechtspraak 2. Dhr. van der Burg, voorzitter van het College van procureurs-generaal 3. Mw. Ekelmans, lid korpsleiding Nationale Politie 	<p> vaste commissie voor Justitie en Veiligheid</p>	29279-789

20 maart 2023	<p>BIT-adviezen BIPOM Openbaar Ministerie en Basisplan Straf Rechtspraak</p> <p>Bevat de volgende bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besisnota • Aanbiedingsbrief Advies Business InformatiePlan OM BIPOM met bijlage • Aanbiedingsbrief Definitief BIT advies Basisplan Straf • Beleidsreactie OM BIT toets Business InformatiePlan OM BIPOM • Bestuurlijke reactie BIT advies Basisplan Straf • Definitief BIT advies Basisplan Straf 	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p> <p>minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind</p>	<p>29279-775</p>
16 maart 2023	<p>Antwoord op vragen van het lid Mutluer over het bericht dat de politie kleine criminaliteit laat schieten</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p> <p>minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind</p>	<p>2023701563 Aanhangsel Handelingen 222301877</p>
13 maart 2023	<p>Antwoorden op vragen commissie over de initiatiefnota van het lid Van der Werf over "Let's talk about seksueel geweld"</p> <p>3.1 Versnelde doorloop zedenzaken</p>	<p>Tweede Kamerlid, J.J. van der Werf (D66)</p>	<p>36234-4</p>
24 februari 2023	<p>Beleidsreactie op het rapport van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Jeugdcriminaliteit over 'Werken aan een effectievere detentie van jeugdigen'</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rapport van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Jeugdcriminaliteit over 'Werken aan een effectievere detentie van jeugdigen' • Besisnota 	<p>minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind</p>	<p>28741-92</p>
23 februari 2023	<p>Commissiedebat Slachtofferbeleid</p> <p>m.n. over doorlooptijden van zowel zeden- als jeugdzaken</p>	<p>voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, H. Kat (D66)</p>	<p>33552-108</p>
2 februari 2023	<p>Inhoudelijke beleidsreactie op voortgangsbrief intensief toezicht JJI's, reactie op brief AWRJ en stand van zaken zelfmelders</p> <p>Bijlage: Besisnota</p>	<p>minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind</p>	<p>24587-881</p>

2 februari 2023	Commissiedebat Strafrechtelijke onderwerpen		29279-773
25 januari 2023	Antwoord op vragen van de leden Van der Werf, Michon-Derkzen en Mutluer over 'Het schrijnende tekort aan forensisch artsene'		2022Z19723 Aanhangsel Handelingen 222301359
21 december 2022	Toezeggingen, gedaan tijdens het commissiedebat Mensenhandel en prostitutie op 24 februari 2022, over de stand van zaken dan wel de afronding van een aantal trajecten		28638-214
16 december 2022	Stand van zaken werkgenda strafrechtketen LVB-proof en evaluatie SCIL Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Beslisnota • Rapportage evaluatie SCIL 	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	29279-756
16 december 2022	Oude-zaken-zitting Bijlage: Beslisnota	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	29279-755
15 december 2022	Tweede halfjaarbericht Politie 2022 Bijlage: o.a. Toezeeggingen moties en aanvullende zaken	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz- Zegerius	29628-1139
13 december 2022	Vragenuur: Vragen van het lid Sneller aan de minister van Justitie en Veiligheid over het bericht "Ombudsman: OM handelt klachten over sepot bij strafzaken niet goed af".		h-tk-20222023-34-2
12 december 2022	Kabinetsreactie op de Initiatiefnota van het lid Van der Werf over "Let's talk about seksueel geweld" Pag. 8-9: Versnelde doorloop zedenzaken	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz- Zegerius	36234-3
9 december 2022	Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2022 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) - Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz- Zegerius	36250-VI-3

24 november 2022	<p>Advies van het Adviescollege ICT-toetsing over het Beslag Informatie Systeem</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BIT advies Beslag Informatie Systeem • Beslisnota Beleidsreactie Advies van het Adviescollege ICT-toetsing over het Beslag Informatie Systeem 	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	36200-VI-106
21 november 2022	<p>Halffaarrapportage digitalisering strafrechtketen eerste helft 2022</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beslisnota • Halffaarrapportage januari tot en met juni 2022 • Stand van zaken doelstellingen en projecten januari tot en met juni 2022 	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p> <p>minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind</p>	29279-746
17 november 2022	Motie van het lid Knops c.s. over komen met oplossingen om de algehele bedrijfsvoering van de strafrechtketen te verbeteren	Tweede Kamerleden, R. W. Knops (CDA) M.H. Bikker (ChristenUnie) U. Ellian (VVD) J.C. Sneller (D66)	36200-VI-76
17 november 2022	Motie van het lid Van der Werf c.s. over per 2024 voldoende structurele middelen beschikbaar stellen voor de versterking van de forensische geneeskunde	Tweede Kamerleden, J.J. van der Werf (D66), I.J.M. Michon-Derkzen (VVD), S. Mutluer (PvdA), C.G. van der Staaij (SGP)	36200-VI-70
17 november 2022	Motie van de leden Helder en Van der Werf over begrotingsartikel 31. Politie uitsplitsen in meerdere begrotingsartikelen conform het advies van de Raad van State	Tweede Kamerleden L.M.J.S. Helder (PVV) J.J. van der Werf (D66)	36200-VI-52
16 november 2022	Schriftelijke antwoorden op vragen gesteld tijdens de eerste termijn van de begrotingsbehandeling van Justitie en Veiligheid op 15 november 2022	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	2022Z22246
11 november 2022	<p>Reactie op verzoek commissie over de vragen van de rapporteurs over de ontwerpbegroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid voor het jaar 2023</p> <p>Bijlage:</p> <p>Antwoorden op vragen van de rapporteurs over de ontwerpbegroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid voor het jaar 2023 - Vragen over de Justitiële keten (vragen 1 t/m/5)</p>	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	36200-VI-44

10 november 2022	<p>Reactie op het capaciteits- en personeelstekort in de justitiële jeugdinrichtingen</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brief van de Inspectie Justitie en Veiligheid, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Inspectie van het Onderwijs en de Nederlandse Arbeidsinspectie over de stand van zaken intensief toezicht JJI's • Beslisnota 	<p>minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind</p>	<p>24587-876</p>
4 november 2022	<p>Antwoord op vragen van de leden Michon-Derksen, Ellian en Bikker over het bericht 'Justitie Den Haag schrapt 53 zaken: Wietkwekers en drugsdealers ontlopen straf'</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p>	<p>2022Z17951 Aanhangsel Handelingen 222300594</p>
4 november 2022	<p>Antwoord op vragen van de leden Markuszower en Helder over het bericht 'Slachtoffers moeten te lang wachten tot er wat gebeurt met hun aangifte'</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p>	<p>2022Z17713 Aanhangsel Handelingen 222300593</p>
4 november 2022	<p>Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over het voornemen dat nu ook het Openbaar Ministerie in Den Haag wegens capaciteitsproblemen strafzaken wil schrappen</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p>	<p>2022Z17460 Aanhangsel Handelingen 2223590</p>
4 november 2022	<p>Actieplan versterken ketenaanpak zedenzaken</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actieplan versterken ketenaanpak zedenzaken • Beslisnota 	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p>	<p>34843-63</p>
2 november 2022	<p>Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden</p> <p>Bijlagen bij de antwoorden op vragen over de begroting Justitie en Veiligheid 2023</p>	<p>- minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, E. van der Burg</p>	<p>36200-VI-12</p>
26 oktober 2022	<p>Procesafspraken in strafzaken</p> <p>Bijlage: Beslisnota</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p>	<p>29279-742</p>

20 oktober 2022	Maatschappelijke opgave en prioriteiten strafrechtketen 2022-2027 Bijlage: Beslisnota	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	29279-738
19 oktober 2022	Verzamelbrief Politie o.a. over: <ul style="list-style-type: none"> • Prognose politiecapaciteit en verdeling 700 fte • Zeden 	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	29628-1127
19 oktober 2022	Publicatie "Criminaliteit en rechtshandhaving 2021: Ontwikkelingen en samenhangen" Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Criminaliteit en rechtshandhaving 2021 • Beslisnota bij brief Criminaliteit en Rechtshandhaving 2021 	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	33173-23
17 oktober 2022	Antwoord op vragen van het lid Michon-Derkzen over het bericht 'Zedenrecherche ondanks miljoenen nauwelijks opgeschaald'	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	2022Z16486 Aanhangsel Handelingen 222300355
6 oktober 2022	Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2023 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, pagina 2.	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	36200-VI-6
26 september 2022	Antwoord op vragen van de leden Ellian en Michon-Derkzen over het bericht 'Te weinig rechters in Gelderland, 1500 rechtszaken geschrapt'	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind Mede namens: minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	2022Z15184 Aanhangsel Handelingen 222300050
23 september 2022	Prijzafspraken Raad voor de rechtspraak 2023-2025 Bijlage: Brief aan de Raad voor de rechtspraak inzake prijzafspraken rechtspraak 2023-2025	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	36200-VI-5
23 september 2022	Voorgenomen maatregelen financierbaarheid Dienst Justitiële Inrichtingen Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Overzicht niet en wel nader uit te werken besparingsopties PwC-onderzoek DJI • Beslisnota inzake maatregelenpakket financierbaarheid Dienst Justitiële Inrichtingen 	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	24587-858

21 september 2022	Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over het bericht dat er een groot tekort aan officieren van justitie is	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	2022Z17393 Aanhangsel Handelingen 222300595
19 september 2022	Antwoord op vragen van het lid Mutluer over de 1500 geseponeerde zaken bij rechtbank Gelderland	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	2022Z15335 Aanhangsel Handelingen 212204060
1 september 2022	Uitgangspunten maatregelen financierbaarheid Dienst Justitiële Inrichtingen	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	24587-856
14 juli 2022	Kabinetreactie op de beleidsdoornlichting van artikel 31.2 – bekostiging politie <ul style="list-style-type: none"> • Onafhankelijk oordeel beleidsdoornlichting artikel 31.2 Bekostiging Politie 2017-2020 • Rapport beleidsdoornlichting bekostiging politie 	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	33199-51
13 juli 2022	Antwoord op vragen van het lid Mutluer over het bericht dat een vanwege een personeelstekort bij de rechtbank Gelderland zaken niet meer voor de rechter worden gebracht	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	2022Z12388 Aanhangsel Handelingen 212203526
13 juli 2022	Antwoord op vragen van de leden Ellian en Michon-Derkzen over het bericht 'Te weinig rechters in Gelderland, 1500 rechtszaken geschrapt'	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	2022Z13212 Aanhangsel Handelingen 212203528
13 juli 2022	Antwoord op vragen van de leden Bikker (ChristenUnie), Van der Staaij (SGP), Ellian (VVD), Van Nispen (SP), Sneller (D66), Bromet (GroenLinks) en Knops (CDA) over het bericht 'Te weinig rechters in Gelderland, 1500 rechtszaken geschrapt'	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	2022Z12394 Aanhangsel Handelingen 21223582
8 juli 2022	Antwoord op vragen van het lid Peters over de uitvoering van het jeugdstrafrecht en het (op tijd) ontbreken van de juiste hulp voor jongeren	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, M. van Ooijen	2022Z11515 Aanhangsel Handelingen 212203475

8 juli 2022	Stand van zaken over de communicatie richting slachtoffers geseponeerde strafzaken	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	29279-728
7 juli 2022	Voortgangsrapportage Actieplan Strafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz- Zegerius minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	29279-730
6 juli 2022	Motie van het lid Sneller c.s. over slimmere straffen uitwerken in de aangekondigde plannen voor de oplossing van de financiële problemen bij DJI	Tweede Kamerleden J.C. Sneller (D66) R.W. Knops (CDA) M.H. Bikker (ChristenUnie)	24587-850
6 juli 2022	Voortgang aanpak online seksueel kindermisbruik en zeden o.a. reactie op Motie van de leden Michon-Derkzen en Mutluer over een vast aanspreekpunt voor zedenslachtoffers bij strafzaken d.d. 14 april 2022 (Kamerstuk 31015-250)	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz- Zegerius	34843-60
5 juli 2022	Doelgroep Halt-afdoening, voortgang JJI's Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Kader Halt feiten • Normering en actualisering van het Halt-signaleringsinstrument (Halt-SI) en beschrijving van de actuele populatie Halt-deelnemers 	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	28741-87
4 juli 2022	Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over de brandbrief van de NVvR over de werkdruk rechtspraak en OM	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz- Zegerius minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	2022Z09444 Aanhangsel Handelingen 212203376
1 juli 2022	Brede preventieaanpak (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit C. Versterking jeugdstrafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz- Zegerius	28741-86

29 juni 2022	Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	36120-VI-3
29 juni 2022	PMJ (Prognosemodel Justitiële Ketens) -ramingen tot en met 2027 Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • PMJ ramingen tot en met 2027 (capaciteitsbehoefte) • Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2027, opgesteld door het WODC i.s.m. de Raad voor de Rechtspraak 	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	24587-843
28 juni 2022	Monitoring Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (wet USB) <ul style="list-style-type: none"> • Dialogic Evaluatie Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen wet USB • Evaluatiekader Wet Herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen Evidence Analysis Database Wet USB 	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	29279-722
22 juni 2022	Motie van de leden Van Nispen en Michon-Derkzen over ambitieuze doelstellingen voor het afpakken van crimineel vermogen	Tweede Kamerleden, M. van Nispen (SP) en I.J.M. Michon-Derkzen (VVD)	36100-VI-14
22 juni 2022	Motie van de leden Mutluer en Van Nispen over onafhankelijk laten onderzoeken hoe substantieel meer crimineel vermogen kan worden afgepakt	Tweede Kamerlid, S. Mutluer (PvdA) en M. van Nispen (SP)	36100-VI-13
22 juni 2022	Motie van de leden Mutluer en Ellian over in gesprek gaan met de strafrechtketen over de te verwachten bottlenecks	Tweede Kamerleden, S. Mutluer (PvdA) en U. Ellian (VVD)	36100-VI-12
22 juni 2022	Motie van de leden Ellian en Michon-Derkzen over het oplossen van de knelpunten voor het afpakken van criminele geldstromen	Tweede Kamerleden, U. Ellian (VVD) en I.J.M. Michon-Derkzen (VVD)	36100-VI-11
22 juni 2022	Wetgeving Slotwet en Jaarverslag	voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, P.H. van Meenen (D66)	36100-VI-17
17 juni 2022	Eerste Halfjaarbericht 2022 Politie Bijlage: m.n. Toezeggingen moties en aanvullende zaken	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	29628-1098

16 juni 2022	Antwoord op vragen van het lid Mutluer over het tekort aan forensisch artsen	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, E.J. Kuipers	2022Z09725 Aanhangsel Handelingen 212203157
15 juni 2022	Commissiedebat over Georganiseerde criminaliteit, ondermijning en criminaliteitsbestrijding		29911-360
10 juni 2022	Standen van de uitvoering taakorganisaties Justitie en Veiligheid Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Stand van de uitvoering IND • Stand van de uitvoering CJIB • Stand van de uitvoering Justis • Stand van de Uitvoering DJI • Stand van de uitvoering DTU 2022 	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	29362-306
10 juni 2022	Antwoord op vragen van de leden Van den Hil en Michon-Derkzen over het artikel 'Problemen bij kinderzedenzaken: schrijvend tekort aan forensisch artsen'	minister van VWS, E.J. Kuipers Mede namens: minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	2022Z06979 Aanhangsel Handelingen 212203082
9 juni 2022	Beantwoording vragen commissie, gesteld aan de regering, over het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2021 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	36100-VI-7
9 juni 2022	Beantwoording vragen commissie over het Jaarverslag Ministerie van Justitie en Veiligheid 2021 (Kamerstuk 36100-VI-1)	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	36100-VI-6
8 juni 2022	Rapport Bestrijden witwassen deel 3: stand van zaken 2021 Bijlage: Rapport Bestrijden witwassen deel 3: stand van zaken 2021	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	31477-77
8 juni 2022	Rapport "Strafrechtelijk afpakken van crimineel vermogen; Veel gezaaid en beperkt geoogst"	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	29911-352

7 juni 2022	Antwoorden op vragen commissie van de V-100 bij het jaarverslag Ministerie van Justitie en Veiligheid 2021	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	36100-VI-9
7 jun 2022	Lijst van vragen en antwoorden, gesteld aan de Algemene Rekenkamer, over het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2021 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid	Algemene Rekenkamer	36100-VI-5
7 juni 2022	Gesprek met de driehoek van de gemeente Rotterdam over de georganiseerde criminaliteit en de strafrechten	vaste commissie voor Justitie en Veiligheid	2022A03937
7 juni 2022	Gesprek met de driehoek van de gemeente Amsterdam over de georganiseerde criminaliteit en de strafrechten	vaste commissie voor Justitie en Veiligheid	2022A03567
2 juni 2022	<p>Factsheet Strafrechtenmonitor 2021</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strafrechtmonitor. De organisaties die actief zijn binnen de strafrechten leggen jaarlijks verantwoording af over hun prestaties. De belangrijkste uitkomsten worden jaarlijks aan de Tweede Kamer gemeld in een factsheet van de Strafrechtenmonitor. In de Factsheet Strafrechtenmonitor worden de prestaties van de strafrechten ook toegelicht. • Monitor Uitvoering Strafrechtelijke Beslissingen (USB) In de Factsheet Strafrechtenmonitor staan ook de belangrijkste uitkomsten van de Uitvoeringsketen Strafrechtelijke Beslissingen (USB). Hierin wordt weergegeven hoe snel de tenuitvoerlegging na het vonnis of de beslissing is gestart. En hoeveel zaken in de executiefase na een langere periode nog open staan. 	<p>minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius</p> <p>minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind</p>	29279-716
1 juni 2022	Motie van de leden Hagen en Sneller over een gedeeld informatiesysteem voor alle bestuurlijke en strafrechtelijke diensten die zijn betrokken bij opsporing en handhaving rond milieucriminaliteit	Tweede Kamerleden K.B. Hagen (D66) J.C. Sneller (D66)	22343-329
31 mei 2022	Debat over de staat van de rechtsstaat - samenvatting	Eerste Kamer: Plenair debat	Handelingen I (2021/22) 31
30 mei 2022	Hernieuwde aanpak doorlooptijden zedenzaken	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	34843-57

20 mei 2022	<p>PwC-onderzoek financierbaarheid Dienst Justitiële Inrichtingen</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek PwC financierbaarheid DJI hoofdlijnenrapport • Onderzoek PwC financierbaarheid DJI -Technische bijlage 	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	24587-833
19 mei 2022	Motie van de leden Van Baarle en Belhaj over een plan van aanpak voor verbetering van de gang van discriminatiezaken door de strafrechtketen	Tweede Kamerlid, S.R.T. van Baarle (DENK) en S. Belhaj (D66)	30950-305
18 mei 2022	Aanbieding van het rapport Staat van de rijksverantwoording 2021 Bijlagen: Staat van de rijksverantwoording 2021	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	36100-3
18 mei 2022	Aanbieding van het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2021 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid Bijlagen: Resultaten verantwoordingsonderzoek 2021 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	36100-VI-2
12 mei 2022	Antwoord op vragen van het lid Mutluer over het bericht dat er steeds meer zedenzaken op de plank belanden	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	2022Z05736 Aanhangsel Handelingen 212202717
10 mei 2022	Voortgangsrapportage plan van aanpak zedenrecherche Bijlage: Plan van aanpak inspectierapport 'Verschillende perspectieven'	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	34843-56
26 april 2022	Hoofdlijnen van de aanpak georganiseerde criminaliteit Bijlagen: - Plan van aanpak criminele geldstromen - Investerings en beoogde resultaten	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	29911-348
21 april 2022	Verslag van een schriftelijk overleg met de minister van J&V en de minister voor Rechtsbescherming over de uitvoering van de motie-Rosenmöller c.s. over onafhankelijk onderzoek naar de versterking van de rechtsstaat	Eerste Kamer: Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid	Kamerstuk I 35.300 VI/ 35.300. BP
14 april 2022	Motie van de leden Kuik en Bikker over de aangiftebereidheid onder minderjarigen vergroten	Tweede Kamerlid, A. Kuik (CDA) Tweede Kamerlid, M.H. Bikker (ChristenUnie)	31015-248

14 april 2022	Motie van de leden Michon-Derkzen en Van der Werf over minimaal tweemaal per jaar informeren over het aantal plankzaken en de afspraken daarover	Tweede Kamerleden, I.J.M. Michon-Derkzen (VVD) J.J. van der Werf (D66)	31015-249
14 april 2022	Motie van de leden Michon-Derkzen en Mutluer over een vast aanspreekpunt voor zedenschlichtoffers bij strafzaken	Tweede Kamerleden I.J.M. Michon-Derkzen (VVD) S. Mutluer (PvdA)	31015-250
14 april 2022	Motie van het lid Van der Werf c.s. over de capaciteitsproblemen bij de zedenrecherche oplossen	Tweede Kamerleden J.J. van der Werf (D66) I.J.M. Michon-Derkzen (VVD) L.M.J.S. Helder (PVV)	31015-246
4 april 2022	Reactie op verzoek commissie over het bericht 'Steeds meer zedenzaken belanden op de plank' van de NOS, d.d. 23 maart 2022	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	29279-707
1 april 2022	Capaciteitstekort forensische artsen NFI	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	33628-91
31 maart 2022	Jaarbericht 2021 Inspectie JenV Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Jaarbericht Inspectie Justitie en Veiligheid 2021 • Bij nadere inspectie: Reflectief toezicht in de praktijk van Justitie en Veiligheid 	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	35925-VI-143
24 maart 2022	Publicatie van rechterlijke uitspraken en ontwikkelingen in digitalisering van de Rechtspraak	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	29279-706
23 maart 2022	Rapport "In de zorg, uit het zicht; Krijgen patiënten goede forensische zorg?" Bijlage: In de zorg, uit het zicht; Krijgen patiënten goede forensische zorg?	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	33628-90

22 maart 2022	Antwoord op vragen van het lid Sneller over procesafspraken tussen verdachte en het Openbaar Ministerie (OM)	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	2022Z03030 Aanhangsel Handelingen 212202185
17 maart 2022	Commissiedebat Justitiële jeugd	vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,	24587-823
10 maart 2022	Reactie op verzoek commissie over het incident met betrekking tot de Justitiële Jeugdrichting (JJ) Den Hey-Acker Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Voortgang intensief toezicht JJ's • Verschil in recidivetrends onder jeugdigen 	minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind	28741-84
9 maart 2022	Haljaarrapportage digitalisering strafrechtken tweede helft 2021 Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Haljaarrapportage juli tot en met december 2021 • Stand van zaken doelstellingen en projecten juli tot en met december 2021 	minister van Justitie en Veiligheid, D. Yesilgöz-Zegerius	29279-704
10 februari 2022	Commissiedebat over Strafrechtken	vaste commissie voor Justitie en Veiligheid	29279-702
9 februari 2022	Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over nijpende tekorten aan forensische artsen		2021Z22896 Aanhangsel Handelingen 212201630
26 januari 2022	Rapport 'Kijk op inspectierapporten; Onderzoek naar het effect van 3 rapporten van de Inspectie Justitie en Veiligheid' Bijlage: Rapport 'Kijk op inspectierapporten; Onderzoek naar het effect van 3 rapporten van de Inspectie Justitie en Veiligheid'	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	35925-VI-130
13 januari 2022	Aandachtspunten bij coalitieakkoord voor het debat over de regeringsverklaring	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	35788-105
15 december 2021	Toezeggingen over keteneffecten meegenomen in de verdeling van de ondernemingsgelden, over het verkopen van drugs aan minderjarigen die dealen, over het breder toepassen van de aanpak onverklaarbaar verkregen vermogen (de 'patseraanpak') van de Rotterdamse politie en over ondergronds bankieren	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33173-22

13 december 2021	Rapport 'Herstel in detentie' van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) Bijlage: • Herstel in detentie : beleid en interventies / M.S. Hoekstra en R.R. den Bak. WODC, 2021	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29270-149
13 december 2021	Derde visitatie NFI Bijlage: De derde visitatieronde	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33628-86
8 december 2021	Stand van zaken Data Alliantie Strafrechtketen (DAS)	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-692
2 december 2021	Halfjaarbericht politie Bijlagen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29628-1053
25 november 2021	Motie van het lid Van der Werf c.s. over bestaande effectieve interventies tegen ondermijning gericht op jongeren ook aan kleinere gemeenten beschikbaar stellen	Tweede Kamerleden, J.J. van der Werf (D66) R. Verkuijlen (VVD) A. Kuik (CDA)	35925-VI-68
19 november 2021	Voortgang van het Actieplan Strafrechtketen (Actieplan) van het Bestuurlijk Ketenberaad (BKB) 'Robuuste financiering strafrechtketen' Bijlage: Advies werkgroep robuuste financiering bij brief Actieplan strafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-685
19 november 2021	Stand van zaken voorraden strafrechtketen en toepassing tijdelijke maatregelen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-686 Kamerstuk I 35300VI BN
19 november 2021	Verlag houdende een lijst van vragen en antwoorden ; Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2022	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S.	35925-VI-30

17 november 2021	Voortgang aanpak ondermijnende criminaliteit paragraaf 6. Criminele geldstromen		Dekker	29911-337
15 november 2021	Kabinetsreactie op het adviesrapport van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) 'Gemeentelijke lijkschouw door forensisch artsen onder druk, veel zorgen op korte termijn' Bijlage: Gemeentelijke lijkschouw door forensisch artsen onder druk, veel zorgen op korte termijn		minister van VWS, H.M. de Jonge minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister BZK, K.H. Ollongren	33628-84
3 november 2021	Motie van het lid Van Nispen c.s. over het verminderen van de doorlooptijden in zedenzaken		Tweede Kamerleden M. van Nispen (SP), A. Kuik (CDA), M.H. Bikker (CU) E.M. Westerveld (GL)	31015-231
2 november 2021	Kabinetsreactie op beleidsdoorlichting artikel 33 Veiligheid en Criminaliteitsbestrijding 2014-2019, p. 7 Bijlage: Beleidsdoorlichting artikel 33 begroting Justitie en Veiligheid		minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33199-48
29 oktober 2021	Beantwoording vragen commissie over het 'Rapport Handhaven in het duister; De aanpak van milieucriminaliteit en -overtredingen, deel 2' (Kamerstuk 22343-297)		staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, S.P.R.A. van Weyenberg	22343-309
28 oktober 2021	Voortgang intensief toezicht justitiële jeugdinrichtingen (JJJ's) Bijlage: Voortgangsbrief intensief toezicht inspecties JJJ's		minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	24587-809
27 oktober 2021	Publicatie "Criminaliteit en rechtshandhaving 2020: Ontwikkelingen en samenhangen" Bijlage : Rapport 'Criminaliteit en Rechtshandhaving 2020' - WODC Hoofdstuk 8 De strafrechtsketen in samenhang / F.P. van Tulder, R.F. Meijer en D.E.G. Moolenaar		minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33173-21

15 oktober 2021	Werkbezoek aan de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)		Commissie JenV	
7 oktober 2021	Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2022 van het Ministerie van Justitie en Veiligheid o.a. over Beleidsartikel 31 Politie		president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	35925-VI-13
23 september 2021	Motie van het lid Hermans over een aantal voorstellen om de begroting dan wel het Belastingplan voor 2022 aan te passen		Tweede Kamerlid, S.T.M. Hermans (VVD)	35925-13
20 september 2021	Capaciteit Justitiële Jeugdinstellingen (herdruk)		minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	24587-806
14 september 2021	Antwoord op vragen van de leden Bikker, Michon-Derkzen en Ellemeets over het bericht 'Achterstand van honderden zedenzaken bij politie Midden-Nederland'		minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	2021Z14535 Aanhangsel Handelingen 202104031
13 september 2019	Antwoorden op vragen commissie over justitiële jeugd (o.a. Kamerstuk 31839-771) Bijlage: Tabel recente PMJ-ramingen		minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, P. Blokhuis	31839-806
7 september 2021	Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over het bericht dat Amsterdam een tekort aan rechters en officieren van justitie heeft		minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	2021Z12363 Aanhangsel Handelingen 202103978
6 september 2021	Beleidsreactie op drie WODC-onderzoeken aangaande reclasseringstoezicht en HIC-daders Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Samenvatting bevindingen WODC-onderzoeken • Achtergronden en recidive onder daders van high impact crimes veroordeeld in 2002-2017 		minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29270-146

16 augustus 2021	<p>Halfjaarrapportage digitalisering strafrechtketen eerste helft 2021</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Halfjaarrapportage Programma Digitalisering Strafrechtketen. Januari tot en met juni 2021 • Bijlage Halfjaarrapportage Programma Digitalisering Strafrechtketen. Stand van zaken doelstellingen en projecten. Januari tot en met juni 2021 	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p> <p>minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker</p>	29279-671
30 juni 2021	<p>Reactie op de motie van het lid Van Nispen over een plan om fors te investeren in de strafrechtketen (Kamerstuk 35564-14)</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	29279-663
30 juni 2021	<p>Rapport Handhaven in het duister; De aanpak van milieucriminaliteit en -overtredingen, deel 2</p> <p>Bijlage: Rapport Handhaven in het duister; De aanpak van milieucriminaliteit en -overtredingen, deel 2</p>	<p>president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser</p>	22343-297
29 juni 2021	<p>Voortgang ambities en prestaties strafrechtketen</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	29279-662
23 juni 2021	<p>Ontwikkelingen jeugdcriminaliteit</p> <p>Bijlagen o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overzicht aanpak jeugdcriminaliteit • Monitor Jeugdcriminaliteit 2020 • Infographic Monitor Jeugdcriminaliteit 2020 	<p>minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker</p>	28741-81
22 juni 2021	<p>Rapport: "Ruimte in de ramingen? Meerjarenramingen onderzocht"</p>	<p>president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser</p>	31865-192
22 juni 2021	<p>Procesevaluatie LVB in de strafrechtketen</p> <p>Bijlage: Eindrapport WODC LVB in de strafrechtketen procesevaluatie</p>	<p>minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker</p>	29279-658

21 juni 2021	<p>Factsheet Strafrechtketenmonitor 2020</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	<p>29279-657</p>
21 juni 2021	<p>Wetgevingsoverleg Jaarverslag en Slotwet 2020</p>	<p>voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, P.H. van Meenen (D66)</p>	<p>35830-VI-13</p>
17 juni 2021	<p>PMJ-ramingen (Prognosemodel Justitiële ketens) tot en met 2026 Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PMJ-ramingen tot en met 2026 • PMJ-ramingen (Prognosemodel Justitiële ketens) tot en met 2026 	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	<p>24587-802</p>
16 juni 2021	<p>Commissiedebat over Criminaliteitsbestrijding en georganiseerde criminaliteit/ondermijning</p>	<p>voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, P.H. van Meenen (D66)</p>	<p>33173-20</p>
16 juni 2021	<p>Toezeggingen t.a.v. behandeling zedenzaken</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	<p>34843-47</p>
11 juni 2021	<p>Beantwoording vragen commissie, gesteld aan de regering, over het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2020 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid (Kamerstuk 35830-VI-2)</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	<p>35830-VI-6</p>
9 juni 2021	<p>Lijst van vragen en antwoorden, gesteld aan de Algemene Rekenkamer, over het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2020 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid (Kamerstuk 35830-VI-2)</p>	<p>Algemene Rekenkamer</p>	<p>35830-VI-5</p>
8 juni 2021	<p>Beantwoording vragen commissie over het Jaarverslag Ministerie van Justitie en Veiligheid 2020 (Kamerstuk 35830-VI-1)</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	<p>35830-VI-7</p>
3 juni 2021	<p>Commissiedebat over Strafrechtelijke onderwerpen</p>	<p>vaste commissie voor Justitie en Veiligheid</p>	<p>29279-656</p>

27 mei 2021	Motie van het lid Van Nispen over een plan om fors te investeren in de strafrechtketen	Tweede Kamerlid M. van Nispen (SP)	35564-14
19 mei 2021	Aanbieding van het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2020 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid Bijlage: Rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2020 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	35830-VI-2
18 mei 2021	Jaarbericht 2020 Inspectie Justitie en Veiligheid Bijlage: Jaarbericht 2020	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	35570-VI-109
10 mei 2021	Stand van zaken aanpak Achterstanden strafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-651
8 mei 2021	Vervolgdocument 'Het Pact Beprijsd' Bijlage: Het Pact beprijsd. De financiële implicaties van het Pact voor de Rechtsstaat	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29911-310
30 april 2021	Onderzoek continuïteit in de bekostiging van politie, Openbaar Ministerie en Rechtspraak Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Brief aan de Eerste Kamer over uitvoering motie Rosenmöller: continuïteit financiering politie, Openbaar Ministerie, rechtspraak (Kamerstuk 35300, C) • Continuïteit in de bekostiging van politie, openbaar ministerie en rechtspraak Onderzoek door SEO Economisch Onderzoek verricht in opdracht van het WODC 	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-649 Kamerstuk I 35.300 VI 35.300, BK
26 april 2021	Antwoord op vragen van het lid Markuszower over het bericht 'Lagere straffen slijterij-moord' Hierin wordt ingegaan op achterstanden in de strafrechtketen.	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	2021Z05377 Aanhangsel Handelingen 202102503
16 april 2021	Halffaarrapportage digitalisering strafrechtketen tweede helft juli t/m december 2020 Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Halffaarrapportage digitalisering strafrechtketen tweede helft juli t/m december 2020 • Baten Digitalisering Strafrechtketen • Rapportage Juli tot en met december 2020 	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-646

14 april 2020	Jaarbericht 2019 Inspectie Justitie en Veiligheid Bijlage: Jaarbericht 2019	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	35300-VI-117
1 april 2021	'Position paper' inzake een duurzame en toekomstbestendige strafrechtketen Bijlage: Position paper	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-644
30 maart 2021	Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming Bijlage: Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, P. Blokhuis	31839-771
26 maart 2021	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) onderzoek inzake 'Herstelrecht in de politiefase' Bijlage: WODC-rapport 'Herstelrecht bij de politie' : Een inventarisatie van initiatieven en werkwijzen / M.S. Hoekstra m.m.v. E.M.T. Beenackers	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-643
24 maart 2021	Stand van zaken Data Alliantie Strafrechtketen (DAS)	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-642
24 maart 2021	Antwoord op vragen van het lid Kuiken over de blijvende achterstand bij het behandelen van ernstige zedendelicten	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	2021Z03169 Aanhangsel Handelingen 202102113
11 februari 2021	Beleidsreactie op het advies – en de onderliggende deelrapportages - van de commissie implementatie nieuw Wetboek van Strafvordering (Commissie Letschert) Met bijlagen: Advies, implementatiestrategie en Eindrapportage Kostenraming	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-637

20 januari 2021	Rapport inzake 'Een onzichtbaar probleem; Gebrek aan kwaliteit van data over milieucriminaliteit en -overtredingen' Bijlage: Rapport 'Een onzichtbaar probleem; Gebrek aan kwaliteit van data over milieucriminaliteit en -overtredingen'	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	22343-294
21 december 2020	Openbaarmaking van de rapportage Misdaadgeld; Opbrengst werkgroep Misdaadgeld Pag. 9-10: Coördinerend Beraad Afpakketen	voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, P.H. van Meenen (D66)	29911-299
18 december 2020	Voortgang beleidskader herstelrecht en reactie op de motie van het lid Van den Berge c.s. over de inzet van mediation en herstelrecht bij het wegwerken van de achterstanden en het versterken van de positie van slachtoffers	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-633
24 november 2020	Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden inzake vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2021 (Kamerstuk 35570-VI)	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	35570-VI-19
20 november 2020	Financiën Openbaar Ministerie	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-630
17 november 2020	Vervolg op de brief over de doorlichting van de strafrechtketen van 26 juni j.l. (Kamerstuk 29279-604) Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Actieplan Strafrechtketen – Bestuurlijk Ketenberaad (BKB) • Onderbouwing en Evaluatie van het voorstel (CW3.1) 	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-628
5 november 2020	Antwoorden op vragen commissie over vervolgstappen wachttijden ggz en het rapport van de Algemene Rekenkamer 'Geen plek voor grote problemen; Aanpak van wachttijden in de specialistische ggz'	staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, P. Blokhuis	25424-557
9 november 2020	Verslag van een schriftelijk overleg over o.a. vroegtijdige aanpak seksueel misbruik p. 59 Ketennorm op de doorlooptijden zeden	voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, P.H. van Meenen (D66)	34843-44
5 november 2020	Motie van de leden Van Nispen en Van Toorenburg over een pilot met een multidisciplinair toezichtteam voor intensiever redasseringstoezicht	Tweede Kamerleden M. van Nispen (SP) M.M. van Toorenburg (CDA)	29911-289

5 november 2020	Notaoverleg Georganiseerde criminaliteit/ondermijning, rechtspraak en strafrechtketen	voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, P.H. van Meenen (D66)	29911-295
29 oktober 2020	<p>BIT-toets project digitale toegankelijkheid rechtspraak</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsreactie BIT-toets project Digitale Toegankelijkheid • Definitief BIT-advies project Digitale Toegankelijkheid 	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-623
27 oktober 2020	Criminaliteit en Rechtszandhaving 2019 Hoofdstuk 8: De strafrechtketen in samenhang	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33173-19
26 oktober 2020	<p>Haljaarrapportage digitalisering strafrechtketen tot en met juni 2020</p> <p>Bijlage: Rapportage Januari tot en met juni 2020</p>	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-621
19 oktober 2020	Reactie op het manifest 'Pact voor de rechtsstaat' - Versterking van de strafrechtketen	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29911-287
19 oktober 2020	Programmadirecteur-generaal Ondermijning en regie op de afpakketen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29911-286
13 oktober 2020	Antwoord op vragen van de leden Van Nispen en Van Raak over het bericht dat de prestatie-eisen het bestrijden van misdaad dwarsbomen	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p> <p>minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker</p>	<p>2020Z14353</p> <p>Aanhangsel Handelingen 202100434</p>
1 oktober 2020	Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2021 (begrotingshoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, pagina 1.	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	35570-VI-5

22 september 2020	Verslag van een schriftelijk overleg met de minister van Justitie en Veiligheid over de uitvoering van de motie-Rosenmöller c.s.	Eerste Kamer: Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid	Kamerstuk I 35.300 VI / 35.300, AX
21 september 2020	Motie van het lid Van den Berge c.s. over de inzet van mediation en herstelrecht bij het wegwerken van de achterstanden en het versterken van de positie van slachtoffers	Tweede Kamerleden, C.N. van den Berge (GroenLinks), A.H. Kuiken (PvdA), M. Groothuizen (D66), M. van Nispen (SP)	29279-612
21 september 2020	Notaoverleg over Strafrechtelijke onderwerpen m.n. geagendeerd: <ul style="list-style-type: none"> • 16. Voortgang ambitietraject strafrechtketen (29279-602) • 18. Reactie op doorlichting strafrechtketen (PwC) en op de gewijzigde motie-Van Dam c.s. (Kamerstuk 35470-VI-14) - (29279-604) 		29279-617
18 september 2020	Vervolg aanpak corona achterstanden strafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-614
11 september 2020	Reactie op motie van de leden Van Dam en Groothuizen over het heroverwegen van de beslissing om te komen tot afzonderlijke voorzieningen op het vlak van multimedia in het strafrecht (Kamerstuk 31753-204)	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-610
9 juli 2020	Voortgang aanpak jeugdcriminaliteit Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Voortgang aanpak jeugdcriminaliteit : Knelpunten in de advisering en tenuitvoerlegging en eerste oplossingsrichtingen / Andersson Eijffers Felix (AEF) • Jeugdhulp in strafrechtelijk kader 	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	28741-77
10 juli 2020	Beleidsreactie op het WODC-rapport 'Evaluatie College gerechtelijk deskundigen' Bijlage: Eindrapport; Evaluatie College gerechtelijk deskundigen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	25268-187
30 juni 2020	Notaoverleg Justitieketen	voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, P.H. van Meenen (D66)	31753-217

30 juni 2020	Uitvoering van de motie van de leden Van Dam en Kuiken over uitsplitsen van het hoofdstuk politie in aparte artikelen (Kamerstuk 35300-VI-52)	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	31865-175
29 juni 2020	Tweemeting OM-Strafbeschikking Bijlage: Strafvordering OM 2020	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-606
26 juni 2020	Doorlichting van de strafrechtketen en de uitvoering van de motie-Rosenmöller c.s.	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	Kamerstuk I 35.300 VI/ 35.300. AM herdruk
26 juni 2020	Reactie op doorlichting strafrechtketen (PwC) en op de gewijzigde motie-Van Dam c.s. (Kamerstuk 35470-VI-14) Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Doorlichting Strafrechtketen : nieuwe uitdagingenvragen om optimalisatie van samenwerking (PricewaterhouseCoopers (PwC) 14 juni 2020, 63 p.) • Doorlichting Strafrechtketen: bijlagen (PwC, 14 juni 2020, 89 p.) 	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-604 Kamerstuk I 2019/20, 35300 VI, AM
26 juni 2020	Voortgang ambitietraject strafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-602
25 juni 2020	Rapport "Geen plek voor grote problemen; Aanpak van wachttijden in de specialistische ggz" Bijlage: Rapport Geen plek voor grote problemen: Aanpak van wachttijden in de specialistische ggz	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	25424-534
25 juni 2020	Contouren aanpak achterstanden strafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-601
23 juni 2020	Gewijzigde motie van het lid Van Dam c.s. over meer regie op het functioneren van de strafrechtketen (t.v.v. 35470-VI-13)	Tweede Kamerlid, C.J.L. van Dam (CDA) c.s.	35470-VI-14

19 juni 2020	Antwoord op vragen van de leden Buitenweg en Van den Berge over de strafrechtspleging in Coronatijd	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	2020Z07748 Aanhangsel Handelingen 192003222
16 juni 2020	Motie van het lid Van Nispen c.s. over het afpakken van crimineel vermogen	Tweede Kamerlid, M. van Nispen (SP)	35470-VI-10
15 juni 2020	Reactie op quick scan digitalisering strafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-598
10 juni 2020	Factsheet Strafrechtketenmonitor 2019 Bijlage: Factsheet Strafrechtketenmonitor 2019	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-597
10 juni 2020	Beantwoording vragen commissie over het Jaarverslag Ministerie van Justitie en Veiligheid 2019 (35470-VI-1) Vraag 15: Hoe werkt de strafrechtketenmonitor en welke beslissingen zijn in 2019 genomen?	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	35470-VI-6
9 juni 2020	PMJ-ramingen (Prognosemodel Justitiële ketens) tot en met 2025 Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsrijke ramingen PMJ tot en met 2025 • Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2025 	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	24587-769
25 mei 2020	Openbaarmaking van de quick scan over de digitalisering van de strafrechtketen Bijlage: Quick Scan Digitalisering van de Strafrechtketen	voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, P.H. van Meenen (D66)	29279-594
20 mei 2020	Aanbieding van het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2019 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	35470-VI-2

		Bijlage: Resultaten verantwoordingsonderzoek 2019 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) ; Rapport bij het jaarverslag		
19 mei 2020		Capaciteit forensisch onderzoek Bijlage: Uitkomsten proeftuin. Anders op de PD. Proeftuin in samenwerking tussen Forensische Opsporing Politie, OM, NFI en TMFI	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33628-75
24 april 2020		Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over het vastlopen van de rechtspraak	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	2020Z04821 Aanhangsel Handelingen 192002587
9 april 2020		Eerste evaluatie invoering nieuw bekostigingssysteem Openbaar Ministerie	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33173-18
26 maart 2020		Antwoord op vragen van het lid Buitenweg over de berichtgeving 'Zelden rechtszaak na verkrachting'	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	2020Z02775 Aanhangsel Handelingen 192002244
19 maart 2020		Openbaarmaking van de notitie 'QuickScan digitalisering van de strafrechtketen' Bijlage: Stafnotitie digitalisering strafrechtketen	voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, P.H. van Meenen (D66)	29279-674
18 maart 2020		Publicatie Grip op digitalisering: rode draden uit tien jaar Rekenkameronderzoek Bijlage: Factsheets Grip op digitalisering: rode draden uit tien jaar Rekenkameronderzoek	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	35229-6
5 maart 2020		Algemeen overleg Strafrechtketen	vaste commissie voor Justitie en Veiligheid	29279-591
20 februari 2020		Motie van het lid Groothuizen over gedetailleerd inzicht in besteding van de extra gelden voor de strafrechtketen	Tweede Kamerlid, M. Groothuizen (D66)	28844-200
18 februari 2020		Rapport 'Politie ter plaatse; Sturing op inzetbaarheid en inplanbaarheid verdient verbetering' Bijlage: 'Politie ter plaatse; Sturing op inzetbaarheid en inplanbaarheid verdient verbetering'	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	29628-937

24 januari 2020	Voortgang digitalisering rechtspraak; aanvraag BIT-toets	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-562
15 januari 2020	Antwoord op vragen van het lid Van Dam over het bericht 'Misdaadregistratie loopt vast'	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	2019Z24803 Aanhangsel Handelingen 192001331
19 december 2019	Motie van het lid Van Nispen over de vraag naar sporenonderzoek	Tweede Kamerlid, M. van Nispen (SP)	33628-70
18 december 2019	Algemeen overleg Zeden	voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, P.H. van Meenen (D66)	34843-40
10 december 2019	Ontwikkeling dashboard over criminaliteitscijfers	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-556
21 november 2019	Motie van de leden Van Dam en Kuiken over uitsplitsen van het hoofdstuk politie in aparte artikelen	Tweede Kamerleden C.J.L. van Dam (CDA) A.H. Kuiken (PvdA)	35300-VI-52
21 november 2019	Motie van het lid Van Dam c.s. over het borgen en versterken van de strafrechtketen tot en met 2025	Tweede Kamerleden C.J.L. van Dam (CDA), M. Groothuizen (D66), S.J.F. van der Graaf (ChristenUnie), J. van Wijngaarden (VVD)	35300-VI-51
19 november 2019	Verdere budgettaire uitwerking van de maatregelen uit het regeerakkoord op het gebied van de digitalisering van de strafrechtketen en invulling van de moties van het lid Klaver c.s. voor een structurele investering in zedenzaken en van de leden Segers en Asscher voor een structurele	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	35300-VI-14

	investering in de bestrijding van mensenhandel en gedwongen prostitutie		
14 november 2019	Beleidsreactie voorlichting democratische controle van de Tweede Kamer op de besteding middelen politie	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	31865-160
12 november 2019	Evaluaties Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ)	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	24587-753
12 november 2019	Behandeling van zedenzaken door de politie en reactie op motie van het lid Klaver c.s. inzake extra capaciteit zedenzaken	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	34843-37
8 november 2019	Digitalisering strafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-548
6 november 2019	Criminaliteit en Rechtspraak 2018 Bijlage: Cahier 2019-16. Criminaliteit en rechtshandhaving 2018. Ontwikkelingen en samenhangen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33173-17
29 oktober 2019	Motie-Rosenmöller (GroenLinks) c.s. over onafhankelijk onderzoek naar de versterking van de rechtsstaat	Eerste Kamerlid Rosenmöller Mede ondertekend door: M.H. Bikker (ChristenUnie) A.L. Bredenoord (D66) H.P.M. Knapen (CDA) N.K. Koffeman (PvdD) M.J.M. Kox (SP) M.L. Vos (PvdA)	Kamerstuk 35300-C
3 oktober 2019	Erratum bij de aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2020 van het Ministerie van Justitie en Veiligheid Bijlage: Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2020 (hoofdstuk VI) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid o.a. over Budgetrecht en begroting Nationale Politie	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	35300-VI-8

2 oktober 2019	Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2020 van het Ministerie van Justitie en Veiligheid	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	35300-VI-Z
1 oktober 2019	Technische briefing PMJ-ramingen (Prognosemodel Justitiële ketens) tot en met 2024	vaste commissie voor Justitie en Veiligheid	
24 september 2019	Uitgebreide reactie PMJ-ramingen tot en met 2024	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	24587-751
19 september 2019	Motie van het lid Klaver c.s. over structureel 15 miljoen euro investeren in extra capaciteit van de zedenpolitie	Tweede Kamerleden J.F. Klaver (GroenLinks) K.M. Buitenweg (GroenLinks) L.M.C. Marijnissen (SP) L.F. Asscher (PvdA) M.L. Thieme (PvdD) R.A.A. Jetten (D66) T. Kuzu (DENK) H.C.M. Krol (50PLUS) K.H.D.M. Dijkhoff (VVD) C.G. van der Staaij (SGP) F.M. van Kooten-Arissen Van Kooten-Arissen G.J.M. Segers (ChristenUnie) P.E. (Pieter) Heerma (CDA) G. Wilders (PVV)	35300-11
17 september 2019	Opgaven voor een sterke rechtspraak Bijlage: Afschrift brief Raad voor de Rechtspraak	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-537
10 september 2019	Antwoord op vragen van het lid Groothuizen over proces- en vonnisafspraken	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	2019Z15411 Aanhangsel Handelingen, 18.193901

19 juli 2019	Voorlichting Raad van State over de democratische controle van de Kamer op de besteding van de middelen van de politie Bijlage: Voorlichting Raad van State over de democratische controle van de Kamer op de besteding van de middelen van de politie	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29628-898
3 juli 2019	Reactie op verzoek commissie inzake proces- en vonnisafspraken in het strafrecht	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-530
3 juli 2019	Beantwoording vragen commissie over het Rapport afstemming zittingscapaciteit strafzaken	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-528
4 juli 2019	Antwoord op vragen van de leden Van Nispen en Kuiken over nieuwe bezuinigingen en dreigende sluitingen van justitiële jeugdinrichtingen	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	2019Z10517 Aanhangsel Handelingen 18.1903303
1 juli 2019	Professionele ketennormen van het Bestuurlijk Ketenberaad (BKB) Bijlage: Ketennormen voor doorlooptijden	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-533
1 juli 2019	Toezegging met betrekking tot stand van zaken van de wachtrijen bij de reclassering en inzet van vrijwilligers	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29270-140
28 juni 2019	Aanpak jeugdcriminaliteit 3.1 Nieuwe normen voor doorlooptijden jeugdstrafrechtketen Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Recidive onder justitiabelen in Nederland • Het nut van vasthouden 	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	28741-53
26 juni 2019	Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over de stevige kritiek van de commissaris van de Koning in Noord-Brabant op de staat van de strafrechtketen	Minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	2019Z24803 Aanhangsel Handelingen 18.1903630
26 juni 2019	Voortgang uitvoeren ambities strafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-526

26 juni 2019	Kwantitatieve prestaties strafrechtketen 2018 Bijlage: Strafrechtketen 2018: factsheet strafrechtketenmonitor	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-527
19 juni 2019	Motie van de leden Van Nispen en Buitenweg over rapporteren over terugdringing van wachtrijen bij de reclasserings	Tweede Kamerleden M. van Nispen (SP) K.M. Buitenweg (GroenLinks)	29270-137
12 juni 2019	PMJ-ramingen (Prognosemodel Justitiële ketens) tot en met 2024 Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsrijke ramingen PMJ tot en met 2024 • Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2024. Beleidsneutrale ramingen 	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	24587-746
15 mei 2019	Aanbieding van het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2018 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) Bijlage: Resultaten verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) ; Rapport bij het jaarverslag, pagina 5.	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	35200-VI-2
11 april 2019	Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over het bericht dat het Openbaar Ministerie de mogelijkheid zou willen om vaker met criminelen deals en afspraken te maken in grote strafzaken	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	2019Z03670 Aanhangsel Handelingen 181902249
4 april 2019	Inzichtelijkheid strafrechtketen in begrotingsstukken	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-499
4 april 2019	Rondetafelgesprek Digitalisering en financiering rechtspraak Volgens onderstaand schema: Blok 1: Onderzoek en organisatie	Tweede Kamerleden: C.J.L. van Dam (CDA) M. van Nispen (SP)	

	<ul style="list-style-type: none"> • dhr. S. van Zon en dhr. P. Geluk, Boston Consulting Group • dhr. H. Naves, voorzitter Raad voor de rechtspraak • dhr. J. Froger, lid reviewboard digitalisering rechtspraak • dhr. J. Groen, directeur IVO Rechtspraak • dhr. F. Verbeeten, hoogleraar Accounting Universiteit van Amsterdam <p>Blok 2: Praktijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • mw. N. van Waterschoot, voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak • dhr. W. van de Donk, voorzitter van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders • dhr. J. Janssen, rechter in de rechtbank Rotterdam • mw. T. Sleswijk Visser, voorzitter College van afgevaardigden rechtspraak/rechter rechtbank Den Haag • mw. F. Rijnbeek, rechter rechtbank Oost-Brabant/Landelijk Tegenlicht 	<p>M. Groothuizen (D66) J. van Wijngaarden (VVD) K.M. Buitenweg (GL)</p>	
<p>1 april 2019</p>	<p>Reactie op verzoek commissie inzake voorlichtingsverzoek Afdeling Advisering Raad van State naar aanleiding van de motie van het lid Van Dam over advies inwinnen bij de Raad van State over het democratisch toezicht (Kamerstuk 29628-840) Bijlage: Verzoek om voorlichting democratische controle van de Kamer op de besteding van middelen van de politie</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	<p>29628-869</p>
<p>13 maart 2019</p>	<p>Rapport afstemming zittingscapaciteit strafzaken Bijlage: Rapport afstemming zittingscapaciteit Openbaar Ministerie en Rechtspraak in strafzaken</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker</p>	<p>29279-496</p>
<p>8 maart 2019</p>	<p>Beantwoording vragen commissie over de invoering nieuw bekostigingssysteem Openbaar Ministerie Bijlage: Besturing en bekostiging OM. Eindrapportage commissie Van Egten</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	<p>33173-16</p>
<p>21 februari 2019</p>	<p>Antwoord op vragen van de leden Van Dam en lid Groothuizen over 'het nieuwe bekostigingssysteem van het Openbaar Ministerie'</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	<p>2019Z00114 Aanhangsel Handelingen 181901621 29279-489</p>
<p>7 februari 2019</p>	<p>Doorlichtingsonderzoek rechtspraak Bijlagen:</p>	<p>minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • Doornichting Financiën Rechtspraak - Boston Consultancy Group (BCG) in opdracht van de Raad voor de rechtspraak • Brief van de Raad voor de rechtspraak inzake doornichting rechtspraak 			
21 december 2018	Invoering nieuw bekostigingssysteem Openbaar Ministerie		minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33173-15
19 december 2018	Septobeslissingen door het Openbaar Ministerie Bijlage: Sepots: Trends en ontwikkelingen		minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29279-482
12 december 2018	Motie van het lid Van Dam over advies inwinnen bij de Raad van State over het democratisch toezicht		Tweede Kamerlid, C.J.L. van Dam (CDA)	29628-840
27 november 2018	Inrichting ophelderingspercentage		minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33173-14
22 november 2018	Motie van het lid Van Dam c.s. over rekening houden met gevolgen van outputfinanciering bij het OM		Tweede Kamerlid, C.J.L. van Dam (CDA) c.s.	35000-VI-43
20 november 2018	Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over de onduidelijkheid over de verdeling van het geld voor de strafrechten		minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	2018Z20653 Aanhangsel Handelingen 18.1900702
16 november 2018	Reactie op verzoek commissie inzake inzichtelijkheid strafrechten in begroting en jaarverslag JenV		minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	35000-VI-16
15 november 2018	Bekostigingssystematiek rechtspraak Bijlage: Advies over verbetering van het bekostigingssysteem van de rechtspraak		minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-468
6 november 2018	Visie op forensisch onderzoek Bijlage: Visie op forensisch onderzoek ten behoeve van de strafrechten		minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	29628-819

1 november 2018	Beantwoording vragen commissie over pakkans en ophelderingspercentage	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33173-13
15 oktober 2018	Criminaliteit en Rechtszandhandhaving 2017 Bijlage: Criminaliteit en Rechtszandhandhaving 2017	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus	33173-12
3 juli 2018	Eindrapport beleidsdoellichting justitiële jeugdsancties Bijlage: Beleidsdoellichting justitiële jeugdsancties (art. 34.5)	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	33199-26
29 juni 2018	Kwantitatieve prestaties strafrechtketen 2017 Bijlage: Factsheet Strafrechtketen 2017	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-447
29 juni 2018	Ambitie, prioriteiten en doelstellingen strafrechtketen Bijlage: Ketenplan van aanpak: Op weg naar... de uitwerking en uitvoering van de ambitie van de strafrechtketen	minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	29279-449
22 juni 2018	Capaciteitsmaatregelen Dienst Justitiële Inrichtingen Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitsmaatregelen Dienst Justitiële Inrichtingen • Diagram 	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	24587-725
20 juni 2018	Eindrapport beleidsdoellichting tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties en maatregelen en recidiverapport Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsdoellichting artikel 34.3. Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties en maatregelen (2008 - 2014) • Recidive onder justitiabelen in Nederland 	minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker	33199-25

28 mei 2018	<p>PMJ-ramingen (Prognosemodel Justitiële ketens) tot en met 2023</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsrijke ramingen PMJ tot en met 2023 • Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2023 • Terug naar de toekomst II 	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus</p>	24587-723
16 mei 2018	<p>Aanbieding van het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2017 bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)</p> <p>Bijlage: Resultaten verantwoordingsonderzoek 2017 bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)</p>	<p>president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser</p>	34950-VI-2
11 april 2018	<p>Motie van de leden Raemakers en Kuiken over alternatieven voor het stelsel van schorsen deel 2: verzoekt de regering, met maatregelen te komen waardoor sneller uitspraak kan worden gedaan bij strafzaken voor jongeren.</p>	<p>Tweede Kamerleden R. Raemakers (D66) A.H. Kuiken (PvdA)</p>	28741-49
20 december 2017	<p>Beleidsreactie op het onderzoek naar de samenwerking tussen Halt en politie rondom de Halt-afdoening</p> <p>Bijlage: Samenwerking tussen Halt en politie rondom de Halt-afdoening</p>	<p>minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker</p>	28741-38
19 december 2017	<p>Publicatie Focus op 'kansrijke' aangiften bij de politie</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Publicatie Focus op 'kansrijke' aangiften bij de politie • Een methodologische verantwoording 	<p>president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser</p>	29628-752
29 november 2017	<p>Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over te lange doorlooptijden in de strafrechtketen</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker</p>	<p>2017Z15116 Aanhangsel Handelingen 171800545</p>
29 november 2017	<p>Antwoord op vragen van het lid Markuszower over het bericht 'Slachtoffer Chris vreest lagere straf door verstrijken van de tijd'</p>	<p>minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker</p>	<p>2017Z15005 Aanhangsel Handelingen 171800541</p>
25 oktober 2017	<p>Antwoord op vragen van het lid Van Nispen inzake de werkelijke vraag vanuit de politie en het openbaar ministerie (OM) naar sporenonderzoek en het budget van het Nationaal Forensisch Instituut (NFI)</p>	<p>minister van Veiligheid en Justitie, S.A. Blok</p>	<p>2017Z13727 Aanhangsel</p>

12 oktober 2017	<p>Rondtafelgesprek Ambitie-traject Bestuurlijk Ketenberaad Prestaties en ontwikkelingen strafrechtketen Volgens onderstaand schema:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mw. A. Bijleveld-Schouten, voorzitter Bestuurlijk Ketenberaad • Dhr. E.S.M. Akerboom, korpschef nationale politie • Dhr. G. van der Burg, voorzitter College van Procureurs-Generaal • Dhr. C.H.W.M. Sterk, vicevoorzitter Raad voor de rechtspraak • Dhr. B. Fibbe, lid algemene raad Nederlandse Orde van Advocaten 	vaste commissie voor Veiligheid en Justitie	Handelingen 171800321
9 oktober 2017	Criminaliteit en Rechts-handhaving 2016 Bijlage: Rapport Criminaliteit en Rechts-handhaving 2016	minister van Veiligheid en Justitie, S.A. Blok	33173-11
5 oktober 2017	Aandachtspunten bij de ontwerp-begroting 2018 van het Ministerie van Veiligheid en Justitie	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	34775-VI-6
28 september 2017	Opvolging aanbevelingen (peilmoment augustus 2017); Opgave Ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ); Prestaties in de strafrechtketen (29 februari 2012).	Algemene Rekenkamer	Website Algemene Rekenkamer
12 september 2017	Mondelinge vragen van Tweede Kamerlid, K.M. Buitenweg (GroenLinks) over Het aantal sepoets bij misdrijven (Volkskrant, 11 september 2017)	minister van Veiligheid en Justitie, S.A. Blok	2017Z11890 h-tk-20162017-101-4
4 juli 2017	Het WODC-onderzoek naar behoefte aan forensisch onderzoek en reactie op het plan van het lid Van Nispen	minister van Veiligheid en Justitie, S.A. Blok	29628-719
28 juni 2017	Prestaties en ontwikkelingen strafrechtketen Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Op weg naar een maatschappelijke ambitie van de strafrechtketen : Gezamenlijke beelden over de opgaven: een naslagwerk • Strafrechtketen 2016. Factsheet strafrechtketenmonitor 	minister van Veiligheid en Justitie, S.A. Blok	29279-389
14 juni 2017	Rapport van een verkennend onderzoek in opdracht van het WODC "Beginselen digitaal. Digitalisering en de beginselen van de strafrechtspleging" Bijlage: "Beginselen digitaal. Digitalisering en de beginselen van de strafrechtspleging"	minister van Veiligheid en Justitie, S.A. Blok	29279-388
13 juni 2017	Integrale reactie op de jaarverslagen van de organisaties uit de strafrechtketen	minister van Veiligheid en Justitie, S.A. Blok	29279-386

15 mei 2017	<p>PMJ-ramingen (Prognosemodel Justitiële ketens) tot en met 2022</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsrijke ramingen PMJ tot en met 2022 • Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2022 	minister van Veiligheid en Justitie, S.A. Blok	24587-690
17 mei 2017	<p>Aanbieding van het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2016 bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)</p> <p>Bijlage: Resultaten verantwoordingsonderzoek 2016 bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)</p>	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	34725-VI-2
26 december 2016	<p>Versterking Prestaties Strafrechtketen</p> <p>Bijlage: Eindrapport Versterking Prestaties Strafrechtketen december 2016</p>	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	29279-365
22 december 2016	<p>Reactie op rapport 'Meer bekend maakt meer bemind, Over ZSM en samenwerking met veiligheidshuizen'</p> <p>Bijlage: Meer bekend maakt meer bemind, Over ZSM en samenwerking met veiligheidshuizen - Inspectie JenV, 2016</p>	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	29279-367
13 december 2016	<p>Rapport ICT Politie 2016; Vervolgonderzoek naar de ICT-governance en de basisvoorzieningen voor handhaving en opsporing bij de nationale politie</p> <p>Bijlage: ICT Politie 2016</p>	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	29350-16
17 oktober 2016	<p>Criminaliteit en Rechts handhaving 2015</p> <p>Bijlage: Rapport Criminaliteit en Rechts handhaving 2015</p>	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	33173-10
27 september 2016	<p>Reactie op verzoek van het lid Helder, gedaan tijdens de Regeling van werkzaamheden van 27 september 2016, over het bericht 'Kwart van alle taakstraffen niet uitgevoerd'</p>	staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, K.H.D.M. Dijkhoff	29270-113
12 juli 2016	<p>Verkenning Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) n.a.v. PMJ-ramingen t/m 2021</p> <p>Bijlage: Capaciteit in Balans. Verkenning naar aanleiding van de PMJ ramingen tot en met 2021</p>	staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, K.H.D.M. Dijkhoff	24587-660
11 juli 2016	<p>Kabinetsreactie beleidsdoorlichting Rechtspraak</p> <p>Bijlage: Beleidsdoorlichting Rechtspraak</p>	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	33199-14
6 juli 2016	<p>Voortgang Versterking Prestaties Strafrechtketen juni 2016</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortgangsrapport Versterking Prestaties Strafrechtketen juni 2016 • Strafrechtketen 2015 factsheet 	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	29279-333

6 juli 2016	<p>Reactie op 'Snel, Zorgvuldig en Betekenisvol, Een tussenevaluatie van de ZSM-werkwijze'</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijlage bij de beleidsreactie op "Snel, Betekenisvol en Zorgvuldig, een tussenevaluatie van de ZSM-werkwijze" • Reactie op 'Snel, Zorgvuldig en Betekenisvol, Een tussenevaluatie van de ZSM-werkwijze' 	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	29279-334
14 juni 2016	<p>Uitkomsten van de onderzoeken inzake het Prognosemodel Justitiële ketens (PMJ-model)</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De invloed van verschillende factoren op de behoefte aan celcapaciteit • Review PMJ-ramingen 	staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, K.H.D.M. Dijkhoff	24587-655
13 juni 2016	<p>Reactie op de eerste driejaarlijkse signalering van de Expertgroep Forensisch onderzoek en innovatie (commissie Winsemius)</p> <p>Bijlage: Driejaarlijkse signalering. Expertgroep Forensisch onderzoek en innovatie</p>	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	29279-328
18 mei 2016	<p>Aanbieding van het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2015 bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resultaten verantwoordingsonderzoek 2015 bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI) • Landelijke prioriteiten politie 	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	34475-VI-2
21 april 2016	<p>Aanbieding van het rapport "Bekostiging Rechtspraak: gevolgen voor doelmatigheid"</p> <p>Bijlage: Bekostiging Rechtspraak: gevolgen voor doelmatigheid</p>	president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser	29279-317
20 april 2016	Motie van de leden Van Oosten en Volp over een oproep om geen gevangnissen te sluiten	Tweede Kamerleden F. van Oosten (VVD) M.J.J. Volp (PvdA)	24587-641
20 april 2016	Stand van zaken toezegging second opinion op het Prognosemodel Justitiële ketens (PMJ-model)	staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, K.H.D.M. Dijkhoff	24587-648
25 maart 2016	Vervolgbrief Prognosemodel Justitiële ketens (PMJ)-ramingen	staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, K.H.D.M. Dijkhoff	24587-635
21 maart 2016	<p>Prognosemodel Justitiële ketens (PMJ)-ramingen tot en met 2021</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2021 	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	24587-634

13 maart 2016	<ul style="list-style-type: none"> • Bijlage : Beleidsrijke ramingen PMJ tot en met 2021 <p>Antwoord op vragen van het lid Helder over het bericht dat sluiting van nog meer gevangnissen dreigt</p>	staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, K.H.D.M. Dijkhoff	2016Z05442 Aanhangsel Handelingen 151602112
17 februari 2016	<p>Visie op de informatievoorziening in de strafrechtketen</p> <p>Bijlage: Naar digitaal werken in de strafrechtketen. Perspectief en richting</p>	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	29279-298
21 december 2015	<p>Voortgang programma Versterking Prestaties Strafrechtketen</p> <p>Bijlage: Voortgangsrapport Versterking Prestaties Strafrechtketen december 2015</p>	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	29279-295
23 november 2015	<p>Contourennota versterking opsporing</p> <p>Bijlage: Contouren voor een effectieve, toekomstbestendige opsporing</p>	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	29628-593
23 november 2015	<p>Financiering- en sturingsrelatie reclasseringsorganisaties</p> <p>Bijlage: Eindrapport 'Ketengericht werken aan betekenisvol reclasseringswerk'</p>	staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, K.H.D.M. Dijkhoff	29270-106
19 oktober 2015	<p>Criminaliteit en rechtshandhaving 2014 en Nationale Veiligheidsindices 2014</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Criminaliteit en rechtshandhaving 2014 • De Nationale Veiligheidsindices vertaald naar regionaal niveau 	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	33173-9
24 september 2015	<p>Opvolging aanbevelingen Prestaties in de strafrechtketen (peilmoment augustus 2015)</p>	Algemene Rekenkamer	Website Algemene Rekenkamer
22 september 2015	<p>Vragenuur: Vragen van het lid Bontes aan de minister van Veiligheid en Justitie over het bericht "Rechtbanken zien afname aantal strafzaken sinds reorganisatie politie".</p>		h-tk-20152016-4-3
14 september 2015	<p>Voortgang programma Versterking Prestaties Strafrechtketen</p> <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortgangsrapport Versterking Prestaties Strafrechtketen augustus 2015 • Cahier 2015-4 Uitstroom van strafzaken • Strafrechtketen 2014 	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	29279-274

	<ul style="list-style-type: none"> • Nog niet uitgestroomde strafzaken 		
18 juni 2015	Wetgevingsoverleg over Jaarverslag en Slotwet 2014 Ministerie van Veiligheid en Justitie en Jaarverslag en jaarrekening 2014 van de Nationale Politie op 18 juni 2015	voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie, L. Ypma (PvdA)	34200-VI-15
10 juni 2015	Beantwoording vragen commissie over het rapport van de Algemene Rekenkamer "Resultaten verantwoordingsonderzoek 2014 bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)"	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	34200-VI-8
20 mei 2015	Aanbieding van het rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2014 bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI) Bijlage: Resultaten verantwoordingsonderzoek 2014 bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)	president van de Algemene Rekenkamer, S.J. Stuiveling	34200-VI-2
22 april 2015	Antwoord op vragen van de leden Van Nispen en Kooiman over plankzaken bij de politie door drukte bij het Nederlands Forensisch Instituut	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	2015Z07447 Aanhangsel Handelingen 141502701
14 april 2015	Antwoord op vragen van de leden Van Nispen en Kooiman over het bericht dat processen-verbaal het verdachtenverhoor niet goed weergeven	minister van Veiligheid en Justitie, G.A. van der Steur	2015Z00524 Aanhangsel Handelingen 141501935
21 november 2014	Reactie op rapport 'Politiemensen over het strafrecht' Bijlage: Rapport 'Politiemensen over het strafrecht'	minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29279-213
21 november 2014	Antwoorden op vragen van de commissie over de personele gevolgen van de definitieve cijfers in het kader van het Prognose Model Justitiële ketens (PMJ) en de aanvullende besparingsmaatregelen bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) (Kamerstuk 24587, nr. 603) en over het feit dat het wetsvoorstel tot wijziging van de Penitentiaire beginselenwet en het Wetboek van Strafrecht in verband met de herijking van de wijze van de tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende sancties en de invoering van elektronische detentie (Kamerstuk 33745) in de Eerste Kamer is verworpen	staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, F. Teeven	24587-608
21 november 2014	Voortgang programma Versterking Prestaties Strafrecht keten Bijlage: Voortgangsrapport Versterking Prestaties Strafrecht keten november 2014	minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29279-215
6 november 2014	Antwoord op vragen van het lid Van Nispen over het bericht 'Kantonrechter stormverbaasd over onkunde justitie'	minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	2014Z17894 Aanhangsel Handelingen

					141500471
5 november 2014	Algemeen overleg Strafrechtelijke onderwerpen			vaste commissie voor Veiligheid en Justitie	29279-221
5 november 2014	Criminaliteit en rechtshandhaving 2013 en Nationale Veiligheidsindices 2013 Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Factsheet Resultaten van de Nationale Veiligheidsindices 2013 • Cahier Naar Nationale Veiligheidsindices • Criminaliteit en rechtshandhaving 2013 		minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	33173-8	
31 oktober 2014	Antwoord op vragen van de leden Koolman en Van Nispen over diverse ontwikkelingen en reorganisaties in de strafrechtketen en de gevolgen hiervan voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit		minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	2014Z18709 Aanhangsel Handelingen 141500408	
3 oktober 2014	Toezegging verbetering zaakachterstanden en doorlooptijden en langdurig archiveren		minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29279-207	
19 september 2014	Informatie inzake de personele gevolgen van de definitieve cijfers in het kader van het Prognose Model Justitiële ketens (PMJ) en de aanvullende besparingsmaatregelen bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) Bijlage: Afschrift brief aan de Eerste Kamer over elektronische detentie		staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, F. Teeven	24587-603	
19 september 2014	Opvolging aanbevelingen (peilmoment augustus 2014) : Opgave Ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) - Prestaties in de strafrechtketen (29 februari 2012)		Algemene Rekenkamer	Website Algemene Rekenkamer	
2 juli 2014	Voortgang Versterking Prestaties Strafrechtketen Bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • Factsheet "Nulmeting doorlooptijd van standaardzaken" • Voortgangsrapport Versterking Prestaties Strafrechtketen juni 2014 		minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29279-204	
21 mei 2014	Aanbieding van de rapporten van de Algemene Rekenkamer bij de jaarverslagen 2013 en bij de Nationale verklaring 2014 Bijlage: Resultaten verantwoordingsonderzoek 2013 bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)		president van de Algemene Rekenkamer, S.J. Stuiveling	33942-1	
13 maart 2014	Antwoord op vragen van het lid Heider over het bericht 'Reorganisatie Openbaar Ministerie (OM) 'gevaarlijk'		minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	2014Z03930 Aanhangsel Handelingen	

3 maart 2014	Het in gevaar komen van opsporing en vervolging in Limburg bij het doorvoeren van de voorgenomen reorganisatie binnen het Openbaar Ministerie	131401504	131401504	minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	2014Z03808 Aanhangsel Handelingen 131401504
12 december 2013	Reactie op rapport Criminaliteit en rechtshandhaving 2012			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	33173-7
28 november 2013	Algemeen overleg Voortgang versterking van de prestaties in de strafrechtketen			vaste commissie voor Veiligheid en Justitie	29279-186
14 november 2013	Prestaties strafrechtketen			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29279-177
14 november 2013	Informatie over GPS (Geïntegreerd Processysteem Strafrecht)			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29279-178
14 november 2013	Aandachtspunten bij de begroting 2014 van het Ministerie van Veiligheid en Justitie			president van de Algemene Rekenkamer, S.J. Stuiveling	33750-VI-25
11 september 2013	Debat over de bezuinigingen bij het Openbaar Ministerie				h-tk-20122013-109-6
5 juli 2013	Voortgang versterking prestaties strafrechtketen Bijlage: Ongewenste uitstroom in de strafrechtketen : oorzaken en oplossingen / Andersson Elffers Felix			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29279-165
26 juni 2013	Berichtgeving in het Financieel Dagblad bericht over het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS) en het financieel beheer op het ministerie van Veiligheid en Justitie			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29279-167
7 juni 2013	Reactie op verzoek van het lid Oskam over de bezuinigingen bij het Openbaar Ministerie en de klachten die er zijn van de advocatuur en de rechtspraak over het functioneren van het OM in Noord en Oost en aanbidding jaarbericht Openbaar Ministerie Bijlage: Jaarbericht van het OM over het jaar 2012			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	33400-VI-109
4 juni 2013	Antwoord op vragen van het lid Helder over het bericht 'OM te traag in verkrachtingszaak'			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	2013Z08868

					Aanhangsel Handelingen 12.1302472
28 februari 2013	Vervolg op onderzoek Prestaties in de strafrechtketen Het programma versterking prestaties strafrechtketen (VPS)			president van de Algemene Rekenkamer, S.J. Stuiveling	33.173-6
23 november 2012	Voortgang versterking van de prestaties in de strafrechtketen			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29.279-156
5 juli 2012	Algemeen overleg inzake Prestaties in de strafrechtketen			Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie	33.173-5
29 juni 2012	Versterking van de prestaties in de strafrechtketen			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29.279-147
3 mei 2012	Lijst van vragen en antwoorden inzake het AR-rapport Prestaties in de strafrechtketen			president van de Algemene Rekenkamer, S.J. Stuiveling	33.173-4
29 februari 2012	Beleidsreactie op het rapport van de Algemene Rekenkamer 'Prestaties in de strafrechtketen'			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	33.173-3
29 februari 2012	Technische briefing door de Algemene Rekenkamer over het onderzoeksrapport "Prestaties in de strafrechtketen"			vaste commissie voor Veiligheid en Justitie	
16 februari 2012	Algemene Rekenkamerrapport "Prestaties in de strafrechtketen"			president van de Algemene Rekenkamer, S.J. Stuiveling	33.173-2
16 februari 2012	Aanbieding Algemene Rekenkamerrapport "Prestaties in de strafrechtketen"			president van de Algemene Rekenkamer, S.J. Stuiveling	33.173-1
7 februari 2012	Onderzoeksrapport 'Doorlooptijden in de strafrechtketen' Bijlage: A.M.G. Zuiderwijk e.a., Doorlooptijden in de strafrechtketen, Den Haag: WODC, Cahier 2012-1, 2012			minister van Veiligheid en Justitie, I.W. Opstelten	29.279-133

BIJLAGE 3

Verlag rondefafel geprek Strafrechtketen

Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid | 11 mei 2023

29 279   Rechtsstaat en Rechtsorde

Nr. 789   VERSLAG VAN EEN RONDETAfelGESPReK
Vastgesteld 1 juni 2023

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 11 mei 2023 gesprekken gevoerd over **Strafrechtketen**.

Van deze gesprekken brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de commissie,
Kat

De griffier van de commissie,
Brood

Voorzitter: Kat

Griffier: Nouse

Aanwezig zijn zeven leden der Kamer, te weten: Eerdmans, Ellian, Kat, Kuik, Michon-Derkzen, Mutluer en Sneller,

alsmede de heer De Bruijn, de heer Van der Burg, mevrouw Ekelmans, de heer Garssen, de heer Janssen, de heer Lycklama à Nijeholt, de heer Naves, de heer Peereboom, mevrouw Vis en de heer Wiegant.

Aanvang 10.01 uur.

De voorzitter:

Goedemorgen. Het is inmiddels 10.00 uur geweest. Ik heet iedereen hartelijk welkom bij het rondetafelgesprek over de strafrechtketen. Ook hartelijk welkom aan de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid. Aan mijn linkerkant zitten ook de leden van de voorbereidingsgroep van dit rondetafelgesprek: mevrouw Mutluer van de PvdA, de heer Ellian van de VVD, vervolgens mevrouw Kuik van het CDA en de heer Sneller van D66. Van harte welkom. Ik heet onze gasten ook van harte welkom: iedereen op de publieke tribune, maar natuurlijk ook iedereen die vanaf een andere plek meekijkt. Ik heet u allen van harte welkom.

Dit rondetafelgesprek maakt onderdeel uit van de parlementaire verkenning naar de strafrechtketen. Er is eerder door elf organisaties schriftelijk input geleverd, die is geanalyseerd door de voorbereidingsgroep. Er heeft ook een technische briefing door het ministerie en de Inspectie JenV plaatsgevonden. Als volgende stappen in de parlementaire verkenning volgen dit rondetafelgesprek, maar ook een technische briefing met de Algemene Rekenkamer en een debat met de bewindspersonen, op 14 juni. Dit rondetafelgesprek is opgedeeld in drie blokken.

Blok 1: Informatiehuishouding en digitalisering

Gesprek met:

- de heer Peereboom, CIO en plaatsvervangend directeur Justid
- de heer De Bruijn, lid Adviescollege ICT-toetsing

De voorzitter:

We starten met het eerste blok, informatiehuishouding en digitalisering. Dit blok duurt tot 11.00 uur. In dit blok zijn onze gasten, gezeten aan mijn rechterzijde, de heer Peereboom, CIO en plaatsvervangend directeur van Justid, en de heer De Bruijn, lid van het Adviescollege ICT-toetsing. Zij hebben beiden voorafgaand aan dit rondetafelgesprek schriftelijke input geleverd. Ik zal hun vragen ongeveer twee minuten de tijd te nemen om de schriftelijke input toe te lichten en dan gaan we over naar de Kamerleden, die dan vragen kunnen stellen. Als dat voor iedereen helder is, dan gaan wij starten met de heer Peereboom. Aan u het woord.

De heer Peereboom:

Dank voor de uitnodiging en het voeren van het gesprek hedenochtend. Wij stellen dat zeer op prijs.

Het onderwerp van het gesprek van hedenochtend is de strafrechtketen. Elke dag wordt strafrecht in de praktijk toegepast. Strafrechttoepassing is gegevensverwerking. Daarvoor spreken wij ook van de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens. Het dominante probleem dat ik hier vanochtend wil adresseren, is gegevensdeling. Alle beslissingen in de strafrechtketen worden genomen op basis van de beschikbare gegevens. Gegevensdeling moet daarom de norm zijn, ondanks de technische dan wel de juridische complexiteit, zoals door privacywetgeving. Onvolledige of gebrekkige gegevensdeling leidt tot maatschappelijke problemen.

Ik wil daarvan drie voorbeelden noemen. Het eerste voorbeeld: een crimineel die de identiteit aanneemt van een onschuldige burger en wordt veroordeeld. Dat leidt uiteindelijk tot een onherroepelijk vonnis. Dit vonnis wordt vastgelegd in bronsystemen. Het corrigeren, verwijderen of aanpassen van dit vonnis is niet mogelijk. De onschuldige burger wordt hier jarenlang mee geconfronteerd. Voorbeeld twee: onvindbare justitiabelen. Omdat er geen eenduidig bronsysteem is van naam-, adres- en woonplaatsgegevens in de strafrechtketen, zijn sommige justitiabelen jaren onvindbaar. Dit leidt tot het uitstellen of uitblijven van een uiteindelijke veroordeling dan wel hechtenis. Het laatste en derde voorbeeld: wijzigingen in brongegevens worden niet gemeld aan de afnemers. Dit kan ertoe leiden dat een burgemeester niet wordt geïnformeerd over een justitiabele die vrij wordt gelaten in zijn of haar gemeente, wat uiteindelijk gevolgen kan hebben voor de openbare orde en het maatschappelijk verkeer.

De uitdaging waar we voor staan, is om de gegevensdeling binnen de strafrechtketen effectief in te richten. Dit vraagt om een eenduidige informatiearchitectuur: alles in één keer goed, alles digitaal, geen papier in de keten, geen handmatige invoer, het gebruiken van bronsystemen, vastgestelde en eenduidige definities, en begrijpelijke taal. Dit leidt tot een toename van de datakwaliteit, minder fouten en minder herstelwerkzaamheden, wat vervolgens indirect bijdraagt aan kortere doorlooptijden.

Zijn er handvatten om deze uitdaging aan te gaan? Ja. Wellicht zal het probleem hiermee niet direct opgelost worden, maar de problematiek kan in ieder geval wel verkleind worden. In de eerste plaats: maak gebruik van de expertise van de Justitiële Informatiedienst. Wij zijn als organisatie gespecialiseerd in het opslaan, beheren, bewaren en ontsluiten van gegevens die worden gedeeld tussen partners in de strafrechtketen. Realiseer een informatiearchitectuur voor

de strafrechtketen waarin dataminimalisatie het uitgangspunt is: elk gegeven heeft één bron en wordt meervoudig gebruikt, dus geen dubbele gegevensboekhouding. Realiseer een gestandaardiseerde gegevensboekhouding, zodat gegevensuitwisseling foutloos kan plaatsvinden. Wijs een organisatie aan die over de keten heen bevoegd is om normen te stellen en gegevensfouten gedocumenteerd te corrigeren en te herstellen. Ten slotte: zet in op innovatieve technologieën, zoals privacy-enhancing technologies als Ma3tch en multi-party computation, zodat gegevensuitwisseling foutloos en met inachtneming van de privacy normen kan plaatsvinden.

Ik dank u voor uw aandacht.

De voorzitter:

Dank u wel voor uw toelichting. Dan ga ik door naar de heer De Bruijn.

De heer De Bruijn:

Ook dank voor uw uitnodiging. Het Adviescollege ICT-toetsing geeft gevraagd en ongevraagd advies over de beheersing van ICT aan uw Kamer, de Eerste Kamer, de betreffende ministers, de politie en de Raad voor de rechtspraak. Recent hebben wij als college twee rapporten uitgebracht. Eén gaat over het basisinformatieplan van het Openbaar Ministerie, het BIPOM. Het andere rapport gaat over het Basisplan Straf van de Raad voor de rechtspraak. Een van de doelen van het BIPOM is om nieuwe strafrechtssystemen te ontwikkelen waarmee het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt ondersteund. Dat noemen zij het programma Emma. Belangrijk hierbij is onder andere de uitfasering van het GPS, het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht. Dat is een systeem dat gezamenlijk wordt gebruikt door het Openbaar Ministerie en de Raad voor de rechtspraak. Die uitfasering van het GPS was voor de Raad voor de rechtspraak aanleiding om het Basisplan Straf te starten, om zo een eigen oplossing te realiseren voor de GPS-functionaliteiten. De planning is om dit voor de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering gereed te hebben.

Wij hebben separaat twee adviezen uitgebracht, maar ik vat hier toch even kort de hoofdlijnen samen. Wij achten het onwaarschijnlijk dat de nieuwe systemen van zowel het Openbaar Ministerie als de Raad voor de rechtspraak succesvol en op tijd, dus voor de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, de bestaande systemen gaan vervangen. Zowel inhoudelijk als technisch vinden wij de haalbaarheid van de oplossingsrichtingen die gekozen zijn, op dit moment onzeker. Ons advies aan het Openbaar Ministerie was om het programma Emma bij te stellen, meer praktijkproeven te doen en te komen met een nieuwe planning. Wij hebben ook geadviseerd om een plan B te maken op basis van de bestaande omgeving en om dat door te ontwikkelen. Als beide plannen dan uitontwikkeld zijn, na ongeveer een jaar, kan er een verantwoorde keuze tussen een van beide plannen gemaakt worden. Ook de Raad voor de rechtspraak hebben wij geadviseerd om de oplossingsrichtingen veel meer uit te werken en dan pas verdere stappen te nemen en alternatieve scenario's te ontwikkelen.

Verder hebben wij het Openbaar Ministerie geadviseerd om te blijven investeren in de bestaande strafrechtssystemen, omdat wij verwachten dat ook deze systemen geruime tijd zullen moeten blijven bestaan naast de nieuwe systemen, vanwege overgangsregelingen. Ons advies aan de

Raad voor de rechtspraak was specifiek om binnen drie maanden afspraken te maken met het Openbaar Ministerie over de goede onderlinge samenwerking in de ontvlechting, omdat die afspraken cruciaal zijn voor een goede vervanging van het GPS bij de Raad voor de rechtspraak. Dat ging specifiek over deze twee rapporten.

Tot slot richt ik mij meer in algemene zin op uw thema informatievoorziening en digitalisering. Wij zullen als adviescollege volgende week een handreiking publiceren, waarin wij een aantal belangrijke lessen opnemen over ketensystemen of gemeenschappelijke ICT-systemen, maar misschien kan ik er hier al een paar noemen. Een van de lessen is dat wij denken dat ketensystemen eigenlijk als de kleinst mogelijke gezamenlijke oplossing moeten worden gedefinieerd en niet als een verzameling van de behoeftes van allerlei individuele organisaties, want daardoor wordt het steeds groter en onbeheersbaarder. Dat is één.

Twee. Zorg ervoor dat alle partijen hun eigen verantwoordelijkheid niet verliezen. Ik zal dat dadelijk nog even verder toelichten. Drie. Begin op tijd met coördinatie tussen de partijen, want dat kost best wat tijd in dergelijke ketens. Zorg voor een kritieke-padplanning, want dan weet je wat wanneer klaar moet zijn. Daarmee kun je ook recht doen aan de verantwoordelijkheid van elke partij, want dan weten zij wanneer ze dingen aan moeten leveren of wanneer opleidingen gereed moeten zijn. Vier. Bij de kritieke-padplanning hoort ook dat er verschillende mijlpalen zijn, want wij zijn in het algemeen geen voorstander van bigbangovergangen van oude naar nieuwe systemen.

Dat was onze samenvatting van de twee rapporten en onze handreiking, als bijdrage aan dit gesprek.

De voorzitter:

Dank u wel voor uw toelichting. Ondertussen zijn de heer Eerdmans van JA21 en mevrouw Michon-Derkzen van de VVD aangeschoven. Ik heet u beiden van harte welkom. We zijn bij het eerste blok. Ik laat, denk ik, in drieën de eerste vragen stellen. Ik begin bij mevrouw Mutluer.

Mevrouw Mutluer (PvdA):

Ik ben beide heren zeer erkentelijk voor hun kritische doch oplossingsgerichte brieven. Ik wil mijn vraag graag richten aan de heer Peereboom. Oplossingsrichtingen zitten wat mij betreft niet alleen in capaciteitsproblemen oplossen; die gaan ook over samenwerking en zeker over ICT. Ik vind u vrij kritisch in uw brief aan het OM. Dat wil ik uitlichten, omdat u ook zegt dat de continuïteit van de bestaande strafrechtssystemen niet is gewaarborgd, onder andere omdat het OM onvoldoende kennis heeft opgebouwd. U heeft suggesties: kom met een plan A en met een plan B. U zegt ook: onderken de complexiteit van de afhankelijkheden tussen de organisaties, maar definieer ook de kleinst mogelijke gezamenlijke oplossing. Ik wil dat u daar nader op ingaat.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Ellian, van de VVD. Wacht even. U hoort een hele lange bel, van één minuut. Wij wachten even tot die afgelopen is.

Dan geef ik eerst nog een keer het woord aan mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Excuses, voorzitter. Mijn vraag was niet gericht aan de heer Peereboom -- ik kom straks bij u -- maar aan de heer De Bruijn.

De voorzitter:

Oké. Dank u wel daarvoor. De heer Ellian van de VVD.

De heer **Ellian** (VVD):

Ik heb wel een vraag aan ... Ik moet het nu even goed zeggen. Ja, ik heb een vraag aan meneer Peereboom. Ik dacht: ik controleer het even goed. Dank voor uw aanwezigheid en uw schriftelijke inbreng. U schrijft: "Digitalisering an sich is echter niet voldoende. De digitalisering die in gang is gezet, is in veel gevallen slechts een mechanisering van de bestaande papieren werkwijze." Die kan bijna op een tegeltje. Moet ik het zo begrijpen dat u eigenlijk zegt dat het beter laten werken of het digitaal maken van de papieren werkwijze niet is wat nu nodig is om de keten te verbeteren, maar dat het veel meer gaat om ... Nou, ik ga het niet invullen, maar kunt u deze zin nog nader toelichten?

De voorzitter:

Mevrouw Kuik van het CDA.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Ik heb ook een vraag aan de heer De Bruijn. We lezen en zien natuurlijk dat er vaak veel knelpunten zijn in de strafrechtketen met betrekking tot informatiedeling. Wat zijn volgens jullie de oplossingen om dat te verbeteren tussen ketenpartners? Zit dat 'm vooral in de systemen zelf of zijn er ook andere oplossingen nodig?

De voorzitter:

Wie kan ik als eerste het woord geven om de eerste drie vragen te beantwoorden, de heer Peereboom of de heer De Bruijn?

De heer **De Bruijn:**

Ik zal de eerste vraag van mevrouw Mutluer pakken. Die ging over de kennis van het Openbaar Ministerie. In het programma dat zij aan het uitvoeren zijn, is BIPOM een van de elementen. Ik heb er maar eentje genoemd, maar een van de andere elementen is het versterken van de informatievoorzieningsorganisatie van het Openbaar Ministerie. Daar wordt ook in geïnvesteerd, en dat vinden we goed. Daar wordt wel een overgang voorzien van de partij die het beheer van het huidige GPS uitvoert naar een andere partij. Wij maken ons er zorgen over of die nieuwe partij voldoende kennis zal hebben, omdat er plotseling afscheid wordt genomen van de oude partij. We hebben ook een aantal aanbevelingen gedaan om die kennis beter te behouden en te kijken hoe je dat goed kan blijven borgen, omdat zulke kennis van een systeem dat je al vijftien jaar in beheer hebt niet plotseling opgebouwd is. Dat is één.

De andere vraag ging over de kleinst mogelijke gezamenlijke oplossing. Dat past in ons ketendenken en in de publicatie die we geschreven hebben. Zoals ik daarnet zei, hebben we een tijd geleden ook gerapporteerd over het Beslag Informatie Systeem. Dat rapport is u eerder toegestuurd. Toen zagen we ook dat in dat Beslag Informatie Systeem alle in beslag genomen goederen in één groot systeem worden geregistreerd door de verschillende partners, het Openbaar Ministerie, de opsporingsdiensten en de politiedomeinen, terwijl wij hebben gezegd: misschien is de oplossing wel een uniek volgnummer voor een in beslag genomen goed, zodat niet iedereen alles hoeft te registreren in dat centrale systeem. Dan houd je het in je eigen systemen en je eigen processen, en wissel je alleen maar uit wat noodzakelijk is. Daarmee maak je het ook een stuk makkelijker, want als je alles in dat grote systeem stopt, bijvoorbeeld in beslag genomen goederen, moet je weer gaan bepalen wie bij welk gegeven mag et cetera. Dan krijg je weer allerlei andere beheersproblematiek. Onze oplossing omvat dus eigenlijk de kleinst mogelijke gezamenlijke punten.

Dat sluit aan bij de vraag van mevrouw Kuik over de informatiedelingsproblematiek. Ook daarvan zeggen wij: "Kijk wat je zelf kunt oplossen, want misschien zijn er best problemen die je niet in de keten moet oplossen, maar die je eerst zelf moet oplossen. Dat is het belangrijkste: begin daar eerst even mee. Analyseer goed waar het probleem zit, of het in het gezamenlijke systeem of ergens anders zit. Maar als het dan toch gezamenlijk is, beperk dan de oplossing." Daarin zou het heel waardevol zijn, zoals de heer Peereboom net ook aangaf, om afspraken over gegevensstandaarden en definities te maken waarmee je dezelfde taal spreekt, en ook om gegevensstandaarden eventueel vast te leggen door die onderling af te spreken of, als dat lastig is, gewoon in een wet vast te leggen wat de uitwisselingsstandaarden zijn, zodat de volgende partij ook goed kan werken. Dat is eigenlijk ons beeld, in plaats van gelijk de oplossing te zoeken in grote systemen.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Peereboom.

De heer Peereboom:

Dank voor de vraag. Digitalisering is voor een zelfstandige organisatie al een enorme opgave, gezien alle ontwikkelingen die er zijn. Die ontwikkelingen kunnen juridisch, technisch of organisatorisch zijn. Laat staan dat we vervolgens proberen om over de keten heen digitalisering

te realiseren. Dat betekent namelijk dat je niet alleen binnen je eigen organisatie hebt af te stemmen, maar ook met de partners in de keten. Dat betekent dat je een voor- en een achterkant hebt. Je hebt informatiestromen die beginnen bij de politie en die ergens eindigen. Dat kan bij de rechter zijn of bij de tenuitvoerlegging. Dat betekent dat je er met elkaar hele goede afspraken over hebt te maken hoe je dat kunt realiseren.

In het Programma Digitalisering Strafrechtketen zijn de afgelopen vier à vijf jaar grote stappen gezet, maar dat betekent nog steeds niet dat alle knelpunten zijn opgelost. Die knelpunten doen zich nog steeds voor, zoals de heer De Bruijn net ook al zei, bijvoorbeeld op het semantisch vlak: begrijpen we elkaar als we een gegeven door de keten heen sturen? Begrijpt elke organisatie wat we verstaan onder het woord "zaak"? Of geeft iedereen daar zijn eigen betekenis en uitleg aan? Zo zijn er ook culturele knelpunten. Elke organisatie is anders en heeft een andere rechtsstatelijke bevoegdheid. Hoe verhoud je je tot elkaar en wat betekent dat voor de rechtsstatelijkheid van het geheel in de strafrechtketen? Daar heb je met elkaar een weg in te vinden, want elke partij heeft wel zijn of haar verantwoordelijkheid daarin. Dat maakt het allemaal niet eenvoudiger. Digitalisering is dus een uitdaging met vele dimensies.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan ga ik door naar de volgende drie vragen. We hebben genoeg tijd, dus we komen straks weer bij u terug. De heer Eerdmans van JA21.

De heer **Eerdmans** (JA21):

Dank voor de inleidingen. Ik heb een vraag aan beide heren. De eerste is voor de heer Peereboom. Is er nou één specifiek punt binnen de privacywetgeving waarvan u zegt: daar hebben we het meeste last van als het gaat over de zaak of de efficiëntie in de keten? En heeft u overleg met de privacywaakhond over de strubbelingen die er mogelijk zijn in de straftoepassing en de privacy?

Mijn vraag aan de heer De Bruijn gaat eigenlijk over IT. We zien de digitalisering enorm toenemen. Dat zien we overigens in de hele samenleving. Wij hebben er bij JA21 weleens wat aarzelingen bij of iedereen in Nederland dat tempo kan bijhouden, met name oudere mensen en digibeten. Hoe staat dat in uw analyse, als je het niet hebt over de professionals, maar meer over de mensen die we moeten bereiken in het land? Dat zijn wellicht slachtoffers, of gewone burgers. Kan die gewone burger meekomen in dat tempo?

De voorzitter:

Dan de heer Sneller van D66.

De heer **Sneller** (D66):

Ook vanuit mij dank voor de inleidingen. Ik wou graag doorgaan op het laatste antwoord over de meerdere dimensies. Bij onderzoeken van de Rekenkamer over bijvoorbeeld de afpakketen krijgen wij inderdaad die verschillende definities. Daarom is de effectiviteit of de doelmatigheid

dan niet te meten. Maar ik krijg inderdaad vaak eerder de indruk dat dat een onderliggend probleem is en geen digitaliseringsprobleem. Misschien zou u daar nog iets meer op in kunnen gaan. De heer De Bruijn zei bijvoorbeeld: leg de definitie vast in een wet. Maar dat is voor een aantal van dat soort dingen toch iets te gedetailleerd, volgens mij. Misschien heeft u daar suggesties voor.

U houdt ook terecht de uitvoerende macht en een aantal andere instituties een kritische spiegel voor. Misschien zou u ook wat kunnen zeggen over de rol van de Kamer, want de afgelopen jaren heb ik in ieder geval uw rapporten over ICT niet heel erg bediscussieerd zien worden in de debatten die wij hierover gehad hebben. De heer De Bruijn schrijft ook: het nieuwe Wetboek van Strafvordering zit niet in ons onderzoeksprogramma. Terwijl wij wel een hele uitgebreide aanpak hebben voor het wetboek, met rapporteurs, hebben wij dat ICT-deel hier nog niet zo bij de kop gepakt. Wij hebben ook een commissie voor Digitale Zaken. Dat wekt bij sommige mensen impliciet de indruk dat die daarnaar kijkt. Misschien zou u daar ook wat over kunnen zeggen.

De voorzitter:

Dan mevrouw Michon-Derkzen van de VVD.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Dank. Ik heb de bijdragen gelezen. Ik was iets te laat voor de aftrap door u. Ik wil de heer De Bruijn het volgende vragen. De digitalisering van de afzonderlijke organisaties is ook een discussie van alledag. Daar ging het tien jaar geleden ook al over. Ik weet niet of dat uzelf in persoon betreft, maar kunt u iets zeggen over de ontwikkeling in de digitalisering van de afzonderlijke organisaties in de strafrechtketen en de keten als geheel? En ziet u nou ook een verandering in bijvoorbeeld de governance of de rol van de politiek -- dat vind ik overigens ook een mooie vraag van de heer Sneller -- waarvan u zegt "dat helpt misschien" of juist "dat heeft niet geholpen"? Waar zitten nou echt de grote winstpunten, als je even wat langer terugkijkt, en waarvan zegt u als u eerlijk bent: dat is van alledag, en tot op de dag van vandaag zitten we nog in diezelfde discussie?

De voorzitter:

Dan ga ik voor de vorm maar eens andersom. De heer Peereboom.

De heer **Peereboom**:

Ik begin met de vraag van de heer Eerdmans over het grootste knelpunt van privacy. Privacy an sich is een enorm groot goed en moet ook op die manier gerespecteerd worden, want je gaat om met de gegevens van burgers. Dat betekent ook dat elke organisatie binnen het strafrechtketendomein beschikt over gegevens van die burger. Er moet een hele duidelijke doelbinding en wettelijke basis zijn om die gegevens ook met elkaar te delen. We vinden het qua uitwerking nog heel lastig om invulling en uitvoering te geven aan hoe we dit met elkaar kunnen

en mogen doen. Daarom is het ook goed om te zien dat er nieuwe technologieën worden ontwikkeld, zoals de Match3-technologie, waarbij je geen gebruik hoeft te maken van die data, maar alleen maar hoeft te weten of die data aanwezig zijn. Dat gaat in de toekomst zeker een verlichting geven op het gebied van de privacyuitdagingen die er zijn. Tot die tijd zijn we nog veelvuldig met elkaar in gesprek. Als er bestandsvergelijkingen gedaan worden omdat partner A en partner B bepaalde gegevens heeft, moeten we eerst via overeenkomsten vaststellen hoe we deze informatie met elkaar mogen delen en hoe we dat doen. Zo'n traject kost maanden om uit te werken. We worden er wel steeds bedreven in, maar het kost toch verdraaid veel tijd. Ik zie richting de toekomst dus echt wel mogelijkheden om daar op een eenvoudigere manier invulling aan te geven, maar dat betekent wel weer dat je die oplossing over de keten heen hebt te realiseren, want als maar één partij het toepast, ben je wat dat betreft verder nog niet opgeschoten.

Er is contact met de Autoriteit Persoonsgegevens, maar niet op een actieve basis. Het zou in de toekomst wellicht wel wenselijk zijn als de Autoriteit Persoonsgegevens de wicked problems meer vanuit een adviesrol dan vanuit een toezichtrol zou kunnen beslechten, zodat we daar op een goede manier mee om kunnen gaan en niet achteraf op de vingers worden getikt.

Er werd ook nog een vraag over metadata gesteld. Er zijn zo veel gegevens binnen het justitiële domein dat het afsprakenstelsel an sich een uitdaging is. Elke organisatie heeft in het juiste tempo mee te lopen als je er een aanpassing in maakt. Dat klinkt vrij eenvoudig, maar als er ergens in de keten een gegeven wordt veranderd, werkt dat door op heel veel verschillende plaatsen. Met de groei van informatie, het toenemen van het belang van de informatiehuishouding, dus van alle gegevens die je hebt, is het noodzakelijk om te weten wie welke informatie, welke gegevens in bezit heeft en wat dat betekent. Daar zijn gegevenswoordenboeken over. Er is het Canoniek Datamodel Strafrechtketen. Maar als je kijkt naar de toepassing, naar of men zich eraan houdt, is dat nog wel een punt van aandacht. Zo noem ik het maar. Er is namelijk de mogelijkheid om daarvan af te wijken. Veelal wordt het opgevolgd, maar soms wordt er vanwege organisatiebelangen of andere dingen die spelen ook een keuze gemaakt waarmee daarvan wordt afgeweken. Dat leidt op een later tijdstip meestal tot nieuwe uitdagingen, nieuwe problemen.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan wil ik graag het woord geven aan de heer De Bruijn.

De heer De Bruijn:

De heer Eerdmans vroeg of de burgers, de slachtoffers, het tempo van de digitalisering kunnen bijhouden. Dat zijn eigenlijk niet specifiek dingen die wij onderzoeken. Wij kijken naar de beheersing van de organisatie van de ontwikkelingen van het systeem, maar niet specifiek naar deze elementen. Ik kan op dit moment dus geen antwoord geven op deze vraag.

De vraag van mevrouw Michon is natuurlijk een zeer interessante. Wat zijn de ontwikkelingen? Hoe zijn de ontwikkelingen eigenlijk? Gaat het nu eigenlijk beter of slechter, als ik uw vraag zo mag vertalen? Het is voor mij wat lastig om het specifiek voor de strafrechtketen te zeggen, maar meer in algemene zin zeg ik het volgende. Ons jaarverslag zal binnenkort weer verschijnen. Als Adviescollege ICT-toetsing hebben we ondertussen 100 onderzoeken gedaan. Uit die 100 onderzoeken in de periode 2015 tot nu constateren we eigenlijk dat we toch een aantal keer

dezelfde dingen terugzien. Uw vraag ging over verbeteringen. We zien een heleboel dingen toch weer de hele tijd terugkeren. We geven over die periode dus eigenlijk terugkerende adviezen.

Een heel belangrijke daarvan is de volgende. Ik citeer uit ons jaarverslag: "Bij beleidsaanpassingen moet er meer aandacht zijn voor de uitvoerbaarheid." Dat is eigenlijk het punt waar we net over spraken. De heer Sneller sprak daar ook over. Wat zijn de ICT-implicaties van de ontwikkelingen rond het Wetboek van Strafvordering? Hoe is de uitvoerbaarheid daarvan? Hoe kan zich dat vertalen in systemen? Het is heel belangrijk om daar aandacht aan te geven.

Vernieuwen in kleine stapjes. Ik heb net de twee adviezen toegelicht die gaan over waar we vinden dat er eigenlijk toch te grote stappen genomen zijn. Daar zouden wat kleinere stappen genomen moeten worden. Zorg ook voor een stevige basis, dus een goede onderbouwing van de businesscase en een goede onderbouwing van de afweging van de alternatieve scenario's en dergelijke.

We zien wel een aantal positieve ontwikkelingen, zoals de versterking van het stelsel van de chief information officers. Met hun positie in de organisatie kunnen zij veel krachtiger sturen op projecten en op advisering over projecten. En -- ik maak dan toch een klein uitstapje naar het Wetboek van Strafvordering -- we zien nu ook dat er met de Innovatiewet Strafvordering toch al geprobeerd wordt, als ik het goed begrijp, om wat elementen uit te proberen voordat het echt officieel wordt. We waarderen het zeer als dingen in proeftuinen gecontroleerd uitgetoet worden. Dat is ook heel waardevol voor IT. Wij denken dat elke proeftuin geslaagd is, ook als de uitkomst negatief is, omdat je bewezen hebt dat je daarmee grotere investeringen of desinvesteringen voorkomt, als ik uw vraag zo mag beantwoorden.

De voorzitter:

Mevrouw Michon, heeft u nog een vraag ter verheldering?

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Ja. Meneer De Bruijn, kunt u ook ingaan op sturing, op governance, zeg maar? U haalt kort die CIO's aan, maar is dat dan per organisatie of in de keten? En wat vindt u dan van politieke sturing in die afgelopen periode, sinds 2015? Hoe schetst u politieke sturing en de noodzaak die daar al dan niet voor is?

De heer De Bruijn:

We zien dat de positie van de CIO's nog wel verschillend is. Op sommige departementen gaat het project gewoon niet door als zij een negatief advies geven, tenzij het verbetert. Op andere departementen is het een advies dat terzijde geschoven kan worden. De positie is dus nog wel verschillend. Het verschilt per departement. De heer Peereboom gaf ook aan dat de strafrechtketen natuurlijk een complexe keten is, met verschillende organisaties met verschillende posities en verschillende rollen voor de CIO's. Maar goed, we zien wel een steeds verdere versteviging van die posities. Daar wordt dus wel aan gewerkt. Dat is positief.

Ik denk dat u met politieke betrokkenheid uw betrokkenheid bedoelt. Wij krijgen steeds meer vragen van uw kant voor onderzoek. De belangstelling neemt toe; laat ik het zo zeggen.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan ga ik weer terug naar mevrouw Mutluer van de PvdA.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Ik heb een vraag aan de heer Peereboom. De reden waarom wij hier vandaag zitten, is vrij helder: de strafrechtketen zit vast. Niet alleen de ketenpartners hebben daar last van, maar met name ook gewoon de burgers. We hebben eerder gezegd dat de ondermijnende criminelen de lachende derden zijn als we dit niet goed oplossen. De oplossingen liggen niet alleen bij de ketenpartners; die liggen ook bij de politiek en bij de ICT. Ik denk dat dat wel duidelijk maakt dat daar nog een wereld in te winnen is, voor de korte en de lange termijn. Ik weet dat ICT-projecten altijd langer duren en altijd meer geld kosten, dus ik wil mij even focussen op de korte termijn en het laaghangend fruit dat er nu is. U schetst zelf ook dat er allerlei mooie samenwerkingsstructuren tot stand zijn gebracht, die volgens mij 5 miljoen euro per jaar kosten. Maar wat levert dat op? Als ik u nu zou vragen om drie ICT-gerelateerde oplossingsrichtingen aan te geven waarmee we op de korte termijn al iets meer slagen kunnen maken, welke drie zouden dat dan zijn?

De voorzitter:

De heer Ellian van de VVD.

De heer **Ellian** (VVD):

Ik wil de ICT even laten voor wat het is en nog een vraag stellen aan meneer Peereboom. Namens de Justitiële Informatiedienst staat op de laatste twee pagina's van uw inbreng iets wat voor mij, zowel als rapporteur maar ook als fractielid, de rode draad is voor vandaag. Ik dacht: het is een mooi moment om vandaag met u te beginnen over die rode draad. De Justitiële Informatiedienst schrijft iets over ketendoelen en kritische prestatie-indicatoren die eigenlijk niet op ketenniveau zijn vastgesteld. U schrijft dat het een belangrijke stap is dat ketendoelen en bijbehorende KPI's worden ontwikkeld, evenals zichtbaarheid wie welke bijdrage levert aan dat ketendoel. Daaronder valt ook ketenfinanciering. Enkelen gaan dat nu al heel spannend vinden. De Justitiële Informatiedienst was een van de eerste die schreef dat het een beetje gek is dat iedereen afzonderlijk gefinancierd wordt, terwijl je een of enkele doelen met elkaar zou moeten nastreven. Ziet u het formuleren van gezamenlijke ketendoelen en uiteindelijke ketenfinanciering als een van de belangrijkste wegen die mogelijk bewandeld zouden moeten worden?

De voorzitter:

Mevrouw Kuik van het CDA.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Door het adviescollege zijn er natuurlijk ook constatering gedaan rondom het vervangen van strafrechtssystemen, zoals dat GPS. Hoe werkt dat nou richting het OM? Hebben jullie dan dialogen met elkaar over die constatering en hoe zij daartegen aankijken? Ik ben er wel nieuwsgierig naar of er nog dialogen en discussies plaatsvinden over hoe we dit verder brengen.

De voorzitter:

Dan geef ik graag het woord aan de heer De Bruijn.

De heer De Bruijn:

Mevrouw Kuik vroeg: hoe werkt dat nou eigenlijk? We starten een onderzoek en presenteren onze bevindingen aan, in dit geval, het Openbaar Ministerie. We doen in powerpointvorm een voorlopig advies. Daarna kunnen we een discussie hebben over de vraag of de bevindingen en onze adviezen herkenbaar zijn. Dat werken we uit in een concept. Op dat concept krijgen we een reactie, die we ook weer bespreken. Daarna maken we ons definitieve advies. Dat is in dit geval ook gepubliceerd, met een reactie van het Openbaar Ministerie erbij. We lazen in de reactie dat het Openbaar Ministerie onze aanbevelingen ter harte neemt en onderschrijft. In dit specifieke advies aan het Openbaar Ministerie hebben we ook aangegeven dat ons idee is dat we na een jaar terugkomen om te bekijken hoe het eigenlijk staat met de opvolging van onze adviezen. We hebben aangegeven: maak programma EMMA opnieuw, dus herontwerp het, maar maak ook een plan B, en maak op basis daarvan een keuze. Dat kost waarschijnlijk een jaar. Ons plan is om daarna terug te komen. Dat is hetgeen we richting het Openbaar Ministerie gedaan hebben.

De voorzitter:

Dan de heer Peereboom.

De heer Peereboom:

U stelt een uitdagende vraag. Toch aan de voorkant een kleine aanpassing. Ik wil het eigenlijk niet hebben over ICT-oplossingen, maar over informatievoorzieningsoplossingen. Dat ICT daarbij een hulpmiddel is, is belangrijk, maar uiteindelijk gaat het om het realiseren van een stroom van informatie en gegevens door de strafrechtketen heen. Er zijn drie voorbeelden. Ik grijp even terug op de brief, waarin we er in ieder geval twee noemen.

In de eerste plaats is dat de zogenaamde elektronische handtekening. Als de elektronische handtekening binnen de strafrechtketen integraal wordt doorgevoerd en op dezelfde manier wordt toegepast, zorgt dat ervoor dat er nooit meer een document geprint hoeft te worden waarop een zogenaamde natte handtekening gezet hoeft te worden, want iedereen kan een document dan elektronisch tekenen. Dat moet in wet- en regelgeving op dezelfde manier geborgd worden en

dezelfde waarde hebben als een natte handtekening. Dat zorgt ervoor dat je papier uit de keten kunt halen. Door diverse organisaties zijn hier al vergaande stappen in genomen.

Een ander voorbeeld dat verder kan worden uitgebreid, wordt ook in de brief genoemd: de zogenaamde forensische tijdlijn. Heel veel professionals in de keten die een beslissing moeten nemen in het proces, moeten namelijk veel bronsystemen raadplegen. Ze moeten dus in verschillende systemen van verschillende organisaties kijken, met een wachtwoord en andere inloggegevens. Ze moeten geautoriseerd zijn om gegevens tot zich te nemen en daar vervolgens een integraal verslag van te maken. Door daar een oplossing overheen te zetten, kun je door middel van één bevraging alle bronsystemen op hetzelfde moment bevragen. Daardoor krijg je een tijdlijn van de gegevens die er over een persoon beschikbaar zijn. Als iemand geautoriseerd is, kan hij ook inzicht krijgen in wat die gegevens inhouden. Vervolgens kan hij dus ook op een veel snellere manier tot een besluit komen. Zoals in het voorbeeld aangegeven, heeft een forensische tijdlijn voor het opstellen van een behandelplan een tijdswinst opgeleverd van bijna drie uur. Wij denken dat er meer van zulk soort toepassingen mogelijk zijn op diverse plaatsen in de strafrechtketen, om het werk voor de professional makkelijker te maken.

Ik wil ook nog even aanhaken bij het voorbeeld dat ik noemde in mijn introductie ten aanzien van het vinden van een justitiabele. Het inzetten op adreskwaliteit gaat ertoe leiden dat de pakkans van de justitiabele toeneemt, en daarmee kan dus ook de succesratio van het aantal veroordelingen toenemen. Dat betekent wel dat je dit met elkaar hebt te realiseren, zodat er één bronsysteem gerealiseerd is om adressen te beheren binnen het justitiële domein.

De heer Ellian vroeg wat het belangrijkste is als het gaat om ketendoelen, KPI's en ketenfinanciering. Dat haakt ook aan op de vraag van mevrouw Michon, die er nu helaas niet is. Binnen de strafrechtketen hebben we een governance weten in te richten met een bestuurlijk ketenberaad, een informatieberaad en een CIO-beraad strafrechtketen. Dat heeft ervoor gezorgd dat we in de afstemming en de samenwerking veel beter van elkaar weten welke programma's en projecten er lopen en wat het gezamenlijke doel daarin is. Dat leidt tot een gezamenlijk projectenportfolio, waarin afstemming plaatsvindt van prioriteiten voor een komend jaar. Ten aanzien van ketendoelen worden er dus al grote stappen gemaakt. Alleen, de ketendoelen die je wilt realiseren, hebben ook een koppeling met datgene wat je in eigen huis hebt te realiseren. Daar zit natuurlijk wel altijd een bepaalde spanning op. Het stellen van ketendoelen, het elkaar daaraan houden en elkaar erover bevragen draagt eraan bij dat je het gezamenlijke doel in een bepaald tempo realiseert. Als één organisatie een ander tempo hanteert in het realiseren van de ketendoelen, dan bepaalt de zwakste schakel vervolgens het tempo.

Het is dus een flinke uitdaging om een en ander met elkaar uitgelijnd te krijgen en de doelen te realiseren. Dat betekent ook dat je heldere doelen moet hebben. Je moet dus een duidelijk commitment hebben en er hetzelfde onder verstaan. Ketenfinanciering kan daar vervolgens bij helpen. Ik zeg niet dat organisaties allemaal via ketenfinanciering gefinancierd moeten worden. Ik denk dat het heel goed is dat deze partijen weten wat hun budget is en dat ze daar intern op kunnen sturen. Echter, om in de strafrechtketen doelen gemeenschappelijk te kunnen realiseren, is het wel van belang dat er middelen beschikbaar zijn waarvan je gezamenlijk gebruik kan maken. Anders moet je altijd terugkeren naar je eigen begroting en bekijken wat daarin nog mogelijk is. Volgens mij is het de Kamer heel goed bekend dat de partijen -- politie, Openbaar Ministerie en de rechtspraak -- al een financiële uitdaging hebben voor hun eigen organisatie; laat staan voor het vinden van financiering voor de gehele keten.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan ga ik door naar de volgende drie vragen, te beginnen met de heer Eerdmans van JA21.

De heer **Eerdmans** (JA21):

Ik sluit een beetje aan op wat de heer Peereboom net zei. Ik weet dat grote veranderprogramma's op IT-gebied nogal eens uit de kosten lopen en grote financiële overschrijdingen kennen, terwijl ze bedoeld zijn om de boel efficiënter te maken. Daar gaf u net al mooie voorbeelden van. Hoe zien jullie dat allebei? Houden we dat nu beter in bedwang? Zijn er een soort earlywarningsystemen voor ontwikkeld? Ziet u het op tijd aankomen dat dingen totaal uit de hand gaan of kunnen lopen? Zitten er safetykleppen in? Daar was ik even benieuwd naar.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan de heer Sneller van D66.

De heer **Sneller** (D66):

Het antwoord op mijn eerste vraag over de kritische reflectie richting de Kamer was voor mij misschien wat te subtiel. Laat ik het positief stellen. Aansluitend bij de pakkans vergroten, van welke dingen zegt u dan: dat moet de Kamer echt doen? Gaat dat om wettelijke definities? Zegt u: nodig vaker de CIO's uit in deze commissie? Is het beleidsluwte? Is het: laat ons met rust? Of is het: onderzoekonderzoeken Bureau ICT? Welke dingen zou u van ons nodig hebben om de pakkans te vergroten?

De voorzitter:

Dank u wel. Geen vraag van mevrouw Michon-Derkzen. Dan ga ik starten met de heer Peereboom.

De heer **Peereboom:**

Ik ga eerst in op de maatregelen ten aanzien van het beheersen van programma's en projecten die een ICT- en IV-component hebben. Ik denk dat we er de afgelopen jaren in grote mate in zijn geslaagd om de beheersbaarheid te vergroten. Daar heeft het instellen van het Adviescollege ICT-toetsing aan bijgedragen. Dat houdt ons scherp, kijkt onafhankelijk mee en voorziet ons van adviezen. Ook het CIO-stelsel dat is ingericht, zorgt ervoor dat er een vinger aan de pols is om in te zien hoe het gaat en elkaar collegiaal van advies te voorzien. Ik betrek dat even op het CIO-stelsel binnen het departement van Justitie en Veiligheid. We hebben daar het zogenaamde CIO-ordeel. Dat betekent dat een collega-CIO een andere CIO beoordeelt op projecten die lopen en

een onafhankelijke toetsing doet, zodat er tijdig kan worden bijgestuurd. Ook het zeer frequent richting de Kamer rapporteren over projecten groter dan 5 miljoen zorgt ervoor dat er een verantwoordingsstructuur is ingericht die ons alert houdt. Al deze maatregelen helpen. Echter, ze bieden geen honderd procent garantie dat het niet voorkomt. Laat ik het maar even, het kan op een tegeltje, heel simpel zeggen: zoveel mensen, zoveel wensen. Dat kan er nog weleens aan bijdragen dat sommige projecten te groot worden en de scope uit het oog wordt verloren. De CIO's hebben een belangrijke rol om te toetsen of de scope die aan het begin is vastgesteld, daadwerkelijk wordt gehanteerd, dan wel dat daar heel sterk van wordt afgeweken. Als dat wordt gedaan, dan zal dat wel gemotiveerd moeten worden en van de nodige financiële middelen worden voorzien.

Dan de vraag ten aanzien van het vergroten van de pakkans. Ik kan deze vraag maar ten dele beantwoorden. In de komende uren komen hier nog partijen in de opsporing, vervolging en berechting langs, die daar een veel beter antwoord op kunnen geven dan ik. Ik kan deze vraag alleen vanuit mijn eigen expertise beantwoorden. Ervoor zorgen dat de gegevensdeling foutloos is, zorgt er in ieder geval voor dat de pakkans groter wordt. Als persoon A zich uitgeeft voor persoon B, maar wij dat binnen de strafrechtketen niet weten, dan zal deze persoon nooit gepakt worden. De juiste identiteit vaststellen om te zorgen dat er een integer persoonsbeeld ontstaat, zodat je weet wie een persoon in de strafrechtketen is, is het begin van alles. Als het gaat om de verkeerde persoon, of als je niet weet waar een persoon is, zal dat ertoe bijdragen dat de pakkans niet vergroot zal worden. Een goede gegevenshuishouding draagt daaraan bij en vormt het fundament om dat te gaan realiseren.

De heer **Sneller** (D66):

Ik vroeg het ook met het oog op uw expertise. Misschien kunt u dan zeggen wat u van ons nodig heeft. Zegt u: wij zitten in het CIO-ketenberaad en dat gaat allemaal fantastisch, dus geef ons nog een paar jaar en dan zijn we er helemaal uit? Zegt u: nee, onderdelen van de keten zijn toch nog te onafhankelijk en dat gaat uiteindelijk nooit communiceren, dus we moeten een wettelijke definitie hebben? Zegt u: er is een financieel knelpunt en als dat is opgelost kunnen we de ICT echt op orde krijgen? Wat is uw wish list richting deze kant?

De heer **Peereboom**:

Als ik één ding op de wish list mag zetten, dan is dat het volgende. Als wordt vastgesteld dat een gegeven ten aanzien van een persoon in de strafrechtketen onjuist is, dan zou er een partij bevoegd moeten zijn om die gegevens te corrigeren. Dan kan datgene wat fout is, hersteld worden. Natuurlijk mag je dan niet over één nacht ijs gaan. Er moet echt gedocumenteerd en bewezen zijn dat er een fout is gemaakt. Maar als het bijvoorbeeld gaat om de identiteit van een persoon en diens verblijfsgegevens, dan helpt het enorm als één partij kan zeggen: dit is de waarheid en hieraan hebben we ons te houden.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan de heer De Bruijn.

De heer **De Bruijn**:

De vraag van de heer Eerdmans ging over het uit de kosten lopen van projecten. Het begint eigenlijk bij het begin: de eerste inschatting. Daaraan meet je af of een project wel of niet geslaagd is en wel of niet uit de kosten loopt. We zien juist dat de eerste inschattingen te optimistisch zijn omdat niet alle kostenposten goed zijn meegenomen. Dat kan om allerlei redenen gebeuren, bijvoorbeeld een project aantrekkelijk maken omdat het wat minder kost. Vandaar dat onze grote aandacht bij de start van een project altijd uitgaat naar de vraag of de begroting goed is en of alles is meegenomen, zoals onvoorziene factoren. Zoals de heer Peereboom ook zei, kunnen er tijdens het traject nog allerlei dingen gebeuren. Dat geldt natuurlijk niet alleen voor de kosteninschatting, maar ook voor de tijdsinschatting, want ook die is soms wat optimistisch om dingen toch maar gedaan te krijgen binnen tijd en budget. Met de goede inschatting begint het eigenlijk; die is heel belangrijk. Vervolgens spelen bij de projectbeheersing de CIO's een belangrijke rol. Daarin zien we verdere stappen. Maar het begint bij het begin: zijn de begrotingen goed en de inschattingen terecht?

De **voorzitter**:

Dank u wel. Zijn er nog prangende vragen die we willen stellen aan de heren Peereboom en De Bruijn? Nee? Dan ga ik kort schorsen voor de wisseling. Ik wil u beiden bedanken voor uw aanwezigheid en het delen van uw expertise. Graag tot een volgende keer.

De vergadering wordt van 10.49 uur tot 10.58 uur geschorst.

Blok 2: Bestuurders uit de strafrechtketen

Gesprek met:

- de heer Naves, voorzitter Raad voor de rechtspraak
- de heer Van der Burg, voorzitter College van procureurs-generaal
- mevrouw Ekelmans, lid korpsleiding nationale politie

De **voorzitter**:

We gaan verder, met het tweede blok van dit rondetafelgesprek. Hiervoor hebben we de heer Naves van de Raad voor de rechtspraak, de heer Van der Burg van het Openbaar Ministerie en mevrouw Ekelmans van de politie uitgenodigd. Van harte welkom. Fijn dat u hier allen wilt zijn.

Voor dit blok hebben we wat ruimer de tijd genomen, zodat er genoeg tijd is voor een gesprek tussen de Kamer en de bestuurders uit de strafrechtketen. De genodigden hebben ter voorbereiding een aantal vragen ontvangen waarover de commissie het graag wil hebben. Ik weet

dat een aantal Kamerleden de zaal tussentijds moet verlaten vanwege andere parlementaire activiteiten. Dat gebeurt dus niet uit disrespect, maar omdat er tegelijkertijd ook andere zaken spelen.

Ik wil graag het woord geven aan de heer Naves van de Raad voor de rechtspraak.

De heer Naves:

Dank u wel, voorzitter. Leuk om vanochtend van een oud-collega het woord te krijgen. Dank voor de uitnodiging. Deze parlementaire verkenning zie ik als een uiting van zorg van uw Kamer, over doorlooptijden, over slachtoffers die jarenlang moeten wachten, over daders die niet berecht worden, kortom: zorg over het functioneren van de strafrechtketen. Ik deel die zorg.

Ik zou de voorzitter van de Raad voor de rechtspraak niet zijn als ik niet ook iets zou zeggen over de trias politica. Onlangs had u een technische briefing rond dit onderwerp. Toen gaf u aan dat de commissie zoekt naar knoppen waarmee het parlement zelf kan prioriteren binnen de strafrechtketen. Ik hoorde net ook de woorden "politieke sturing" gehanteerd worden. Geen misverstand hierover: dat is niet passend in ons staatsbestel. U doet aan wetgeving en hebt het budgetrecht. Dat zijn de enige sturingsinstrumenten van de Kamer op de rechtspraak. De rechtspraak prioriteert zelf, in het domein van het strafrecht natuurlijk primair in samenspraak met het Openbaar Ministerie en de andere ketenpartners. De wetgevende macht doet dat niet. De scheiding der machten vraagt terughoudendheid van uw Kamer.

Kort iets over de financiering van de rechtspraak en extra middelen. In 2019 en 2022 zijn er structurele investeringen gedaan in de rechtspraak. Daarmee is de rechtspraakbegroting robuuster en stabiel geworden. Dat was hard nodig. Maar: de huidige staat van de strafrechtketen is het gevolg van keuzes in het verleden. Opnieuw opbouwen nu er extra geld is, kost vele jaren. Het is prematuur om nu al concrete resultaten te verwachten. De realiteit van nu is, zoals ik eerder deze week ook heb gezegd, dat we te maken hebben met een tekort aan rechters. Kijkend naar de periode tot 2030 heb ik al aangegeven dat de rechtspraak 900 nieuwe rechters zal binnenhalen. Dat is een enorm aantal. Maar houdt u wel in het achterhoofd dat 800 van die 900 rechters er zijn ter vervanging van natuurlijk verloop. In de komende jaren zal de rechtspraak dus met 100 rechters uitbreiden. We hebben eerder gezegd dat we er 200 nodig hebben.

Dat maakt dus ook dat we te maken krijgen met beperkingen. We praten vandaag over de strafrechtketen, maar ik wil er ook aandacht voor vragen dat de rechtspraak over veel meer gaat dan strafrecht. Strafrecht betreft pakweg 10% van het aantal zaken dat de rechtspraak behandelt. 90% bevindt zich op andere rechtsterreinen, en die zijn net zo belangrijk. Het is al gegaan over een integrale benadering. U wilt de strafrechtketen integraal benaderen. Dat snap ik. Maar wat ik u vraag, is om ook oog te hebben voor de andere delen van het recht en de rechtspraak. We moeten die integrale benadering zo ver laten gaan. Ik heb in deze Kamer geloof ik ook weleens het woord "waterbedeffect" gehanteerd. Als we heel erg gaan duwen op de strafrechtketen, dan leidt dat waterbed ertoe dat er elders grotere tekorten ontstaan.

Afsluitend. Wij werken heel hard aan verbetering van de strafrechtketen. Ik zei het al: het aantal rechters dat we in opleiding nemen, hebben we uitgebreid van 80 naar 130 per jaar. Heel veel van die rechters gaan uiteindelijk in de strafrechtketen aan het werk. We investeren, met dank aan het kabinet, dat daar ook keuzes in heeft gemaakt, heel veel in digitalisering. Daarnaast hebben we

heel bewust de keuze gemaakt om de Raad voor de rechtspraak uit te breiden van vier naar vijf leden. Het vijfde lid, mijn collega Peter Pulles, heeft enkel het strafrecht in zijn portefeuille. Dat geeft aan hoe belangrijk wij het vinden en hoeveel tijd wij de komende jaren zullen steken in onze voorbereiding op het Wetboek van Strafvordering.

Wij participeren als rechtspraak in alle ketenoverleggen die de strafrechtketen betreffen. U zult zeggen: dat is vanzelfsprekend. Misschien moet ik daaraan toevoegen dat wij, anders dan in het verleden, niet voortdurend de kaart van de onafhankelijkheid zullen trekken maar zo veel mogelijk serieus met de partners in de strafrechtketen ons zullen committeren aan keuzes die we daar met elkaar maken.

Als je voorziet dat je in de komende jaren nog altijd te weinig rechters zult hebben, dan kun je met die constatering volstaan, maar ik zou willen zeggen: dan ligt er dus een heel grote opgave om samen met de strafrechters in de gerechten te kijken naar andere manieren van werken en naar efficiënter werken. Dat gesprek zijn we al enige tijd geleden gestart en dat loopt volop. We zullen het daar de komende jaren van moeten hebben.

Ik sluit af. Ondanks de hoge werkdruk zetten rechters en rechtspraakmedewerkers zich dagelijks in om kwalitatief hoogwaardige strafrechtspraak te leveren. Daar ben ik trots op. Ik dank u voor de uitnodiging vandaag om dat te kunnen laten zien.

De voorzitter:

Dank u wel voor uw toelichting. Ik wil graag het woord geven aan de heer Van der Burg.

De heer Van der Burg:

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Net als de heer Naves wil ik ook mijn waardering uitspreken voor het feit dat u dit onderwerp heeft omarmd in de eerste parlementaire verkenning. Wij zijn dus ook nog een keer een soortement van proefonderwerp, maar we waarderen het zeer, omdat de achterliggende gedachte is: hoe kunnen we de strafrechtketen helpen bij de hedendaagse problematiek en knelpunten die we kennen? Dat is een welkome steun in de rug voor ons.

Ons onderhoud is vooral gebaseerd op knelpunten en problematiek, maar ik wil toch niet onvermeld laten dat er heel veel wél gebeurt in de keten. We hebben net, zoals ook de collega's van de rechtspraak en de politie, onze jaarverslagen ter beschikking gesteld. Daaruit blijkt dat we met elkaar toch zo'n 180.000 zaken tot een goed einde brengen. Ik wil dat toch niet onvermeld laten, omdat het ook getuigt van de enorme inzet van de collega's, zowel bij politie en de rechtspraak als bij ons, om rechtvaardigheid en recht toe te voegen aan de samenleving.

De knelpunten die er zijn -- ze zijn er natuurlijk wel degelijk -- zijn met enige regelmaat tamelijk complex. We hebben een systeem van deelketens met enorm veel partners die in meer of mindere mate een rol spelen in de keten van afdoening. Het zijn er meer dan twintig. Ik geef een voorbeeld. Het Openbaar Ministerie heeft afgelopen jaren procentueel echt veel meer in de strafbeschikkingssfeer afgedaan. Dat betekent dat de vulling van de politierechter zwaardere zaken zal kennen, omdat wij nou eenmaal het lichtste segment doen met strafbeschikkingen. Dat betekent dus dat de politierechter samen met ons per keer minder zaken kan afdoen. Collega Naves had het over een waterbedeffect. Dat effect komt elke keer weer terug.

Laat ik heel duidelijk zijn: het kan en moet beter, ook onder onze verantwoordelijkheid. Daar zijn we zelf voor aan zet. We voeren allerlei acties uit, zowel landelijk als binnen de regio's en arrondissementen. We zijn er druk mee bezig. Als we kijken naar de maatschappelijke opgaven voor de komende jaren, springen daar vooral de volgende zaken uit: implementatie van het Wetboek van Strafvordering, waarover we ongetwijfeld nog verder te spreken zullen komen, doorlooptijden en voorraden, en onze ICT- en informatievoorziening, die de komende jaren heel veel aandacht nodig zal hebben.

In BKB-verband hebben we prioriteit gegeven aan drie zaakstromen voor de komende tijd: jeugd, artikel 6 Wegenverkeerswet en zeden. Daar hebben we ketennormen voor afgesproken en ketendoelen voor gesteld. Daar komen we ongetwijfeld ook nog op terug. Daarnaast is er de implementatie van het Wetboek van Strafvordering. We komen er straks ongetwijfeld ook nog over te spreken, maar als de Kamer vraagt hoe zij vanuit haar verantwoordelijkheid kan helpen, dan wil ik daar twee dingen uithalen.

Ik wil in ieder geval nog een keer de wens van beleidsluwte herhalen. Voor uw voorstelling: op dit moment zijn er 137 wetsvoorstellen in behandeling die in meer of mindere mate iets betekenen voor het OM, en ongetwijfeld ook voor de partners links en rechts van mij. Daarvan zijn er op dit moment 24 in de opstartfase. 59 zijn er inmiddels aangeboden aan de Kamer. Het aantal wetsvoorstellen met inwerkingtredingsdatum 1 juli 2023 is 12. Op 1 januari 2024 gaat het om 15 wetsvoorstellen. 1 juli 2024 zijn het er 7. Geen enkel misverstand erover: we begrijpen de achtergronden. Dat volgt uit het politieke primaat. Maar het geeft wel een illustratie van hetgeen de partners hebben te doen om deze wetsvoorstellen ook in de praktijk in te bedden. Dat heeft te maken met vraagstukken als: het meenemen van collega's op de nieuwe thema's, maar niet in het minst, en zelfs met enige regelmaat, onze IV-systemen die daarop vervolgens moeten worden aangepast.

Ten slotte. De collega's van de rechtspraak zijn druk bezig met het werven van nieuwe collega's. U heeft ongetwijfeld wel een keer ergens gelezen dat het OM inzet op 250 extra officieren van justitie voor de komende paar jaar, waarvan iets minder dan de helft natuurlijk verloop compenseert en de andere helft voor uitbreiding zorgt. We bereiden dus wel degelijk uit, dankzij de coalitiesteun die we hebben gekregen, maar die opleidingen renderen niet meteen van de ene op de andere dag. Daar hebben we echt nog wat tijd voor nodig.

Daar wil ik het even bij laten. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel voor uw toelichting. Ik wil graag het woord geven aan mevrouw Ekelmans.

Mevrouw Ekelmans:

Dank u wel, voorzitter. Het is voor mij makkelijk, omdat een aantal dingen al gezegd is. Ik zal die dus niet herhalen. Ik wil wel zeggen dat ik erg blij ben dat de strafrechtketen het eerste onderwerp is van een parlementaire verkenning. Ik gaf net al aan mevrouw Mutluer aan dat dit een belangrijk onderdeel is van mijn werk, want daar zit een zorg van mijn kant omdat de keten inderdaad vastzit. Ik denk dat dit het uitgangspunt van het gesprek zou moeten zijn: hoe kunnen

wij ieder vanuit onze eigen verantwoordelijkheid zorgen dat maatregelen en ingrepen helpen, en hoe bepalen we wie daar welke rol in heeft?

Laat ik beginnen met te zeggen -- het is misschien een open deur -- dat de zaken in eerste instantie bij ons vandaan komen. De instroom bij de politie is dus de eerste stap. Je zou dan aan de ene kant zeggen: het is goed nieuws als er meer zaken door de politie naar het OM gestuurd worden. Tegelijkertijd zegt een cynisch stemmetje in mijn hoofd: en dan, wat kunnen we er dan mee? Met al het harde werk en alle inzet in de strafrechtketen zien wij dat het maar de vraag is hoever zaken komen. We zoeken dus echt hoe we zaken verder kunnen brengen in de keten. Ik zou daar twee voorbeelden van willen noemen. Het ene werd ingegeven door het vorige gesprek. Op het moment dat wij succesvol zijn met de digitalisering van het procesdossier -- inmiddels gaat 95% van de zaken digitaal rechtstreeks de keten in -- levert dat voor ons tijdswinst op. Dat heeft als effect dat wij meer zaken gaan produceren. En dan zitten we weer hier. Daar zit dus voor mij een serieuze zorg.

Ik zou de vraag ook in tweeën willen splitsen. De ene is: hoe benutten we in de keten zo goed mogelijk de mogelijkheden van het strafproces? Hoe doen we dat zo goed mogelijk met de middelen en mensen die we hebben? Mijn tweede punt is, zoals u ook in mijn bijdrage heeft kunnen lezen: is er ook een mogelijkheid om te bekijken welke zaken zich misschien minder lenen voor het strafrecht, ondanks het feit dat er sprake is van strafbaar handelen?

Voor mij zit eigenlijk de grootste uitdaging in onderzoeken wat past in ons rechtsstatelijke systeem, wie welke rol daarin heeft en welke stappen we kunnen zetten om te doen waar het uiteindelijk om draait. We praten hier over de strafrechtketen, maar de kunst is om elke keer te bezien waar slachtoffer, aangever en elke andere betrokkene in het strafproces staan en wat de wensen en belangen zijn. Dat geeft een ander licht op de logica in de strafrechtketen. Er is mij veel aan gelegen om daar stappen in te maken en te zoeken naar wat het beter kan maken.

Ik heb in de vragenronde in het vorige gesprek even geïnventariseerd welke uitnodiging ik hoorde, namelijk om de Kamer te vertellen wat je dan wil hebben, wat er nodig is en welke stappen je wil zetten. Ik begreep dat ik daarop vrijmoedig dingen mocht zeggen. Ik zal mij daar niet in beheersen. Sommige dingen zijn open deuren. Beleidsluwte is genoemd. Ik denk dat voor iedereen duidelijk is dat dit hartstikke belangrijk is. Het andere is: stabiele financiering. Als ik zie wat dit betekent voor OM en ZM, hoe er weer met man en macht gezorgd moet worden dat het bereikte niveau behouden kan worden om zaken überhaupt af te kunnen doen, dan is heel duidelijk dat dit voor ogen gehouden moet worden. Dat gaat er ook over dat een investering die bij ons gedaan wordt, direct effect heeft op OM en ZM, omdat het in de keten doorloopt. Ik zie dat dit inmiddels ook loopt. Dat is een duidelijke verbetering. Maar het is belangrijk dat dit gerealiseerd wordt.

Ik zoek vooral ook naar een opening voor een andere manier van afdoen. Ik heb voorbeelden gegeven -- ik sluit niet uit dat daar nog vragen over komen -- maar wat zou daarin kunnen, met respect voor eenieders positie? Ik zou daarbij de samenhang met andere thema's, die ook binnen de Kamer op de agenda staan, willen noemen. Als er problemen zijn in de zorg en met de koopkracht, dan moeten we onder ogen zien dat dit aanleidingen zijn voor strafbaar handelen, waarbij de oplossing echt niet in het strafrecht ligt. Als we dat gesprek zouden kunnen voeren, dan hebben we al een belangrijke stap kunnen zetten.

Mijn collega's zullen er in het volgende blok waarschijnlijk ook iets over zeggen: ik hoor en zie dat heel veel zaken ter zitting komen waarvan ik me afvraag of dat de beste plek is om het te

hebben over de vraag wat er daadwerkelijk aan de hand is. Ja, het gaat dan om strafbaar gedrag, maar de oplossing zit er niet in dat het in het strafproces wordt gebracht. Als we het gesprek daarover zouden kunnen voeren, dan zou ik daar heel blij mee zijn.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel voor uw toelichting. Ik denk dat ik andersom ga beginnen. Ik start bij mevrouw Michon-Derkzen van de VVD voor de eerste vraag.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Dank u wel, voorzitter. Dank aan de aanwezigen hier. Ik kan heel goed volgen wat u allemaal zegt. Krapte in de keten zal ook van alledag zijn. Ik maak me er geen enkele illusie over dat we die op enig moment hebben opgelost. Ik vond het mooi om te horen dat mevrouw Ekelmans zegt dat 95% van de zaken eigenlijk al direct met een ICT-stroom de keten ingaat. De heer Van der Burg sprak over het waterbedeffect dat je ziet door andere vormen van afdoening. Ik zou u willen vragen om iets te zeggen over de financiering van de werkwijze. Draagt die financiering bij, of juist niet, aan de keuzes die je maakt over hoe je zaken door de keten brengt? Helpt de huidige financiering?

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Sneller.

De heer **Sneller** (D66):

Dank, voorzitter. Dank voor deze prikkelende inleidingen. Ik hap graag op de opmerking van de heer Naves, want ik had deze vraag in het vorige rondetafelgesprek, naar aanleiding van een open brief van de voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak, die aan de Kamer had geschreven: "Wind er toch geen doekjes om: de komende jaren zullen er nog vaker rechtszaken door personeelsgebrek worden geschrapt. De rechtspraak en het Openbaar Ministerie leiden op dit moment meer mensen op dan ooit; het maximum is daarin bereikt. Dat leidt niet tot onmiddellijke verlichting, maar biedt wel perspectief. Tot die tijd moeten er door de werkorganisaties, maar misschien ook wel de politiek, scherpe keuzes worden gemaakt. Moet de overheid minder procederen? Kunnen we bepaalde strafzaken voorlopig laten rusten zodat we tijd maken voor andere? En zo ja, welke dan? Het is makkelijk te besturen in tijden van overvloed; nu verdelen we vooral schaarste. Dat is wat ons betreft een gesprek op het hoogste niveau waard. De Kamer is daartoe uitgenodigd."

Het is mooi dat we dat gesprek nu kunnen voortzetten. Mevrouw Ekelmans gaf daar volgens mij een aantal heel mooie openingen voor. Ik zou graag van de heer Naves willen horen welke openingen hij ziet. Ik snap dat hij zegt dat we niet op de stoel van de rechter moeten gaan zitten. Daarmee ben ik het honderd procent eens. Maar binnen wetgeving en budget, die hij wel als

knoppen noemt die de Kamer heeft, is er een hoop mogelijk. Ik zou het gesprek daarover graag willen verdiepen.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Eerdmans.

De heer **Eerdmans** (JA21):

Dank, voorzitter. Ik heb drie vragen, ik denk aan de beide heren. Mijn eerste vraag is voor de heer Van der Burg. Het OM in Gelderland heeft vorig jaar ik meen 1.230 strafzaken geseponeerd. Gaan we dat vaker terugzien en moeten we ons daarop gaan voorbereiden? Of is dat een zeer ongewenste uitzondering? Ik vroeg me dat af.

Mijn tweede vraag is voor de heer Naves en gaat over het rechterstekort. Er is misschien wel bekend dat ik een groot voorstander ben van lekenrechtspraak. Die is nog niet ontwikkeld in Nederland, maar gebeurt in veel landen wel. Is dat geen fantastisch middel om het tekort aan rechters te laten afnemen en de wachttijd ook? Hoe kijkt de heer Naves daarnaar?

Dan nog een vraag aan met name de heer Naves. Hoe populair is het nog om rechter te worden? Hoe staat het met het enthousiasme? Is daar genoeg aandacht voor? Kunnen we daar nog wat aan doen? Hoe zit het met de betaling? Ziet u daar nog obstakels in, of niet?

De voorzitter:

Dank u wel. Ik geef de heer Naves het woord om te starten met het beantwoorden van de vragen.

De heer **Naves**:

Waar zal ik beginnen? Mevrouw Michon stelt de vraag: helpt de financiering? De heer Sneller vraagt ook naar de knoppen waaraan dan gedraaid zou moeten gaan worden. Ik doe het even heel algemeen. Vanmiddag gaat Jacco Janssen, een van mijn strafrechtcollega's, iets vertellen over de knoppen waaraan je tijdens een zitting, in de rechtszaal, in een concrete strafzaak kunt draaien, dus daar houd ik mij even verre van. Voor ons is die beleidsmatige luwte belangrijk op weg naar een grote implementatie van het Wetboek van Strafvordering, die heel veel van onze organisaties gaat vragen. Laten we met elkaar goed nadenken over het tijdstip waarop het verantwoord is om daarmee te starten. Laten we bezien of we dan klaar zijn met de ICT en dat het invoeringsmoment van het Wetboek van Strafrecht past bij waar de digitaliseringsontwikkeling in de strafrechtketen op dat moment staat.

Hanneke Ekelmans stipte het thema net ook al aan: als je gaat financieren, kijk dan ook naar de consequenties. Als je iets bij de politie doet, moet je ook nadenken over wat het voor het OM, de rechtspraak en de executieketen betekent. Dat zijn knoppen waaraan jullie kunnen draaien. Als het gaat over politieke sturing, dan zit die daar volgens mij wel. Dat is wat er rond financiën kan. Heel algemeen gesproken is de financiering in de rechtspraak outputfinanciering. Dat is op zich

wel een stok achter de deur waardoor zaken worden afgedaan, want wij worden enkel gefinancierd als een zaak is afgedaan. Waar je voortgang in zaken wil behouden, ligt daar wel een juiste trigger.

Dan de brief van de voorzitter van de NVvR. Volgens mij is hij het wel met mij eens dat het bij dit soort thema's ligt en niet in een andere vorm van sturing.

De vraag over het sepot in Gelderland ging naar mijn buurman, maar eigenlijk zijn OM en rechtspraak daarin heel nauw met elkaar opgetrokken. Het ging over nog veel meer zaken, 1.500 zaken. In een paar andere arrondissementen hebben dit soort dilemma's ook gespeeld. Met het OM hebben we afgesproken dat rechtspraak en OM in alle arrondissementen veel nauwkeuriger met elkaar in beeld houden en sturen op de werkvoorraad en de ouderdom daarvan. Gaan we daarmee dit soort sepots voorkomen? Dat zouden we wel graag willen, maar ik kan zulke sepots niet helemaal uitsluiten. De heer Van der Burg gaat mij wel corrigeren als ik het verkeerd zeg. Maar door tijdig te signaleren denk ik dat je meer ruimte houdt om te acteren. Als dan in Gelderland zaken vast dreigen te lopen, zeg ik als voorbeeld, denk ik dat andere arrondissementen tijdig kunnen bijspringen om dit soort sepots voortaan te voorkomen. Want geen misverstand: dit soort sepots is niet wat wij willen.

Hoe populair is het rechterschap? Bij ons zit de bottleneck op dit moment in de opleidingscapaciteit en niet in de populariteit van het rechterschap. Als we vacatures openstellen - - dat doen we voortdurend -- is er voldoende interesse en is er ook nog steeds voldoende keuze. Ik weet niet hoe de arbeidsmarkt zich ontwikkelt, maar dat is nu wel de realiteit. Ik ben blij dat er een nieuwe cao is en dat die angel rond de aantrekkelijkheid van het ambt is weggenomen. Of lekenrechtspraak de oplossing is? Ik denk eigenlijk eerder aan een ander model dat ik wel zou willen verkennen. Als Nederlandse Raad voor de rechtspraak werken wij heel nauw samen met onze collega's in Noorwegen. Daar zetten ze elk jaar een grote groep zeer ervaren advocaten zonder opleiding aan het werk. Dat lukt ook. In plaats van aan leken geef ik toch de voorkeur aan juridische professionals. Dat klinkt net anders dan "leken", maar op het moment dat ze starten, zijn zij ook leek. Daarmee zou je ook een nieuwe bron kunnen aanboren om de capaciteit van het aantal rechters uit te breiden. Ik denk dus vooral dat de bal bij ons ligt om te verkennen of er andere wegen zijn om het rechterschap uit te breiden.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan de heer Van der Burg.

De heer Van der Burg:

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Er is één concrete vraag aan mij gesteld, door de heer Eerdmans, over de situatie in Oost-Nederland. Henk heeft daar al het nodige over gezegd. Wij zien het als een ongewenste uitzondering. Wellicht zet dit het gegeven in perspectief dat we eigenlijk al een aantal jaren hetzelfde percentage sepots hebben op jaarbasis. Daarbij schommelt de categorie "oud feit", waarom het hier gaat, al jaren zo ongeveer rond hetzelfde aantal. De sturing erop is wel belangrijk, samen met de zittende magistratuur. Dat proberen we ook waar te maken. Maar mevrouw Michon zei het al: schaarste blijft wel het uitgangspunt van datgene wat we met elkaar kunnen doen.

Dan de positie van het strafrecht in een politiek complexe wereld. Het is de discussie waard waar het strafrecht een oplossing of een toegevoegde oplossing voor is. We moeten ons met elkaar wel realiseren dat de legitimiteit van het strafrecht risico's gaat lopen op het moment dat er strafrechtelijke antwoorden komen op maatschappelijke problemen, omdat we nou eenmaal niet, hoezeer we ons best ook doen, kunnen waarmaken dat wij maatschappelijke problemen oplossen met elkaar. Dat vergt dus enige zelfdiscipline, overigens net zo goed bij ons.

Als u het hebt over wat we zouden kunnen doen naast het strafrecht, zou ik een praktisch voorbeeld kunnen geven, maar dat vergt ook wel een politieke discussie. Op dit moment wordt bijvoorbeeld bekeken of winkeldiefstallen uit het strafrecht zouden kunnen worden gehaald. Daar zit dan wel een politiek-normatieve gedachte achter, of niet. We vinden ook met elkaar dat we een norm moeten handhaven op het gebied van kleine -- dat zeg ik niet om het klein te maken -- en veelvoorkomende criminaliteit. Dat is dus best wel een ingewikkelde discussie. Zolang diefstal in het Wetboek van Strafrecht staat, heb je te maken met een bepaalde benadering van winkeldiefstal. Tegelijkertijd hebben we, zoals Hanneke ook zei, een gesprek te voeren met elkaar over de toegevoegde waarde in dit segment, bijvoorbeeld ten aanzien van dit voorbeeld. We hebben elkaar nodig om dat te kunnen bediscussiëren.

Dan de financiering. Dat was een vraag aan Henk, maar ik zal er ook iets over zeggen. Bij het vraagstuk rondom financiering is het voor het OM -- ik heb dat net ook al gehoord bij Hanneke -- zaak dat de keten wordt bediend, vooral bij nieuwe investeringen, en dat er inderdaad ook rekening wordt gehouden met bepaalde zaken. Een verlichting van de werkdruk aan de ene kant betekent bijvoorbeeld op gezette tijden een verzwaring van de werkdruk aan een andere kant. Het bredere perspectief is dus wel van groot belang.

Ten slotte. De heer Eerdmans vroeg vooral naar de aantrekkelijkheid van het rechterschap. Ik breid dat maar even uit naar het werken bij het OM, of meer concreet: het worden van officier. Ook wij merken toch nog steeds dat we voldoende, en ook kwalitatief voldoende, kandidaten krijgen. We merken ook dat er in toenemende mate vanuit andere beroepsgroepen belangstelling voor is. Die vraag werd ook gesteld: dat levert af en toe vraagstukken op het gebied van inschaling op, omdat wij keurige wettelijke uitgangspunten hebben. Dat willen we ook graag zo houden, maar iets meer speelruimte op dat punt zou wel goed uitkomen.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Als u uw microfoon zou willen uitzetten, ga ik naar mevrouw Ekelmans.

Mevrouw Ekelmans:

Heel kort, omdat ik de indruk had dat de vragen meer aan de beide heren werden gesteld. Ik ben het er erg mee eens dat schaarste altijd een punt is geweest en dat ook altijd zal blijven. Dat is een gegeven. Maar de uitdaging is om je te blijven realiseren dat in de strafrechtketen de verhouding tussen wat je kan doen en wat burgers van je verwachten nog wel enigszins in balans moet zijn. Mijn beeld nu is dat we dat een beetje kwijt aan het raken zijn. Dan ga ik terug naar mijn punt: wat mag er van ons verwacht worden als keten en als individuele organisatie? Kunnen wij

waarmaken wat er van ons verwacht wordt? En hebben we ook een goed verhaal als we dat niet kunnen? Daar zit voor mij de zoektocht, want dat verhaal moet beter zijn dan het nu is.

Als u me toestaat, voorzitter. Ik realiseerde me dat ik een wens die ik ook nog heb net niet genoemd heb. Inmiddels wordt er gelukkig bij nieuwe wetgeving een uitvoeringstoets gedaan. Het zou mij een lief ding zijn als dat ook bij moties het geval is. Ik zie dat er vanuit uitstekende intenties een voorstel gedaan wordt, dat in de complexiteit van ons werk iets eruit gelicht wordt waar dan iets moois voor verzonnen wordt, maar soms een totale verstoring oplevert van ons werkproces. Dan heb je niet bereikt wat je wilde bereiken. Dus de verdieping "wat wil je nou oplossen en wat is de manier om het op te lossen" zou in mijn ogen vooraf moeten gaan aan het indienen van een motie en al helemaal aan het aannemen van een motie.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan ga ik naar de volgende vraagstellers. Mevrouw Kuik.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Alvast bedankt voor de beantwoording. Zeker dat laatste punt is belangrijk: dat wij als Kamer daar onze rol goed in spelen. Ik heb een vraag aan mevrouw Ekelmans. U geeft terecht aan: je kunt niet alles in de strafrechtketen brengen, maar maatschappelijk verwachten mensen wel wat van ons; de balans is weg. We zien de capaciteitsproblemen en we zien de schaarste. Kunt u iets concreter maken waar u dat precies voelt en ziet?

Een vervolgvraag. Er zijn pilots met bijvoorbeeld buurtrechters. In hoeverre kunnen die de druk op de keten misschien een beetje reduceren? Ik denk dat dat zo is, maar klopt dat beeld of niet? Misschien kan de heer Van der Burg daar ook iets over zeggen.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Ellian.

De heer **Ellian** (VVD):

Ik heb twintig minuten de tijd gehad om na te denken of ik ga happen op meneer Naves. Mijn gedachten dwaalden af naar Wiarda, de drie typen van rechtsvinding. Ik hoop toch dat ik de opmerking van meneer Naves niet hoeft te interpreteren, want sinds ik Kamerlid ben bekruipt het gevoel mij af en toe dat de zittende magistratuur eigenlijk vindt: "Primaat van de wetgever? Joh, wij weten het beter. Die Tweede Kamer, dat zijn koekenbakkers; die worden af en toe gekozen. Wij maken het recht en u moet vooral financieren." Ik chargeer een beetje, maar meneer Naves weet dat dit gevoel mij eerder ook bekropen heeft. Ik hoop niet dat dat bedoeld wordt met de dialoog tussen staatsmachten, want dan is het geen dialoog meer. Dan moet ik gewoon zitten en bonnetjes schrijven. Dat doen wij dan in november en dan krijgt u centen, waarvoor op dit moment overigens niet altijd de allerbeste prestaties geleverd worden, zeg ik in alle eerlijkheid als ik bijvoorbeeld kijk naar de seponeringen. Niettemin heb ik grote waardering voor het werk. U

weet dat ik bij de diverse rechtbanken op bezoek ga en natuurlijk ook veel rechtbanken gezien heb. Dus dat nog even. Dit was een gesprek. De heer Naves lokte mij enigszins uit.

Met uw welvinden wil ik iets uit elkaar halen, namelijk beleidsmatige vraagstukken die ervoor kunnen zorgen dat je aan de voorkant minder instroom hebt in de keten. Overigens heb je aan de achterkant ook een aantal vraagstukken. DJI is hier vandaag niet. Dat reken ik ook mezelf een beetje aan, maar goed, die worden nogal eens vergeten. Maar ik wil ze even loshalen van het ketenvraagstuk en de sturing op de keten. De Rekenkamer zegt al ongeveer tien jaar tegen de Tweede Kamer: weet u eigenlijk wel waar u op controleert? Dat raakt ook een beetje aan de inbreng van Justid. Hoe kijkt de Kamer eigenlijk naar het geld dat je uitgeeft? Dat is een fors bedrag. En wat krijg je daar precies voor terug? Ik kijk dan naar de bekostiging. De politie krijgt input, de rechtspraak krijgt output en het OM is een mix van input en output. Waar ik nou zo nieuwsgierig naar ben ... Dat is een vraag aan alle drie. Dat kan per organisatie, per institutie handig zijn, maar komt dat uiteindelijk het geheel ten goede, namelijk de gezamenlijke doelen die je al dan niet met elkaar zou moeten stellen? Ik weet dat het een ingewikkelde vraag is, maar daarom stelde ik die vraag ook in de vorige ronde. De bekostiging verschilt fors. En laten we eerlijk zijn: elke organisatie heeft ook een eigen belang. Het ene belang hoeft niet overeen te komen met het andere belang. Hoe kijken jullie daar nu tegen aan? Is er een manier waarop je toch zou kunnen uitkomen op een stabielere financiering op ketenniveau waarbij je ook gezamenlijk doelen stelt? Ik begrijp heel goed dat als je meer auto-inbraken wil aanpakken, we meer zouden moeten gaan redeneren: wat betekent dat aan het begin en wat betekent dat aan het eind? Hoe kunnen we dat nu met elkaar doen, even los van de uitvoeringstoetsen en dat soort dingen? Het is een financieringsvraagstuk.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik wil toch even een opmerking maken. Het blijft natuurlijk een rondetafelgesprek. Laten we een gepast gastheerschap richting onze genodigden hanteren en dat ook meenemen.

De heer Naves:

Maar ik weet ook dat wie de bal kaatst, die terug mag verwachten.

De voorzitter:

Zeker, maar voor de kijkers thuis, de klaslokalen en de mensen die dit volgen is het ook verstandig om dit terug te geven. Mevrouw Mutluer van de PvdA.

Mevrouw Mutluer (PvdA):

Dan moet ik me inhouden, want ik wil ook niet gaan happen. Ik zit ook absoluut niet te wachten op politiek correcte antwoorden. Dat zeg ik gewoon hard. Waarom? Omdat we hier niet zitten voor de leukigheid, maar gewoon omdat we een probleem hebben. We kunnen het wel hebben over de dingen die goed zijn. Ik ben daar ook trots op en ik zie die ook, maar onder de streep

merken we dat we tegen een aantal zaken aan lopen waarvoor nog geen oplossing is. Ik spreek de bestuurders van de strafrechtketen daarop aan, maar ook onszelf. We zijn hier dus om met elkaar oplossingen aan te dragen. Ik wil die verdieping in en ik daag u uit. Dat is mijn eerste opmerking.

Het gaat namelijk niet alleen om capaciteitsvraagstukken. Er gaat bijna 7 miljard naar de politie, 680 miljoen naar het OM en 1,3 miljard naar de rechtsspraak. Dat is alleen maar toegenomen, zonder dat wij in beeld hebben wat ermee wordt gedaan en of dat effectief is. Wij hebben daar weinig zicht op. Maar het gaat ook om bedrijfsvoering. Mijn vraag is hoe u daar überhaupt op stuurt. Ik denk dat dat wel heel belangrijk is. Ik kan me het artikel van de officieren van justitie herinneren. De heer Van der Burg zal dat ook nog wel voor de geest kunnen halen. Zij zeiden dat je ook moet kijken naar de bedrijfsvoering. Wat doen we die officieren van justitie aan? Het zit ze al tot hier en de werkdruk wordt alleen maar hoger en hoger.

Dan de samenwerking. Jullie moeten af -- zeg ik even oneerbiedig -- van het eilandjesdenken. Dat kolomdenken wordt ook genoemd in menig positionpaper. Mijn concrete vraag luidt als volgt. De strafrechtketen probeert dit te doen in die samenwerkingsstructuren. Dat levert wat op, maar niet voldoende. Hoe kan dat? Hoe zou dat wél kunnen worden verbeterd? Waar zou u wel op kunnen drukken? Wat heeft u nodig? Ik hoop dat u daar ook op in kunt gaan. Doet u het alstublieft open en transparant. Ik denk dat we alleen dan tot concrete oplossingen kunnen komen.

De voorzitter:

Dank u wel. Het woord is nu aan mevrouw Ekelmans.

Mevrouw Ekelmans:

Ik begin met de vraag van mevrouw Kuik. In mijn aantekeningen staat: de balans tussen de verwachtingen en wat wij precies leveren. Dat is even huis-tuin-en-keukentaal. Ik kan er mooie zinnen van maken, maar ik denk dat we allemaal begrijpen wat er wordt bedoeld. De vraag is waar ik het over heb als ik dit noem. Ik zal twee punten noemen, die van een heel andere orde zijn. Het eerste is webshopfraude. Dat komt steeds meer voor. Het is een makkelijk verdienmodel voor criminelen, want er is altijd wel iemand die hapt. Je krijgt je centen en je hoeft niet te leveren. Als burgers dat overkomt, willen ze gewoon hun geld terug. Als wij organiseren dat ze dat zo makkelijk mogelijk kunnen aankaarten, dan hebben wij gedaan wat er van ons wordt verwacht. Met het nieuwe toewijzingskader dat het OM heeft afgegeven, kunnen wij er in zo'n geval voor zorgen dat het met naam en toenaam rechtstreeks naar een deurwaarder gaat. Als het geld dan is betaald, is de zaak klaar. Ja, het is strafbaar gedrag, maar zullen we het alsjeblieft, als het enigszins kan, niet in het strafrecht brengen? Dat is een financieel punt.

Een heel ander punt ligt altijd gevoelig, maar ik wil het hier graag neerleggen. Dat is de vraag hoe wij omgaan met zedenzaken. Wij zien dat er in studentensteden heel veel meldingen zijn die zich afspelen binnen de studentenwereld. Aan de aangever -- vaak is dat een aangeefster -- wordt dan vaak de vraag gesteld: waarmee ben je geholpen? Vaak is de kans op een succesvol traject in de strafrechtketen sowieso klein, maar dat is vaak ook niet de vraag. De vraag is hoe je verder kunt, omdat slachtoffer en verdachte elkaar blijven tegenkomen. Dat is dus een traject van mediation of hoe je het ook wilt noemen. Het ligt allemaal gevoelig op het moment dat we niet op de juiste manier de strafrechtelijke procedure volgen, maar we hebben een alternatief dat voldoet aan de

verwachting die de burger die zich tot ons wendt, heeft. Er is namelijk een oplossing. De logica die we nu hebben, is dat er een verdenking is van een strafbaar feit en we dus al die stappen gaan zetten. Maar je kunt in een eerder traject de vraag stellen: waar ben je nu echt mee geholpen? Dat is volgens mij wat wij te doen hebben. Ik zeg niet dat we daarmee alle problemen hebben opgelost, want er zijn heel veel zaken waarin het strafrecht absoluut de beste oplossing is, maar er is een deel dat wij kunnen afbuigen naar tevredenheid van degene die het betreft. In zedenzaken geldt dat overigens ook voor de verdachte die het betreft. Ik hoop ook altijd dat er dan een leerzaam effect van uitgaat, maar dat is een ander punt. Dat zou ik willen zeggen in antwoord op de vragen van mevrouw Kuik.

De heer Ellian stelde een vraag over beleid versus sturing. Wat krijg je er nu eigenlijk voor terug als het gaat over sturing? Laat ik daar voor de politie duidelijk over zijn: je krijgt er hartstikke goed politiewerk voor terug. Dat is punt één. Maar er moeten natuurlijk ook andere effecten te bereiken zijn. Daarvoor zitten we hier. Het is dan een beetje de vraag wanneer iets effectief is. Hoe weet je dat het effectief is als je er geld in stopt? Wat heb je dan? Je kunt dat benaderen als een bedrijfsvoeringsvraag: hebben wij de aantallen gehaald en zijn de zaken allemaal ingestuurd? Ik bedoel dit niet flauw, maar ik mocht hier blut zijn: voor ons wordt het antwoord op de vraag of wij effectief zijn erdoor bepaald of burgers en gezag tevreden over ons zijn. De politie scoort dan heel goed, dus misschien is dat het antwoord.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Van der Burg.

De heer Van der Burg:

Ik neem de buurtrechters even als metafoor. Meer dan de helft van onze verdachten heeft multiproblematiek, 54% om precies te zijn. Bij die categorie verdachten is het strafrecht maar een deel van de bejegening waarmee ze geholpen zijn. Bij die categorie is het onze inzet om mensen ook weer verder te helpen. Daar kan de wijkrechtspraak of de buurtrechter bij helpen. Het zijn wel kleine aantallen, maar het kan zeker helpen als je het hebt over maatschappelijke effectiviteit en kwaliteit. 54% of daaromtrent is een heel groot aantal. Onze mensen proberen samen met de politie en, als een zaak op zitting komt, de collega's van de rechtspraak te kijken naar de beste oplossing voor het probleem. Dat is in de praktijk hartstikke hardnekkig. Het zijn mensen die door hun problematiek of door hun ziekte uiteindelijk bij wijze van spreken een ruit ingooien en dan bij ons komen. Het is dan belangrijk dat wij aansluiting hebben met aanpalende verantwoordelijkheden zoals de zorg en de sociale kant.

De politie heeft heel veel last van mensen die verward zijn. Zo'n 35.000 keer per jaar wordt onze bemiddeling gevraagd bij zorgmachtigingen. Dat is ook een belangrijk signaal uit de samenleving. Soms zitten wij daarbij uiteraard ook met de handen in het haar. Ik zeg dat niet om verantwoordelijkheden te externaliseren, helemaal niet zelfs; ik haak hiermee aan bij de vraag over de buurtrechter. Alles wat helpt om de complexiteit in de zorg en van de problematiek op te lossen, nemen wij met beide handen aan.

Natuurlijk voelen wij ons zeer verantwoordelijk voor het werk dat we doen. Ik haak dan meteen aan bij de vraag van mevrouw Mutluer. Zij vroeg waar wij nu eigenlijk op sturen. Wij sturen op

resultaten. Wij sturen op doelstellingen binnen onze eigen organisatie, maar ook in relatie tot de partners. Alleen is er wel een hardnekkigheid in de alledaagse praktijk door complexiteit, soms door gebrekkige afstemming, soms omdat het gewoonweg niet lukt door de complexiteit van een zaak en soms ook wel door ons eigen toedoen. Daardoor lukt het nog te weinig. Dat zijn we onmiddellijk met elkaar eens. De oplossingen liggen vooral in de praktische sfeer van afstemming, overigens met alle partners die in de keten thuishoren. Als het goed is, komt in het blok hierna -- Henk verwees daar ook al naar -- ook de verkeerstoren nog ter sprake. Dat is een vehikel waarmee veel kan worden afgestemd.

Als het gaat om bedrijfsvoering wandelen wij keurig mee met de wijze waarop het departement van Justitie en Veiligheid de bedrijfsvoering heeft ingeregeld. De minister is natuurlijk politiek verantwoordelijk voor ons. Wij hebben niet alleen verantwoording af te leggen over de casuïstiek en over onze cijfers, maar ook over de manier waarop wij onze bedrijfsvoering inrichten. Dat geldt over de volle breedte. Wij doen dat elk jaar, zelfs meerdere malen per jaar, met allerlei monitoren en rapportages.

De werkdruk werd ook nog even genoemd. Die is enorm. Elk dag weer proberen we daar met man en macht oplossingen voor te bedenken. Ik zeg er nadrukkelijk bij dat de realiteit zo is dat het OM nog niet verwend is met de geboden faciliteiten. Onze IV-problematiek is behoorlijk. Daar komen we waarschijnlijk ook nog wel over te spreken. Ik ben de eerste die toegeeft dat we daarin nog veel stappen hebben te zetten.

Meneer Ellian vroeg nog naar de financiering. Idealiter zou je misschien zeggen dat we geholpen zouden kunnen zijn met ketenfinanciering, maar soms denk ik ook: laten we datgene koesteren wat we op dit moment hebben. Ik denk dat we voorzichtig moeten zijn met nieuwe vormen van financiering, die mogelijk ook weer nieuwe bureaucratie met zich meebrengen. Het is wel zaak dat we goed met elkaar overleggen over de suboptimaliteit in onze afstemming, veroorzaakt door financiering. De wijze waarop de rechtspraak wordt gefinancierd, moet zich verhouden tot de wijze waarop wij samen het werk kunnen doen. Hetzelfde geldt natuurlijk voor de politie.

Bij bijvoorbeeld ZSM zijn we wel geholpen met gezamenlijke financiering. Daar zitten de partners bij elkaar om oplossingen te bedenken voor zaken die maatschappelijk effectief zijn, waarbij alle partners gelijkelijk hun deel bijdragen. Dan kun je echt winst boeken met een gezamenlijke financiering. Dat geldt ook voor digitalisering, om nog een ander voorbeeld te geven. De afgelopen jaren zijn wij, op basis van het vorige coalitieakkoord, meerjarig gefinancierd voor de IV. We zouden liever nog veel verder zijn, maar dat heeft ons wel geweldig geholpen, ook in de manier waarop we het als keten hebben kunnen realiseren, met successen maar tot nu toe ook met knelpunten en rode stoplichten.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Naves.

De heer Naves:

Nog even een korte reactie op de prikkelende opmerkingen van de heer Ellian. Ik wil ook wel de hand in eigen boezem steken. Als onafhankelijkheid als organisatie in je DNA zit, dan komt het risico van vrijblijvendheid om de hoek kijken en het niet serieus nemen van je gesprekspartners. Ik zeg tegen mijn organisatie dat we er heel veel geld hebben bij gekregen, maar dat daar ook op geleverd moet worden waar het gaat om achterstanden, komende digitalisering en zoiets simpels als het publiceren van meer uitspraken; zo kan ik er meer noemen. In het kader van een eerste verkenning dacht ik: ik sla even een piketpaal. Maar die zit er niet vrijblijvend in en wij vinden het ook belangrijk dat wij door jullie op onze resultaten worden aangesproken.

Dan de financiering. U stelde de vraag: komen die deelfinancieringen nou aan het geheel ten goede? Dat vind ik wel een ingewikkelde. Dat hangt ook weer samen met het gegeven dat de rechtspraak veel meer doet dan alleen strafrecht. Wij staan elk jaar opnieuw voor de keus: waar stoppen we onze tijd, ons geld en onze mensen in, en zijn er soms zaken in de rechtbank en de hoven die belangrijker zijn dan andere zaken? De realiteit met een tekort aan rechters is dat rechtbanken al stilzwijgend aan het prioriteren zijn. Ik vermoed dat ze dan zeggen: belastingrecht is toch minder belangrijk dan een jeugdstrafzaak of een ondertoezichtstelling. Maar dat maakt het ook naar onze ketenpartners ingewikkeld, want zij vragen meer van ons. Het OM vraagt elk jaar meer van ons. En dat snap ik, want het OM zit natuurlijk met de zaken die de politie weer meer aanbrengt. Wij staan dan voor de afweging waarin we onze menskracht stoppen. Zijn er zaken belangrijk of belangrijker, of moet je zeggen: voor elke rechtzoekende is zijn of haar zaak het belangrijkste, dus laten we de pijn maar uitsmeren over de organisatie? Misschien is dat een antwoord op uw vraag. Het is in ieder geval voor een deel ons dilemma, dat samenhangt met de vraag die u stelt.

De vraag was niet aan mij gesteld, maar ik had wel behoefte om nog iets te zeggen over wijk- en buurtrechters, mevrouw Kuik.

De voorzitter:

Voordat u dat doet, meneer Naves, is er toch een verduidelijkende opmerking of vraag.

De heer Ellian (VVD):

Dank, meneer Naves. Voor het publiek, dat dit misschien niet weet: wij kunnen het prima met elkaar vinden, maar vanuit onze rollen kunnen we elkaar ook scherp bevragen.

U zegt natuurlijk helemaal terecht dat het grootste deel van de rechtszaken in Nederland nog steeds het civiele recht betreft; als civilist weet ik dat. Het woord "aanhouding" heeft voor mij altijd een dubbele betekenis, want als voormalig advocaat weet ik dat een zaak heel vaak aangehouden kan worden, tot anderhalf jaar. Dan moet je bijvoorbeeld aan de rechtzoekende uitleggen: u zult toch moeten wachten, want het is druk bij het hof. Zou je -- misschien is dit een stomme vraag, maar met dat risico van dien stel ik 'm toch -- de financiering van de rechtspraak kunnen opknippen naar rechtsgebied? Of maak je dan de wereld nog moeilijker?

De heer Naves:

Over politieke sturing gesproken, hè. In mijn loopbaan van 30 jaar zijn er verschillende momenten geweest waarin bijvoorbeeld departementen met bepaalde typen zaken probeerden voorrang te kopen -- zo noem ik het maar -- bij de rechtspraak. Daarbij hebben we altijd de boot afgehouden. Ik snap uw vraag heel goed, dus of je niet gewoon zou moeten zeggen: dit wordt ketensturing, dit geld is voor het strafrecht en dit geld dien je het komende jaar in een rechtbank en een hof te besteden aan strafrecht. Dat geeft toch geen antwoord op het schaarstevraagstuk. Dat zal er ook altijd blijven. De vraag blijft dus: zijn er zaken belangrijker dan andere zaken, waar zetten we ons geld op in of waar leggen we de schaarste neer? Met ketenfinanciering van het strafrecht zouden we dus nog steeds kunnen zeggen: ja, maar alles overziend leggen we de schaarste neer in het strafrecht.

De voorzitter:

Ik zie dat mevrouw Ekelmans daarop wil reageren.

Mevrouw Ekelmans:

Ik ben altijd voor creatieve oplossingen. Ik zat dus even te puzzelen op de vraag wat er gebeurt als je financiering zou opknippen. Ik denk dat je dan precies ziet wat bij ons een risico is. De financiering van de politie is gericht op alle taken van de politie. Opsporing is daar een deel van. Je wil voorkomen dat je in je eigen organisatie verkokering krijgt, waardoor je niet het gemak hebt om te switchen zodat je iets anders prioriteit kunt geven. Ik geef even een heel simpel voorbeeld. Dat schetst ook weer een dilemma in de keuzes die wij te maken hebben. We hebben afspraken gemaakt over de zedendoorlooptijden. Ik heb me net verdiept in een van onze eenheden in Brabant, waarbij de achterstanden te groot werden. Dan wordt een ander team op die zedenzaken gezet, waardoor die achterstand gelukkig weggewerkt is. Maar een andere indicator, met betrekking tot ondermijning, wordt dan niet gehaald. Die keuze kan je maken, omdat je mag switchen. Maar als je financiering vastzet op een versmalling van de verschillende taken die je hebt, loop je echt een risico, is mijn ervaring. Dan verstar je namelijk ook nog eens een keer intern. Het is al moeilijk genoeg.

De voorzitter:

De heer Naves.

De heer Naves:

Mevrouw Mutluer vroeg: hoe stuur je op de bedrijfsvoering? Met de vraag over de wijkrechtspraak sluit ik zo af. Ik dacht: we hebben het nu toch over geld. Weet u, het is vloeken in de kerk, maar ik ga het toch maar zeggen. De rechtspraak is ook gewoon een bedrijf, waar 1,3 miljard in omgaat. Elke rechtbank, elk gerecht, maakt jaarlijks een jaarplan waar financiering bij komt kijken en waarin we de voortgang op de resultaten in de gaten houden. Die afspraken per gerecht zien ook op het convenant dat met het OM wordt gesloten en waarin we lokaal met elkaar afspreken wat er aan strafrecht gedaan gaat worden. Dat is dus wel heel zakelijk.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Dat is inderdaad een heel zakelijk antwoord; daarom stel ik een verhelderende vraag. Ik bedoelde het als volgt. Ik haalde helaas het voorbeeld aan van de officier van justitie die in de krant een interview gaf en zei: je moet echt kijken naar je bedrijfsvoering, de faciliteiten en de manier waarop je je eigen mensen ondersteunt, zodat ze die werkdruk niet voelen. Ik wil graag weten tegen welke zaken jullie aanlopen in de bedrijfsvoering. Daar zijn jullie overigens verantwoordelijk voor, maar ik hoor jullie ook zeggen: daar kan het ministerie ook een rol in spelen. Als je bedrijfsvoering, die basis, niet op orde is, dan wordt die samenwerking namelijk ook een beetje ingewikkeld. Dat was de achtergrond van mijn vraag.

De heer **Naves**:

Als ik heel eerlijk ben, stoppen wij ons geld het liefst in het primaire proces. We schrapen dus toch liever een extra rechter bij elkaar of een extra gerechtsjurist die de rechter ondersteunt. Door de jaren heen heeft bijvoorbeeld de bestaande van de gerechten, dus meer de bedrijfsvoeringskant van de gerechten, wel onder dat dilemma geleden. Worden de mensen optimaal gefaciliteerd? Nee. In die keus is nog veel werk te verzetten.

De wijkrechtspraak is overgewaaid uit New York. Die is ook heel erg bedoeld om de sociale cohesie in wijken te verbeteren. In het licht van het laatste regeerakkoord is ervoor gekozen om wijkrechtspraak vooral van de grond te tillen in de krachtwijken in Nederland, dus niet in willekeurig welke stad, maar daar waar de sociale problemen het grootst zijn. Het gaat veelal om de aanpak van multiproblematiek, precies zoals Gerrit van der Burg zegt. Je wilt een echt duurzame oplossing vinden voor mensen die ook met het strafrecht in aanraking komen. Het gebeurt nu nog op projectbasis, dus met kleine aantallen. Kijk, het is veel efficiënter, veel goedkoper en veel sneller om grote zittingen houden in de rechtbank en mensen daarnaartoe laten komen. Dan wordt dat kleine strafrechtprobleempje opgelost, maar niet de multiproblematiek. Wat ik dus wil zeggen, is dat het nog steeds gaat om kleine aantallen, waarvan de behandeling veel geld kost, en dat een zitting in een rechtbank met grote aantallen en een weinig persoonlijke aanpak veel minder kost.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Kan het voor de lange termijn dan misschien wel iets betekenen? Het is een soort van retorische vraag, hoop ik.

De heer **Naves**:

Zeker, want u hoorde mij het woord "duurzaam" uitspreken. Als je zoekt naar duurzame oplossingen, dan is een bredere toepassing uiteindelijk veel beter voor de samenleving.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Ik zal verdergaan met de volgende set vragen en dan kijken we straks of we even kort kunnen schorsen, want we zijn alweer bijna twee uur verder. Mevrouw Michon-Derkzen.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Dank voor de beantwoording. Wat mij triggert, zijn de resultaten. Meneer Naves zei dat hij graag op resultaten aangesproken wil worden. Het is wel apart dat we alle drie de organisaties op een andere manier aanspreken op resultaten. Bij de politie sturen we totaal op het aantal agenten, ongeacht -- ik zeg het even flauw -- wat ze doen. Als ze er maar zijn. En dan zeggen we nog specifiek: één wijkagent op de 5.000. En als we dat niet halen, is Leiden in last. Dat doen we niet bij het OM en de ZM. Dan zeggen we: er is een tekort, er is een schaarste aan mensen. Nou, die doet zich voor bij alle drie de organisaties. Maar hoe zou je daar ook individueel en op welk resultaat kunnen worden aangesproken? Ik zei al dat we bij de politie spreken over de aantallen agenten. Overigens heb ik de politie in het gesprek met haar daarop uitgedaagd: "Wat zou je nou zelf willen? Welk resultaat zou je willen hebben?" Want het is ook een soort armoedebod van de politiek, zo zeg ik dan maar, om te zeggen: doe maar aantallen. En het moeten er altijd meer zijn. Dus dat is al individueel.

Beschouw ik de keten, dan heb ik twee voorbeelden in mijn hoofd. In beide voorbeelden hebben we met de keten afspraken gemaakt, maar beide stemmen niet erg hoopvol. Ik noem de zedenzaken. Daarbij hadden we die politieke sturing. Wat u ervan vindt, vinden wij belangrijk. Gezien vanuit het perspectief van het slachtoffer, moeten die zaken binnen een bepaalde tijd naar het OM, en nou naar de ZM. Dat werd niet gehaald. Dan volgt een bestuurlijk ketenberaad en dan gaat het met hangen en wurgen wat beter. Waar ligt dat dan aan? In alle openheid: u kunt het ons niet kwalijk nemen dat wij gezien de enorme maatschappelijke druk vragen of wij even kunnen zien hoe het met die afspraken gaat. Hetzelfde geldt voor het beslag. De Rekenkamer heeft daarover keer op keer in rapporten gezegd: we krijgen het crimineel vermogen toch onvoldoende weggetrokken bij de criminelen. Daar zijn afspraken over gemaakt, maar ook dat lukt keer op keer niet. Ik geloof direct dat iedereen daar met ziel en zaligheid aan werkt; daar wil ik helemaal niets aan afdoen.

Waar zit 'm dat bij deze twee voorbeelden nou in? Wat kunnen we daar met elkaar van leren? Is dat een trigger om binnen de organisaties anders met elkaar te werken omdat de politiek dat nou eenmaal wil? Of zegt u: nou ja, het is maar een feit; je kan zeggen wat je wilt, maar het maakt eigenlijk alleen maar pijnlijk duidelijk hoe moeizaam het gaat? Ik zou u dus willen vragen om eerst per organisatie aan te geven op welke gewenste resultaten u zou willen worden aangesproken. Hoe krijgen we de afspraken in die twee voorbeelden van de keten nou toch beter op orde? Dank u wel.

De voorzitter:

We gaan in één keer door. Mevrouw Kuiken, heeft u vragen?

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Ja, misschien nog over de resultaten. Dat kan natuurlijk ook een bepaalde prikkel in zich hebben, waardoor ervoor wordt gekozen om dan maar in bepaalde rijtjes goed te scoren, waardoor de grotere zaken, waarbij het veel ingewikkelder is om direct resultaten te laten zien, terugkomen in de plaatjes die wij dan weer krijgen. Ik ken wat dat betreft dan ook een soort tweestrijd. We moeten daar wel reëel over zijn en daar hebben we jullie verhaal gewoon bij nodig, zodat wij dat ook weer kunnen uitleggen als wij die vraag krijgen.

Ik zit nog even te worstelen -- nou ja, dat klinkt een beetje soft -- met dat hele teamgevoel, met de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de hele keten. Want als je zelf als partner de druk op bepaalde zaken weet te verlichten, maar die aan de andere kant er weer bij komt ... Je bent met elkaar verantwoordelijk voor het hele verhaal. Hoe zorg je er nou voor dat dit ook gevoeld wordt en gezien wordt? Soms weet je niet eens dat, als je ergens aan trekt, het op een andere plek heel erg bovenkomt. Dat geldt ook voor ons. Ik zit te worstelen met dat meer inzichtelijk maken. Daar zoek ik naar: hoe kunnen we dat beter maken voor al die partners in die keten?

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Ellian.

De heer **Ellian** (VVD):

Dank. Sorry, ik zat ondertussen te bladeren. Het is prettig dat u allen een schriftelijke inbreng heeft aangeleverd. Ik bevond mij in de inbreng van het Openbaar Ministerie. Bijvoorbeeld het tussenkopje "De strafrechtketen als conceptueel model" zegt op zichzelf al veel. Ik zou daar dus toch even op willen doorvragen. Overigens ben ik geen woordvoerder politie; dat is mijn collega Michon. Maar natuurlijk zijn we echt trots op de Nederlandse politie, overigens op u allen in de keten. En dan wil ook weer de DJI noemen, die we toch weleens vergeten. U heeft die niet, maar ik zat ook even te kijken naar een tussenrapportage die collega Mutluer en ik hebben gemaakt, overigens met heel veel dank -- ook dat moet ik niet vergeten -- aan de personen dit hier achter mij zitten en die ons daarbij echt geweldig ondersteunen. Als we al jullie inbrengen naast elkaar leggen, dan zien we toch dat u alle drie vindt dat de afstemming ... Dat kunt u zelf ook zien. Ik hoor vaak het woord "BKB", het Bestuurlijk Ketenberaad.

Maar dan toch even de one-million-dollarvraag: wat moet er dan gebeuren om tot een betere afstemming in die keten te komen? Het Openbaar Ministerie schrijft: het is een beetje een conceptueel model. U schrijft terecht dat niemand feitelijke doorzettingsmacht heeft. De politie schrijft volgens mij in haar inbreng: wij constateren een gebrek aan capaciteit bij het OM. Het OM zegt: daar zijn we mee bezig, maar ja, er zijn soms geen zittingszalen beschikbaar. Dat is wel de essentie van waar we het hier over hebben. Oké, politieke sturing. Oké. We zien de spanning daartussen. Maar wat gaan we dan, even los van de beleidsmatige keuzes -- afdoen buiten het strafrecht, ervoor zorgen dat de ggz beter op orde is -- wél doen binnen de keten? Is het magische antwoord dan: betere afstemming binnen het BKB? Dat krijgt bijna mythische proporties. Daar zou ik wel een keertje bij willen zijn! Daar gebeurt het allemaal, hè? Haha. Zien jullie zelf nog andere mogelijkheden of oplossingen om die sturing tussen jullie drie te verbeteren, zodat het niet blijft bij wat ik net zei, namelijk dat wij iets in die keten doen en vervolgens maar moeten zien waar het uitkomt?

De voorzitter:

Dank u wel. Om in uw eigen woorden te spreken: wat u net zei, klinkt bijna als wijsheid op een tegeltje. De tegelwijsheden. Mevrouw Mutluer, uw vragen.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Ik wil nog even ingaan op de gezamenlijke doelen. Ik denk dat het een heel terechte vraag was van collega Michon-Derkzen: wat zijn nou die gezamenlijke doelen, hoe sturen we daarop en hoe gaan jullie dit beter borgen? Want of jullie het nou leuk vinden of niet, jullie zijn letterlijk en figuurlijk tot elkaar veroordeeld. Dat kan en moet beter.

Even aanvullend op de vraag die net werd gesteld: welke consequenties verbinden jullie eraan als die gezamenlijke doelen, omtrent jeugd, omtrent zeden, niet worden gehaald? Kijk, jullie moeten het met elkaar doen. Wij zijn ook partner in dezen. Wij moeten dus inderdaad ook naar onszelf gaan kijken. Maar een van de opmerkingen van de politie intrigeerde mij. "Het is misschien heel erg handig om bij ons handelen te kijken of bijvoorbeeld zaken die in een 'wachtbak' zitten" -- ik zeg het even in mijn eigen woorden -- "op een alternatieve wijze toch getackeld kunnen worden." Ik noem het herstelrecht. Ik heb daar ooit een motie voor ingediend, want ik weet dat daarmee in Amsterdam-Zuid een fantastische pilot werd gehouden. Als je de instroom beperkt en de burgers goed helpt, dan zal het OM het ook minder druk hebben, en waarschijnlijk ook de rechtspraak.

Maar nu mijn concrete vraag. Waarom is het allemaal zo vrijblijvend? Waarom zegt de politie niet: dit gaan we doen bij elke eenheid? Het is ook een mooie vraag bij de opmerking over de procesafspraken. Dat is ook zo'n voorbeeld. Out of the box. Dat kan nu tijdelijk de boel ontlasten. Waarom zeg je niet met elkaar "dat gaan we doen", maar laat je dat, met alle respect, over aan de grillen van de rechters? Graag ook daar even een reflectie op.

De voorzitter:

Ik hoorde wat ... Met al die handgebaren van mevrouw Mutluer komt het best wel binnen, ja. Dat kan ik me best goed voorstellen. Even kijken: met wie ga ik starten? Wilt u als eerste reageren, mevrouw Ekelmans? Ja.

Mevrouw **Ekelmans:**

Misschien een geruststellende constatering: ik ben het er erg mee eens dat we tot elkaar veroordeeld zijn. Het voelt ook goed om het met Gerrit en met Henk te doen, maar het verplicht. Ik maak er nu een grapje over, maar het verplicht. Daar ben ik het mee eens. Dat maakt onze gezamenlijke zoektocht spannend, want we willen hetzelfde, en toch moet het beter. Ik ga de vragen die gesteld zijn een beetje door elkaar beantwoorden, omdat ik een ander verband wil leggen.

Allereerst de laatste vraag van mevrouw Mutluer: waarom gaan jullie dat dan niet doen; als het ergens goed werkt, waarom doe je het dan niet op andere plekken? Dat is ook een verzuchting die

wij met elkaar af en toe delen. Ik zou haast zeggen: dit is ook wel een verzuchting van de politie. Wij zien dat het de logica is die volgt uit de manier waarop onze organisaties in elkaar zitten en gestuurd worden. Ik neem even Amsterdam; dat is een makkelijk voorbeeld. Op het moment hebben wij met het OM de afspraak gemaakt dat het ons wordt toegestaan om in zaken waarin sprake is van een verdenking van een strafbaar feit, waarbij het aan het OM is om te beslissen wat daarmee gebeurt, lokaal te bekijken of het ook anders mag. Op landelijk niveau zoeken we nu naar hoe je dat generiek kunt doen, voor het hele land. Daar zitten best wel wat culturele componenten in. Hoe doe je dat nou? Het verheugt mij te zien dat we daarin stappen maken. Je kan hoogstens zeggen dat het sneller zou mogen. Oké, dat is waar. Af en toe staan we met verhitte koppen tegenover elkaar. Dan gaat het om de inhoud, hè, want ik zei al dat al die samenwerking op persoonlijk vlak het punt niet is. Maar: hoe krijgen we dit voor elkaar? Ja, dat beweegt. Ik zie nu echt wel de stappen om het sneller te doen. Mijn constatering is overigens dat het dit traject helpt dat van buiten naar ons gekeken wordt en kritische vragen worden gesteld. Dus dat is voor mij prima.

Wat mij wel triggerde, is de vraag naar aanleiding van de inbreng van het OM over het conceptuele model van de strafrechtketen. Ja, want in essentie gaan de zaken een keten in, maar we zijn niet als keten georganiseerd. Je ziet dat we allemaal onze eigen interne sturing hebben. Ik wil u niet vervelen met hoe wij de sturing binnen de politie hebben georganiseerd, maar al die normen en zo krijgen we echt maandelijks gepresenteerd. Een van de aandragers zit in de zaal en komt in het volgende blok. In onze managementgesprekken komt dat allemaal langs. Ik zie Gerrit knikken. Dat zal binnen het OM niet anders zijn. Maar de vraag is hoe je dat nou samendoet.

Het heeft best moeite gekost om eens dapper te zijn en de cijfers die we gegeneerd hebben op nationaal niveau, ook op lokaal niveau te laten zien. Ik pak weer een voorbeeld: de zedenzaken. Per arrondissement zien wij wat de norm is wat betreft de termijn voor het inzenden van een zedenzaak. Dat is allemaal leuk en aardig, maar als wij die norm in Amsterdam halen -- toevallig halen we die gelukkig hartstikke goed -- en er vervolgens binnen het OM schaarste is waardoor het niet lukt om die norm ook daar te halen, dan is het slachtoffer per saldo nog steeds nergens. Dan kunnen wij zeggen: "Goh, wat hebben wij het goed gedaan, want kijk: Amsterdam scoort hoog". Dat gesprek wil je niet hebben. Maar vervolgens zou de politie -- in dit voorbeeld voor ons regionaal Amsterdam -- tegen het OM daar moeten zeggen: hoe kunnen we ervoor zorgen dat we deze afspraak kunnen halen? Dat is wel het gesprek. De cijfers op het niveau van het arrondissement hebben we eigenlijk nog niet zo lang. Als je die hebt, kun je dat pijnlijke gesprek voeren, of het nou op de zedenzaken is of op de verkeerszaken waar we afspraken over hebben. Even voor de duidelijkheid: daarop doen wij het slecht, want wij hebben daar forensische opsporing voor nodig, en daar is een enorme schaarste. De opleiding duurt lang en er is veel uitstroom. Ik kan dus nu al zeggen dat wij dat niet een-twee-drie gaan oplossen, en dan hebben we wel de afspraak staan. En we vinden ook dat we het sneller moeten doen. Maar dat is de problematiek die eronder zit.

Terug naar de afstemming. Op lokaal niveau zetten wij nu de ketencoördinatoren gezamenlijk in om te porren en aan alle deelnemers aan te geven: let nou eens even op, hier doe je het eigenlijk niet goed, daar doe je het eigenlijk niet goed. "Lokaal" is dan: in het arrondissement. Dat is natuurlijk nog steeds omvangrijk. Dat is het gesprek dat je moet voeren.

Dan even naar de eerste vraag. Ik zei al iets over zedenzaken. Het antwoord dat ik ga geven, is een flauw antwoord, maar daarmee wil ik aangeven hoe het is. Er is geen discussie over het feit dat je in zedenzaken aan slachtoffer en verdachte zo snel mogelijk helderheid wil geven, want het

is een complexe materie en er is veel leed, alleen al door het hele proces. En dan is er daarvóór ook nog eens wat gebeurd. Wij hebben daar gelabelde capaciteit voor. Daar komt mijn opmerking over financiering van net vandaan. Er is dus per arrondissement een clubje mensen dat dit echt dedicated aan het doen is. Maar vervolgens hebben wij MeToo en de schandalen bij The Voice met een enorme toename van zaken tot gevolg. Daar komt de complexiteit van de onderzoeken bij. Alle gegevensdragers moeten daarbij bekeken worden. En ja, dan is het antwoord: we willen het wel, maar er is gewoon een grens aan wat je met deze capaciteit kan doen. Zoals ik net aangaf, haal je er dan een ander team bij en dan heb je daar weer problemen. En dat zit dan helemaal in óns stuk. Wij zien dat het de vraag is of de zedenofficier van het OM die bups aankan als wij meer gaan inleveren bij het OM. Daar zit een soort fictie in. "Illusie" klinkt misschien iets aardiger, maar ik wil het graag een fictie noemen dat het door het af te spreken hoe dan ook haalbaar is. Voor mij is het duidelijk: je haalt een bepaalde stroom zaken eruit die zo belangrijk zijn dat je die boven andere prioriteert, en dan zetten we alles op alles om het te halen. Maar dat wil niet zeggen dat het uiteindelijk ook gaat lukken. Ik zou heel graag Kamerleden uitnodigen om te komen kijken naar die zedenteams, voor zover zij die niet al een keer bezocht hebben, om te zien wat zij doen om dit voor elkaar te krijgen.

Afpakken is een heel ander verhaal. Dat is weer een inhoudelijk verhaal. Ik ga het heel kort houden. Afpakken is ingegeven door het mantra "misdad mag niet lonen". Dat is terecht. Misschien weer een tegeltje. Maar dan wordt verondersteld dat het geld in Nederland is. Nou, ik ga geen college houden over hoe zware criminaliteit in elkaar zit, waar de geldstromen zijn en waar de verdienmodellen zitten, maar dat ligt onder de vraag waarom de afpaknormen zo moeilijk te halen zijn. Het geld is gewoon niet in Nederland. Wat hebben wij in een paar eenheden gedaan? Wij hebben ons de volgende vraag gesteld. Als je duidelijk wilt maken dat je hierop serieus de aandacht richt, laat dan eens zien in hoeveel zaken je een afpakinspanning hebt gedaan. De bedragen zijn dan veel lager, maar dan heb je dus aan veel meer verdachten laten zien dat misdad niet mag lonen. En dan zie je complexiteit van sturing. Want dat is geen antwoord als wij een monitor hebben waarin gewoon zoveel miljoen in moet staan en wij die miljoenen niet halen. Daar zit zó'n wereld onder dat ik echt eenieder van harte uitnodig om bij een inhoudelijke verdieping ook daadwerkelijk te zoeken, om te laten zien wat onze inspanning is en te kijken of de vraag "waarom haal je het dan niet?" een terechte vraag is en of het terecht is om alleen daarnaar te kijken. Ik zeg niet dat dat gebeurt, maar het is wel de moeite waard om dat gesprek te voeren.

Er was nog één vraag, over het verantwoordelijkheidsgevoel binnen de keten. Eerlijk gezegd, denk ik dat de vraag niet is of het verantwoordelijkheidsgevoel er is, want dat is zeer groot. De vraag ging over een ander punt: hoe richt je die sturing zo in dat je ervoor zorgt dat je het maximale uit je mogelijkheden haalt? Dat mag van ons gevraagd worden: het maximale leveren.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Van der Burg.

De heer Van der Burg:

Ik wil graag beginnen met het ontrafelen van een mythe, namelijk die over het BKB. Ik ben niet zolang meer voorzitter, maar nu ik het nog ben, zou ik u willen uitnodigen om een keer een BKB bij te wonen. Het BKB is een overleg waarin de bazen van de organisaties bij elkaar zitten. Wij hebben daar gezamenlijk in overleg met onze organisaties ketennormen vastgesteld, bijvoorbeeld ten aanzien van zeden. En daar hebben wij ons de komende tijd naartoe te bewegen. Het is niet makkelijk. Het is complex. Dat zeker, maar we hebben ons daar wel aan gebonden. En daar mogen we ook op worden bevraagd. Ik wil het maar klip-en-klaar stellen. Dat is een van de toegevoegde waardes van het BKB. Zo hebben wij dat ook gedaan ten aanzien van jeugd, zoals ik al in het begin zei, en ten aanzien van de artikel 6-WVW-zaken. Dat betreft de meest ernstige aanrijdingen. Ook over ons digitaliseringsboek hebben we met elkaar gemeenschappelijke taken afgesproken. Die hebben in meer of in minder mate tot succes geleid en dat zal de komende jaren nog zeker zo zijn. Ik zei het in het begin ook al.

Het conceptuele model hebben wij opgeschreven, maar niet omdat wij ontkennen dat er iets is van een keten. Als conceptueel model is de keten aantrekkelijk, maar de keten is als conceptueel model tegelijkertijd kwetsbaar, want een keten suggereert dat de voorspelbaarheid groot is. Hanneke zei het net ook al: door onze afdoeningsvolgorde en door alle impulsen vanuit de samenleving, waar wij natuurlijk terecht ook mee hebben om te gaan, is die voorspelbaarheid tamelijk klein. Tegelijkertijd zouden we graag af willen van de benadering als keten, juist omdat we zoeken -- ik noemde ZSM niet voor niks -- naar parallelle werkvormen, waarbij je niet meer in ketens, maar door afspraken aan dezelfde tafel met elkaar in verband staat. Dit is met uitzondering van de rechtspraak, die daar altijd enige gepaste afstand van heeft. Wij wilden dat onderdeel van ons werk juist groter maken in plaats van kleiner.

De vrijblijvendheid werd dus ook genoemd. Ik begrijp dat ook. Maar net als de politie heeft ook het OM zijn P&C-cyclus, waarin wordt doorgevraagd op het gegeven dat normen niet worden gehaald. En dan blijkt -- comply or explain -- dat daar niet zelden complexiteit aan ten grondslag ligt, evenals de dilemma's die Hanneke schetst ten aanzien van de opsporing.

Over beslag of vermogen kan ik eigenlijk alleen maar bevestigen wat Hanneke zegt. Dat vul ik nog aan met de opmerking dat het ook wel tijd heeft gekost, tot op de dag van vandaag ook in termen van werkdruk. Ongetwijfeld is er de reflex dat een zaak moet worden afgedaan. Dat begrijp ik goed, net als dat niet ook nog gelegenheid wordt gevoeld om de financiële sporen na en in te lopen, ofschoon de intenties er zeker zijn. En dan het internationale aspect: het is geweldig complex om illegaal vermogen te traceren, maar ook om het daadwerkelijk hier te krijgen of daadwerkelijk afgepakt te krijgen. Ik zeg dat niet uit verdediging. Dat zeg ik er nadrukkelijk bij, want we moeten daarop blijven inzetten en dat misschien nog wel zeker intensiveren. Maar het is wel een complexe factor.

Volgens mij heb ik dan de meeste antwoorden wel gegeven, in elk geval voor nu.

De voorzitter:

Dan ga ik door naar de heer Naves.

De heer Naves:

Laat ik nog een paar vakjes inkleuren wat betreft het BKB en de ketensamenwerking. Het meeste is daar al over gezegd. De strafrechtketen is een keten die onder druk staat, maar de afzonderlijke partners staan op gezette tijden ook zelf pal in de wind. De ene keer is het de politie, dan is het het OM en dan zijn wij het, de rechtspraak. Dat maakt dat het hemd soms nader is dan de rok, door de maatschappelijke media, de politiek-bestuurlijke druk die je voelt.

Verder wil ik benadrukken dat met name de coronatijd ons nog veel meer tot elkaar heeft veroordeeld. Dat heeft opgeleverd dat de samenwerking sinds die tijd is geïntensiveerd en minder vrijblijvend is. Overigens hebben we over vrijblijvendheid een aantal jaren geleden een indringend gesprek met elkaar gehad. Toen hebben we tegenover elkaar uitgesproken dat we daar een streep onder willen zetten, alhoewel niets menselijks ons vreemd is. Dan met name de laatste tijd: we hebben een actieplan strafrecht gemaakt. Daar wordt vanmiddag meer over verteld. Daarin zijn we bijvoorbeeld heel veel gaan inzetten op snelrecht en supersnelrecht. Daarvan hebben we ook lokaal echt resultaten gezien. Maar dat heeft ook wel geleid tot het inzicht dat je daar op centraal niveau wel mooi met elkaar over kunt spreken in het BKB -- de bazen waar Gerrit het over had; dan heeft hij het niet over mij, maar Gerrit is een echte baas -- maar dat het moet gebeuren op lokaal niveau. Het BKB heeft dus de slag moeten maken van landelijk centrale naar decentrale samenwerking. Je moet stimuleren dat daar optimalisatie plaatsvindt. Het BKB is dus in ontwikkeling, en dit zijn zeg maar de laatste stappen die we aan het zetten zijn.

Volgens mij moest ik nog iets zeggen over rechters met grillen. Nou ja, het woord "onafhankelijkheid" is ook al eens gevallen. En je hebt ook zoiets als "het rechterlijk domein". Mijn rechters zullen zeggen: ja, die procesafspraken liggen in het rechterlijk domein. En ze zullen ook zeggen: als je jurisprudentie wilt hebben, dan moet je soms even alle bloemen laten bloeien en uiteindelijk gaat de Hoge Raad er wel iets van vinden. Sinds een arrest van de Hoge Raad weten we ook wat we met procesafspraken kunnen en mogen. Dat laat onverlet dat tijden veranderd zijn. Die onafhankelijke rechter van vroeger zat in zijn ivoren toren in al zijn wijsheid mooie dingen te verzinnen. Die veranderende tijden dwingen tot veel meer samenwerking tussen rechters en veel meer afstemming en dwingen veel meer tot het besef dat je in Groningen niet A kunt beslissen en in dezelfde zaak in Middelburg voor C kunt kiezen. Die bewustwording is er. Daarin gaan we met de tijd mee. Maar bij onafhankelijkheid hoort soms eigenwijsheid, tegen de stroom in roeien. Dat vinden sommigen leuk en anderen afschuwelijk.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Ik luisterde geboeid naar het antwoord van de heer Naves, want in een eerder antwoord zei hij dat hij en zijn organisatie van harte ook op resultaten willen worden aangesproken. In dit antwoord herhaalt hij de onafhankelijke positie. Die moeten we natuurlijk allemaal respecteren, maar hoe ziet de heer Naves dan die spanning? Op welke resultaten zouden u en uw organisaties dan kunnen of willen worden aangesproken, met respect voor de onafhankelijke positie die u in ons bestel heeft?

De heer **Naves**:

Ik heb heel duidelijk benadrukt dat wij door jullie ook aangesproken willen en mogen worden. Even heel praktisch, anno nu. Je mag ons aanspreken op doorlooptijden/achterstanden en op het

boeken van voortgang op dat terrein. Je mag ons aanspreken op digitalisering, de stappen die we daarin zetten en het tempo dat we maken. Je mag ons aanspreken met de vraag: ben je klaar voor de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering? Ik heb ook het kleine onderwerp genoemd: je mag ons aanspreken op het voornemen om op den duur al onze uitspraken te gaan publiceren. Want bij een onafhankelijke rechtspraak ... Laten we zeggen: je gezag en je vertrouwen kun je alleen maar houden als je ook, met een mooi Nederlands woord gezegd, "accountable" bent. En daaraan mogen jullie ons houden.

De voorzitter:

Dank u wel. We hebben nog tijd voor nog meer vragen. Mevrouw Mutluer? Wilt u dat? Ik kijk eventjes naar de leden. Als u daar behoefte aan heeft, kunnen we dat doen. Anders schors ik kort en dan starten we straks gewoon met de derde ronde. Volgens mij niet. Jawel? Mevrouw Kuik.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Mijn vraag is of er nog vragen zijn waarvan jullie hadden gehoopt dat we ze zouden stellen.

De voorzitter:

Dank u wel. Mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Volgens mij hebben we veel gehoord. Ik merk ook dat we alle input nog moeten verwerken. De enige vraag die ik nog zou hebben, ook in het kader van reageren op elkaar, is de volgende. Stel dat jullie morgen de baas zouden zijn van het OM, de politie dan wel de rechtspraak. Wat zou dan het eerste zijn wat je zou veranderen? Creatief denken dus, zodat we ook in het kader van prioritering kunnen bepalen waar we met name naar moeten kijken. Ik bedoel het dus als volgt. Als mevrouw Ekemans de baas zou zijn van het OM, wat is dan het eerste wat ze zou veranderen?

De voorzitter:

Dank u wel. Mevrouw Michon-Derkzen.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Ja, we doen toch weer een heel rondje. Als woordvoerder sta ik toch het verste af van de rechtspraak; vandaar ook mijn belangstelling daarvoor. Wordt er ook onderling gesproken over werkwijzen? Wordt dat uitgewisseld? Is er een gezamenlijke werkwijze of is dat echt aan ieder apart? Ik zeg dit vooral omdat ik positief verrast was door de aanpak in Amsterdam voor het

wegwerken van oudere zaken, om het maar oneerbiedig te zeggen. In Gelderland is dat niet gedaan, waarschijnlijk om begrijpelijke redenen. Wordt er ook besproken hoe er slim kan worden samengewerkt en hoe je van elkaar kunt leren? Of zijn het echt afzonderlijke organisaties binnen de rechterlijke macht?

De voorzitter:

Dank u wel. We hebben alle vragen opgehaald. Ik geef het woord aan mevrouw Ekelmans.

Mevrouw Ekelmans:

Ik vind de vraag van mevrouw Mutluer echt heel geestig, omdat ik uit het verleden nog enige kennis heb van de werkprocessen bij het OM. Ik geloof dat mijn focus in het kader van dit gesprek zou liggen op twee dingen. Het eerste is de voortgang op het gebied van digitalisering, want daar maak ik me serieus zorgen over. Ik weet dat jij dat ook doet, Gerrit, maar dat zou een prioriteit zijn die met stip op één staat. Ik moet even snel denken, maar het tweede zou zijn de sturing op uniformering van werkprocessen, de wijze van het gebruik van systemen en het inzichtelijk zijn van de voortgang van resultaten, zodat je beter kan zien op welke plekken er misschien eens heel streng moet worden gekeken en op welke plekken er ruimschoots complimenten moeten worden uitgedeeld. Ik denk dat daar mijn tweede punt zou liggen.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Ellian wil daarop reageren.

De heer Ellian (VVD):

Ik heb een vraag die relevant is in een andere hoedanigheid die ik heb, over het Wetboek van Strafvordering. Zoals u weet, is medio 2026 de magische datum. Stel dat de informatiestromen, dus datgene wat je nodig hebt om alles systemisch op orde te brengen, nog niet klaar zijn. Denkt u dat het dan verstandig is om die datum naar achteren te schuiven? Vindt u deze inhoud en handvatten zo belangrijk dat u zegt: we moeten die hebben? Is het toch beter om te wachten als die systemen nog niet gereed zijn?

Mevrouw Ekelmans:

Dat zijn twee dingen die naast elkaar bestaan. Het is inderdaad ongelofelijk belangrijk om de mogelijkheden van het Wetboek van Strafvordering te hebben, maar we creëren totale chaos als de digitalisering niet op orde is.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Ekelmans. Was u klaar met de beantwoording van alle vragen? Ja?
Volgens mij ook. Dan gaan we door naar meneer Van der Burg.

De heer **Van der Burg**:

Ik ben even aan het zoeken naar de vragen die ik zou moeten beantwoorden.

De heer **Naves**:

Stel dat jij voorzitter van de Raad voor de rechtspraak bent.

De **voorzitter**:

Of korpschef.

De heer **Van der Burg**:

We hadden het natuurlijk over bazen. De voorzitter van de Raad voor de rechtspraak is sowieso niet de baas over de rechtspraak. Bij het OM moet je dat ook altijd relativiseren. We hadden het net over grillige rechters. Nou, we hebben natuurlijk helemaal geen grillige officieren, maar wel professionals die opvattingen hebben over de omvang van een onderzoek et cetera. We respecteren dat ook. Dat is natuurlijk ook een groot goed in onze samenleving. U zult begrijpen dat ik een beetje denktijd aan het creëren ben door wat langer van stof te zijn!

Ik kan kiezen, want ik heb natuurlijk twee mensen naast me zitten. Ik zal me beperken tot de korpschef, omdat ik daar -- net zoals Hanneke dat bij ons heeft -- nog wel iets van een verleden heb. De twee onderwerpen die Hanneke ons meegeeft, zou ik in spiegelbeeld weer kunnen teruggeven. Dat zijn enorme vraagstukken voor al onze organisaties, ook voor de rechtspraak. Gekoppeld daaraan is de stuurkracht binnen de eenheden, die ook niet makkelijk is. Daar zijn wel wat voorbeelden van. Ook bij ons is dat overigens een belangrijk thema.

Als u mij dat toestaat, zou ik daaraan nog een enkel woord willen toevoegen over onze IV-kant, dus ons digitaliseringstraject. In het eerste blok zijn Justid en AcICT aan bod geweest. Wij hebben AcICT om advies gevraagd voordat wij met EMMA aan de gang gingen. We hebben die aanbevelingen ook overgenomen. We hebben echt een ingewikkelde weg te gaan. Ook plan B gaan we echt serieus nemen. Zo kom ik uit bij het Wetboek van Strafvordering. Ik zeg "plan B" omdat wij ook ons huidige systeem gereedmaken om het Wetboek van Strafvordering te kunnen ontvangen, vanuit de gedachte dat EMMA dan misschien nog niet gerealiseerd is. 1 januari 2026 of medio 2026 is wel ambitieus, ook vanuit de vraag of wij daar gereed voor zijn, nog los van het tempo in de Kamer of Kamers. Een belangrijk ijkmoment voor ons zal zijn als de tekst vaststaat. Als de Tweede Kamer er grosso modo uit is -- met alle respect natuurlijk voor de Eerste Kamer -- gaat voor ons die periode tellen. Ik meen dat dat medio volgend jaar wordt verwacht. We hebben dan echt nog wel een behoorlijke tijd nodig, gezien het dilemma dat Hanneke schetste. Natuurlijk is het Wetboek van Strafvordering belangrijk, maar het is nog net iets belangrijker dat we er klaar voor zijn.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan de heer Naves.

De heer Naves:

Ik haak even aan op dat laatste punt. Wij zeggen op dit moment: klaar zijn voor strafvordering, ook in relatie tot digitalisering, kost ons drie tot vijf jaar. Dan is begin 2026 heel, of te, ambitieus. Laat dat dus meer met elkaar in de pas lopen.

Ik heb ook behoefte om verbinding te leggen met het vorige blok, waarin het ging over digitalisering. Wij hebben het advies van AcICT heel serieus genomen. Een van de punten is om de samenwerking met het OM, de samenwerkingsafspraken vast te leggen en beter maken. Daar werken wij op dit moment heel hard aan. Op korte termijn zal er op dat punt een convenant worden gesloten tussen OM en rechtspraak. AcICT heeft ons een aantal aanvullende vragen gesteld. Daarover gaan we binnenkort met hen in gesprek. Het is goed dat dit advies er is, eigenlijk pas aan de vooravond van het starten van de verdere ontwikkeling van dat traject. We zijn er dus vroeg bij. Dan is het goed om te weten hoe derde partijen kritisch naar je plannen kijken.

Dan blijft de werkwijze van rechtbanken over: hoe zit dat? Doen ze het allemaal op hun eigen manier? Van oorsprong zijn rechtbanken en hoven zelfstandige juridische entiteiten. Zij komen uit een traditie van: wij vinden het wiel overal opnieuw uit. Ook hierbij geldt dat de samenleving veranderd is en dat de rechtspraak daarin mee verandert. Afstemming van werkwijze vindt veel meer plaats. Afstemming tussen rechters vindt veel meer plaats. Voor uw geruststelling: als we de komende jaren grote stappen in digitalisering gaan zetten, kan dat enkel op basis van dezelfde manier van werken. Van de digitalisering zal een enorme uniformering van werkprocessen uitgaan. Dat is misschien nog wel het beste antwoord op uw vraag.

De voorzitter:

Dank u wel. Volgens mij zijn daarmee alle vragen beantwoord. Ik wil u alle drie ontzettend danken voor uw aanwezigheid, de toegestuurde positionpapers, de toelichting en de beantwoording. Ik stel voor om tien minuten te schorsen. O, wel tot 13.00 uur? Ja, we hebben inderdaad een tempo. Laten we dan schorsen tot 13.00 uur, en dan gaan we verder met het derde blok.

De vergadering wordt van 12.35 uur tot 13.01 uur geschorst.

Blok 3: Oplossingen vanuit de keten

Gesprek met:

- mevrouw Vis, portefeuillehouder ketensamenwerking strafrecht politie
- de heer Garssen, politie Oost-Nederland, districtschef Gelderland-Zuid
- de heer Wiegant, havenofficier Zeeland
- de heer Lycklama à Nijeholt, senior rechter bij rechtbank Noord-Holland
- de heer Janssen, senior strafrechter rechtbank Rotterdam

De voorzitter:

Inmiddels is het 13.00 uur. We gaan verder met het derde blok, ons laatste blok. Dat gaat over oplossingen vanuit de keten. Daarvoor zijn aangeschoven aan mijn rechterzijde mevrouw Vis, portefeuillehouder ketensamenwerking strafrecht politie, en de heer Garssen, politie Oost-Nederland, districtschef Gelderland-Zuid. Daarnaast zit de heer Wiegant, havenofficier van Zeeland. Dan de heer Lycklama à Nijeholt. Ik weet niet of ik het zo goed uitspreek.

De heer Lycklama à Nijeholt:

Eigenlijk is het: Lycklama.

De voorzitter:

Lycklama. Hij is senior rechter bij de Rechtbank Noord-Holland. En dan de heer Janssen, senior strafrechter bij de Rechtbank Rotterdam. Van harte welkom.

Ook u hebt de tijd en de mogelijkheid om een toelichting te geven. Laten we dan ook maar meteen gaan starten met mevrouw Vis en de heer Garssen.

Mevrouw Vis:

Dank u wel, voorzitter. In de eerste plaats veel dank dat wij hier mogen komen om ook onze kant van het verhaal te vertellen. Het onderwerp is belangrijk genoeg. Als portefeuillehouder ketensamenwerking strafrecht is het mijn dagelijkse werk om mij hiermee bezig te houden. Ik zal mijn eerste twee minuten clusteren rond de vraag die net werd gesteld: wat zijn nou de drie punten waar we echt wat aan zouden kunnen en moeten doen met elkaar, niet alleen u als Kamer maar ook wij met elkaar als partners in de strafrechtketen?

Wat mij betreft staat met stip op één het investeren in de koppelvlakken tussen ketenpartners. Als het dan gaat over dingen die niet helemaal lekker lopen bij de politie, dan hebben wij eigen lijnen en kunnen we er zelf op sturen. Datzelfde geldt bij het Openbaar Ministerie en bij de rechtspraak. Juist op die koppelvlakken, waar wij een dossier overdragen of waar een dossier terugkomt, is echt winst te behalen. Het kwam net helemaal aan het einde ook al ter sprake: het fenomeen "ketencoördinatoren". De afgelopen tijd is er in de strafrechtketen een Realisatieteam geweest, die zich onder het BKB heeft beziggehouden met een aantal knelpunten. Een van de dingen die we zagen, is dat waar de dames en de heren in het BKB elkaar inmiddels echt wel gevonden

hebben -- u hebt het net ook gezien: zij hebben echt wel een goede relatie en de wil om samen te werken -- daar is dat lokaal, in de arrondissementen, nog niet altijd vanzelfsprekend. In de regionale en lokale samenwerking tussen politie, Openbaar Ministerie en rechtbank is echt nog wel wat te investeren. Het is geen onwil. Het is gewoon iets nieuws; het is niet iets wat we de afgelopen tijd al deden. Een van de dingen die daarin helpt, zijn de ketencoördinatoren. Dat zijn eigenlijk een soort aanjagers of oliemannetjes op regionaal en lokaal niveau op tien plekken. Die zijn we nu aan het werven. Zij kunnen daarbij helpen. Dus: het investeren in koppelvlakken en het investeren in lokaal.

Daarnaast -- dat zal u niet verbazen -- geldt ook op ons niveau: stabiliteit en rust om dingen gewoon te gaan doen. Het over elkaar heen buitelen van initiatieven en prioriteiten maakt dat collega's helemaal gek worden, want ze moeten zich dan weer hierop en dan weer daarop richten. Dat helpt niet. Het zorgt voor snijverlies, capaciteitsverlies en frustratie.

Als laatste nog een punt dat al genoemd is. Naast alle knelpunten die we met elkaar in de keten op te lossen hebben, is het echt ook heel goed om te kijken naar wat we daadwerkelijk strafrechtelijk afdoen en waar alternatieven zijn die ook recht doen. Misschien kan ik straks bij de vragen nog wel een paar concrete voorbeelden geven van hoe dat zou kunnen.

Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Meneer Garssen, zou u nog een toelichting willen geven?

De heer Garssen:

Ja. Ook van mijn kant dank dat ik in dit mooie gremium mag zijn. Misschien is mijn werk als districtschef en portefeuillehouder ketensamenwerking in Oost-Nederland wel relatief dicht bij de praktijk. Ik heb verbinding met mijn collega's uit het hele land.

Het gaat heel veel over capaciteit. Het gaat over het bijzondere woord "selectiviteit". Wat mij betreft is de vraag: welke interventie of welke actie is nou verstandig als er buiten wat gebeurt? Het zal altijd zo zijn dat we een schaarsteorganisatie zijn. Maar we mogen ook kijken naar wat het verstandigste is voor de burger die het betreft. Ik kan u straks een voorbeeld geven van wat we doen als bijvoorbeeld iemand bij een scankassa een winkeldiefstal pleegt, of als er een burenruzie is die uit de hand loopt. Hoe doen we dat dan? En hoe verlamt dat onze keten? Er zijn heel veel andere manieren om dat te doen. Ik zou dus willen betogen dat we aan de voorkant met de partners bekijken welke actie van de overheid voor het slachtoffer én de verdachte het meest effectief zou zijn. Dat zou voor mij een groot thema zijn waar we nog stappen in te zetten hebben.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan wil ik graag het woord geven aan de heer Wiegant.

De heer **Wiegant**:

Dank u wel. Ik denk dat iedereen die hier zit, blij is met de aandacht vanuit het parlement, dus ook ik. Ik was aangenaam verrast dat een probleem dat al veel langer bestaat nu ook onder de aandacht van het parlement is gekomen. De oplopende voorraden in het strafrecht en de daarmee gepaard gaande oplopende doorlooptijden zijn namelijk al langer bestaand. Het is ook een weerbarstig verhaal. De te grote voorraden bestaan al langer. De voorzitter van het college heeft vóór corona al een interview gegeven -- ik meen aan in de Volkskrant -- waarin hij zei dat er toen een te grote voorraad van ongeveer 20.000 politierechterzaken lag. Daarna kwam corona en is het probleem niet kleiner geworden.

Los van dat gegeven is het, voordat je naar oplossingen kijkt, nog wel even belangrijk om te bekijken wat er eigenlijk aan de hand is waardoor dat gebeurt. Ik denk dat een van de dingen is dat strafzaken om een veelheid van factoren complexer zijn geworden. De eerste is dat er een OMSB, een strafbeschikking, is. Daarmee is het Openbaar Ministerie in staat om een wezenlijke bijdrage te leveren aan het afdoen van strafzaken. Als de lichtere zaken op die manier worden afgedaan, blijft over dat het voor de rechter zwaarder wordt, want de zwaardere zaken doen we niet via een OMSB af; die zijn complexer. Overigens kan die OMSB naar mijn mening nog wel meer een oplossing bieden voor de voorradenproblematiek.

Tegelijkertijd zien we een groot succes aan de kant van de politie rond het kraken van cryptocommunicatie. Het effect daarvan is dat het Openbaar Ministerie in toenemende mate zaken met veel verdachten aanbrengt. Dat zijn zaken met een hoge mate van complexiteit om te plannen. Als één advocaat zijn agenda vrij moet maken, drie rechters en een officier, dan is dat iets anders dan wanneer acht of negen advocaten dat moeten doen. De planning wordt moeilijker en ook risicovoller, want als er een onverwacht ding gebeurt bij een van die mensen, dan is de kans vrij groot dat de zittingstijd die wordt gereserveerd, verloren gaat. Dat geldt evenzeer voor het professionaliseren van de juridische bijstand voor slachtoffers. Wij kennen elkaar allemaal uit de keten. Ik denk dat meneer Janssen wel iets kan vertellen over wat er gebeurt als er in een strafzaak nogal wat nabestaanden of slachtoffers zijn met rechten, hele goede rechten. Het is terecht dat die rechten er zijn, maar dat maakt het logistieke proces weer complexer. Al die mensen moeten namelijk op hetzelfde tijdstip beschikbaar zijn. Daardoor lopen doorlooptijden op.

Ik praat nu vooral over de bovenkant van de strafrechtzaken. Als we teruggaan naar de politierechteromgeving, dan zien we ook dat we nog wel wat kunnen winnen in dat wat overblijft. We kunnen ernaar zoeken wat we kunnen doen om ervoor te zorgen dat de zaken worden aangebracht op het moment dat er een vonnis gewezen kan worden. Wij brengen zo'n beetje acht politierechterzaken per zitting aan. Gemiddeld komen er vier vonnissen uit. Dan zou je denken: nou, als we daar twee meer vonnissen van kunnen maken, dan winnen we een hoop. Samen met de ZM zijn we aan het zoeken naar hoe we dat kunnen doen. Dat betekent dus dat ik ook wel heel erg optimistisch ben over wat we aan het doen zijn met elkaar. We hebben in de VVC-stroom met de politie het platform over veelvoorkomende criminaliteit opgericht. Daar zitten politiechefs en officieren van justitie met elkaar te praten over de vraag: wat moeten we nou doen in die veelvoorkomende criminaliteit? Er is een systeem van overdracht, BOSZ. Er is een kwaliteitsmonitor, waardoor we zicht krijgen op kwaliteit en op sturingsmechanismen. Ik vind het heel erg mooi dat dat gebeurt. Dat is geen panacee, maar wel een onderdeel van de oplossing.

In coronatijd hebben OM en ZM met elkaar afspraken gemaakt over de definities die we onder andere hanteren van een strafzaak, het begin van de doorlooptijd en het einde daarvan. Daardoor kunnen we nu met elkaar kijken en vergelijken wat een rechtbank doet, wat een parket doet en hoe die zich ten opzichte van elkaar verhouden. Dat konden we vóór corona eigenlijk niet, omdat iedereen zijn eigen definities hanteerde. Dat hebben we met elkaar opgelost. Dat heeft een vervolg. Meneer Lycklama kan daar nog veel meer over vertellen, maar we hebben hoofdofficieren en presidenten vorig jaar bij elkaar geroepen en gezegd: kijk nou eens wat vanuit jullie perspectief de tien best practices zijn. Recent hebben we ze aangeschreven en gevraagd "jongens, wat zijn jullie aan het doen?" om te kijken hoe we verder komen. De heer Lycklama en ik zitten samen in een werkgroep die probeert om die harmonisatie van de werkprocessen verder energie te geven en verder te brengen, ook via de verkeerstorens. Dat is best weerbarstig -- en dan ben ik weer waar ik begon.

Ik denk echter dat het grootste verhaal is: hoe werken wij in de rechtspraak met elkaar? Er zijn namelijk al best veel dingen mogelijk die we eigenlijk helemaal niet doen. Een daarvan is het verlostelsel. Dat is door de wetgever mogelijk gemaakt, maar in de praktijk zie ik het eigenlijk niet zo functioneren. Of kijk naar de mogelijkheid van de voorzittersbeslissing in meervoudige kamers. Dat komt eigenlijk niet voor, maar dat is al wel in de wet geregeld. We hebben daarin dus best ingewikkelde processen.

Wat ons daarin heel erg niet helpt, is de wijze waarop we aan rechtsontwikkeling doen. Dat doen we eigenlijk via de casuïstiek. Van oudsher is het zo dat de rechtbank een vonnis geeft, waarna iemand in appel gaat. Vervolgens gaan we naar de Hoge Raad. Vanaf dat moment weten we dan ongeveer hoe het zou moeten zijn. En dan gaan we terug, en over tien jaar toetsen we het opnieuw aan kernarresten van de Hoge Raad. Dat leidt er op dit ogenblik toe dat bij al die prachtige successen van de politie rond EncroChat in heel veel zittingszalen bij herhaling en voortdurend hetzelfde gesprek plaatsvindt, namelijk het gesprek over de rechtmatigheid. Het eerste experiment met die prejudiciële vragen is daarbij ook niet meteen ... Dat is een deel van de oplossing, maar het helpt nog niet heel erg. Het is dus geen eenvoudig probleem. Er zijn geen quick wins. Maar er is wel rust nodig, een stabiele financiering en een beetje vertrouwen in wat we in de praktijk aan het doen zijn.

De voorzitter:

Dank u wel. Meneer Ellian, ik wil eerst de toelichtingen doen.

De heer **Ellian** (VVD):

Maar ik begrijp iets niet wat wel heel belangrijk is.

De voorzitter:

Oké.

De heer **Ellian** (VVD):

U sprak over verlof, meneer Wiegant. U zei dat u dat in de praktijk niet ziet. Het ging over het verlostelsel. Welk verlostelsel? U bedoelt de Wet straffen en beschermen, denk ik, of niet?

De heer **Wiegant**:

Nee, er is een wettelijke bepaling dat als een verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van €250 of minder en hij gaat in appel, de appelrechter dan kan beoordelen of hij daartoe verlof krijgt. Dat is vanwege het gebrekkige belang, om het maar even zo te zeggen. In de praktijk zien we dat dat verlof eigenlijk altijd wordt verleend, terwijl er een poging mee werd gedaan om te kijken of we in die zaken waarbij het belang wat kleiner is dat verlof soms ook níet kunnen verlenen. Het is dus goed dat u daarnaar vraagt.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan wil ik graag het woord geven aan de heer Janssen.

De heer **Janssen**:

Dank u wel. Ik zal voortgaan op de positieve toon van mijn voorganger. Ik ben namelijk ook positief, zoals u zult horen. Ik dank u natuurlijk ook voor de uitnodiging hier vandaag. Ik vind het heel fijn om hier als de grillige rechter te zitten en u te mogen bijpraten over inhoudelijke innovaties.

Ik val maar meteen met de deur in huis. Innoveren in het strafrecht is bijna net zo lastig als dit voetbalseizoen voor Ajax was. Ik zeg dat als rechtgeaard Rotterdammer natuurlijk graag. En dat het zo moeilijk is, is eigenlijk ook helemaal niet zo erg. De strafrechter is er in onze democratische samenleving namelijk misschien wel bij uitstek voor om hier en daar een klein beetje op de rem te trappen. Maar ondanks dat wij in die achterstandspositie zitten, komt de innovatie in het strafrecht goed op gang. Mijn collega Geert zal u daar straks nog het een en ander over uit de doeken doen, met name op het organisatorische vlak en de initiatieven daar.

Zoals ik al zei, zal ik u wat meer meenemen in de inhoud. Ik heb samen met een aantal anderen ook geschreven over innovaties in het strafrecht. Dat kan ik u na vandaag ook nog doen toekomen. Maar vandaag wil ik u in vogelvlucht meenemen in twee innovaties die op dit moment in het strafrecht vorm krijgen. Bij deze twee en ook bij alle andere innovaties die ik aanstipte, zijn stuk voor stuk vereenvoudiging en overeenstemming de twee sleutels naar een efficiënter en effectiever strafproces.

Eerst kort iets over die vereenvoudiging. De strafrechter is er samen met anderen voor om via het strafrecht de maatschappij een klein beetje te ordenen. Maar dat kan niet in alle gevallen. Dat is allereerst een boodschap aan u als wetgever: niet alles in onze samenleving kan via dat strafrecht worden gereguleerd. Maar vereenvoudiging is ook een boodschap aan het OM, in brede zin. Daar zou een keus toch ook echt eens kunnen zijn om meer verdachten te vervolgen voor minder. Zet daar dus ook die eenvoud centraal. Ik trek ook zelf graag het boetekleed namens de rechtspraak

aan, want vereenvoudiging is natuurlijk ook een boodschap aan onszelf. De zorgvuldigheid staat bij ons altijd voorop. Dat is natuurlijk ook van groot belang, maar we moeten ook niet moeilijk doen als het soms ook eenvoudig kan. Eenvoud is namelijk van grote waarde.

Dan het tweede punt. De tweede sleutel is in mijn ogen, en ook in de ogen van veel andere rechters, overeenstemming. Dan gaat het om overeenstemming tussen procespartijen en procesdeelnemers in een concrete strafzaak. Het gaat ook over overeenstemming over waar het strafgeding nou eigenlijk over zou moeten gaan en misschien nog wel nadrukkelijker over waar het níét over zou moeten gaan. Wat zijn de problemen in een strafzaak? Welke oplossingen liggen dan voor de hand? De strafrechter zou daarbij veel meer een regisseur moeten zijn die de balans tussen de partijen zoekt. Hou die twee sleutels even vast bij de twee voorbeelden die ik nu ga geven.

In december 2021 zetten de rechtbanken Limburg en Rotterdam de procesafspraken op de kaart. Dat zijn afspraken, zoals u allemaal weet, over de afdoening van een strafzaak, waarbij de strafrechter in het vonnis een eigen, zelfstandige afweging maakt en daar dan in kan meegaan. Sinds de goedkeuring die de Hoge Raad in september 2022 aan de procesafpraak gaf, neemt deze manier van afdoening echt een grote vlucht, kan ik wel zeggen. Ik heb vandaag, heet van de naald, echt groot nieuws. Ik heb gisteravond laat nog contact gehad met Laura Peters. Zij is onderzoeker in Groningen. Ze schreef jaren geleden al een proefschrift over de procesafpraak. Ze houdt op basis van rechtspraak.nl bij hoeveel procesafspraken er zijn gemaakt. Inmiddels zitten we op precies 100 vonnissen waarbij de procesafpraak een rol heeft gespeeld. In 78 van de 100 vonnissen is er goedkeuring gegeven door de rechter, dus 22 keer niet. Vanaf 1 januari zijn er 47 vonnissen gewezen waarbij procesafspraken een rol spelen. Daarbij heeft de strafrechter 45 keer gezegd: dit is een goede afspraak, dus we wijzen vonnis. Dit nieuwe fenomeen is dus niet meer weg te denken in bepaalde type zaken. Het is geen oplossing voor alles, maar in bepaalde type zaken is dit niet meer weg te denken. Het vormt een ontwikkeling in de reguliere zaakstroom waarmee wij met elkaar in de rechtspraak echt verdergaan. Ik kan daar straks bij de vragen misschien nog wel iets concreter op ingaan.

Een tweede eenvoudige manier van afdoening waarbij overeenstemming nadrukkelijk centraal staat, is de STMK. Die is iets minder bekend, maar dat is een Rotterdamse innovatie die op dit moment in ontwikkeling is. Die vloeit voort uit die procesafpraak. Een STMK is een Snelle Toekomstgerichte Meervoudige Kamerzitting. Die maakt gebruik van de ervaringen van de politierechter. Die politierechter vierde vorig jaar zijn honderdste verjaardag. Dat is dus een succes. Zo'n zitting van de STMK, die uit drie rechters bestaat, is even laagdrempelig als de politierechter. Die kenmerkt zich door een kernachtige, open behandeling met veel ruimte voor de verdachte en de andere procesdeelnemers. De zaak wordt uitgewerkt in een mondeling vonnis. Er wordt direct uitspraak gedaan. Die uitspraak volgt direct na de behandeling. Daarna wordt die alleen kort op papier uitgewerkt. Op de zitting en in dat vonnis wordt de nadruk gelegd op de doelen van straf, explicieter dan nu het geval is. Naast vergelding, die heel belangrijk is en waarbij maatschappelijk het zwaartepunt ligt, worden ook de andere doelen van straf goed belicht. Denk aan speciale preventie: deze dader moet het niet nog een keer doen. Maar ik noem ook generale preventie: het schrik-effect op de maatschappij. Maar denk ook nadrukkelijk aan die resocialisatie: de veroordeelde of verdachte moet op een dag weer in die maatschappij terugkeren.

Een sleutel in deze formule is dat als de verdachte verantwoordelijkheid neemt voor wat hij gedaan heeft, dit de ruimte biedt om met de verdachte naar de toekomst te kijken. Een verdachte die inzicht kan geven in de oorzaken van zijn eigen gedrag en kan reflecteren op zijn eigen

handelen, zet daarmee een eerste stap terug in onze samenleving. Op die manier komt beter in beeld wat er nodig is om te voorkomen dat die verdachte opnieuw in de fout gaat. Onderdeel van zo'n STMK is daarom ook een heel kort en kernachtig advies van de reclassering. Ten slotte wordt verkend hoe de verdachte en het slachtoffer nader tot elkaar kunnen komen. Daarbij kan worden gedacht aan een slachtoffer-dadergesprek of aan overeenstemming over de vordering van de benadeelde partij. Dan discussieer je daar dus niet over maar word je het daar gewoon over eens.

In iedere strafzaak geldt dat als de feiten en omstandigheden in de zaak duidelijk zijn en de strafdoelen goed voor ogen worden gehouden, de strafrechter als vanzelf tot een passende straf komt. Bij die passende straf wordt gelet op de proportionaliteit: staat deze straf in verhouding tot de feiten? Maar er wordt ook gelet op de subsidiariteit: is deze straf echt de beste manier om die doelen te dienen? De strafrechter komt dan altijd uit op de laagst mogelijke straf. Dat is immers eigenlijk zijn opdracht.

De bedoeling is om dit soort zaken zo snel mogelijk nadat een verdachte is aangehouden, op zitting te zetten. Een pilotzaak hebben we binnen 57 dagen gedaan. Dat heeft als voordeel dat de verdachte kort na zijn strafbare handelen weet waar hij aan toe is. Een gevangenisstraf of taakstraf of wat dan ook is dus ook eerder achter de rug. Het is ook heel belangrijk dat de verdachte sneller kan beoordelen of hoger beroep moet volgen. En als de verdachte zijn verhaal heeft kunnen doen, verantwoordelijkheid heeft genomen voor zijn daden en de straf onder de gegeven omstandigheden begrijpt, ligt zo'n hoger beroep niet voor de hand. Ik schreef vanmorgen nog dat het minder voor de hand ligt, maar eigenlijk ligt het niet voor de hand, want zo'n hoger beroep is dan eigenlijk onnodig. Door het inzicht dat de verdachte heeft in het verkeerde van zijn handelen, zal hij ook geen onderzoek bij de rechter-commissaris met getuigen et cetera of nader onderzoek door de politie vragen. Dit is allemaal echt grote winst.

Die procesafspraken en die STMK zijn twee innovaties die we kunnen inzetten om de strafrechtspeling vlot te trekken. Dan wordt voorkomen waarover het vanmorgen ook al ging: dat lange wachttijden uiteindelijk worden gecompenseerd door lagere straffen of misschien zelfs leiden tot afzien van vervolging. Iedereen heeft daar baat bij: de verdachte, de slachtoffers en de maatschappij.

Ik heb meer tijd genomen dan was toegestaan, maar ik sta ook nog open voor vragen. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan wil ik graag het woord geven aan de heer Lycklama.

De heer Lycklama à Nijeholt:

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Als laatste in de rij wil ik u ook vanuit mijn situatie bedanken voor het feit dat ik hier vandaag met mijn collega's mag zijn. Net als de rest van de mensen hier aan tafel ben ik ook optimistisch gestemd. Maar ik zie ook dat er nog wel het een en ander te doen is. Daar wil ik u graag kort in meenemen.

Ik ben inhoudelijk strafrechter. Ik doe drie dagen in de week strafzittingen, maar ik ben ook als adviseur verbonden aan de Raad voor de rechtspraak, om samen met de heer Pulles, het lid van de

Raad voor de rechtspraak dat de strafrechtzaken in portefeuille heeft, te kijken hoe we een aantal dingen kunnen verbeteren. Vanuit beide perspectieven wil ik een aantal dingen met u doornemen. Mijn collega, de heer Janssen, heeft vooral vakinhoudelijke punten genoemd. Ik wil een paar organisatorische zaken bespreken.

Het kernpunt is volgens mij dat we hier allemaal zien dat de zittingsruimte die rechtbanken hebben, beperkt is. Dat komt door het capaciteitsgebrek aan de kant van de rechtspraak. Dat speelt overigens ook aan de kant van het Openbaar Ministerie. We zetten natuurlijk in op uitbreiding, maar we moeten nu vooral ook kijken hoe we de ruimte die we wél hebben op de zitting zo slim mogelijk kunnen gebruiken.

De verkeerstorens werden net al genoemd. Dat zijn die werkeenheden per arrondissement van rechtspraak en OM. Daar zitten geen rechters of officieren bij, maar wel mensen die de zittingsroosters maken. Zij doen dus de planning. Zij proberen zaken die klaar zijn om op de zitting te gaan bespreken, goed in te plannen. U heeft al gehoord dat dat echt een heel gedoe is, want we hebben allemaal agenda's. We hebben ook steeds meer actoren. Er zijn advocaten van verdachten maar ook heel vaak advocaten van slachtoffers. De agenda's van de officieren en rechters spelen ook een rol. Dat is dus een puzzel. We zijn trots op die verkeerstorens, want ze doen het goed, maar we zien wel dat ze in elk arrondissement net een beetje anders werken. We zoeken dus eigenlijk naar een systeem waarbij we voor elke toren de goede lokale werkwijze landelijk kunnen invoeren. Dat is wat meneer Wiegant en ik in dat landelijke OM/ZM-overleg voor elkaar proberen te krijgen.

Daarnaast zien we dat wat er landelijk wordt afgesproken op bestuurlijk niveau in dat BKB, dat hier vanochtend ook al een paar keer werd genoemd, niet altijd lokaal helemaal goed doordringt. Dat komt doordat het bestuurlijk vaak best overzichtelijk is om elkaar te vinden, terwijl er in de weerbarstige praktijk van alledag tal van hindernissen kunnen zijn. Dat moet gewoon beter.

We hebben eind vorig jaar, in november, een ontmoeting gehad tussen president en hoofdofficieren. Die werd ook al genoemd door meneer Wiegant. Daar hebben we dit ook besproken. We hebben toen eigenlijk met z'n allen vastgesteld dat je daarin nog winst kunt boeken. We zijn toen uit elkaar gegaan met de opdracht aan elke president en aan elke hoofdofficier om lokaal in kaart te brengen waar het dan beter kan, samen met de politie en lokale leidinggevendenden. Die hebben het heel druk, maar die moet je hier echt bij betrekken. Ga om te beginnen maar eens kijken naar de top tien van afspraken die we ooit al maakten. Wanneer kijkt het OM nog eens of de zaak echt helemaal compleet is? Als de zaak dan toch verdaagd moet worden, houdt de rechter de zaak dan wel aan tot een concrete nieuwe datum? Leven dat soort afspraken allemaal nog wel? Dat heeft ook te maken met het voorraadbeheer; dat werd net al een paar keer genoemd in het kader van die sepots. Want als wij als rechtbank en OM samen zien dat zaken te oud dreigen te worden maar het is nog niet te laat, dan kunnen we iets bedenken om die zaken met voorrang toch nog op de zitting te plaatsen zodat ze niet allemaal als een te oude zaak geseponneerd hoeven te worden.

Voor de rechtspraak zelf hebben we vorig jaar een dag gehad van het LOVS. Dat is het landelijk overleg van de vakinhoudelijke strafrechters. Daarbij is een aantal korte voordrachten gegeven vanuit elk gerecht over de goede werkwijzen die zij hebben en die organisatorisch ook door anderen zouden kunnen worden overgenomen. We zijn op dit moment bezig om de meest kansrijke voorbeelden in kaart te brengen. We kijken ook hoe we dat rechtspraakbreed kunnen

invoeren. Elke rechtbank heeft namelijk z'n eigen autoriteit en z'n eigen ruimte om het naar eigen inzicht in te kleden, maar wij denken dat daar wel iets in kan verbeteren.

Een heel mooi voorbeeld betreft bepaalde zittingen van drie rechters, MK-zittingen, waar alleen maar zaken op de rol komen die nog niet klaar zijn maar waar wel regiebeslissingen in moeten worden genomen, bijvoorbeeld over het voorarrest of over welk onderzoek er nog nodig is. Dit is een voorbeeld uit mijn eigen rechtbank in Noord-Holland. Die zaken staan allemaal op 20 minuten. Dat weten de advocaten en de officieren ook. Op die manier hou je de gewone MK-ruimte helemaal vrij om te vullen met zaken die je wél kan afdoen. Dat is een mooi voorbeeld van iets wat je breder zou kunnen invoeren.

Samen met Peter Pulles gaan wij dit jaar ook nog een soort rondje langs de gerechten maken om op strafrechtgebied met mensen te bespreken waar ze tegenaan lopen, wat er goed bij ze gaat en waar we ze misschien mee kunnen helpen. Want ik zie ook een heel groot verloop van mensen die leidinggeven en van bestuurders. De inzet is heel groot, maar je ziet soms ook dat het collectieve geheugen dan een beetje wegglijdt: hoe organiseer je eigenlijk zo'n strafrechtunit?

Dat zijn de organisatorische kanten van de zaak, die volgens mij een mooie aanvulling zijn op de vakinhoudelijke kanten die mijn collega Janssen al heeft genoemd. Ik vond het plezierig om die hier te mogen vertellen. En als u daar nog verdere vragen over heeft, hoor ik dat uiteraard graag. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank allen voor de toelichting. We zijn met vier Kamerleden. Laten we starten met de vragen van mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Dank u wel voor deze aanstekelijke ronde vol positiviteit. Aan de andere kant noemden jullie ook een aantal knelpunten. Uiteindelijk doen we het namelijk ook echt voor de mensen die aangifte doen en vervolgens te horen krijgen: sorry, je zaak heeft geen prioriteit. Of iemand krijgt te horen: sorry, maar het OM heeft besloten om je zaak te seponeren. Je zaak gaat soms niet eens door. Dat doet iets met een slachtoffer en met een dader. Ik vind dat het uitgangspunt altijd moet zijn: herstel, erkenning van het slachtoffer en vergelding, maar ook recidive voorkomen. Voor mij zijn dat dus hele belangrijke uitgangspunten.

Dan de vraag, die ik voor nu even aan mevrouw Vis richt. Zij gaf namelijk heel nadrukkelijk het voorbeeld dat het lokaal nog even moet landen. Dat is best interessant, dus ik ben wel zoekende naar hoe we dat kunnen versnellen. Ik moest heel erg denken aan het rondetafelgesprek dat we gisteren hadden in het kader van de Wet seksuele misdrijven. Toen kwam ook de vraag aan de orde hoe we beter gaan samenwerken. Toen werd er een entree-triage genoemd. Graag hoor ik daar een reflectie op.

De voorzitter:

Dank. De heer Ellian.

De heer **Ellian** (VVD):

Dank. Het is natuurlijk verleidelijk om een vraag te stellen aan de rechtspraak op het risico af dat ik dan gezien word als iemand die het continu met alles oneens is, maar het leek een beetje alsof de heer Janssen zei: een zo laag mogelijke straf komt de voorraden ten goede, maar dat kan onmogelijk een uitgangspunt zijn. Ik wil daar niet mee zeggen dat de hoogst mogelijke straf een uitgangspunt moet zijn, maar het gaat om de strafmaat die in het gegeven geval toepasselijk is, als het feit wettig en overtuigend bewezen is. Dit is een verhelderende vraag.

Mij maakt het niet uit wie de handschoen oppakt bij deze vraag. Het zal u niet verbazen dat ik altijd erg bezig ben met de positie van de Dienst Justitiële Inrichtingen. Die zit aan het einde, maar is geen onbelangrijke partner. Die is verantwoordelijk voor het vervoer van een gedetineerde verdachte naar de rechtbank. In al onze wijsheid hebben we een wet aangenomen waardoor de verdachte vaker naar de zitting moet. Ik laat me vertellen dat dit zowel bij DJI alsook bij de verkeerstorens leidt tot veel werk. Zouden we naar jullie mening veel vaker een videoverbinding moeten doen, zeker bij politierechterzittingen? De verdachte hoeft dan niet meer vervoerd te worden en je kunt de zaak prima doen. Zou dat ook iets schelen in het voorraadbeheer?

De **voorzitter**:

Dank u wel. Mevrouw Kuik.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Dank, voorzitter. Ik ben wel benieuwd hoe vaak zo'n agenda wordt verschoven omdat een advocaat ziek is of omdat er meerdere mensen bij elkaar moeten komen. Wordt daar gebruik van gemaakt op een verkeerde manier, dus om zaken uit te stellen? Kunnen we daar iets aan doen? Dat zou volgens mij namelijk niet moeten. Als dat heel vaak voorkomt en extra druk oplevert in de keten, omdat zaken niet behandeld kunnen worden en weer uitgesteld moeten worden, zou dan niet een andere advocaat van bijvoorbeeld het kantoor dat de verdachte bijstaat, moeten inspringen? Zoiets? Misschien zeg ik iets wat onacceptabel is, maar ik zou zeggen: misschien moeten we daar toch naar kijken als dat zo'n blokkade is.

De heer Wiegant gaf aan dat er een aantal mogelijkheden zijn die je al kunt gebruiken, zoals het vervolgstelsel. Dank voor de nadere toelichting, want ik vroeg me ook af: wat is dat precies?

De heer **Ellian** (VVD):

Verlof.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

O, verlof. Hij had het ook over de voorzittersbeslissing, maar daar wordt eigenlijk weinig gebruik van gemaakt. Misschien moet ik aan een van de beide mannen daarnaar vragen: hoe zit dat dan; waarom wordt daar zo weinig gebruik van gemaakt?

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Sneller.

De heer **Sneller** (D66):

Dank. Ook dank voor de inspirerende verhalen. Ik wilde graag het aanbod van mevrouw Vis oppakken om wat voorbeelden te geven van de niet-strafrechtelijke kant.

De heer Wiegant zei dat de strafbeschikking voor meer zaken een oplossing kan zijn, maar tegelijkertijd is deze Kamer en met name mijn inbreng vrij kritisch als het gaat over de strafbeschikking vanwege de rechtsbescherming en de positie van slachtoffers. Kunnen we de schaduwzijden die er nu aan die strafbeschikking zitten, wegnemen om er dan ook meer op te kunnen bouwen? Ziet hij daar mogelijkheden?

De voorzitter:

Dank u wel. Mevrouw Vis, we kunnen met u starten.

Mevrouw **Vis**:

Dank. Laat ik beginnen met een voorbeeld, omdat dat een logische opbouw van mijn verhaal is. Daarbij heb ik het ook een beetje over entreetriage. Ik denk dat het goed is om te benadrukken dat er een hele grote bulk is die wij VVC noemen, veelvoorkomende criminaliteit. Dat zijn tussen de 150.000 en 180.000 zaken die we per jaar doen. Verder heb je de wat zwaardere zaken, maar dat zijn kleinere aantallen. Ik richt me vooral even op de VVC-stroom, niet omdat ik denk dat die andere zaken niet belangrijk zijn; integendeel, dat zijn de zwaardere zaken. Maar als ik kijk naar wat maatschappelijk relevant is, waar burgers en de samenleving last van hebben, is dat voor een heel groot deel de VVC-stroom. Auto-inbraak, woninginbraak en vernielingen zijn de zaken die burgers raken.

Als je kijkt naar een voorbeeld als een burenruzie, dan begint het al bij de politie. Er wordt dan gebeld met de boodschap: burenruzie, ruit ingegooid. Soms hebben wij dan de natuurlijke neiging om te zeggen: gaat u maar naar het bureau om aangifte te doen. Die mensen komen dan op het bureau en er wordt een dossier opgemaakt en de getuigen worden gehoord. Dan ligt er uiteindelijk een dossier. Dat gaat naar het OM en de casus komt uiteindelijk in aanmerking voor een politierechterzitting, want we hebben een dader, we hebben een strafbaar feit en er is schade. Uiteindelijk leidt dat tot een uitspraak op enig moment. Dat kan soms heel lang duren. Je kunt ook nog eens de pech hebben dat het uiteindelijk, omdat het zo lang gelegen heeft, geseponeerd wordt. Al die tijd blijft dat probleem tussen die twee burgers, die burens die naast elkaar wonen,

bestaan. En dan worden wij erbij geroepen, want dat escaleert natuurlijk met enige regelmaat en op dat moment komt de politie erbij om het te sussen.

De vraag die wij ons daarbij de hele tijd stellen, is: moet dat wel via het strafrecht? Moeten we niet veel meer inzetten op buurtbemiddeling, op herstelbemiddeling? We moeten wel ervoor zorgen dat de schade vergoed wordt, maar is de samenleving niet meer gebaat bij twee bureaus die uiteindelijk weer op een enigszins normale manier met elkaar kunnen samenleven dan bij een heel lang, duur en arbeidsintensief traject met een onzekere uitkomst? Nogmaals, ik betoog niet dat dat in alle gevallen moet. Daar moet je heel goed, heel kritisch naar kijken. Maar we zouden veel meer dan nu op dat soort dingen kunnen inzetten, om er uiteindelijk voor te zorgen dat we de kostbare tijd die we hebben, kunnen gebruiken voor de zaken die het echt nodig hebben en waarbij vergelding aan de orde is.

Dat betekent niet dat we het niet moeten vastleggen, want wat als diezelfde buurman het nog vaker doet of op een andere plek gaat wonen? Het vastleggen en monitoren is nog iets anders dan een dossiertje maken dat in de keten van de ene stapel naar de andere gaat. Dat gaat dus ook een beetje over entree-triage, zoals ze dat in zedenzaken noemen, of selectiviteit aan de voorkant. Dat is wat het Openbaar Ministerie en de politie met elkaar moeten bespreken en ook met de andere partners. Want zoiets wil je misschien ook wel even toetsen bij bijvoorbeeld de reclassering of allerlei andere instanties.

Dan ga ik naar de vraag over de lokale samenwerking. Regionaal en lokaal is de dynamiek vaak heel anders dan bestuurlijk hier in Den Haag. In het BKB is er een agenda en wordt er gesproken over allerlei thema's en onderwerpen. Ik heb zelf jarenlang gewoon in de operatie in Rotterdam gewerkt. Regionaal en lokaal sta je met je poten in de klei en ben je vooral bezig met het afhandelen van de zaken van gisteren, met in het Rotterdamse geval het voorbereiden van de huldiging van Feyenoord voor volgende week. De waan van de dag maakt dan dat het niet de eerste impuls is om echt even goed met elkaar om de tafel te gaan om met name naar deze zaakstroom te kijken. Dat heeft ook een beetje te maken met hoe de politie en anderen worden aangestuurd. De waan van de dag is ook belangrijker, want anders gaat het morgen mis. Als er nu iets gebeurt in de stad, moeten we daarop acteren. Het is bijna verleidelijk dat zo'n gesprek waar je echt even de tijd voor moet nemen, namelijk een gesprek over hoe je het anders en beter kunt gaan doen tussen Openbaar Ministerie, politie en rechtspraak, soms prioriteit twee krijgt. Ik vind dat een beetje onterecht. Dat is iets waar we echt actief op moeten sturen. Het BKB moet daar actief op sturen. Ik moet mijn collega's daar actief op aanspreken, omdat ik erin geloof dat we alleen door dialoog en samenwerking uiteindelijk een stap verder komen.

Waren dat de vragen aan mij? Ja, ik geloof het wel.

De voorzitter:

Dan wil ik graag het woord geven aan de heer Garssen, als hij dat wenst.

De heer Garssen:

Ja, want je krijgt niet elke dag de kans om ongevraagd advies te geven. Ik wil nog even benadrukken dat het debat moet gaan over de vraag of we de capaciteit besteden aan de zaken die

er echt toe doen. Er zijn zaken die echt horen bij onze keten. En wat gebeurt? Door wat er op heterdaad gebeurt, worden we afgeleid van het besteden van capaciteit aan de zaken die er echt toe doen.

Ik ga gewoon een concreet voorbeeld geven dat elke dag gebeurt. Ik noem dat maar even gechargeerd: de politie is in sommige gevallen het beveiligingsbedrijf van de grootwinkelketens geworden. In de grootwinkelketens met de mooie scankassa's is het erg aantrekkelijk om spullen mee te nemen. Als je dan wel of niet bewust vergeet om iets langs de scanner te halen, dan kan het zomaar zijn dat je wordt aangehouden. Dan moet de politie het overnemen. Daar gaat dan een auto naartoe en die brengt je naar het bureau. Dan is er overleg met ZSM. Je zou kunnen bedenken dat je dat in sommige gevallen slimmer, sneller en makkelijker wilt. Het is dan niet zo dat je die zaak niet doet, want natuurlijk check je even of meneer of mevrouw het eerder heeft gedaan, of die recidivist is of in een traject is waarin je andere dingen moet doen. Stel je nou voor dat je alle first offenders op die manier anders afdoet, dus dat de verdachte niet opgehaald hoeft te worden en niet op die manier een vervolgt krijgt dat ten koste gaat van ruimte voor andere zaken. Ik pak nog even de kans om ook een ander voorbeeld aan te halen dat net werd genoemd. Dat ging over de videoverbinding. In de coronatijd hebben we een aantal rechtshandelingen via een videoverbinding gedaan. Volgens mij vonden we dat allemaal een prima idee. Maar inmiddels is corona niet meer onder ons en rijden we gewoon weer massaal met die verdachte overal naartoe. Ik kan u vertellen dat het wat dat betreft een zegen zou zijn als corona er weer was. Dan kunnen we dat onderdeel weer digitaal doen. Dat heeft ons heel veel capaciteit opgeleverd. Die zijn we nu weer kwijt.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Wiegant.

De heer Wiegant:

Dank u wel. U ziet aan de voorbeelden van de politie dat zij beter zicht hebben op de weerbarstigheid van menselijk gedrag. Naarmate je verder in die keten komt, wordt dat steeds ingewikkelder. Maar ik wil er wel een paar dingen over zeggen. Want zo'n voorbeeld over een burenruzie is natuurlijk heel erg invoelbaar. Onmiddellijk denk ook ik: laat de wijkagent daar verstandige dingen doen, de boel sussen; ga nou geen aangifte doen, want dat helpt niet. Dat is totdat het verhaal wordt gelardeerd met een van de buurmannen die met een gebroken neus bij de politie aankomt, of er sprake is van serieuze vernielingen. Het strafrecht, de officier, maar zeker ook de rechter-commissaris kan in zo'n situatie wel degelijk een rol spelen door bijvoorbeeld allerlei voorwaarden te verbinden aan het in vrijheid blijven. Wat betreft die selectiviteit: ik ben heel erg een voorstander van selectiviteit. Laten we vooral die zaken doen die ertoe doen, waar we een toegevoegde waarde hebben. Ik denk dat dat in ZSM over het algemeen al wel vrij veel gebeurt. Maar ook bij ZSM, net als bij al die andere elementen van politie, OM en rechtspraak, is de capaciteit beperkt en is er een overloop en zie je dat we niet altijd in de gelegenheid zijn om het te doen zoals we voor ogen hebben.

Dan een vraag over wie er eigenlijk voor het vervoer zorgt. Dat doet de Dienst Vervoer en Ondersteuning, DV&O, van het ministerie. Die doet dat op bevel van de officier van justitie als

de verdachte naar een zitting moet. Die brengt de verdachte ook weer terug. Het nadeel daarvan is inderdaad CO₂-uitstoot, maar ook dat we pas om 9.30 uur beginnen. Maar ik heb in coronatijd ook wel gemerkt dat op het moment dat je serieus met een verdachte in gesprek bent over de inhoudelijke behandeling van zijn zaak, de videoverbinding soms wel wat ingewikkeld is. Voor een hele hoop zaken is dat overigens niet het geval. In de raadkamer -- ik werk zelf in Zeeland-West-Brabant -- gebeurt het nog steeds met een videoverbinding. De voorgeleiding bij de rechter-commissaris gaat via een videoverbinding, vanaf het politiebureau naar het kabinet-rc. Dus ik denk dat we daar wel dingen aan het bewaren zijn die goed zijn, maar ook wel weer dingen loslaten daar waar nadelen voelbaar zijn. Zo'n gesprek tussen een verdachte, officier en een rechter per videoverbinding heeft een andere dynamiek dan zo'n gesprek in een zittingszaal. Dat geldt ook voor de slachtoffers. Het is misschien voor een verdachte van verkrachting of moord ook wel makkelijk om weg te duiken en niet te worden geconfronteerd met de slachtoffers. Dus daar zitten wel twee kanten aan.

U stelde een vraag over hoe vaak er eigenlijk misbruik wordt gemaakt van die agenda's. Dat weet ik eerlijk gezegd niet. Ik denk daar eigenlijk twee dingen bij. In onze praktijk is het niet de vraag: maak je er misbruik van? In onze praktijk is het de vraag: wanneer ben je beschikbaar? Er is geen agendapolitie, gelukkig. Dus iedereen zegt: dan kan ik. Het gaat vooral om het in elkaar vlechten van dat verhaal. Er zal ongetwijfeld wel een keer iemand zeggen "ik kan niet" op het moment dat diegene het wel beschikbaar zou kunnen maken. Maar ik heb helemaal niet de indruk dat advocaten daar nou massaal inbreuk op maken. Ik denk dat de meeste advocaten gewoon nette professionals zijn die hun werk doen. Overigens geldt daarbij dat de verdachte natuurlijk wel gewoon het recht heeft om zich bij te laten staan door een advocaat naar eigen keuze. Dus ik zou het idee "kunnen we vanuit het belang van voortgang iets doen aan die advocaatkeuze?" ingewikkeld vinden, vanuit een rechtstatelijk perspectief en vanuit het perspectief dat die advocaat daar z'n werk staat te doen: het belang behartigen van de verdachte.

U vroeg nog iets over de strafbeschikkingen. Ik waardeer de vraag. De meerwaarde zit misschien wel in het toestaan van het mindere. Wij mogen als Openbaar Ministerie nu bijvoorbeeld wel de onvoorwaardelijke ontzegging van de rijbevoegdheid opleggen, maar de voorwaardelijke niet. Die is wel minder. Ik zou dus denken dat wij nu door deze constructie met lichtere zaken naar een rechter gaan, omdat ook onze eigen strafrechtlijn zegt dat de voorwaardelijke ontzegging voldoende is. Ik zou denken: is dat een optie? Wat op dit ogenblik ook niet kan, is een OMSB creëren met aftrek. Een rechter zegt bij het vonnis: u krijgt tien dagen gevangenisstraf met aftrek van de periode dat u in voorarrest heeft doorgebracht. In veel zaken waarbij die OMSB aan de orde is, heeft de verdachte kortstondig in verzekering gesteld gezeten. Het zou enorm helpen als we die periode van inverzekeringstelling gewoon mogen verrekenen. Dat mogen we niet. Dan kom je dus eigenlijk tot de conclusie dat als we dat "mindere" zouden mogen doen, we meer betekenis zouden hebben.

Uw opmerking over rechtsbescherming snap ik wel vanuit historisch perspectief, maar ondertussen is het verzetpercentage op de OM-strafbeschikking gelijk aan het appelpercentage bij de rechter. Maar u heeft wel gelijk als u zegt dat de positie van het slachtoffer in de OMSB gewoon niet geregeld is. De wetgever -- sorry dat ik het zo confronterend zeg -- heeft met betrekking tot die OMSB geen positie gecreëerd voor de slachtoffers. Dat betekent ook dat als het gaat over het efficiënt en toch in redelijke bulkhoeveelheden afdoen van de strafzaken, er dus óf geen positie voor het slachtoffer is en we het daarmee te doen hebben, óf dat we ervoor moeten kiezen om de zaak naar de rechter te brengen. We kijken natuurlijk wel naar de positie van die

slachtoffers. Wilt u een schadevergoeding? Wilt u op de hoogte blijven? Maar aan het eind van de rit kunnen wij er niet zo heel veel mee.

Ik denk dat ik dan de vragen heb beantwoord die mij zijn gesteld.

De voorzitter:

Heeft u een verduidelijkende vraag, mevrouw Kuik? Ik wil het anders afronden.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Ja, ik heb een verduidelijkende vraag. Ik dacht: ik wacht even totdat het hele blokje afgelopen is. Ik heb een vraag over dat inplannen van de mogelijkheden van iedereen, ook van de advocaten. Misschien heb ik u niet goed begrepen, maar ik had de indruk dat terwijl iets al is ingepland, het wordt afgezegd. Als dat niet zo is ... Die indruk had ik en dan is mijn vraag: heeft u de indruk dat dit strategisch is? Daar zag het op.

De heer Wiegant:

Dank u wel voor de aanvulling. Als er een gezelschap van vijf mensen bij elkaar moet komen, is de kans dat het misgaat aanmerkelijk kleiner dan wanneer het vijftien mensen moeten zijn. Ook advocaten worden ziek enzovoort. Het gebeurt met een grotere groep dus sneller. Het misbruik kan zo aan de voorkant zitten, op het moment dat we aan het plannen zijn. Als je het als advocaat aan de achterkant zou willen doen, zit het vaak in verzoeken waarin in strafvorderlijke zin de rechter vrij goed kan zeggen: nou, dat station zijn we gepasseerd. Maar we zien gewoon vaker dat het moeilijker tot stand komt en dat zo'n risico zich openbaart. Als dat eenmaal gebeurt, kunnen we er eigenlijk door die gereserveerde zittingscapaciteit niks meer mee. Dan ben je meteen hele dagen kwijt en moet dat hele proces van plannen opnieuw beginnen. Dus ik zou heel erg zijn voor wat de heer Janssen zei, namelijk de regiefunctie van de voorzitter van de meervoudige strafkamer. Daarvoor zou je namelijk in dit soort zaken al bij de eerste pro-formazitting een soort spoorboekje kunnen maken waarin je zegt: dan doen we dit, dan doen we dat en dan hebben we de inhoudelijke behandeling. Want als ik nu de inhoudelijke behandeling moet plannen voor over een jaar, is dat een stuk makkelijker dan wanneer ik dat moet doen voor over drie maanden. Ik denk dat die regiefunctie voor hoe we dit met elkaar kunnen oplossen een voorbeeld is van hoe het al kan. Concentratierichtbanken doen dat al in megazaken. Dat is zo'n best practice waarvan we zouden zeggen: zouden we dit niet bij alle rechtbanken kunnen doen?

Geeft dit beter inzicht in wat ik heb bedoeld? Dank u wel.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Ja. Dank u wel.

De voorzitter:

De heer Janssen.

De heer **Janssen**:

Het ligt mij op de tong te reageren op uw vraag, dus dat ga ik dan gelijk maar doen. Daarvan wil ik het volgende zeggen, mevrouw Kuik: 8 keer 8 is 64, waar 4 keer 4 keer 2, 32 is. Ja, dat is natuurlijk raadselachtig. Maar als je als voorzitter een grote zaak plant met 8 verdachten en dus 8 advocaten, heb je 8 keer 8 -- dat is 64 -- dagen nodig om te plannen. Dat zijn verhinderdagen. Als je die zaak opknipt in 4 verdachten aan de ene kant en 4 verdachten in de volgende zaak, heb je 4 keer 4 -- dat is 16 -- dagen per setje nodig. Als je dat keer 2 doet, is dat 32. Het is een innovatie waar wij in de rechtspraak voorzichtig aan mee aan de gang gaan omdat er nog wel haken en ogen aan zitten, maar op enig moment is het voor de hele rechtspraak echt een idee om zaken niet meer zo groot te laten worden. Dat is een boodschap aan het OM, maar ook aan de rechtspraak. Zo'n zaak als Marengo heeft natuurlijk ook nog hele andere problemen, maar als het zó groot is, leidt dat tot problemen. En dan kunnen we die verhinderingen ... Natuurlijk denk ik ook dat advocaten weleens een verhindering opgeven die niet helemaal zuiver is; dat kan je ze in deze tijd misschien niet eens echt kwalijk nemen. Maar hoe groter zo'n zaak, hoe gecompliceerder het wordt, en hoe moeilijker het planningsproces van de voorzitter, met zijn voorzittersbevoegdheden. We maken er, zeker in grote zaken, namelijk echt best gebruik van. Aan de andere kant moet je er ook rekening mee houden dat je niet alleen in zo'n combinatie zit; je zit meestal met z'n drieën. En het is goed om ook nog even te zeggen dat het stemmen in zo'n combinatie natuurlijk gewoon evenredig is; iedereen heeft evenveel stem. Dus sommige beslissingen moeten gewoon met z'n drieën.

Dan de laagst mogelijke straf, en daarna stop ik. Ik wist bijna dat u dat zou vragen. De laagst mogelijke straf kan heel goed de levenslange gevangenisstraf zijn, en is dat in heel veel gevallen ook. Dus ik bedoel niet "een lage straf" maar "de laagst mogelijke". Stel dat je in een proces als waarover ik het had tot overeenstemming komt, of dichterbij een overeenstemming, over de doelen van de straf en hoe je die invulling gaat geven. Als je dan met elkaar tot een straf komt, mag een rechter eigenlijk alleen maar de laagst mogelijke opleggen, die precies aanvult wat die strafdoelen beogen. Dus vergis u niet: het is niet per se een lage straf, maar de laagst mogelijke.

De **voorzitter**:

Dank u wel. De heer Lycklama.

De heer **Lycklama à Nijeholt**:

Ik heb nog een paar korte aanvullingen op wat er allemaal al is gezegd, want dat is al een hoop.

De videoverbinding. Dat hebben we inderdaad in coronatijd gedaan. Dat moest ook, omdat het anders niet veilig was. We hebben gezien dat het theoretisch kan, zeker bij voorarrestkwesties en soms ook bij de rechter-commissaris. Dat is op een gegeven moment weer vergleden, wat ook kwam doordat het in de praktijk niet altijd even goed liep. Maar we zien wel dat het mogelijk zou moeten zijn. Ik ben het overigens wel eens met meneer Wiegant dat je er bij een inhoudelijke behandeling van een zaak wel mee moet uitkijken, om allerlei redenen die al genoemd zijn. Maar

we willen best in gesprek met DJI om te kijken of het een keer wél goed geregeld kan worden. We kunnen er een keer als een soort proef in één arrondissement mee gaan werken. Bij ons leidt het niet tot versnelling, maar het gaat niet alleen om ons, en als het bij anderen wel praktisch is, moet je daar gewoon naar kijken.

Over de verhinderdata van advocaten. Ik denk dat we op dit moment al best wel veel dingen hebben geregeld waardoor die minder snel een probleem worden. De regie van de voorzitter kan daarin helpen. Rechtbanken zoals mijn rechtbank die, zoals ik net noemde, een rol-MK hebben, kunnen ook heel goed helpen. Daar kun je namelijk vaak al heel goed plannen en verhinderdata opvragen, en in de praktijk werkt dat goed.

Wat wij nog wel interessant zouden vinden, is iemand die in een arrondissement een soort realtime overzicht heeft van de wat kleinere zaken van de politierechter. Daar moeten namelijk ook weleens toch twee weken van de zitting af vanwege een hindernis die niet te verhelpen is. Die persoon weet dan: hé, deze collega-rechter heeft gisteren een zaak aangehouden omdat de tolk er niet was dus die kan mooi in dat ontstane gat springen. Of denk aan een situatie waarin iemand vanuit de ZSM-tafel naar een zitting "weggedagvaard" moet worden, zoals we dat noemen. Er is dus nog wel winst te behalen op dit vlak, en daar werken we ook aan.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan hebben we misschien nog kort tijd voor een vraag. We hebben overigens nog maar een paar minuten, zie ik. Ik was wel enthousiast, maar ... Als er prangende vragen zijn, kunt u die gaan stellen, maar houd het kort. Mevrouw Mutluer.

Mevrouw Mutluer (PvdA):

Ik heb een korte vraag, juist omdat de opmerking werd gemaakt dat als we de strafrechtketen willen ontlasten, we ook moeten kijken naar niet-strafrechtelijke afdoening. Ik stelde de vraag al aan de bestuurders, en ik stel hem nog een keer aan u, mevrouw Vis, en misschien ook aan meneer Janssen. Zouden we het toepassen van het herstelrecht bij bijvoorbeeld burenruzies -- er zijn ook andere mooie voorbeelden -- verplicht moeten stellen, zodat het niet meer zo vrijblijvend is? Dan is dat je uitgangspunt, net als: procesafspraken, tenzij. Zou dat een goede suggestie kunnen zijn? Je kan het wel blijven stimuleren, maar dan ben je weer een aantal jaren verder.

De voorzitter:

Omwille van de tijd gaan we meteen naar een reactie. Meneer Janssen.

De heer Janssen:

Zeker kan je als wetgever natuurlijk alles. Als u verplicht stelt dat het slachtoffer een nog nadrukkelijker rol krijgt en dat er bijvoorbeeld de verplichting tot zo'n gesprek is, gaan we dat natuurlijk doen. Maar ik denk dat op dit moment echt de instrumenten voorhanden zijn om het in het strafproces voortreffelijk te regelen. Ik geef toe dat het best weleens misloopt en dat de rol

van mediation nog groter zou moeten zijn dan die nu is, maar wij hebben de instrumenten om dat goed te regelen. Daar zijn we ook echt elke dag mee bezig. Het slachtoffer is dus niet alleen bij de rechtspraak, maar ook bij het Openbaar Ministerie en ik denk zeker ook bij de politie, echt wel in goede handen.

De voorzitter:

Mevrouw Vis.

Mevrouw **Vis:**

Dank u wel, voorzitter. Ik heb de vraag iets anders geïnterpreteerd. Ik ben het helemaal eens met wat mijn collega Janssen zegt over dat het daar in goede handen is en dat het daar waarschijnlijk voldoende geborgd is. Ik doelde meer op de voorkant, zodat je niet dat hele traject ingaat van het dossier maken. Ik weet niet of "verplicht" dan een goede term is. Maar in de opdracht om in bepaalde zaken eerst die routes te verkennen alvorens we de reflex hebben om een dossier te maken, hebben we als politie ook wat te doen. Wij zouden onze mensen ook kunnen instrueren dat als er iemand met zoiets belt, het antwoord ook anders kan zijn dan "gaat u maar aangifte doen". Daar zouden we meer aandacht aan moeten besteden. Er zijn natuurlijk heel veel varianten anders dan herstelrecht, die daarbij denkbaar zijn. Daar zou wat meer en nadrukkelijker aandacht voor kunnen zijn en dat zou minder vrijblijvend kunnen zijn.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Ellian.

De heer **Ellian** (VVD):

Heel kort. Ik vraag aan beide vertegenwoordigers van de rechterlijke macht: hoort het niet bij een rechtsstaat dat je ook megastrafzaken op een ordentelijke en veilige wijze moet kunnen organiseren? Meneer Janssen zegt namelijk dat we die misschien toch meer zouden moeten opknippen. Hoort het er niet bij dat we dit juist wel op veilige wijze mogelijk moeten maken?

De voorzitter:

Dank. De heer Janssen.

De heer **Janssen:**

Sorry dat we nou in die Marengozaak terechtkomen. Dat opknippen is er vooral op gericht om de problemen eruit te halen. De focus die het OM dan op zo'n strafproces legt, moet misschien ook wel. Je moet misschien ook die kopstukken met elkaar vervolgen, hoor. Dat ziet u misschien.

Daar zit een belang, maar dat belang mag niet de boventoon gaan voeren als je daardoor veroorzaakt dat het zo lang gaat duren en dat er zo veel rondom zo'n zaak verkeerd gaat. Ik denk dat we nooit ontkomen aan die centrale zaken met de kopstukken die veel in de media zijn, om echt te laten zien dat de democratie werkt. Zo begrijp ik u. Dat moet blijven. Maar ik denk niet dat het zo moet gaan zoals het nu soms gaat.

De voorzitter:

De heer Lycklama.

De heer Lycklama à Nijeholt:

Het feit is dat je bij een grote megazaak al gauw vier rechters en twee gerechtsjuristen een hele tijd uit het gewone zittingsrooster moet halen. Het is dus echt goed om erover na te denken hoe je dat wilt aanpakken. Ik ben het ook wel weer met u eens dat je, waar het ertoe doet, echt moet proberen om het wel in één keer te behandelen. In ieder geval gaan wij waarschijnlijk nog veel meer van dit soort zaken krijgen. Alleen al door die encryptiekwesties komen er nu zo veel zaken boven water. Het is dus wel iets waar we over na moeten denken.

De voorzitter:

Dank u wel. Mevrouw Kuik.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Zou de heer Wiegant zijn licht kunnen laten schijnen over het zinnetje "meer verdachten te vervolgen voor minder". Kan dat? Is dat een goed idee?

De voorzitter:

De heer Wiegant.

De heer Wiegant:

Dank u wel. In deze hele discussie miste ik namelijk heel even dat het vervolgingsmonopolie toch echt bij het Openbaar Ministerie ligt en nergens anders. Dat doen wij met het oog op, laat ik maar even zeggen, dat wat er maatschappelijk aan de orde is. We kunnen dus met z'n allen praten over de vervolging van de groep van Taghi. We kunnen het ook met z'n allen hebben over wat er zou gebeuren als we dat niet doen, of niet in deze omvang of met deze nadrukkelijke aanwezigheid. Dat geldt, denk ik, niet alleen voor die zware georganiseerde misdaad, maar evenzeer voor heel veel zedenzaken, heel veel zaken met geweld en wat er in het publieke domein allemaal gebeurt. Wij zetten dat vervolgingsrecht dus in met het oog op de vraag wat er maatschappelijk aan de

orde is en niet de vraag hoe lang het duurt voordat die berecht wordt. Maar dat we vervolgens niet alleen naar effectief, maar ook naar efficiënt strafrecht mogen kijken, ben ik wel weer met u eens. Als ik kijk naar de voorradenproblematiek -- het is dan een beetje ingewikkeld, want onze grootste voorraden zitten juist bij de kleine zaken -- denk ik dus over het vervolgen voor minder, dat ik daarmee eigenlijk het probleem stimuleer. De oplossing zit dus niet in meer kleine zaken maken.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Ik speelde in op een opmerking van de heer Janssen en volgens mij heeft hij het niet zo bedoeld. Maar dat kan aan mij liggen. Misschien interpreteer ik het verkeerd.

De heer **Janssen**:

Zal ik daarop reageren?

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Ja, graag.

De heer **Janssen**:

Wat ik daarmee bedoel, is dat het OM natuurlijk vanuit de maatschappelijke taak er vaak voor kiest om zo'n tenlastelegging in te richten met alle politiedossiers die daaronder liggen en dat het de politie ook weleens aanstuurt om ook nog eens dit en dat te onderzoeken. Dat is heel begrijpelijk en ook goed vanuit opsporingsoogpunt. Dat is ook goed voor de criminaliteitsbestrijding in brede zin. Maar als het dan bij mij op het bordje komt, ben ik heel lang bezig met één verdachte en met heel veel feiten, waarbij sommige feiten maar half zijn onderzocht. Ik spreek daar dan van vrij en krijg daar dan weer kritiek op. Maak het dus iets kleiner en behapbaarder. Dan kom je ook eerder tot strafzaken waarin de consensus wat meer op de voorgrond treedt en waarbij de verdachte zegt: dit heb ik gewoon gedaan, dus laten we dat nou maar gewoon afrekenen. Dat moet niet in alle zaken gebeuren, maar zo kun je de strafrechtpleging toch beter inzetten en krijg je uiteindelijk meer resultaat onder de streep. Daar zocht u naar.

De **voorzitter**:

Ten slotte de heer Sneller.

De heer **Sneller** (D66):

Maar het is tijd. Het is goed.

De voorzitter:

Het is goed. Dan gaan we echt afronden. Dit was een ontzettend goed georganiseerd rondetafelgesprek. Nogmaals dank aan de voorbereidingsgroep.

De heer **Ellian** (VVD):

En de ondersteuning.

De voorzitter:

En de ondersteuning! De staf zit achter ons; ook heel fijn. U allen hartelijk dank, nogmaals. Als ik het zo hoor, gaan we elkaar vaker zien en spreken, dus graag tot een volgende keer.

Bedankt aan de mensen op de publieke tribune en aan de mensen die meegeluisterd hebben. Graag tot een andere keer.

Tot ziens.

Sluiting 14.02 uur.

BIJLAGE 4

Verslag Commissiedebat Strafrechtketen

Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid | 14 juni 2023

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Vastgesteld 29 juni 2023

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 14 juni 2023 overleg gevoerd met de heer Weerwind, minister voor Rechtsbescherming, en mevrouw Yeşilgöz-Zegerius, minister van Justitie en Veiligheid, over:

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 10 juli 2020 inzake beleidsreactie op het WODC-rapport Evaluatie College gerechtelijk deskundigen (Kamerstuk 25268, nr. 187);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 9 maart 2022 inzake halfjaarrapportage digitalisering strafrechtketen tweede helft 2021 (Kamerstuk 29279, nr. 704);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 2 juni 2022 inzake factsheet strafrechtketenmonitor 2021 (Kamerstuk 29279, nr. 716);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 6 juli 2022 inzake haalbaarheidsstudie kwantitatief onderzoek klassenjustitie (Kamerstuk 35925-VI, nr. 159);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 7 juli 2022 inzake voortgangsrapportage Actieplan Strafrechtketen (Kamerstuk 29279, nr. 730);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 20 oktober 2022 inzake maatschappelijke opgave en prioriteiten strafrechtketen 2022-2027 (Kamerstuk 29279, nr. 738);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 21 november 2022 inzake halfjaarrapportage digitalisering strafrechtketen eerste helft 2022 (Kamerstuk 29279, nr. 746);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 24 november 2022 inzake advies van het Adviescollege ICT-toetsing over het Beslag Informatie Systeem (Kamerstuk 36200-VI, nr. 106);
- de brief van de minister voor Rechtsbescherming d.d. 16 december 2022 inzake oudezakenzitting (Kamerstuk 29279, nr. 755);

20230614CD Strafrechtketen.docx

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 20 maart 2023 inzake BIT-adviezen BIPOM Openbaar Ministerie en Basisplan Straf Rechtspraak (Kamerstuk 29279, nr. 775);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 13 april 2023 inzake reactie op de motie van de leden Mutluer en Ellian over in gesprek gaan met de strafrechtketen over de te verwachten bottlenecks (Kamerstuk 36100-VI-12) en de motie van het lid Knops c.s. over komen met oplossingen om de algehele bedrijfsvoering van de strafrechtketen te verbeteren (Kamerstuk 36200-VI-76) (Kamerstuk 29279, nr. 780);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 5 juni 2023 inzake halfjaarrapportage digitalisering strafrechtketen tweede helft 2022 (Kamerstuk 29279, nr. 791);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 7 juni 2023 inzake factsheet strafrechtketenmonitor 2022 (Kamerstuk 29279, nr. 794);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 8 juni 2023 inzake Jaarbericht Openbaar Ministerie 2022 (Kamerstuk 28844, nr. 267).

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de commissie,
Kat

De griffier van de commissie,
Brood

Voorzitter: Kat

Griffier: Nouse

Aanwezig zijn acht leden der Kamer, te weten: Eerdmans, Ellian, Kat, Kuik, Markuszower, Mutluer, Sneller en Van der Staaij,

en de heer Weerwind, minister voor Rechtsbescherming, en mevrouw Yeşilgöz-Zegerius, minister van Justitie en Veiligheid.

Aanvang 10.00 uur.

De voorzitter:

Goedemorgen. Het is 10.00 uur. Welkom bij de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid. Aan de orde is een commissiedebat over de strafrechtketen. Aan mijn rechterzijde is aanwezig onze minister van Justitie en Veiligheid, mevrouw Yeşilgöz-Zegerius, met haar ambtelijke ondersteuning. Van harte welkom. En natuurlijk ook een hartelijk welkom aan de minister voor Rechtsbescherming, de heer Weerwind, met zijn ambtelijke ondersteuning. Ook welkom aan alle aanwezigen; ik ga u niet persoonlijk langs.

Ik wil straks als eerste het woord geven aan onze rapporteurs. Zij zijn met uw goedkeuring ingesteld als parlementaire verkenners om voor uw commissie de eerste parlementaire verkenning over de strafrechtketen uit te voeren. Zij willen hun verkenning graag aan u voorleggen. Ook hebben zij een uitgebreide toelichting, waar zij graag met u de vragen over willen stellen aan de ministers. Dat kost tijd, dus daar wil ik graag meteen mee beginnen. Daarna zullen we voortgaan met het debat, met de heer Eerdmans als eerste spreker. De rapporteurs zullen als woordvoerder van hun partij ook een bijdrage daaraan leveren.

Ik wil graag het woord geven aan de heer Ellian van de VVD.

De heer Ellian (VVD):

Dank, voorzitter. Het valt mee, hoor; we hebben geen hele verhandeling. Onze definitieve bevindingen zullen we opleveren aan de commissie, mede naar aanleiding

van dit commissiedebat. Ik zal snel starten. Ik lever mijn bijdrage om en om met collega Mutluer.

Voorzitter. De commissie voor Justitie en Veiligheid bespreekt al jaren in verschillende debatten de problemen in de strafrechtketen. De Kamer gaat regelmatig in op de vraagstukken die betrekking hebben op de lange doorlooptijden, sepots, voorraden en de vraag hoe in de strafrechtketen doelen gesteld en gemeten kunnen worden. Omdat de commissie ziet dat deze vraagstukken gedurende de jaren blijven spelen, is er besloten om een parlementaire verkenning naar de strafrechtketen in te stellen, de eerste parlementaire verkenning in de Tweede Kamer. Daar zijn we natuurlijk heel trots op.

Wij zijn dan ook verheugd om vandaag als rapporteurs namens de commissie als eersten het woord te mogen voeren. Wij zullen in onze inbreng spreken over het functioneren en het besturen van de strafrechtketen. Dit wordt deels een technisch maar zeker ook een politiek verhaal. Wij hechten eraan te benadrukken dat wij er heel goed van doordrongen zijn dat het in de strafrechtketen om mensen gaat, om de slachtoffers, nabestaanden, verdachten, veroordeelden, en ook de vele mensen die in de keten werken. Ze hebben allemaal veel last van een keten die niet goed functioneert en zij hebben er recht op dat dit verbetert.

Ter voorbereiding van dit commissiedebat hebben wij schriftelijke input ontvangen van organisaties in de keten, technische briefings georganiseerd met het ministerie, gesproken met de Inspectie Justitie en Veiligheid en de Algemene Rekenkamer en een rondetafel georganiseerd. Gevoed met informatie uit al deze activiteiten leggen wij de ministers graag een aantal vragen voor.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

En dan pak ik ons eerste punt op, met uw permissie, voorzitter. Dat is het onderdeel verantwoordelijkheid en regie. Zoals de Algemene Rekenkamer in zijn rapport Prestaties in de strafrechtketen in 2012 al concludeerde, is de minister van Justitie en Veiligheid verantwoordelijk voor een doeltreffend en doelmatig functionerende strafrechtketen. Er zijn sinds 2021 wel een aantal verbeteringen doorgevoerd om de keten beter te laten functioneren, zoals het ketenberaad, de Factsheet strafrechtketenmonitor en de investering in de koppelvlakken tussen ketenpartners door bijvoorbeeld de ketencoördinatoren. Maar wat wij hebben geconstateerd als rapporteurs is dat we al tien

jaar zien dat veel van de problemen die destijds zijn gesignaleerd, er nog steeds zijn. Als Kamer ontvangen wij nog steeds brandbrieven van bijvoorbeeld de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak. En afgelopen mei kopte NRC nog dat een staking van rechters en officieren nog nooit zó dichtbij was.

Problemen waar wij weinig verbeteringen op zien, zijn bijvoorbeeld de capaciteitstekorten bij de organisaties in de keten en de al eerder genoemde sepo's en voorraden. De ministers dragen op dit moment kortetermijnoplossingen aan, zoals de tijdelijke voorziening voor het benoemen van rechters-plaatsvervangers in hun 71ste levensjaar. Maar is dat genoeg? Uit een rapport van de Algemene Rekenkamer blijkt dat deze verbeteringen losstaande acties zijn die niet zijn gebaseerd op een algehele beleidsvisie en de daarvoor benodigde informatiestrategie. Het presteren en functioneren van de keten is vooral gebaseerd op visies, definities en systemen van de afzonderlijke ketenpartners. Ook constateren wij als rapporteurs dat een bijzonder onderdeel van de gebrekkige ketencoördinatie is dat een gezamenlijk ketendoel ontbreekt. Mijn collega Ulyse Ellian en ik willen van de ministers weten hoe ze hiernaar kijken. Kunnen ze hierop reflecteren?

Tijdens het rondetafelgesprek over de strafrechtketen, in het blok waarin de politie, het OM en de rechtspraak aan het woord kwamen, werd de spanning tussen de onafhankelijkheid van de organisaties en de verantwoording zichtbaar. De politie is tevreden over de eigen prestaties als de burger tevreden is. De rechtspraak gaf aan dat de scheiding der machten terughoudendheid vraagt van de Kamer en van de ministers als het gaat om sturingsinstrumenten. Het OM benadrukte de eigen onafhankelijkheid. De Algemene Rekenkamer constateert echter in vele onderzoeken dat de ministers hun verantwoordelijkheid niet invullen, daar waar die nodig is en verwacht wordt. Het gevolg is dat de organisaties in de keten naar elkaar blijven kijken. De visie van de Algemene Rekenkamer is dat beide ministers mogelijkheden hebben om te sturen op de keten als geheel, vooral als het gaat om bedrijfsvoering. Hoe kijken de beide ministers naar hun eigen positie ten opzichte van de strafrechtketen? Zijn zij het met de rapporteurs eens dat zij meer regie op zich kunnen nemen om zo de problemen in de keten vanuit een overkoepelende rol aan te pakken?

De heer **Ellian** (VVD):

Ik zal verdergaan op het onderdeel ketensamenwerking. Uit de schriftelijke input van de organisaties in de keten komt naar voren dat er sprake is van een gebrekkige coördinatie in de keten, van de keten. Dit uit zich in het feit dat ketendoelen ontbreken en dat er onvoldoende ketenperspectief is in het bekostigingssysteem en bij nieuwe wetgeving en nieuw beleid. Wanneer er wel doelen worden gesteld, bijvoorbeeld voor de afhandeling van zedenzaken, worden er geen consequenties aan verbonden als deze doelen niet worden behaald. De keuzes en prioriteiten bij de ene organisatie hebben altijd impact op de bedrijfsvoering van andere organisaties in de keten. Zien de ministers hierbij een prominentere rol voor zichzelf, ook gelet op het feit dat de Algemene Rekenkamer concludeert dat de ministers meer regie op zich kunnen nemen? Op welke manier zijn de ministers voornemens die rol op te pakken? Wanneer kan de Kamer hier dan een concreet resultaat van verwachten?

In de schriftelijke input hebben de politie, het Openbaar Ministerie en de rechtspraak alle drie aangegeven dat er onvoldoende afstemming is tussen hun organisaties. De gesprekken onderling leiden niet altijd tot operationele afspraken. De Nederlandse orde van advocaten en de reclassering geven op hun beurt in de schriftelijke input aan dat zij bij hun dienstverlening last hebben van deze gebrekkige afstemming. Het is duidelijk geworden dat een integrale aanpak ontbreekt. Ook hierbij hebben we weer de vraag op welke manier de ministers hierin iets gaan betekenen.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Nog een ander punt, voorzitter, namelijk de informatievoorziening.

Minister **Yeşilgöz-Zegerius**:

Voorzitter, ik heb een vraag, maar niet over de inhoud, hoor. Gisteren moesten we in een debat direct reageren na de rapporteurs. In andere debatten is er daarna eerst nog een ronde. Dus ik wil even weten hoe wij ons moeten voorbereiden op al die vragen.

De **voorzitter**:

Dat heeft u inderdaad gemist.

Minister **Yeşilgöz-Zegerius**:

Excuus.

De **voorzitter**:

Dat maakt niet uit. De verkenner geven een toelichting. Dan hebben we alle partijen. Daarna kunt u reageren.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Dan pak ik even de informatievoorziening erbij, met uw permissie, voorzitter. Het probleem dat door de hele keten loopt, is dat de ministers niet voldoende informatie en onvoldoende juiste informatie ontvangen om te kunnen sturen op de uitvoering in de keten. De informatie over de omvang van stromen en voorraden kent bijvoorbeeld belangrijke tekortkomingen. Een belangrijke reden hiervoor is dat de begroting van het ministerie te beperkte informatie bevat, omdat doelen en zinvolle indicatoren ontbreken. Ook ontbreken er afspraken over de wijze waarop de inzet van publiek geld in beeld wordt gebracht en maatschappelijke effecten worden gevolgd. Wij willen graag dat de ministers hierop reflecteren.

Onder andere de Algemene Rekenkamer en de Justitiële Informatiedienst geven aan dat informatiesystemen ontoereikend zijn, dat er problemen zijn met wet- en regelgeving en dat de kwaliteit van data onvoldoende is. Bovendien geven bijna alle organisaties in hun schriftelijke input aan dat problemen met digitalisering een belangrijk obstakel zijn voor het functioneren van de strafrechtketen. De geconstateerde problemen lopen uiteen van een gebrekkige datakwaliteit tot verouderde automatisering, juridische knelpunten in de gegevensuitwisseling, en een gebrek aan afspraken tussen ketenpartners over toegang, overdracht en beveiliging van data. Dit alles leidt ertoe dat ketenpartners niet of te laat over de informatie beschikken die zij nodig hebben of dat het te veel tijd kost om de informatie te verwerken. Een sprekend voorbeeld hiervan is dat de verschillende organisaties een hele andere definitie gebruiken voor de term "zaak". Het is logisch dat wanneer zulke begrippen niet op elkaar aansluiten, de structurele uitwisseling van informatie erg lastig wordt gemaakt. Zouden de ministers kunnen aangeven welke rol zij voor zichzelf zien om die informatie-uitwisseling in de keten te verbeteren?

De heer **Ellian** (VVD):

De financiering. Als rapporteurs hebben wij geconstateerd dat het ontbreekt aan ketenperspectief in de financiering. Het grote probleem is, zo blijkt uit de schriftelijke

input, dat de kosten van nieuw beleid vaak belanden bij de ene organisatie, terwijl de baten bij een andere organisatie landen. De ketenpartners worden afgerekend op hun eigen taken en niet op hun bijdrage aan de keten. Daarnaast kwam in het rondetafelgesprek naar voren dat wanneer er onvoldoende geld is, de organisaties zich concentreren op de hoofdtaken binnen de eigen organisatie. De samenwerking en gezamenlijke doelen hebben dan geen prioriteit. Ook wordt er eerder geïnvesteerd in een extra rechter of officier van justitie dan in bedrijfsvoering. Nu duidelijk is geworden dat het ontbreekt aan ketenperspectief in de financiering en dat dit voor problemen zorgt, kunnen de ministers dan aangeven hoe zij hierop kunnen en gaan acteren? Ook de Algemene Rekenkamer heeft in vele rapporten aangegeven dat zij kritisch is over de financiering van de strafrechtketen en de afzonderlijke ketenpartners. Het valt de rapporteurs op dat bij het begroten niet leidend is wat nodig is in de keten maar dat het uitgavenplafond, dus het beschikbare budget, leidend is. Bij veel organisaties in de keten worden uitgaven geraamd met cijfers over $P \times Q$, prijs maal de hoeveelheid productie. De uitkomst van deze vermenigvuldiging zou het benodigde budget moeten bepalen, maar uit diverse rapporten blijkt dat in de praktijk het budget bepalend is. Zodra Q , dus de hoeveelheid, berekend is, wordt achteraf de prijs berekend. Dit is geen realistische methode voor begroten. Evenmin is het een realistische nacalculatie. Op deze manier blijft namelijk onbekend wat de echte prijs is. Zo kan informatie over de prijs ook niet gebruikt worden voor realistische ramingen in de toekomst. Kunnen de ministers hierop reageren?

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

En dan als laatste, voorzitter, komen we bij de oplossingen, aanbevelingen en de afronding. Er is nog veel werk aan de winkel voor de strafrechtketen. Dat is, denk ik, ook wel een conclusie die wij als rapporteurs kunnen trekken. Tijdens onze zoektocht naar informatie over het functioneren van de strafrechtketen zijn wij ook op goede initiatieven gestuit om het functioneren van de keten te verbeteren. Laten we dat ook niet vergeten. Wat betreft het verbeteren van de informatievoorziening in de keten is het wellicht een idee om een netwerkgerichte informatiearchitectuur te ontwikkelen om ketenbreed aandacht te besteden aan datakwaliteit en om bij iedere organisatie te borgen dat structureel capaciteit wordt vrijgemaakt. Wij willen van de ministers weten hoe zij hiertegen aankijken.

Verschillende organisaties hebben tijdens het proces van de parlementaire verkenning aangegeven voorstander te zijn van een andere wijze van afdoening dan alleen de strafrechtelijke. Denk aan procesafspraken, de OM-strafbeschikking of de snelle toekomstige meervoudige kamerzitting. Wat is de visie van de ministers op deze andere wijze van afdoening dan alleen een strafrechtelijke, om op die manier de druk op de strafrechtketen te verlichten?

Voorzitter. We ronden af. Als rapporteurs hebben collega Ellian en ik geconstateerd dat er nog heel veel werk aan de winkel is voor de strafrechtketen. Als de strafrechtketen op dezelfde voet doorgaat als de afgelopen tien jaar ...

De voorzitter:

We horen de bel voor de plenaire vergadering. Die duurt een minuut, dus ik verzoek u om heel even te wachten.

Mevrouw Mutluer, gaat u verder.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Dank u wel, voorzitter. Ik was aan het afronden. Jammer dat ik niet net voor de bel klaar was. Als de strafrechtketen op dezelfde voet doorgaat als de afgelopen tien jaar, dan voorzien wij ook telkens dezelfde problemen. Wij vinden dat er een gezamenlijke verantwoordelijkheid rust op alle betrokkenen om de strafrechtketen toekomstbestendig te maken. Ten slotte zijn we alle partijen erkentelijk die ons hebben gevoed met informatie, met name ook de mensen vanuit de organisatie die ons hebben geholpen, onder andere deze fantastische mevrouw, mevrouw Haijer. Ik denk dat ik mede namens mijn collega Ellian spreek als ik zeg dat die parlementaire verkenning echt een mooi instrument was. Ik hoop dat menig ander Kamerlid of andere commissies deze ook gaan toepassen. Ik kijk uit naar de antwoorden.

De voorzitter:

Dank u wel daarvoor. Ook dank namens de commissie voor uw werk tot nu toe, beide rapporteurs en natuurlijk ook de ondersteuning, mevrouw Haijer, de kenniscoördinator. Dank voor uw werk. Ook dank aan de griffier, mevrouw Nouse. Dan ga ik door naar de volgende bijdrage, de heer Eerdmans van JA21.

De heer **Eerdmans** (JA21):

Voorzitter, dank u wel. Ook dank aan de collega's voor de inbreng van zojuist. Voordat ik begin, wil ik kort stilstaan bij de Pompekliniek. Er is gisteren een vrij vernietigend rapport verschenen van de inspectie over het functioneren van de Pompekliniek. Daar hebben we het vaker over gehad in deze commissie. Mijn vraag is de volgende. De minister stelt vast dat er nieuwe experts moeten worden toegevoegd om de ontwikkeling in de gaten te houden; zo staat het omschreven. Dat wordt dan "onder curatele" genoemd. Ik vraag me daar toch bij af of er dan extra controle van die hele Pompekliniek plaatsvindt. Wij zeggen bij JA21: dit is nu de zoveelste keer en de leiding aldaar is vaak gewaarschuwd. Verbeteringen laten op zich wachten. Er zijn weer mensen ontsnapt; zij hebben zich uit de voeten gemaakt. Wij zouden zeggen: tot nader order geen verloven toestaan vanuit de Pompe -- het is onbegrijpelijk dat een tbs'er weer op verlof kan na een misdrijf gepleegd te hebben -- en elk contact met de buitenwereld alleen nog toestaan na een risicotaxatie. Kan de minister daarop reflecteren? Het lerend vermogen vanuit de Pompe lijkt namelijk toch bizar klein. We hebben 4 juli overigens nog een uitgebreid debat over tbs. Daarin zullen we er verder op doorgaan, maar ik wilde toch de actualiteit hier even aanstippen.

Voorzitter. Dan naar de stukken, waarvoor dank, want ik denk dat er veel goede stukken bij zitten vandaag. Dat geeft het belang van dit onderwerp en de kwestie rond de strafrechtketen in zijn geheel ook aan. Er zijn twee ministers aanwezig. Dank voor alles wat ons is toegestuurd. Het gaat ook om nogal wat. Daar hebben de rapporteurs net ook wat over gezegd. Het is een zorgelijke kwestie rond de strafrechtketen, op een aantal fronten, denk ik.

Laat ik beginnen met de aangiftebereidheid. Ik begin maar eens helemaal bij de mensen in het land. De aangiftebereidheid is toch weer gedaald ten opzichte van vorig jaar -- of tien jaar, kun je zeggen -- namelijk met 20%. Het voorjaar 2022 laat zien dat slechts 21% van de slachtoffers van onlinecriminaliteit -- dat is natuurlijk een toenemend probleem -- aangifte doet. Dat baart JA21 grote zorgen. Dat is een negatieve trend. Hoe kunnen we die keren? 2,2 miljoen mensen deden in 2022 aangifte van oplichting, fraude, hacken, bedreiging of intimidaties online. Vooral de zwakkeren worden daardoor gepakt. Het gaat bijvoorbeeld om mensen met een beperking, laaggeletterden, digibeten en ouderen. Dat vinden we gewoon zorgelijk. Kan de minister erop reflecteren hoe de

20230614CD Strafrechtketen.docx

balans tussen de onlineveiligheid en de steeds toenemende digitalisering kan worden rechtgebogen?

Voorzitter. Dan naar het WODC. Dat gaat om een van de zedenmisdrijven.

Verkrachtingen komen naar voren met een bijzonder laag rendement op strafoplegging. 6% komt voor de rechter tot een veroordeling bij een verkrachting. Dan komt de Wet seksuele misdrijven er nog aan. Dat betekent dus dat er nog meer seksuele delicten strafbaar worden en de druk op de keten op dit punt nog sterker zal worden. Kan de keten dat aan, vraag ik aan de minister. Wat is dan de zwakste schakel in dezen? Is dat nou de politie, het OM, de rechter, de zorg? Waar moeten we naar kijken?

Voorzitter. Ik ga door naar de OM-strafbeschikkingen. Zoals we weten is het probleem met de OM-strafbeschikking dat slachtoffers daarbij geen spreekrecht hebben, terwijl slachtoffers daar juist heel veel aan hebben in zo'n zaak. Slachtofferhulp Nederland waarschuwt daar ook voor. Slachtofferhulp Nederland constateert dan ook dat er steeds zwaardere zaken via een strafbeschikking worden afgedaan. Daar zijn natuurlijk goede redenen voor -- dat begrijp ik al te goed -- maar wij hameren er wel op dat het slachtoffer de positie krijgt die we 'm graag toekennen en dat die positie gewaarborgd is. Graag daarop een reflectie van de minister.

Voorzitter. Dan het Wetboek van Strafvordering. Minister Weerwind omschrijft in de Kamerbrief de implementatie -- overigens hebben we hierover intussen prima sessies gehad -- als een "zorgvuldig proces". Dat is prima, alleen zegt u tegelijkertijd dat gezien de opgaven voor de ketenpartners inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek van Strafvordering in 2026 toch niet meer realistisch is. Daar maak ik mij dan wel weer een beetje zorgen over. Wat is nou een realistische termijn voor inwerkingtreding van de nieuwe wet?

Voorzitter. Dan sluit ik af met de politie. Wat ik leuk vond, is de pilot van de nationale politie, die mensen die een agentenopleiding doen gaat faciliteren met een rijbewijs. Ik hou daarvan, want dat is belonen. Zo kun je dus aantrekkelijk worden als werkgever. Daarbij geldt ook een aanbrengbonus. Ik kijk dan naar minister Yeşilgöz. Dat gaat om €1.000 voor iedereen die bij de politie zit, iemand voordraagt en geplaatst kan krijgen als agent. Kan de minister aangeven of er ook andere partners binnen de keten kunnen en willen experimenteren met het aantrekkelijker maken van hun eigen beroep?

Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Keurig binnen de tijd. Dan ga ik door naar de volgende partij, de heer Markuszower van de PVV.

De heer **Markuszower** (PVV):

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Zoals gewoonlijk bij commissiedebatten over strafrechtelijke onderwerpen is de agenda voor vandaag goed gevuld. Maar de kern van de problematiek wordt niet geadresseerd. Die kern is dat in Nederland de pakkans extreem laag is, dat het OM, met name bij gewelds- en zedendelicten, lage straffen eist en dat onze rechters, vaak van D66-huize, lage straffen opleggen. Zelfs terrorisme en levensdelicten worden in Nederland amper gestraft. Deze week konden wij in de krant lezen dat drie mannen -- in de kranten worden zij "Hilversummers" genoemd, maar aan hun voornamen te zien zijn het, hoe kan het ook bijna anders, niet-westerse allochtonen -- nog geen vier jaar cel krijgen voor het vermoorden van een onschuldig echtpaar: Vanessa en Marco, beiden achterin de 40, die nog sliepen in de vroege ochtend. De drie allochtonen gooiden benzine door hun brievenbus en staken het huis in lichterlaaie ...

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Voorzitter, even een punt van orde. Ik snap de bijdrage, maar ik hoop wel dat u hier iets van zegt of iets mee doet, want ik weet niet welke kant dit opgaat.

De **voorzitter**:

Meneer Markuszower, u kent het Reglement van Orde. Gaat u verder met uw bijdrage. Zoals u weet: geen verdere beledigingen.

De heer **Markuszower** (PVV):

Ik wil niet vervelend doen, maar op welk punt word ik nu teruggeroepen?

De **voorzitter**:

Ik denk dat het een algemeen gevoel is, maar gaat u vooral verder, want ik wil daar ...

De heer **Markuszower** (PVV):

Ja, maar gevoelens ... Sorry, voorzitter.

De **voorzitter**:

Ja, maar dat is niet wat ikzelf zeg, meneer Markuszower.

De heer **Markuszower** (PVV):

Nee, maar misschien aan mevrouw Mutluer: wat heb ik nu weer verkeerd gedaan? Ik weet het echt niet.

De **voorzitter**:

Ik ga daar niet nog verdere tijd aan verspillen. Laten we vooral verdergaan met de inhoud.

De heer **Markuszower** (PVV):

De drie allochtonen gooiden benzine door hun brievenbus en staken het huis in lichterlaaie. Vanessa en Marco hadden geen kans en werden levend verbrand, vermoord dus. De drie moordenaars -- dat is het punt, zeg ik aan mevrouw Mutluer -- lopen respectievelijk na 1,5 jaar en circa 40 maanden weer op straat. De oververtegenwoordiging van niet-westerse allochtonen in de criminaliteitscijfers is gigantisch. Hoe veilig en prettig zou Nederland zijn als wij al die migranten uit voornamelijk islamitische landen niet hadden toegelaten? Hoe veilig en prettig zou Nederland zijn als wij die migranten en hun nakomelingen gewoon ons land zouden uitzetten als zij misdrijven zouden plegen? En hoe veilig en prettig zou Nederland zijn als wij allochtone criminelen die misdrijven in het buitenland plegen, zouden verbieden terug te keren naar Nederland?

Neem het voorbeeld van de Irakese Al-H., die ook de Nederlandse nationaliteit bezit, in Nederland meerdere strafkantjes aan strafblad heeft -- ik noem huiselijk geweld, mishandeling, drugsbezit, diefstal en vernieling van eigendommen -- en nu in Amerika, waar hij illegaal verbleef, veroordeeld is voor vijf jaar voor het bedreigen van een vrouw met vuurwapens en bezit van een grote hoeveelheid illegale wapens en munitie. Als Al-H. zijn straf heeft uitgezeten, zal hij door Amerika naar Nederland worden uitgezet. Pak van hem, vraag ik aan de minister, in alle dergelijke gevallen zijn Nederlandse nationaliteit af en laat dit soort buitenlandse misdadigers nooit meer ons land in. En

waarom zetten wij eigenlijk zich misdragende asielzoekers c.q. statushouders die strafbare feiten plegen niet altijd ons land uit, permanent?

Dan nog even ter afsluiting over het rapport van gister, over de tbs'er. Graag wil ik aan de minister, die hier ook aanwezig is, meegeven dat de naïviteit om en rondom het hele tbs-stelsel inmiddels echt krankzinnig is. De meest gevaarlijke criminelen van Nederland moeten zo lang mogelijk achter slot en grendel, en niet in al die open klinieken. Sluit dus al die tbs-klinieken en gooi die enge criminelen in de cel. Zolang dat niet gebeurt, ontsla dan in ieder geval de directeur van de Pompekliniek, die nu al meerdere malen de fout in is gegaan en enge criminelen het land in heeft gestuurd in plaats van in zijn kliniek te houden.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan ga ik door naar D66, naar de heer Sneller.

De heer Sneller (D66):

Dank u wel, voorzitter. Complimenten aan de collega's, de rapporteurs, die in plaats van simplistisch zoeken naar zondebokken, zoals sommigen liever doen, gewoon hard hebben gewerkt om te zoeken wat nou de echte problemen zijn. Die zijn inderdaad complex en hardnekkig, zoals zij terecht schrijven en hebben gezegd. Het waren mooie rondetafelgesprekken. Die waren ook van een hoger niveau dan veel andere rondetafelgesprekken, mede dankzij de voorbereiding. Ik sluit me helemaal aan bij wat zij daarover gezegd hebben.

Ik noem een aantal dingen ter aanvulling. Ten eerste moeten we ook naar onszelf kijken. We moeten vooral bekijken wat voor wissel de conjunctuurgevoelige financiering heeft getrokken op de keten en hoe die daar nog steeds de gevolgen van ondervindt. Ze zijn een inhaalslag aan het maken en die zal nog vele jaren duren. We moeten ook bekijken wat we daarvan leren voor de komende jaren voor als het weer een keer tegenzit; we hebben nu gezien dat het tegen kan zitten. Het lijkt tot nu toe gelukt in de Voorjaarsnota om dat erbuiten te houden, maar het is wel zaak om dat te blijven bewaken.

Voorzitter. Dan een aantal voorstellen die uit de rondetafelgesprekken zijn gekomen, binnen en buiten de huidige wettelijke kaders, om de strafrechtketen te ontlasten, niet alleen om die beter te laten functioneren, maar ook om ervoor te zorgen dat de instroom

afneemt of dat het op een alternatieve wijze kan worden afgedaan en het niet op zitting hoeft te komen. Ik noem een aantal aanpassingen van de strafbeschikking die zijn geopperd. Die voorbeelden vuur ik maar even op de bewindspersonen af om te kijken of zij willen onderzoeken of daar meer perspectief in zit.

Ik noem het voorbeeld dat via een strafbeschikking wel een onvoorwaardelijke ontzegging van de rijbevoegdheid mag worden opgelegd, maar geen voorwaardelijke. En aftrek van voorarrest is niet mogelijk in een strafbeschikking. Dat leken mij mooie en redelijk praktisch uit te voeren voorbeelden om het beleid te wijzigen.

Collega Mutluer heeft de STMK al genoemd. We hebben het hier vaker gehad over herstelbemiddeling en buurtbemiddeling, ook om de politie te ontlasten en er juist voor te zorgen dat de kern van het probleem wordt opgelost in plaats van dat er een grote dossieropbouw is en het pas op zitting komt na vele jaren en het onderliggende probleem is geëscaleerd. Ik denk dat daar nog veel potentieel in zit.

Ook de zelfscankassa's kwamen langs. De politie betitelde zichzelf daarbij als "de beveiligingsdienst van het grootwinkelbedrijf". Ja, het is kostenreductie voor het bedrijf, maar het betekent meer werk voor de politie en meer lasten voor de belastingbetaler. Ik weet dat er discussies zijn over de inzet van de politie bij voetbalstadions, maar zou de minister van Justitie ook hierop kunnen reflecteren? Hoe ga je met first time offenders om versus recidivisten? De concrete suggestie daarvoor was: kun je daar niet een lichter regime op zetten? Dat is niet de lasten leggen waar die horen, maar wel een manier om met de druk om te gaan. Denk uiteraard ook aan de videoverbinding bij het voorarrest, waarover we het vaker hebben gehad.

Voorzitter. Dan twee wat bredere onderwerpen, die ketenrelevant zijn en betrekking hebben op de verantwoordelijkheid van deze ministers daarin. Eerst de preventie. De nieuwe prioriteit van het College van procureurs-generaal is gepubliceerd. Daarin zeggen ze: preventie van strafbare feiten bijvoorbeeld is cruciaal, maar daarvoor zijn primair andere overheidsorganisaties verantwoordelijk. De vraag aan de minister van Justitie is, ook in het licht van wat de rapporteurs hebben geobserveerd, namelijk "bijdragen aan de keten, afstemming binnen de keten", of zij wat meer kan vertellen over hoe dit in afstemming met de rest van de keten is gegaan en of zij hier misschien ook het fenomeen "we richten ons in tijden van schaarste en krapte op onze kerntaken zonder dat we kijken naar de bijdragen aan de keten" ziet. Of lees ik er dan te veel in? Breder denk ik dat preventie een van de dingen is waar je bijdragen aan de keten ... De

20230614CD Strafrechtketen.docx

rapporteurs zeiden het heel mooi: kosten vallen hier neer, maar de baten ergens anders. Hoe kan dat nou in de financiering meer worden meegenomen?

Ten slotte IT. Die is vaak genoemd en nu kregen we het uitstel van de inwerkingtreding strafvordering. Ik denk dat de ministers daar zelf meer moeten gaan trekken en minder aan het OM, de ZM en de anderen moeten laten. Hoe gaan zij die verantwoordelijkheid invullen? Uit de praktijk hoor ik dat er ook bij de AVR-pilot, die al onder de Innovatiewet loopt, problemen zitten in de IT. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we daarin samen optrekken, dat de keten daarin samen optrekt en dat de ministers hun verantwoordelijkheid misschien op een andere manier invullen dan tien jaar geleden? Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel voor uw bijdrage. Dan ga ik het woord geven aan de heer Van der Staaij van de SGP.

De heer Van der Staaij (SGP):

Dank u wel, voorzitter. Ik wil heel graag beginnen met het uiten van mijn grote waardering voor het werk van de rapporteurs. Ik vind het echt geweldig om te zien dat je op deze manier wel degelijk met de Kamer, die inmiddels uit heel wat partijen bestaat, de diepte in kunt gaan. Dat komt doordat een aantal mensen zich daarvoor willen inzetten, met de ondersteuning vanuit de staf, die ontzettend veel nuttig werk doet. Op die manier kun je er echt werk van maken en samenhang aanbrengen. Ik ben er eigenlijk hartstikke trots op als Kamerlid dat we dit als Kamercommissie, als Kamer, op deze manier aanpakken. Ik zeg dat ook tegen de achtergrond dat we hier weleens te horen hebben gekregen, bijvoorbeeld als er weer eens een debat was over een of ander smeug incident, zoals over die officier van justitie die zijn computer met allerlei vertrouwelijke informatie daarop bij het grofvuil had gezet: wat is de Kamer toch druk met incidenten; laat ze zich meer met de structurele vragen bezighouden. Dan was er ook een bomvolle tribune met allerlei media. Ik zie al helemaal uit naar uw spectaculaire mediaverslagen nu: "Kamer, goed bezig!", "Er is nu structureel aandacht voor!" of "Het is echt heel mooi dat het de aandacht krijgt die het verdient!" Nou ja, het zal wel tegenvallen, hè?

Ik plaats het ook even tegen die achtergrond omdat het natuurlijk ook geldt voor al die mensen in de strafrechtketen; dat realiseerde ik me ook weer bij het lezen van de stukken. Denk aan de mensen bij de politie, het Openbaar Ministerie, de rechtspraak. Wat wordt daar dagelijks ontzettend goed werk verricht! Die hebben er natuurlijk ook mee te maken dat het gauw normaal wordt gevonden dat je je werk goed doet en dat je mooie dingen bereikt, maar dat iedereen in rep en roer is -- en terecht hoor, ik ben dat ook -- als er één dingetje misgaat, zo van: dit kan toch niet; dit is toch verschrikkelijk? Maar laten we het andere ook niet vergeten, namelijk dat al die mensen dagelijks goed werk verrichten. Daar mogen we gewoon heel erg trots op zijn.

Voorzitter. Ik haast me naar de rest van het betoog, maar er is al zo veel goeds gezegd door de rapporteurs, waar ik me honderd procent bij kan aansluiten, dat ik vandaag iets meer spreektijd kon gebruiken voor de vreugde-uiting.

Nog even iets wat mij opviel uit andere debatten. We hadden recent een gesprek over de Staat van de Uitvoering, departementbreed. Daar bleef mij van bij dat er heel pregnant werd gezegd dat er drie dringen uit springen, over welk ministerie je het ook hebt: te complexe regels -- dat stond met stip op één -- personeelskrapte en ICT-problemen. Diezelfde punten komen ook sterk naar voren in de tussenrapportage over de strafrechtketen. Daarom is mijn vraag aan de minister, in het bijzonder vanwege de ICT, waar diverse collega's ook al over spraken: wilt u daar ook politiek goed aandacht aan besteden? Je kunt het heel gauw als technische kwestie zien, maar de vraag of de ICT op orde is, houdt ook ontzettend verband met het goed functioneren van de keten en met de vraag of er wat terechtkomt van al die prachtige vernieuwingen van ons. Dat is dus mijn centrale vraag daarbij.

In de categorie "breder" zou ik ook nog de samenwerking met het zorgdomein en het sociaal domein willen noemen. Als ik diverse rapporten op een rijtje zet, of het nou gaat om de commissie-Hoekstra in de zaak van Bart van U., om de zaak van Michael P. of om de zaak van Donny M., valt het mij op dat de vraag iedere keer is: hoe is de samenwerking met betrekking tot de signalen in het sociaal domein, in het zorgdomein? Hoe is de afstemming en de samenwerking daarin? Als kwetsbaar punt zie ik de gegevensdeling daar steeds terugkomen. Daarom de misschien wat meer algemene vraag: als we die rapporten op een rijtje zetten, hoe wordt nou los van die incidentele zaken structureel gewerkt aan de versterking van de gegevensdeling en de afstemming met het zorgdomein?

Voorzitter. Tot slot een paar punten waarover we het vaker hebben. Ik ben benieuwd hoe de ministers daar de vinger aan de pols houden, omdat het een belangrijke doorwerking heeft in de praktijk. De overbelasting van de strafrechtketen leidde ook tot sepots in strafzaken. We zijn daar eerder over gerapporteerd. Houdt ook de minister voor Rechtsbescherming daar goed de vinger aan de pols? Hoe voorkomt hij dat daarmee overtredingen, misdrijven, ongestraft blijven, en dat politieagenten, over wie ik het net had, die met enthousiasme hun werk doen, gewoon gedemotiveerd raken als ze hun stinkende best hebben gedaan en de zaak versloft?

Ik noem ook de eindeloze doorlooptijden in de strafrechtketen. Naast sepots is dat een ander gevolg van de overbelasting. Wat is het effect voor de slachtoffers? Dat is vaak ook traumatiserend. Wordt de vinger ook aan de pols gehouden met betrekking tot de afspraken die worden gemaakt in de keten, bijvoorbeeld die in 2019 tussen OM, politie en rechtspraak over het verkorten van doorlooptijden van ernstige zaken?

Voorzitter, ik wil het hierbij laten.

De voorzitter:

Dank u wel daarvoor. Dan mevrouw Kuik van het CDA.

Mevrouw Kuik (CDA):

Voorzitter. Ik kan het dankwoord van de heer Van der Staij niet overtreffen. Ook van mijn kant dank aan de rapporteurs en de ondersteuning. Ik sluit me aan bij die punten. We weten natuurlijk dat een strafrechtketen een complex systeem is met verschillende spelers, financiering en aansturing, maar er gaan wel grote bedragen publiek geld in om. We zien dat er toch weinig sturing is en weinig ruimte voor sturing voor ons als Kamer. Het niet soepel functioneren van die keten heeft natuurlijk effect op slachtoffers, maar ook op de mensen in die keten, die zich daar loyaal en hard voor inzetten. Ik kan me voorstellen dat dat soms frustrerend is en dat goede mensen misschien afhaken. Dat moeten we natuurlijk voorkomen, zeker als het gaat om mensen die iets verschrikkelijks hebben meegemaakt, om slachtoffers die misschien wel twee jaar moeten wachten voordat een zaak voor het eerst behandeld wordt. Dat doet natuurlijk iets met het vertrouwen in de rechtsstaat. Daarom is dit een serieus onderwerp. Het is complex, maar wel heel serieus om mee aan de slag te gaan. Ik sluit me aan bij het punt van de

heer Eerdmans hierop. Wat doet dat met de aangiftebereidheid? Daar maak ik me zorgen over.

Dan nog even over de positie van het slachtoffer. Het OM zet meer in op strafbeschikkingen om de doorlooptijden te verbeteren. Daar valt iets voor te zeggen als je ziet dat het vastloopt. Maar hoe zorgen we ervoor dat de positie van het slachtoffer niet uit het oog wordt verloren? Als zij bijvoorbeeld geen spreekrecht hebben bij een strafbeschikking, hoe borgen we de positie van het slachtoffer dan? Slachtoffers moeten er natuurlijk op kunnen vertrouwen dat een dader niet ongestraft blijft. Die lange doorlooptijden dragen natuurlijk niet bij aan het vertrouwen.

De rapporteurs hebben al het een en ander gezegd over de digitalisering en de informatiehuishouding. We zien dat de uitwisseling van processtukken onvoldoende is. Dan zien we helaas ook nog dat de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering weer met een jaar is uitgesteld. Ik wil vragen hoe we ervoor zorgen dat de druk er niet af gaat. Nu lijkt het: we hebben weer een jaar. Een heel jaar is wat anders dan nu toewerken naar 1 januari. Hoe zorgen we ervoor dat de druk erop staat en er niet nog een keer sprake is van uitstel?

Ik sluit me ook aan bij het punt dat de heer Sneller maakte, namelijk dat we zien dat de politie ook te maken heeft met bijvoorbeeld een heleboel daders die bij een snelkassa moeten worden gepakt. Daar gaat heel veel capaciteit aan op, terwijl dat ook een soort "beveiliging voor het grootwinkelbedrijf" is, zoals hij dat noemde. Het lijkt me aardig om daarnaar te kijken qua prioritering. Hetzelfde geldt voor de buurrechters. Daar zijn we enthousiast over. In hoeverre kun je druk van de keten halen door daar meer op in te zetten?

Ik sluit me ook aan bij het punt dat de heer Van der Staaij maakte: we hebben de strafrechtketen, maar we hebben veelal te maken met mensen met multiproblematiek. Daar heeft de zorgketen weer een link mee. We hebben al een complex systeem van zichzelf, maar als je naar het hele plaatje kijkt, naar de hele mens, dan mogen we die link niet vergeten. Dan is de hele grote vraag voor de ministers eigenlijk: hoe zit het nou met de sturings- en toezichtrelatie? Die heeft namelijk versterking nodig. Al tien jaar lang zegt de Algemene Rekenkamer vrij scherp dat de bewindspersonen de verantwoordelijkheden niet voldoende invullen zoals nodig is. Dat is al tien jaar zo. Dat zijn niet alleen deze bewindspersonen, maar dat is al een hele tijd. Dat moet dus

20230614CD Strafrechtketen.docx

sterken. Ik vraag hoe zij dat willen gaan doen. Het is een hele complexe en grote opgave, maar die ambitie moet hoog zijn.

Dank.

De **voorzitter**:

Dank.

De heer **Markuszower** (PVV):

Geïnspireerd door wat de andere sprekers zeiden, en vooral meneer Van der Staaij, wil ik graag mijn interruptie gebruiken om ook mijn waardering uit te spreken voor de rapporteurs en de ondersteuning. Dat was ik vergeten in mijn bijdrage.

De **voorzitter**:

Dank u wel.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Nou, helemaal goed. Dat wordt zeker gewaardeerd. Dank u wel daarvoor.

De **voorzitter**:

Dan ga ik naar de heer Ellian van de VVD.

De heer **Ellian** (VVD):

Dank, voorzitter. Namens de VVD sluit ik me natuurlijk van harte aan bij de inbreng van de rapporteurs. Ik zet ondertussen even mijn klokje aan. Het waren hele zinnige punten, maar ik ga er wel ...

De heer **Van der Staaij** (SGP):

Ik heb er wel een vraag over. Ik ben daar wel benieuwd naar. Klopt mijn observatie dat als je er goed in verdiept, het eigenlijk helemaal niet zulke partijpolitieke punten zijn? Voor al die punten die u naar voren heeft gebracht, is er heel breed steun in de commissie. Eigenlijk is er hele grote overeenstemming over wat knelpunten in de strafrechtketen zijn en hoe die moeten worden aangepakt.

De heer **Ellian** (VVD):

Ja, ik denk dat de inzet van een parlementair instrument juist van waarde is als daar conclusies of analyses uit komen die zo breed mogelijk gedeeld worden door de Kamer. Als je dan kijkt naar alle rapporten die hier al liggen, naar alle informatie uit het verleden ... Even een simpel voorbeeld: politie, OM en rechtspraak hanteren een andere definitie van het begrip "zaak". Het maakt niet uit of je van de PVV, SGP of VVD bent, wij vinden allemaal dat je dat moet oplossen. Ik denk dus dat de inzet van het instrument laat zien dat je een groot vraagstuk uiteindelijk best kunt terugbrengen tot een aantal overkoepelende vragen die neutraal zijn. Als er continu budgetoverschrijdingen zijn, willen wij allemaal weten wat er dan met dat geld gebeurt. Dat moeten we ook willen weten. We willen allemaal dat het gebrek aan functioneren van de keten er niet toe leidt dat daders vrijuit gaan. Daar zijn we het ook allemaal over eens. Ja dus. Ik kijk even naar mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

In aanvulling daarop: ja, het zijn feiten. We hebben dat kunnen onderbouwen aan de hand van de 30 onderzoeken van de Algemene Rekenkamer en naar aanleiding van de gesprekken die we hebben gehad. Ik denk dat het enige verschil dat je kunt hebben en dat je als andere partij in je spreektekst kunt opnemen, de oplossingsrichtingen betreft. Daar kunnen wat nuanceverschillen in zitten. Dat zult u waarschijnlijk straks ook zien in de bijdrages van collega Ellian en mijzelf. Daar zitten misschien wat nuanceverschillen of andere prioriteiten in, maar de feiten zijn de feiten. Dat is denk ik de meerwaarde geweest van deze politieke verkenning.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan ga ik nu toch door naar de bijdrage van de heer Ellian van de VVD.

De heer **Ellian** (VVD):

Ik ben natuurlijk reuze benieuwd naar het antwoord van de ministers, maar ik wil mijn eigen termijn eigenlijk gebruiken om tot uiting te brengen dat het de VVD ernst is. Als de Kamer een onderzoeksinstrument inzet, gebeurt dat sowieso met een goede reden, maar wat ons betreft zijn we wel op een kantelpunt aangekomen. Ik wil nu niet in allerlei stellingen spreken en ik wil hiermee ook niet zeggen dat het nu allemaal fout gaat,

want er wordt elke dag keihard gewerkt in de strafrechtketen. Juist voor die mensen -- dat zeiden diverse collega's ook -- moeten wij willen dat de keten goed functioneert. Niets is frustrerender dan dat je met de beste intenties voor de rechtsstaat werkt en dan door stroperigheid of IT-problemen niet verder komt. Maar ik zeg het maar gewoon even: dit kan niet.

Wat bedoel ik met "dit"? Er is becijferd dat de Justitiebegroting op deze manier gaat uitdijen richting 23 miljard in de komende jaren, zonder dat wij als Kamer weten hoeveel meer prestaties of welke andere prestaties we daarvoor terugkrijgen. Ik heb met collega's van andere commissies gesproken. Die kijken me aan en zeggen: "Dat kun je toch niet zomaar accepteren? Je moet toch op z'n minst willen weten welke doelen dan worden gerealiseerd of welk groter vraagstuk dan wordt opgelost?" Er lijkt een attitude te zijn ingeslopen -- daar zijn we zelf onderdeel van, want we vinden de strafrechtketen allemaal heel belangrijk -- van "als er meer geld bij moet, dan moet er meer geld bij". Maar ik vraag me intussen in alle oprechtheid af of dat de oplossing is, nog los van het feit dat er, als de keten beter gaat functioneren, nog meer criminaliteit in de keten gepositioneerd gaat worden. Er is dus altijd input voor de keten. Het is niet zo dat er minder werk zou zijn als de keten gaat functioneren. Ik denk juist dat er dan alleen maar meer werk in beeld komt.

Wie ben ik om vooruit te lopen op het antwoord van de twee ministers? Maar ik geef ze toch vast een winstwaarschuwing. Ik hoop dat ze niet zo meteen gaan beginnen over het Bestuurlijk Ketenberaad. Ik heb natuurlijk grote waardering voor degenen die daarin zitten. Dat zijn professionals, maar toch even in alle ernst: dat is natuurlijk een beetje een vergaderinstrument. Daarmee wil ik geen afbreuk doen aan degenen die daar over zeer serieuze zaken vergaderen. Uit de rondetafel bleek ook dat de stille prioritering per gebied in Nederland uiteindelijk heel anders kan zijn dan wat in een toren hier in Den Haag wordt besloten. Dus dat beraad kan niet de oplossing zijn. Sinds dat beraad er is, zien we dat er misschien wel enige afstemming tussen organisaties is, maar het heeft uiteindelijk niet geleid tot het beter functioneren van de keten. Ik wil de ministers toch echt uitdagen. Zeg nou niet: we hebben het ketenberaad, en daar komen alle geweldige oplossingen vandaan. Ik denk eerlijk gezegd niet dat dat de oplossing gaat zijn.

Voorzitter. Nu ga ik ook stiekem een klein beetje vooruitlopen, maar dat maakt niet uit. Ik hoop ook dat de ministers zo meteen niet gaan beginnen over prognosemodellen. Ik weet dat die modellen door zeer deskundige mensen gemaakt worden en dat ze daarbij

echt niet over één nacht ijs gaan, maar die modellen zijn gebaseerd op variabelen die minimaal twee jaar oud zijn. De wereld kan heel snel veranderen in twee jaar. Als je mij twee jaar geleden had gevraagd of er zo dicht bij Nederland een oorlog kan zijn, had ik waarschijnlijk gezegd: nou, ik weet niet of dat gaat gebeuren. Dus die variabelen veranderen dermate snel dat die prognosemodellen achterhaald kunnen zijn. Maar dat zijn wel prognosemodellen op grond waarvan heel grote beslissingen genomen, bijvoorbeeld als het gaat over capaciteit, over jeugdinstellingen maar ook over andere delen van de keten. Zouden we niet op een andere manier moeten kijken? Dan kom je natuurlijk op het punt van die macrodoelen. Welke strategische doelen stel je nou met elkaar en hoe reken je elkaar dan ook daarop af?

Voorzitter. Ik kom aan het einde van mijn betoog. Ik kan dat in twintig seconden doen.

De voorzitter:

Voordat u dat doet, heb ik een interruptie van de heer Sneller.

De heer Sneller (D66):

Het is een behoorlijke wijziging als je bij de financiering in plaats van op het PMJ op het sturen op strategische doelen gaat zitten. Zou de heer Ellian kunnen aangeven hoe hij dan voor zich ziet hoe dat in de praktijk en in de begrotingssystematiek zou moeten werken? Ik vind het een interessante denklijn.

De heer Ellian (VVD):

Achter deze vraag ligt een hele wereld besloten. Ik constateer in mijn bescheidenheid het volgende. Je hebt die prognosesystematiek die, denk ik, veel risico's met zich meebrengt. We hebben dat gezien bij de tbs en de jeugdinstellingen. Ik heb wel wat bedenkingen gekregen over de voorspellende gave van die modellen om criminaliteit goed te voorspellen. Dan heb je die kwestie van: hoeveel geld maak je vrij? Dat raakt daar natuurlijk aan. Maar daar komt dan ook weer bij dat de agentschappen op een bepaalde manier gefinancierd worden. Dat hebben we als rapporteurs geconstateerd. Dat hebben wij overigens niet geconstateerd: alle credits daarvoor gaan naar de Rekenkamer. Eigenlijk is sprake van: zo veel geld is er en met dat geld moet je het doen. Dat is op zich natuurlijk prima als je van een goed huishoudboekje bent, maar dat roept dan wel de volgende vraag op. Als die organisaties aan de voorkant al zeggen dat

zij daar niet mee uitkomen, als het model een iets andere uitkomst geeft en als wij als Tweede Kamer bepaalde beleidsdoelen meegeven, dan wordt het wel een ingewikkeld verhaal of je op deze manier goed kan sturen en meten waar het geld naartoe gaat.

Voorzitter. Ik beantwoord de vraag van collega Sneller. Zou je nu in een keer over kunnen gaan naar financiering aan de hand van ketendoelen? Ik denk niet dat dat een-twee-drie kan. Maar ik denk wel dat de uitkomst van vandaag zou moeten zijn: als we blijven doen wat we deden, dan ... Daarom begon ik mijn bijdrage met: het is ons wel ernst. Je hebt daar zo'n bestuurlijke uitspraak over: als je doet wat je deed, krijg je wat je kreeg. Dus dan verandert er niks. En dat zou ik wel jammer vinden. Ik hoop dus wel dat we de ministers en al degenen daaromheen -- dat beroemde BKB -- kunnen uitdagen om na te denken over de vraag of we het niet op een iets andere manier zouden kunnen organiseren. Dat raakt ook de organisatiewijze van de partners in de keten, natuurlijk.

Voorzitter. Dit was een lang antwoord.

De **voorzitter**:

Dat is prima. Er is geen vervolgvraag. Gaat u verder.

De heer **Ellian** (VVD):

Voorzitter. Ik was gebleven bij het laatste punt dat ik wilde maken. Dat betreft de attitude. Ik heb daarover iets gezegd tegen de voorzitter van de Raad voor de rechtspraak, en die kan dat prima hebben. Zo bedoelde hij het niet en ik weet ook dat de staande magistratuur dat niet zo bedoelt. Maar wat de VVD betreft, is wel het moment aangebroken dat beide ministers vanuit hun verantwoordelijkheid -- voor rechtsbescherming en rechtspraak, en de minister van Justitie voor OM en politie -- handelen. Het is toch normaal dat wij in ieder geval als het gaat om bedrijfsvoering en het stellen van doelen en dan het meten of die bereikt zijn, toch meer de vinger aan de pols gaan houden?

Ik geef even een voorbeeld om het wat beeldend te maken. Als een parket in Nederland meer juridische medewerkers heeft omdat het officieren heeft die zaken doen, dan is toch een normale vraag: goh, maar waarom neemt u die beslissing? Want dan gaat u op een bepaalde manier met het geld om dat u van de belastingbetaler krijgt, wat uiteindelijk misschien tot een bepaald resultaat leidt dat we helemaal niet gewenst vinden. Ik weet dat wat ik nu zeg, spannend wordt gevonden, maar ik vind wel echt het

volgende. Inhoudelijke bemoeienis nooit in de trias, maar wel sturing op financiën en bedrijfsvoering en vragen: wat doet u eigenlijk voor het geld dat wij u geven? Ik vind echt dat de ministers die verantwoordelijkheid op zich moeten nemen, ook in de richting van de Kamer.

De voorzitter:

Dank u wel, daarvoor.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Dank, voorzitter. Ik denk dat menig collega het al heeft benoemd: we hebben een fundamenteel probleem. Ik vind ook dat we op een kantelpunt staan. Als we nu niet doorpakken, kan het de juiste kant op kantelen, maar dat kan ook niet. Ik moet bekennen dat door de rol van rapporteur mijn ogen nog meer zijn geopend door deze politieke verkenning. Ik zeg "nog meer", want het heeft het een en ander blootgelegd. Ik wil daarbij wel zeggen dat ik ook de goede dingen van de politie, de officieren van justitie en de rechters zie, want die doen hun werk binnen de mogelijkheden die ze hebben. Die proberen hun werk zo goed mogelijk te doen. Daar heb ik ontzettend veel lof voor, maar ik zie ook dat ze het gewoon niet makkelijk hebben, dat ze gehinderd worden en dat de schakels in de strafrechtketen vastlopen.

Het gevolg is dat misdaden niet worden opgelost, verdachten niet worden vervolgd en slachtoffers met lege handen staan. En dan zie je Kamerleden bij de NOS moord en brand schreeuwen. Dan hoor je: "O, verschrikkelijk; daar moet wat aan gebeuren". Ik ben daar ook een beetje klaar mee. Dus als we dat roepen, dan moet dat ook gaan gebeuren. Het is natuurlijk te gek voor woorden dat de strafrechtketen vastloopt, dat de burger niet snapt wat er aan de hand is, dat de burger het vertrouwen in de rechtsstaat verliest en geen aangiftebereidheid meer toont en dat de druk om nog harder te werken in de strafrechtketen toeneemt.

Hoe kan dat dan, als al tien jaar dezelfde zaken worden geconstateerd? Ik zei net al dat hier 30 onderzoeken aan vooraf zijn gegaan. We hebben inderdaad fantastische ketenberaden voor elkaar gekregen -- hartstikke mooi -- maar als datgene wat daar wordt besproken, niet landt in de uitvoering, in die eenheden, dan kunnen we wel meer van dat soort gesprekken voeren, maar dan leidt dat niet tot datgene wat we willen: een beter lopende strafrechtketen.

Dus ja, we hebben een fundamenteel probleem. Wat ik constateer, is dat het ieder voor zich is op dit moment, getuige ook het besluit van het OM om zich niet bezig te willen houden met preventie en te gaan focussen op zijn kerntaak vervolging. Is het dan onwil of noodzaak? Volgens mij heeft mijn collega Sneller daar ook schriftelijke vragen over ingediend. Wat betekent dit bijvoorbeeld, dat het OM dit besluit voor de hele praktijk? Gaan ze zich terugtrekken uit een Zorg- en Veiligheidshuis? Gaan ze niks meer doen met Preventie met Gezag? Dan denk ik: dat kan dus niet de bedoeling zijn. Dit is zo exemplarisch voor wat er gebeurt binnen de strafrechtketen. Ik heb het al aangegeven: het is ieder voor zich. Het loopt vast. Organisaties worstelen, ook met hun bedrijfsvoering en met hun financiering die niet is afgestemd. Het budget bepaalt de grenzen van wat er wordt gedaan. Misschien moet er nog meer geld bij, maar ik vraag me ten eerste af of dat de oplossing is.

Ik vind dat wij als Kamer de hand in eigen boezem moeten steken door bijvoorbeeld bij de begrotingsbehandelingen nog scherper te kijken naar de financieringen en de begrotingen van deze ketenpartners, maar ik wil ook dat deze beide bewindspersonen de regie gaan pakken. Want dat zie ik niet gebeuren, niet op de bedrijfsvoering, niet op de samenwerking en niet op de uitvoering. Dat is keihard, maar ik wil het wel zeggen. Ik kan het verklaren omdat de ministers deels niet voldoende of niet de juiste informatie ontvangen om te kunnen sturen, maar ik denk dat er ook bewust afstand wordt genomen door de bewindspersonen, waardoor er minder doelmatigheid en doeltreffendheid is. Dat reken ik ze wel aan. Ik vind dat zij die regierol moeten oppakken en niet moeten doen alsof het niet hun verantwoordelijkheid is en achteroverleunend naar de scheiding der machten wijzen. Misschien hebben ze daar hulp bij nodig. Ik heb er echt over zitten nadenken. Zou je bijvoorbeeld iemand moeten aanstellen die de boel goed in beeld weet te krijgen en vlot weet te krijgen, iemand van buitenaf, iemand die onafhankelijk is? Ik zag dat heel goed werken bij de nationale eenheid van de politie. Toen die reorganisatie moest komen, werd er ook een derde ingeschakeld. Zou iemand dat niet kunnen doen om de ketenproblemen te doorgronden, om oplossingen te brengen en toe te werken naar transparante bedrijfsvoering, gezamenlijke doelen en coördinatie? Ik wil weten hoe de ministers daartegen aankijken.

Tot slot, voorzitter. Als de keten te zwaar belast wordt, dan is het wat mij betreft hoog tijd om die te ontlasten. Het strafrecht is niet voor alles de oplossing, zeggen ook deze bewindspersonen. Dat zou wat mij betreft een ultimatum remedium moeten zijn. Dat kan

naar mijn mening als daarvoor ook naar andere oplossingen wordt gegrepen buiten de traditionele strafrechtketen om. Ik noem herstelrecht en mediation -- ik wacht nog steeds op een mooie Kamerbrief van de minister over de voortgang -- procesafspraken en inzet van videoverbindingen, ook bij hele complexe zaken. Iets minder vrijblijvend en meer gestimuleerd door de leidinggevend en de bewindspersonen; dat mis ik, overigens ook in het Wetboek van Strafvordering. Ik zie veel mooie woorden maar nog weinig daden, en die tellen voor mij. Graag ook daar een reactie op. We hebben een fundamenteel probleem, maar we hebben nu ook de kans om daar gezamenlijk iets aan te doen. Laten we dat niet nalaten.

De voorzitter:

Dank u wel. Dat was de eerste termijn van de zijde van de Kamer. Ik kijk even naar de minister voor de schorsing. Is twintig minuten voldoende? Dan gaan we om 11.20 uur verder.

De vergadering wordt van 10.56 uur tot 11.18 uur geschorst.

De voorzitter:

Goedemorgen. Het is bijna 11.20 uur, zoals we hadden afgesproken, maar ik zie dat iedereen al zit. De ministers zijn er ook klaar voor om al uw vragen te beantwoorden en voor hun eerste termijn. Ik wil graag het woord geven aan de minister van Justitie en Veiligheid, mevrouw Yeşilgöz-Zegerius.

Minister Yeşilgöz-Zegerius:

Heel veel dank, voorzitter. Een goed functionerende strafrechtketen is van essentieel belang voor een goed functionerende rechtsstaat en voor het vertrouwen dat de mensen thuis in de rechtsstaat hebben. Dus ook namens mij heel veel dank voor het belang dat u allen hecht aan een goed functionerende strafrechtketen en de aandacht voor de knelpunten in de keten. Ik denk dat die aandacht ook erg goed blijkt uit uw besluit om daar een parlementaire verkenning aan te wijden en er zo veel tijd in te steken, bovenop al het Kamerwerk dat u al heeft. Ik spreek mede namens collega Weerwind als ik zeg dat we natuurlijk aan u toezeggen dat we op de uitkomsten van de parlementaire

verkenning uitgebreid zullen reageren, ook schriftelijk, zodat we hier met elkaar het gesprek over aan kunnen gaan.

Voorzitter. De knelpunten in de strafrechtketen zijn divers en complex, en kennen verschillende oorzaken. Dat blijkt onder andere ook uit de doorlichting van de strafrechtketen die in 2020 in onze opdracht door PricewaterhouseCoopers, PwC, is uitgevoerd. De strafzaken zijn de afgelopen jaren veel complexer geworden, niet alleen door de internationalisering en de digitalisering van de criminaliteit en de ondermijning, maar ook door wet- en regelgeving waarbij de rechtspositie van slachtoffers en verdachten in het strafrecht is versterkt.

Voorzitter. De belangrijkste uitdagingen waar de strafrechtketen voor staat, zijn de voorraden en de doorlooptijden in de strafzaken. Dat kwam ook volop langs vandaag. Deze knelpunten vergen voortdurende aandacht en inzet van de ketenorganisaties en het kabinet. De strafrechtketen heeft zichzelf daarom het terugdringen van de voorraden en het verkorten van de doorlooptijden als prioriteit gesteld. Daarvoor zijn allerlei maatregelen in gang gezet. Daar zal in 2023 en de komende jaren fors aan worden gewerkt. Daarover is uw Kamer recentelijk in een brief uitgebreid geïnformeerd, naar aanleiding van de moties van de leden Ellian, Mutluer en Knops. Dat was half april. Er gebeurt heel veel in de keten, maar het moet nog beter. Dat moet voor de mensen om wie het uiteindelijk gaat. Dat werd aan het begin ook al heel mooi gezegd: het gaat over mensen, over de slachtoffers, over de professionals in de betrokken organisaties die zich dag en nacht inzetten, maar ook over de verdachten. Voor iedereen moet het voelbaar en merkbaar zijn dat het beter gaat.

Dat het nog beter moet, beseffen ook de ketenorganisaties zelf. Daarom zijn wij voortdurend samen met de keten aan het kijken wat er nog mogelijk is om die problemen en die knelpunten op te lossen. De bevindingen van de parlementaire verkenning zullen ons daarbij ook echt helpen. Daar ben ik van overtuigd. Die zullen ook zeker dienen als extra stimulans.

Voorzitter. De strafrechtketen kan goed functioneren als alle schakels zich daar volledig voor kunnen inzetten en daartoe voldoende uitgerust zijn. Deze optimale inzet kan niet worden bereikt zonder stabiele investeringen vanuit het kabinet. De heer Sneller wees ook terecht richting "de politiek", zoals wij hier zitten vanuit de verschillende rollen. Ik ben het volledig met hem eens als hij zegt dat we het de afgelopen tijd niet zo goed hebben gedaan. Wij hebben hier echt aandacht voor. We zetten ons ervoor in die

investeringen in de strafrechtketen zo stabiel mogelijk te houden. Dat hebben ik en collega Weerwind hopelijk ook kunnen laten zien, ook in deze ronde waarbij we naar geld moesten zoeken. Maar dat zal natuurlijk een uitdaging blijven in de komende tijd. Ik ben ook heel blij dat door het kabinet ook de beschikbaar gestelde structurele gelden ter versterking van de strafrechtketen nu goed ingezet zijn en kunnen worden.

Voorzitter. Ik heb hier nog veel tekst, maar laat ik direct doorgaan naar de antwoorden, want daarin komt het ook allemaal terug. Misschien is dat dus nog veel beter.

Ik begin natuurlijk met de vragen van de rapporteurs. De eerste vraag die ik hier voor mij heb, is: doen de ministers wel al het mogelijke om knelpunten in de strafrechtketen op te lossen en de samenwerking te verbeteren, en hoe kunnen we meer regie pakken en meer sturing hebben? Volgens mij is dit meteen een heel belangrijk thema. Daarom wil ik er ook iets uitgebreider op ingaan dan u van mij gewend bent bij de beantwoording van vragen.

Ik denk dat het belangrijk is om te beginnen met te benadrukken dat elke dag opnieuw duizenden en duizenden professionals uit alle organisaties van de strafrechtketen, of het nou de politie is of het Openbaar Ministerie of de rechtspraak of het gevangeniswezen of de reclassering, zich met volle overtuiging inzetten om ons land veiliger te maken en om recht te doen aan burgers die slachtoffer worden van criminaliteit. De heer Van der Staaij stond daar ook wat langer bij stil. Ik denk dat dat echt terecht is. Ik dacht dat ik als raadslid, Kamerlid en burger een redelijk beeld had van dit land, maar nu zit ik aan deze kant van de tafel, en ik zie hoeveel mensen vol passie bezig zijn voor onze veiligheid en voor onze vrijheid om ook kritisch richting henzelf te zijn. Daar heb ik ongelofelijk veel respect voor. Een flink aantal van hen doen het ook met gevaar voor eigen leven. Ook dat is volgens mij de moeite waard om elke keer weer te benadrukken, want dat is niet vanzelfsprekend. Wij zijn hen daar dus dankbaar voor.

Maar dat betekent ook dat wij de verantwoordelijkheid dragen om ervoor te zorgen dat zij hun werk zo goed mogelijk kunnen doen, want daar gaat dit over. Dat is de kern van dit gesprek. Dat doen wij door budget beschikbaar te stellen en door knelpunten in wetgeving en beleid weg te nemen. Dat doen wij natuurlijk in nauwe samenwerking met al die partners in de keten. Dat betekent dat ik, wij als ministers en ook de betrokken organisaties zelf zonder aarzeling kunnen zeggen dat wij dit echt als grootste prioriteit zien: we moeten ervoor zorgen dat al die organisaties optimaal kunnen functioneren.

Maar dat betekent nog steeds dat het beter moet. Dat hebben niet alleen wij geconstateerd maar dat laat ook het signaal van de Kamer duidelijk zien. Bij sturing en regie moeten we uiteraard rekening houden met de verhouding tussen ons, als politiek verantwoordelijke ministers, en de onafhankelijkheid van de rechtspraak, de bijzondere rechtsstatelijke positie van het OM en de andere partners daarin. Ik ben het volledig met de heer Ellian eens, toen hij daar met z'n VVD-pet op iets over zei. Ik zit nu dus wel in het mapje rapporteurs, maar volgens mij dekt het nog steeds de lading. Hij zei dat dat ook niet mag betekenen dat je vervolgens zegt: onafhankelijk, dus ik doe daar niks mee. Die balans zijn we volgens mij elke keer aan het zoeken: waar vind je die dan? Er moet wel strakke regie op zitten, maar is sturen op bepaalde onderdelen toch ook weer sturen op inhoud? Of is dat net niet zo? Ik vind het alleen maar gezond als we dat hier steeds verkennen, want dat gesprek hebben wij eerlijk gezegd ook met de ketenpartners. Ik ben daar ook naar op zoek: hoe kan je dat strakker doen, op zo'n manier dat je nooit stuurt op inhoud? Dat is namelijk ook niet de vraag van de Kamer. Uiteindelijk zijn mijn collega voor Rechtsbescherming en ikzelf natuurlijk politiek verantwoordelijk voor het creëren van de randvoorwaarden voor het functioneren van de strafrechtketen, maar dat is de gekke positie waarin we zitten in dit gesprek.

De voorzitter:

Voordat u verdergaat, is er een interruptie van mevrouw Mutluer. We hebben overigens vier interrupties.

Mevrouw Mutluer (PvdA):

Dit is volgens mij een hele belangrijke. Een van de conclusies die wij als rapporteurs trokken en ook in onze bijdrage hebben genoemd, betreft de regierol van de bewindspersonen. Ik denk dat de minister terecht zegt dat ze er een balans in moet vinden, maar ik wil haar vragen wat ze daar concreet mee bedoelt. Kijk bijvoorbeeld naar de bevoegdheden van de minister. Volgens de wet- en regelgeving zijn die er. Hoe wil in dit geval de minister deze rol concreet oppakken, behalve aangeven dat het ingewikkeld is en een spagaat en dat we moeten kijken hoe we het met respect voor elkaars positie kunnen doen? Ik vind dat een vaag antwoord. Ik zoek dus naar iets meer

handvatten vanuit de bewindspersoon. Ik hoop dat ze die aan mij gaat geven, want dit is volgens mij de kern.

Minister Yeşilgöz-Zegerius:

Als mevrouw Mutluer mij had laten uitspreken, dan had dat kunnen schelen, want daar kwam ik op. Dit is ook niet wat ik gá doen; dit dóén we. We zijn inderdaad samen op zoek naar hoe het nog strakker kan. Dat deel ik volledig; dat moge duidelijk zijn. Maar het is niet zo dat de heer Weerwind en ik denken: die rechtsketen redt zichzelf wel, dus we horen het wel. Het tegendeel is waar. Dat zien we natuurlijk ook aan de concrete voorbeelden die overigens ook door de rapporteurs zelf werden aangehaald.

Onze eerste stap is dus dat wij die organisaties ook aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Die gesprekken zijn scherp. Die gaan er ook echt over dat wij van hen verwachten dat ze aan ons uitleggen hoe het precies zit. Waarom worden bijvoorbeeld de doorlooptijden niet gehaald? Wat hebben ze daarvoor nodig? Hoe kunnen wij ze daaraan houden? Dat zijn gesprekken die heel ver kunnen gaan, zonder dat je je ooit bemoeit met de inhoud.

Daarnaast horen wij knelpunten in beleid en wetgeving die een goed functioneren van de keten belemmeren, weg te nemen. Hopelijk doen we dat ook met steun van de Kamer. Ik heb zojuist in het debat ook alweer concrete voorbeelden vanuit de Kamer gehoord voor hoe je het ook kunt doen, aan de hand van wat u ophaalt. Maar wij laten natuurlijk ook onderzoek doen, om die knelpunten en mogelijke oplossingen daarvoor scherper in beeld te krijgen, zodat we precies weten waarop we kunnen handelen. Uiteraard is het van belang dat we ook zorgen dat er voldoende budget is om vervolgens die taken uit te voeren.

Concreet betekent dat dat er aanzienlijke investeringen zijn gedaan om de capaciteit van de partners in de strafrechtketen te vergroten. Ik denk dat we allemaal beseffen en het frustrerend vinden dat als je dat geld hebt, dat niet betekent dat het dan morgen op orde is. Je moet die mensen vinden. Ze moeten opgeleid worden. Ze moeten ervaring opdoen. Maar ik ben wel heel blij dat die middelen beschikbaar zijn gesteld. Er zijn ook extra middelen voor bijvoorbeeld de digitalisering van de strafrechtketen. We weten dat dat weinig sexy klinkt. Als geld wordt vrijgemaakt voor digitalisering, haalt dat vaak niet de voorpagina van de krant, maar als we die middelen daar niet voor beschikbaar

stellen, komen we wel uit op de knelpunten die ook zijn aangehaald. Dus ik ben blij dat dat wel gebeurt.

Zoals aangegeven zijn er verschillende onderzoeken om steeds scherper in beeld te krijgen wat er aan de hand is en daar dan ook in te kunnen investeren. Wij zijn natuurlijk ook bezig met het omvangrijke traject modernisering strafvordering om ervoor te zorgen dat het nog strakker kan. Collega Weerwind zal daar ongetwijfeld op ingaan. En, zoals gezegd: niet alleen aanspreken op verantwoordelijkheden, maar ook sturen, zeker als het erom gaat de aanpak van zedenzaken, zoals recent, als een geprioriteerd onderwerp op de agenda van al deze organisaties te krijgen. Ik ben het volledig met de heer Ellian eens: het Bestuurlijk Ketenberaad als oplossing voor alles wil ik absoluut niet. Dat kunnen de ambtenaren hier beamen. Ik wil die afkorting ook nergens meer zien, maar die slag heb ik al gewonnen. We zijn nog bezig. Maar het is wel de plek waar ik de hele keten kan aanspreken en waar de ketenpartners -- en dat vind ik zelf heel belangrijk bij het elkaar aanspreken -- ook naar elkaar kunnen kijken, want je wilt dat iedereen in hetzelfde tempo doorgaat, met die digitalisering, met die investering. Dan kan de ene ketenpartner tegen de andere zeggen: ik heb wel nodig dat je sluitend bent in de keten en dat ook jij je deel doet, want anders blijft het alsnog knellen. En dat is dan het verschil.

Voorzitter. Dan komen we meteen bij de ketendoelen van de strafrechtketen. Die werden ook aangegeven door de rapporteurs. Het is, denk ik, ontzettend belangrijk dat de samenleving -- de burgers, iedereen -- erop kan vertrouwen dat criminaliteit niet baat en dat op crimineel gedrag een eerlijke, effectieve en tijdige reactie volgt. Dat is ongeveer de basis van waar we het hier over hebben. Ieder van ons is zeer gemotiveerd om die verschillende strafdoelen hun uitwerking te laten hebben. Of het nou gaat om afschrikking, vergelding, het beëindigen van crimineel gedrag, het voorkomen van herhaling, de erkenning van de inbreuk op het slachtoffer, het herstel van geleden schade en van verhoudingen of het afpakken van wederrechtelijk verkregen voordeel: het zijn allemaal doelen waar we voor gaan.

De prioriteiten, de ketendoelen van de strafrechtketen die daaraan moeten bijdragen, zijn in samenspraak met de organisaties verwoord in de ook voor dit overleg geagendeerde brief over de maatschappelijke opgave en de prioriteiten van de strafrechtketen. Ik noem ze hier graag kort: de implementatie van het gemoderniseerde Wetboek van Strafvordering, de aanpak van de doorlooptijden en de

informatievoorziening. Deze prioriteiten doen uiteraard niets af aan het gegeven dat de organisatie en de strafrechtketen zich ook breder inzetten voor opsporing, vervolging en berechting, maar het zijn wel de doelen waar men elkaar in de keten aan houdt en die men in de keten ook samen vaststelt. Vervolgens moeten de heer Weerwind en ik ervoor zorgen dat die doelen ook gehaald worden, dat wij de organisaties daar strak op aanspreken en dat wij blijven rapporteren aan de Kamer, want dat helpt natuurlijk ook. Dat helpt niet alleen u in uw controlerende rol, maar het helpt ons ook in onze positie. Er was een vraag over de integrale aanpak van de strafrechtketen. Hoe moet de Kamer dat zien? Uiteraard is er een integrale aanpak en wel in die zin dat de meeste verbetermaatregelen betrekking hebben op de gehele breedte van de strafrechtketen. Dat is de integraliteit. De prioriteiten, de ketendoelen die ik net noemde, worden gedeeld door de hele keten. Dat betekent dat, wat mij betreft, de ketenpartners elkaar daarop kunnen aanspreken: voldoe je aan alle doelen die we samen hebben gesteld? Want dat is wat een ketensamenwerking moet voorstellen.

De voorzitter:

Voordat u verdergaat, een interruptie van de heer Ellian.

De heer Ellian (VVD):

Een collega keek me al aan. De minister gaat grondig in op de materie, waarvoor dank. Zij zegt: de partners spreken elkaar aan op de ketendoelen. Laten we beginnen met één. Laten we één ketendoel nemen en dan duiden hoe die partners elkaar daarop aanspreken. Want eerlijk gezegd hebben wij niet echt doelen op ketenniveau kunnen ontwaren. En dan doel ik niet op het algemene "we willen dat criminelen opgepakt worden". Dat is geen ketendoel dat meetbaar is en waar je geld aan kan koppelen.

Minister Yeşilgöz-Zegerius:

Het zijn er drie, zoals ook vermeld in de stukken van vandaag en zoals ik daarnet zei. Dat is: de implementatie van het gemoderniseerde Wetboek van Strafvordering. Dat is: de aanpak van de doorlooptijden. Dat is een hele concrete. Daar zijn gewoon concrete afspraken over gemaakt. Je kunt de doorlooptijden alleen maar aanpakken als de ketenpartners daar met z'n allen op dezelfde manier naar kijken. Anders is één organisatie daarmee bezig en dan stopt het alsnog bij de andere. En dat is: de

informatievoorziening. Dat betreft de ketendigitalisering en de bestuurlijke informatievoorziening. Dat klinkt wellicht een beetje ambtelijk en abstract, maar zoals al uit verschillende inbrengen bleek, is dit ook ongelofelijk belangrijk. Dat zijn de drie ketendoelen die zijn vastgesteld. Men monitort deze met elkaar. En zoals ik al aangaf, geven zij die informatie aan ons -- dat is natuurlijk ook heel belangrijk -- en delen wij die weer met u. Dat was er dus meer dan één. Dat waren er drie.

De **voorzitter**:

Dank u wel. De heer Sneller. We gaan de lasten verdelen, hoor ik.

De heer **Sneller** (D66):

Volgens mij mogen zij eindeloos interrumpen. Van mij wel, maar ik ben geen voorzitter.

De **voorzitter**:

Precies dat.

De heer **Sneller** (D66):

De heer Ellian had het, denk ik, in zijn inbreng als VVD'er ook over strategische doelen. Daar hebben we het in de rondetafelgesprekken ook breder over gehad. De doelen die de minister nu beschrijft, zijn meer operationele doelen, zou ik willen zeggen.

De **voorzitter**:

Ik hoor dat de minister daar later even op terugkomt. De heer Eerdmans.

De heer **Eerdmans** (JA21):

Even een punt van orde om ertegen te waken dat dit niet een heel rapporteursdebat wordt. Ik heb zelf tot 13.00 uur. Dat ligt aan mij, maar we hebben gewoon niet alle tijd van de wereld. Ik hoop dus niet dat we tot die tijd bezig zijn met al deze vragen. Ik heb alle waardering voor het werk, hoor, maar ik heb zelf ook een aantal vragen gesteld, gewoon als Kamerlid. Daar komt de minister hopelijk wel aan toe. Misschien is het beter om een deel van de vragen schriftelijk te beantwoorden, zoals volgens mij ook al is aangekondigd.

De voorzitter:

Het is pas 11.30 uur, commissie. Ik begrijp dat sommige mensen ongeduldig kunnen zijn, maar er zijn vragen gesteld en we gaan kijken of we alle antwoorden kunnen krijgen.

Minister Yeşilgöz-Zegerius:

Ik was bijna klaar met het mapje van de rapporteurs. Ik weet ook dat het een tussenrapportage is en dat wij daar, zoals in het begin is gezegd, heel uitgebreid met elkaar over gaan praten.

Wat ik nog eigenlijk wilde toevoegen aan het korte debat dat we zojuist hadden, is dat de ketenpartners vervolgens de Strafrechtketenmonitor uitvoeren. Dat is natuurlijk wel gebeurd onder de regie van het Bestuurlijk Ketenberaad. Dit gaat over regie en sturing en voor wie het kent: die kunnen alleen maar als je naast de doelen een monitor instelt. Daarna kun je dat zien; daarna kun je dat volgen. Dat is dat de enige manier. Overigens zei niemand dat hier, maar regie en sturing zijn niet af en toe met je vuist op tafel slaan. Dat is geen sturing. Sturing is kunnen volgen, en daarom ben ik juist heel blij met bijvoorbeeld de monitor, die ook inzicht geeft in de mate waarin de keten erin slaagt om de gestelde normen, bijvoorbeeld bij de doorlooptijden, wel of niet te halen.

Dan ben ik bij financiën/prestaties. Ik heb niet zo heel veel verschillende mapjes. Ik ga hierbij bijvoorbeeld in op de opmerkingen van de heer Ellian als woordvoerder van de VVD en van de heer Sneller.

Het ging over een ketenperspectief op de financiering van de keten. In werkelijkheid is er geen sprake van een bedrijfsmatige keten die vanaf één plek bestuurd kan worden. Dat is natuurlijk precies wat hier op tafel wordt gelegd. Het gaat om een verzameling van deelketens die sterk onderling afhankelijk zijn en ook nog eens los van elkaar totaal onafhankelijk zijn. Dat maakt dat wij dit gesprek hebben, maar het maakt het ook ingewikkeld. De diverse ketenorganisaties hebben ieder hun eigen rol en verantwoordelijkheden en zij hebben een bijzondere positie. Ik weet dat ik het in deze commissie verder niet hoeft uit te leggen, maar het is wel zo dat ketenfinanciering daardoor feitelijk weinig toevoegt aan de effectieve inzet van bijvoorbeeld het merendeel van de benodigde budgetten. Daarbij is immers heel erg gekeken naar wat er nodig is voor de organisatie en die liggen grotendeels vast. Denk aan huisvesting, denk aan ICT.

Dat is waarom dat ingewikkelder is. Bij bepaalde samenwerkingsverbanden, zoals bij de ketendigitalisering en de ZSM-werkwijze, kan het natuurlijk wel heel erg nuttig zijn om ketenfinanciering in te richten, waarbij de regels en doelen van de samenwerking en de daaraan verbonden financiering vooraf kunnen worden vastgesteld. Dan kom je, denk ik, wel een heel eind bij wat de Kamer zoekt en bij wat wij met de ketenpartners aan het bespreken zijn.

De constatering dat bij nieuw beleid de kosten bij de ene ketenpartner belanden en de baten bij de andere ketenpartner, is voor mij wat ingewikkelder te plaatsen. Mevrouw Kuik zei dat je bijvoorbeeld de zorg- en de veiligheidsketen naast elkaar zou moeten leggen. Dat zeg ik al heel lang, maar dat is niet zomaar gedaan. Daar hebben we het vaker over gehad, maar daar zie je dat wel. Als je het voor elkaar zou krijgen dat je aan de ene kant goed investeert in preventie of dat politieagenten niet bezig zijn met mensen met verward gedrag maar dat de zorgpartners dat oppakken, dan komen er daar meer kosten, maar speel je aan de andere kant capaciteit vrij richting agenten die dan doen waar ze voor opgeleid zijn. Dat weten we, maar het is al moeilijk om het binnen ons eigen domein aan elkaar te verbinden, laat staan om verschillende domeinen aan elkaar te verbinden.

Dan heb ik de vraag over het uitgavenplafond. Volgens mij was dat ook een opmerking van de rapporteurs, dus misschien haal ik die ...

De **voorzitter**:

Voordat u verdergaat, is er een interruptie van de heer Ellian.

De heer **Ellian** (VVD):

Dan offer ik maar een interruptie op, want dat is volgens mij niet wat we als rapporteurs bedoelden met "de kosten landen aan de ene kant en de baten aan de andere kant". Daarom kon ik ook niet helemaal volgen wat de minister zei over ICT. Even een heel eenvoudig voorbeeld. Als een organisatie aangesproken wordt op "uw ICT moet beter" of "het zou goed zijn als u meer digitaliseert", dan betaalt uiteindelijk ... Het OM kan een nieuw systeem bouwen waar uiteindelijk de hele keten profijt van heeft. Het voordeel daarvan landt bij anderen, maar het OM moet in zijn begroting bijvoorbeeld ... Het is een fictief voorbeeld, maar dat bedoelden we met "aan de ene kant".

Ik heb ook een meer beleidsmatig voorbeeld. Stel dat je gaat prioriteren: u krijgt meer officieren om dit of dat te behandelen, of u krijgt meer agenten om deze vorm van criminaliteit aan te pakken. Dan wordt er daarin geïnvesteerd, wat tot een positief resultaat voor een bepaald doel kan leiden. Maar anderen krijgen ook te maken met allerlei kosten en krijgen daar vervolgens geen financiering voor. Het gaat er meer om dat kosten bij de ene kunnen landen en baten bij de andere of andersom. Dat is inherent aan de wijze waarop de keten gefinancierd is, omdat het allemaal in stukjes is geknipt. Dat is wat de rapporteurs bedoelden. Maar ik laat het aan u hoe u deze interruptie interpreteert.

Minister Yeşilgöz-Zegerius:

Het voorbeeld van bijvoorbeeld meer agenten is wel een goed voorbeeld met terugwerkende kracht van ook in mijn rol in het verleden, namelijk dat de politiek het niet zo slim heeft gedaan. Op het moment dat je meer geld voor extra politie uittrekt, zou je misschien ook moet kijken naar het Openbaar Ministerie, de rechtspraak, de reclassering en noem maar op. Ja, DJI, absoluut. Als je daar geen aandacht voor hebt, dan leidt dat niet per definitie tot een disbalans, maar dat kan wel. Ik denk dat de politiek daar niet altijd evenveel rekening mee heeft gehouden. Daarom noemde ik een paar vragen terug al dat daar bij de investeringen van dit kabinet nadrukkelijk rekening mee wordt gehouden. Als de politie een bepaald bedrag krijgt, dan krijgt het OM zoveel en de rechterlijke macht zoveel. Daar is dit kabinet nu heel nadrukkelijk mee bezig. Ik denk dat dat echt gevoeld wordt in die organisaties. Helaas zien we niet meteen resultaat. Want als we nu geld uitgeven aan de politie, hebben we niet morgen die agenten op straat. Hetzelfde geldt natuurlijk voor officieren en voor rechters. Dat is één punt van specifieke investeringen.

Daarnaast kan je ook een gezamenlijke inzet hebben, of het nou gaat over bijvoorbeeld de ZSM-aanpak of extra focus op mensenhandel. Dan kan je die doelen natuurlijk wel volgen. Het is niet één paraplu: het werkt per definitie zo. Ik denk dat je moet kijken naar thema's en naar de signalering. Ik ben dat volledig eens met de rapporteurs; de heer Sneller stelde die vraag ook als woordvoerder. Wat we al deden en wat de politiek ook altijd doet, is kijken naar de keteneffecten en de financiering daarvan. Het is wel belangrijk dat we dat ook vanuit onze politieke rollen doen. Ik ben dus extra blij met de extra aandacht hiervoor.

Als ik dan door mag naar het uitgavenplafond ...

De **voorzitter**:

Voordat u dat doet, is er een interruptie van de heer Sneller.

De heer **Sneller** (D66):

Nog heel even over de hoogverobservaties van de minister dat er geen keten is, maar dat er verschillende ketens zijn. Iemand in het rondetafelgesprek noemde het, geloof ik, een poging tot een keten. De minister zegt eigenlijk dat er geen centrale sturing is. Wil de minister dat het een keten is? En ziet de minister dat er wel degelijk heel veel instrumenten zijn om te sturen die niet altijd heel actief worden ingezet?

Minister **Yeşilgöz-Zegerius**:

Ik wil zeker dat het een keten is. Het zal altijd onderdeel blijven van een samenspel, bijvoorbeeld met de zorgketen, maar we hoeven het nu niet nog ingewikkelder te maken. We zijn ons nu aan het focussen op ons eigen domein. Ik heb altijd geleerd in mijn werk dat een keten pas echt goed functioneert als de ketenpartners elkaar verantwoordelijk houden. Dat is het gesprek dat ik heel belangrijk vind en waarin de heer Weerwind en ik ook al die partners aanspreken. Ik ben het met de heer Sneller eens dat er meer te doen is dan alleen een inhoudelijke aanwijzing en je inhoudelijk met elementen bemoeien. Dat is het deel waar we allemaal krampachtig van weg proberen te blijven. Dat doen we ook terecht, want dat hoort er echt niet bij. Dat doen we in uiterste gevallen, maar ik hoop dat we dat niet meemaken. Dit gaat over andere elementen. Vandaar dat ik net begon met aanspreken, verantwoordelijk houden, verklaringen ophalen -- waarom wordt dit niet gehaald? -- en, heel belangrijk, terugrapporteren aan u. Dat zijn voor mij onderdelen om echt sturing op te hebben. De andere variant is dat wij die stoelen gaan bezetten, maar dan krijg je politieke vermenging met onafhankelijke instituten. Dat is absoluut niet wat de heer Sneller vraagt. Volgens mij moeten we juist veel strakker zitten op de aansturing zoals die wel kan, met respect voor de onafhankelijkheid. Volgens mij kunnen die beide dingen samen. Dat zijn we verder aan het aanscherpen.

De heer **Sneller** (D66):

Ik snap dat het zoeken is naar een balans. Hoe ziet de minister dat die balans in de afgelopen tien jaar is verschoven? Ziet zij het voor zich dat zij dat nog verder op zich neemt om daarop te sturen? Want vragen stellen en aanspreken is inderdaad toch iets anders dan je verantwoordelijk maken voor bedrijfsvoering, IT, informatievoorziening, een aantal van die dingen. Daarop sturen zoals de minister zegt, vraagt meer dan alleen maar: kunnen jullie dat alsjeblieft onderling proberen op te lossen, kijk elkaar vooral aan en laat het me weten als het gelukt is. Ik zeg het iets gechargeerd, maar volgens mij begrijpt de minister wat ik bedoel. Ik heb in ieder geval de inbreng van de rapporteurs gehoord. Als we blijven doen wat we deden, dan krijgen we wat we kregen. Dat is volgens mij ook voor de minister geen bevredigend resultaat.

Minister Yeşilgöz-Zegerius:

De afgelopen tien jaar leer ik vooral van wat onderzoekers zeggen, wat de rapporteurs hebben gezien, maar daar zat ik natuurlijk deels vanuit een andere rol bij. Ik merk zelf dat die kritische vragen stellen en op die manier sturen en regie voeren. Ik vind niet dat wij als politiek zouden moeten gaan over bijvoorbeeld de bedrijfsvoering. Dat is ook niet de vraag hier, maar dat vind ik echt niet.

Het is mij wel opgevallen dat het stellen van die kritische vragen daarover en het op die manier daarop sturen ook niet altijd de modus operandi is geweest van onze voorgangers, gelet op hoe de verhoudingen waren. Ik was daar niet bij, maar ik merk wel dat juist aan die tafel, in dat ketenberaad ... Als er werd gevraagd "hoe werkt dat, moeten we hier niet een bepaalde vorm van een ketenregisseur hebben", dan zei men: doe dat nou niet, laat ons nou gewoon monitoren en rapporteren. Oké, maar dan hebben we het daarover. Dat zijn dingen die al best wel ver gaan in de verhoudingen zoals die tot nu toe waren.

De heer Weerwind en ik zijn de grenzen aan het opzoeken hoever je daarin kunt gaan zonder dat je ooit de onafhankelijkheid aantast. Dat maakt het heel ingewikkeld. We zijn politiek verantwoordelijk, maar we verdedigen onafhankelijkheid met alles wat we hebben. Dus waar vind je de weg om daar die strakke sturing te hebben? We moeten niet onderschatten hoe effectief de instrumenten zijn: vragen stellen, laten monitoren, rapporteren en weer terugbrengen. Iedereen zei het in de inbreng, maar het is misschien wel goed, nu we het erover hebben, om te benadrukken dat er in die ketenorganisaties gecommitteerde mensen op welke plek dan ook dag en nacht werken. Zij hebben die

extra duwtjes van ons niet nodig. Zij doen dit met een betrokkenheid en een passie waar wij nog veel van kunnen leren. Maar het is juist belangrijk dat zij met elkaar die keten vormgeven en elkaar daaraan houden. Dat maakt het verschil. Ik denk dat we daar flinke stappen in zetten, maar de heer Sneller zei: volgens mij is de minister daar nog niet tevreden over. Dat is zeker.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

De inzet en de wil van de beide bewindspersonen stel ik niet ter discussie, maar ik wil hier toch echt even op doorgaan. Ik zie het wel; ik zie dat er dingen gebeuren. Er is extra geld. Maar soms zijn de maatregelen ad hoc of tijdelijk. Volgens mij proberen wij hier echt een goed gesprek te voeren. Hier wordt nadrukkelijk aangegeven dat wij een fundamenteel probleem hebben en niet op de oude voet verder kunnen. Als de minister tegen mij zou zeggen "beste mevrouw Mutluer en andere collega's, wij hebben jullie aanbevelingen gehoord, we gaan een plan van aanpak maken, we gaan een onafhankelijke derde aanwijzen, we gaan de ARK opnieuw een onderzoek laten doen opdat we 2012 en nu kunnen vergelijken", dan zie ik dat het menens is. Ik geef de beide ministers het mandaat om nog meer te sturen. Ik heb heel veel respect voor de opmerking die de minister maakt, namelijk dat wel even de balans gezocht moet worden tussen wat de minister wel kan en niet kan. Wij constateren dat hetgeen tot nu toe is gedaan, niet effectief genoeg is. Wij zien dat de ketenpartners hulp nodig hebben en dat het ieder voor zich is. Ik noemde het voorbeeld van het OM. Mijn concrete vraag: hoe kunnen wij de beide ministers helpen? Wij gaan ook onze rol oppakken, bijvoorbeeld door om een WGO Politie te vragen en het daar over het geld te hebben: waar gaat het naartoe, hoe wordt het effectief besteed en kunnen we daarop sturen? Wat gaan de bewindspersonen nou concreet doen? Misschien klinkt het harder dan ik het bedoel, maar nu krijg ik het gevoel dat het om oude wijn gaat die ook nog eens in oude zakken zit.

Minister **Yeşilgöz-Zegerius**:

Als dat is wat mevrouw Mutluer echt denkt, dan zegt ze het niet harder dan ze het bedoelt, maar ik denk niet dat het recht doet aan wat er op dit moment gaande is. Wij hebben hier talloze debatten en gesprekken met elkaar gevoerd, bijvoorbeeld over de doorlooptijden in zedenzaken. U kunt zich voorstellen wat ik daar los van deze

gesprekken nog allemaal mee doe, want ik lig daar wakker van. U kunt zich voorstellen dat een officier van justitie die kiest voor dat thema en die intens zware onderzoeken doet, al helemaal wakker ligt van het feit dat die doorlooptijden niet worden gehaald. En dat geldt ook voor de zedenrechercheurs. Dat daarop een door mij geïnitieerd en door de keten opgesteld actieplan doorlooptijden zedenzaken volgt, dat daarop echt strak wordt gemonitord, dat dit wordt gerapporteerd en gevolgd, dat we dat kunnen sturen en dat dit landelijk juist helemaal tot in de gemeenten gaat landen, vind ik een voorbeeld van wat we concreet doen. Dat heeft niks te maken met oude wijn en nog minder met oude zakken.

Vervolgens zijn we verplicht om met elkaar te kijken of dat is wat werkt. Ik ga niet denken: nou, we hebben een actieplan en dat werkt. Ik zie wel het commitment van al die partners om te zorgen dat het gaat werken. Ik heb aan hen gevraagd om het bij mij en bij mijn collega op tafel te leggen als er elementen zijn die zij extra nodig hebben om dat te doen werken. Nou, dat leverde nogal wat goede gesprekken op -- laat ik het zo zeggen -- maar ook inzichten in elkaar, die de partners helemaal niet scherp hadden. Dat is hoe je het doet.

Heel eerlijk gezegd vind ik dat belangrijker dan nog meer nieuwe onderzoeken, want volgens mij ligt er bovenop alle onderzoeken die we hadden, nu ook nog een gedegen analyse van de rapporteurs. Ik ga liever aan de slag met dit soort heel concrete acties die echt het verschil maken voor al die mensen die daar werken en natuurlijk vooral, in de eerste plaats, voor de slachtoffers. Er is een actieplan strafrechtketen in volle uitvoering. Het is echt belangrijk om dat te beseffen. Het onafhankelijke onderzoek om dit nog beter in zicht te krijgen, is ook al gaande. Dat zei ik al aan het begin. Daar zou ik niet nog meer dingen aan willen toevoegen, want dat is al gaande. We sturen daar actief op. Wij rapporteren aan de Kamer. De kwantitatieve prestaties worden verwoord in de Strafrechtketenmonitor. Die geeft informatie over de prestaties in de strafrechtketen, waaronder de zaakstromen, het aantal sepots, de doorlooptijden, de ophelderingspercentages en al die elementen waarover de rapporteurs en de woordvoerders terecht zeiden: die stellen de slachtoffers en de mensen die in de keten werken, maar ook de verdachten, centraal. Want dat zijn de zaken waar je dan op zou moeten sturen. Die laat straks dus ook zien of de keten erin slaagt om die slagen te maken. Er is dus niemand die daarbij denkt "nou, dan hebben dit gedaan en dan is het ook klaar", want we gaan dat ook volgen. Ik noem bijvoorbeeld de gestelde normen voor

de doorlooptijden. Ik snap dat dit onbevredigend blijft zolang er geen tastbaar megeverschil in resultaten is, maar laat mij zeggen dat dit niet alleen geldt voor de Kamer, voor mij of de heer Weerwind, maar dat ook iedereen in die organisaties dat voelt. Dat betreft hun dagelijkse werk, dus zij voelen dat natuurlijk zeer.

De voorzitter:

Dank u wel. Als u wilt interrumperen, dan wordt dat uw derde interruptie. Anders ga ik door met de minister. We hebben nog eventjes de tijd. De minister. Gaat u verder.

Minister Yeşilgöz-Zegerius:

De mapjes zijn een beetje kunstmatig, maar dat zijn ze altijd. We hebben het nu "specifieke maatregelen" genoemd, maar eigenlijk komt daarin de rest van de vragen langs. Laat ik het zo zeggen.

Er is mij een vraag gesteld over de alternatieve afdoening, zoals de procesafspraken. Ik meen dat die van de PvdA was, van mevrouw Mutluer, maar ik hoop niet dat ik het door elkaar heb gehaald met de rapporteur. Zij vroeg hoe de minister daarnaar kijkt. Ik sta daar positief tegenover. Vanochtend heb ik nog overleg gehad met het Openbaar Ministerie en daarin ging onder andere over procesafspraken. Het OM staat daar ook positief tegenover, maar het benadrukt tegelijkertijd, net als ik, dat het geen wondermiddel is. Het is een goede aanvulling op het instrumentarium; laat ik het zo zeggen. Maar we moeten afwachten wat de concrete effecten zijn, bijvoorbeeld op de doorlooptijden en het gevoel dat mensen die bij het OM terechtkomen, bijvoorbeeld als slachtoffer, daarbij hebben. Binnenkort, in juli, spreek ik met rechter Jacco Janssen over de Snelle Toekomstgerichte Meervoudige Kamer. Hij was ook in het nieuws. De huidige wet biedt al mogelijkheden tot het maken van procesafspraken. In de praktijk worden die ook benut, maar wij zijn dus echt aan het kijken in de keten. Ik heb er ook nauw contact over: hoe kan dit nog effectiever en nog beter ingezet worden? Het OM werkt aan een aanwijzing waarin de regels zijn opgenomen die het OM hanteert bij het maken van die procesafspraken. Naar verwachting is die binnenkort gereed. We verwachten die halverwege dit jaar.

De heer Sneller sprak over de strafbeschikkingen. Volgens mij zei hij dat de maatregelen nou niet echt hebben geleid tot een enorme verbetering in de doorlooptijden. Hij vroeg hoe wij daarnaar kijken en welke acties er nog zijn. Door de

ketenorganisaties zijn onder meer in het kader van het Actieplan Strafrechtketen veel maatregelen in gang gezet, zoals een verbeterde digitalisering, meer inzet van snelrecht en supersnelrecht en een actieplan voor de verbetering van doorlooptijden in de zedenzaken, zoals ik net al aangaf. Natuurlijk kijken we de hele tijd wat daarbij nog meer kan en wat nog beter kan. Ik ben voornemens om in een aanvullingswet bij het nieuwe Wetboek van Strafvordering de inzet van OM-strafbeschikkingen uit te breiden. De heer Sneller gaf aan dat bij de rondetafels meer dingen zijn opgehaald, maar haalde één specifiek voorbeeld aan. Ik ga daarom op één specifiek voorbeeld in. Naast de mogelijkheid voor een voorwaardelijke OM-strafbeschikking, gaat het daarbij om het creëren van de mogelijkheid voor het OM om een voorwaardelijke rijontzegging op te leggen. Op die manier kijken we steeds waar het beter kan. Wat ik zelf enorm waardevol vind, is dat deze commissie nu al een tijdje in de praktijk ophaalt waar men tegen aanloopt en nagaat wat zij kan betekenen en wat het kabinet kan betekenen. Ik kijk dus uit naar al dit soort concrete elementen die u ophaalt, want dan kunnen wij daar gewoon mee aan de slag, en uiteindelijk moet alles wat wij doen -- dat vind ik oprecht -- gewoon passen bij wat mensen in de praktijk meemaken, bij dat waar ze in hun werk tegen aanlopen. Dit is dus één voorbeeld. Ik weet dat de heer Sneller het ook inbracht als een illustratie, maar deze is bijvoorbeeld wel op die manier opgepakt.

De heer Eerdmans vroeg hoe wij omgaan met de lage aangiftebereidheid. Dat is terecht een terugkerend punt. Ik denk dat het zolang justitie en veiligheid als onderwerp bestaat, altijd een terugkerend punt zal zijn. En terecht, want het is ongelofelijk van belang dat mensen altijd aangifte of een melding bij de politie doen. Het is goed om deze gelegenheid aan te grijpen om wederom te zeggen dat het doen van aangifte altijd zin heeft en dat te benadrukken tegenover iedereen die denkt dat dit niet zo zou kunnen zijn. De politie zet zich ervoor in om het doen van aangifte zo laagdrempelig mogelijk te maken. Daarin worden ook elke keer verbeteringen aangebracht. De realiteit blijft wel dat de politie niet altijd alles kan oplossen. Volgens mij kwam dat nu ook voor in het betoog van de heer Eerdmans, en anders wel in voorgaande betogen. Soms zijn ook andere partners aan zet of kan iets niet opgelost worden.

Volgens mij had de heer Eerdmans het specifiek over onlinecriminaliteit. De omvang van onlinecriminaliteit, bijvoorbeeld cybercrime of de zogenaamde horizontale fraude, groeide de afgelopen jaren inderdaad, maar we zien dat die in 2022 ten opzichte van 2021 is afgenomen. In de Veiligheidsagenda 2023-2026 zijn met de politie afspraken

gemaakt over de aanpak van onlinecriminaliteit. Om de aangifte van onlinecriminaliteit laagdrempeliger te maken worden meerdere initiatieven gestart, bijvoorbeeld om online aangifte doen van onlinecriminaliteit mogelijk te maken.

Daarnaast wordt er aandacht besteed aan het vergroten van de kennis en professionaliteit van politiemedewerkers wat betreft de intake en servicetaken. Dat kan ook bijdragen aan het vergroten van de aangiftebereidheid. Ik kan hier één hele korte anekdote vertellen. Iemand in mijn naaste kring is onlangs slachtoffer geworden van onlinecriminaliteit, iemand die zeer weerbaar is en zeer alert was. We weten allemaal hoe die criminelen te werk gaan. De aangifte is uitstekend opgenomen, zonder dat de agent wist dat ik de betrokkene ken, dus dat is extra mooi. Maar dat gebeurde echt op zo'n manier dat het slachtoffer zich ook mentaal ongelofelijk geholpen voelde. Want je voelt je heel erg ... Je trapt ergens in. Dat gevoel van "ben ik nou zo dom?" hoor je heel vaak. Daar zit ook de schaamte in bij heel veel slachtoffers, terwijl we allemaal weten hoe slim die criminelen te werk gaan. Ik ben daar ook langsgegaan met een bloemetje om die agent te bedanken. Die zei: ik doe gewoon m'n werk. Ik zei dat dit dus wel het levensgrote verschil is dat je maakt, nog los van de vraag of die dader ooit gepakt gaat worden; ik hoop het wel. Hierdoor kan iemand gewoon doorgaan met haar leven, omdat ze weet: dit kan iedereen overkomen en de politie heeft het heel goed opgepakt. Dat noem ik gewoon als voorbeeld. Maar we zijn er nog lang niet.

De heer Eerdmans zei ook ... Dat was net een ander slag, maar het gaat nog steeds over de politie, waarbij we ... Ja?

De heer **Eerdmans** (JA21):

Dat is helemaal juist. Ik kreeg bijvoorbeeld gister nog een mail van Vera Bergkamp, onze Voorzitter hier. Die was gehackt, maar ik ... De eerste mail was gewoon: "Hallo Joost, heb jij wat tijd voor mij vandaag? Groeten, Vera." Dat is ongelofelijk. Dan denk je toch niet dat dat ... Maar goed, daarna komt het verzoek om geld enzovoort, dus als je terugmailt: waar heb je het over? Dan denk ik: nou, laat maar zitten, Vera; ik snap dat je omhoogzit.

(Hilariteit)

De heer **Eerdmans** (JA21):

Wat zei u, meneer Sneller?

De heer **Sneller** (D66):

Daar heb je die D66'er weer.

De heer **Eerdmans** (JA21):

Weer zo'n D66'er zonder geld. Nee, even zonder gekheid: het is inderdaad best heel zorgelijk dat mensen daar dus toch nog op ingaan. Dat vind ik eigenlijk ook best wel zorgelijk, maar mijn vraag gaat over het punt dat inderdaad dus nog maar een op de vijf onlineslachtoffers aangifte doet. Bij de offlinecriminaliteit, dus de oude criminaliteit, zeg maar, is het aan het dalen. De minister zegt terecht dat het steeds zinvoller wordt om aangifte te doen, maar waarom neemt het dan eigenlijk af? Als ik zou weten dat het heel zinvol is om aangifte te doen van een diefstal en dat dat fantastisch werkt, dan zou ik dat ook gaan doen. Ik heb de indruk dat steeds meer mensen denken: nou, laat maar zitten; het heeft juist géén zin. Daarbij is de vraag: als het aantal aangiftes dus afneemt, dan zou je zeggen dat er nog meer rendement is, want dan kun je veel meer aandacht schenken aan de aangiftes die wél worden gedaan. Kan de minister daar nog even op reageren?

Minister **Yeşilgöz-Zegerius**:

We moeten dit elke keer met elkaar blijven onderzoeken. Ik weet dat de heer Eerdmans het ook zo bedoelt. De aangiftebereidheid mag niet afnemen, maar het zou geweldig zijn als het aantal aangiftes op een gegeven moment afneemt. Dat is dan de balans die we elke keer met elkaar aan het zoeken zijn. We zijn in ieder geval aan het onderzoeken wat hierachter zit. Wat ik van mensen om mij heen hoor over bijvoorbeeld onlinecriminaliteit, is natuurlijk geen representatief onderzoek, maar ik denk dat iedereen hoort dat mensen denken dat de dader daarvan toch niet wordt gepakt; dat zien we ook terug in onderzoeken. Maar aangiftes zijn voor de politie juist ongelofelijk belangrijk, want op het moment dat je een patroon kunt ontdekken, bijvoorbeeld in de aangiftes, dan kan je misschien wél iemand pakken. Daarom is het belangrijk om dat hier uit te dragen, maar ook in al onze andere optredens, rollen en gesprekken die wij hebben. Het kan best zijn dat het op basis van één aangifte niet lukt, maar bij tien wel. Dat is

natuurlijk hoe het werkt. De enige manier om dat ook duidelijk te maken, is volgens mij door daar continu over te schrijven of over te spreken.

We weten dat onderzoek van de Universiteit Twente van vorig jaar laat zien dat bij onlinecriminaliteit schaamte echt een ding is; dat zei ik net. Mensen denken: hoe ben ik hierin getrap? Dat is zo, terwijl we weten dat iedereen slachtoffer kan worden en dat die criminelen elke keer handiger en slimmer worden en net genoeg van jou weten om je het gesprek in te zuigen. Het is ook zo dat erover blijven praten en vanuit onze rollen aangeven dat het echt loont en dat je je er niet voor hoeft te schamen net zo'n wezenlijk onderdeel is als alles wat de politie kan doen om het zo laagdrempelig mogelijk te maken. Het is wat mij betreft dus en-en-en, en dat volhouden.

De heer Eerdmans had, over de politie gesproken, nog een aanvullende vraag. Er was inderdaad het mooie bericht dat de politie heel erg aan het nadenken is over hoe ze het vak nog aantrekkelijker kan maken voor mensen. Want de arbeidsmarktkrapte is ongeveer in elke sector zichtbaar, dus het begint ook bij de politie zichtbaar te worden. Dat doet de politie dus onder andere met het mooie aanbod om het rijbewijs te vergoeden. Volgens mij vroeg de heer Eerdmans of dat ook bij andere partners in de keten kan. Dit zijn volgens mij hele goede voorbeelden. Per partner zal er natuurlijk een andere factor zijn die de aantrekkingskracht vergroot. Naast dat ik heel erg trots ben op de politie omdat ze dit soort stappen zet, stimuleer ik dus ook andere partners, vooral om na te denken over wat binnen hun domein en binnen de groep waarin zij naar mensen zoeken nou de redenen zijn om bijvoorbeeld niet voor het Openbaar Ministerie te kiezen of juist wel voor een andere tak van sport, als ik het zo mag zeggen. Het blijft natuurlijk een verantwoordelijkheid van de organisaties zelf, maar daar helpen wij graag bij.

De heer **Eerdmans** (JA21):

Dat is inderdaad de vraag. Misschien kan de minister mij, of ons, over enige tijd een brief sturen met daarin wat ideeën van de ketenpartners over hoe dit concreet handen en voeten te geven. Want nogmaals, ik vind het een perfecte stimulans van de politie. Dit zou misschien wel een vervolg verdienen. Dus ik zou het leuk vinden om na de zomer een update te krijgen.

Minister **Yeşilgöz-Zegerius**:

Volgens mij krijgt u binnenkort ... De brief over de arbeidsmarktstrategie van de politie gaat nog uit, toch? Ik begrijp nu van mijn ambtenaar dat die al uit is. Die brief heeft u al ontvangen. Daar is dit een onderdeel van. Daarin staan al die andere plannen, van heel strategisch-inhoudelijk tot creatief, zoals het voorbeeld van daarnet. Wij zullen dit punt onder de aandacht brengen van de andere ketenpartners. In een volgende terugkoppeling over het ketenberaad kunnen we dan opnemen wat die partners gaan doen, of daar plannen zijn voor een specifieke arbeidsmarktstrategie of dat zo'n strategie nog niet nodig is, maar er wel kennis wordt genomen van dit soort interessante ideeën. Ik neem dit zeker mee.

Dan heb ik nog een vraag liggen van de heer Eerdmans over de nieuwe Wet seksuele misdrijven. We spreken gelukkig binnenkort al over dit wetsvoorstel, want hoe sneller wij erover spreken, hoe sneller de uitvoeringsorganisaties aan de slag kunnen met alles wat zij ervoor moeten doen. Maar dat zal ook betekenen, door de nieuwe delicten die aan deze wet zijn toegevoegd en wellicht door toenemende aandacht daarvoor, dat er dan ook meer delicten komen; kan de keten dit wel aan, vroeg de heer Eerdmans. Het is zeker zo dat met de nieuwe Wet seksuele misdrijven er meer zaken op de keten afkomen. Het betreft ook nog eens een domein waar de doorlooptijden niet worden gehaald. Het is dus een wezenlijk punt. Het Actieplan versterken ketenaanpak zedenzaken is door al die partners vormgegeven, geïnitieerd door mij. Hierbij is de aanpak van zedenzaken door de organisaties ... Sorry voorzitter, ik moet hoesten. Ik word er emotioneel van ... Ik denk dat het weer gaat ... Gelukkig was ik richting het einde van mijn beantwoording. Laat ik zeggen dat met dit actieplan en alles waarvan de organisaties weten dat het in de nieuwe wet staat, er vol wordt ingezet op een bredere toepassing van zowel de vraag "hoe moeten we ons voorbereiden op de nieuwe wet?", als van niet-strafrechtelijke betekenisvolle interventies, waaronder bijvoorbeeld het herstelrecht; dat kwam ook in andere vragen langs. Het is dus en-en-en, waarbij natuurlijk altijd de goede communicatie met en de wens van het slachtoffer centraal staan, maar zeker op dit domein zijn dit heel belangrijke elementen. We houden nauw contact met de organisaties. Dit wordt gewoon heel fors en daarom hebben we natuurlijk meer tijd hebben ingeruimd voor de implementatie dan we eigenlijk allemaal zouden willen.

Mijn laatste punt betreft vragen, volgens mij van de heer Sneller en mevrouw Mutluer, over de nieuwe prioriteiten van het OM en specifiek de preventie. Ook hier heb ik

vanochtend uitvoerig over gesproken met het College van procureurs-generaal. Er is geen sprake van een grote koerswijziging. Het is ook niet zo dat het OM zegt "het is totaal niet meer aan ons" of "dan moeten de andere ketenpartners maar met preventie bezig gaan." Waar het wel echt om gaat -- en dat is denk ik heel goed -- is een focus op onder meer de doorlooptijden en de juridische kwaliteit van de producten, een extra focus binnen de organisatie. Mocht het OM zeggen "wij hebben ook een fundamentele koerswijziging in onze opstelling", dan moet dat natuurlijk met de ketenpartners samen. Maar dat is niet hoe ik dat zie; het is meer een extra focus op de onderdelen waar we eigenlijk de hele ochtend al over spreken. Zo heeft het OM het aan mij verteld en volgens mij is het een heel goede zaak.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan ga ik door naar de minister voor Rechtsbescherming, de heer Weerwind.

Minister Weerwind:

Voorzitter, dank u wel. Dank voor dit debat. Maar laat ik ook starten met: dank aan de rapporteurs. Zij houden ons een spiegel voor en houden ons via het instrument van de parlementaire verkenning -- de heer Ellian gaf al aan dat het de eerste keer is dat dit instrument wordt gebruikt -- toch voor: hoe stel je de doelen, hoe meet je de doelen en hoe bestuur en stuur je de hele strafrechtketen? Hoe neem je de verantwoordelijkheid en je regie daarin? Dat is een van de punten.

Tegelijkertijd vond ik ook het spanningsveld dat geschetst werd mooi: enerzijds de onafhankelijkheid van die organisaties, soms ook wettelijk verankerd, anderzijds tegelijkertijd ook die afhankelijkheidsrelatie waarin je elkaar nodig hebt en één geheel bent. Vervolgens wordt er doorgegaan: wat zijn je ketendoelen dan, wat is je ketenperspectief, wat is je visie? En dat overkoepelend, dus het paraplubegrip. En dan zoek je. Vanuit de praktijk bent u het gaan benaderen: is er voldoende afstemming, ja of nee? Hoe is de informatievoorziening geregeld in haar totaliteit? Hoe is dat dashboard geregeld? Dat onderzoek van u helpt mij om nog scherper mijn taak in te vullen.

Ik zal ingaan op de vragen. Dan kijk ik even in de richting van de SGP, de heer Van der Staaij, die de Staat van de Uitvoering aanhaalde en de drie grote vraagstukken benoemde: te complexe regels, personeelskrapte en ICT-problemen. Dan kijk ik welke

doelen wij ook alweer hebben gesteld, als ik samen met het Openbaar Ministerie, de Raad voor de rechtspraak, de politie, de minister van Justitie en Veiligheid in gesprek ben om die regie en die sturing te pakken. Welke doelen hebben wij gesteld? Ik pak meteen de te complexe regels eruit. Er is absoluut een actualiseringsslag nodig voor het Wetboek van Strafvordering, dat dateert uit 1926. Maar dat is een óngekend moeilijke en uitgebreide exercitie, waar heel veel mensen bij betrokken zijn. Die vereenvoudiging moet wel ergens toe leiden. Dan kom ik weer terecht bij de heer Ellian, die vraagt waarom wij dit ook alweer doen. Wie zijn het? Dat zijn de slachtoffers, de verdachten, de professionals die daar werkzaam zijn; al de verschillende actoren die u net noemde. Die moeten we helderheid geven. Maar het moet wel zorgvuldig, rechtvaardig en ook in een hoog tempo goed en duidelijk gebeuren. Ik hoorde die elementen terugkomen. Daarom gebruik ik het haakje dat u mij gaf. Dit ten aanzien van de te complexe regels.

U sprak ook over personeelskrapte. U noemde dat als tweede element. Als we praten over personeelskrapte, kijk ik naar de keten in zijn totaliteit. Dan hebben de minister van JenV en mijn persoon de verkorte doorlooptijden als doel gesteld. Hoe verhoudt zich dat dan? Dat geldt niet alleen binnen het OM en binnen de rechtspraak, want zoals eerder is opgemerkt door u allen, heeft wat de een doet, effect voor de ander. Je moet dus het totaal bekijken.

Ten slotte sprak u over de ICT-problemen. Als je het niet kan zien, zie je het niet; je hebt informatie nodig. We weten allemaal dat data niks zeggen; de overtreffende trap is informatie, de overtreffende trap daarvan is kennis en kennis leidt ten slotte tot, vier en vijf, inzicht en overzicht. Daar wilt u naartoe. Daar heb ik ook behoefte aan. Maar ik merk ook dat in de gezamenlijke verantwoordelijkheid die we nemen bij deze thematiek -- dan heb ik het, nogmaals, over OM, de Raad voor de rechtspraak, het CJIB, politie en wij als bewindspersonen -- je ook de regie en sturing moet pakken. Om niet te vervallen in decennia, zoals mevrouw Mutluer het noemde, is het een zaak van leren, leren, leren. Dan maak ik een grote stap en kom bij het punt van de Pompekliniek, omdat het een actualiteit is die door de heer Eerdmans is genoemd. Mij is ook aangegeven dat ik het onderwerp van de Pompekliniek als eerste dien te behandelen, gelet op de tijdspanne waarna de heer Eerdmans deze vergadering wellicht verlaat; ik hoor hem nu zeggen dat dat over drie kwartier is. Wat er in de Pompekliniek gebeurd is -- twee personen die ontsnapten, en als ik het bekijk in z'n totaliteit waren er tussen 2017 en 2019 ook ontsnappingen -- vond ik dermate ernstig dat ik me meteen afvroeg, vanuit de veiligheid

voor ons land: hoe is dat ingericht, hoe is dat georganiseerd? Dan ga ik ernaartoe, dan wil ik het ook weten, dan wil ik begrijpen hoe het zit met de materiële voorzieningen, een hek, hoe is dat aangepakt, hoe gaan we om met het telefoonverkeer? Hoe zit de informatiedeling over een patiënt in elkaar, zodat bekend is wat diens verleden is en wat het recidivegevaar is? Dat leidt er dan toe dat ik stel dat er daar verbeteringen plaats moeten vinden.

Maar omdat ik zeker wil weten dat die verbeteringen in de praktijk ook worden uitgevoerd, heb ik twee onafhankelijke deskundigen aangesteld die alle vergaderruimtes binnen kunnen wandelen, personen kunnen aanspreken, vergaderingen kunnen bijwonen en die mij rapporteren -- natuurlijk met tussenkomst vanuit de Dienst Justitiële Inrichtingen -- over wat er daar daadwerkelijk gebeurt. Ook de inspectie zegt over een jaar te willen zien dat er verbeteringen hebben plaatsgevonden. Omdat ik niet klein wil denken, zeg ik tegen uw commissieleden, zoals ik ook heb gesteld: mij maakt het niet uit of het een privékliniek is of een rijkskliniek, want in een rijkskliniek kan dit ook gebeuren; honderd procent veiligheid kan en ga ik u niet garanderen, maar ik vind wel dat die veiligheid hoog in het vaandel hoort te staan bij de tbs-klinieken, evenals het zorgaspect, beide dus. Waarom? Op het moment dat tbs'ers de kliniek verlaten, moet dat op een voor de Nederlandse samenleving veilige en verantwoorde manier gebeuren. Daar kijk ik naar. In de gevangenis kan ik die zorg niet leveren. Vandaar dat ik dat nadrukkelijk doe in de tbs-kliniek, maar daar hebben we al uitputtend over gesproken.

Ik heb een zwaar middel ingezet. Een heel zwaar middel, namelijk twee onafhankelijke deskundigen. De wet biedt mij uiteraard allerlei mogelijkheden om nog zwaardere instrumenten in te zetten, maar dat is mijn escalatieladder. De verbeterlagen voer ik nu in concreto uit en die volg en monitor ik. Dit ten aanzien van de Pompekliniek, voorzitter.

De heer **Erdmans** (JA21):

Ik dank de minister daarvoor. Ik ben al een tijdje bezig met tbs in het algemeen. Ik waardeer wat u zegt en ik snap het ook, want er is altijd sprake van een heel moeilijke balans tussen zorg en veiligheid. Maar nu zitten we met een kliniek waar niet voor de eerste keer iets gebeurt. We zijn niet even een incidentje aan het bespreken, er is sprake van een patroon rondom deze kliniek -- we hebben het er eerder al over gehad -- waar de balans is doorgeslagen naar, helaas, meer aandacht voor de zorg dan voor de veiligheid van de samenleving. Daar komen we op uit. U zegt dat de twee onafhankelijke

experts de kamers binnen zullen lopen, maar mijn zorg zit 'm juist in het dagelijkse ritme van de kliniek. Hoe gaat het nu met de verloven? Worden die nog steeds gewoon toegestaan of gaat dat via een extra check? Hoe is het contact met de buitenwereld? Hoe staat het met de toets of mensen wel naar buiten kunnen? Mijn vraag daarbij is: krijgen mensen die een misdrijf plegen, onder het nieuwe regime toch nog steeds een kans om naar buiten te gaan? Want dat is hier natuurlijk wel gebeurd; er zijn misdrijven gepleegd. Die vragen heb ik op dit moment. We hoeven nu niet het hele tbs-stelsel door te rammelen, maar dit zijn wel zorgen die in ieder geval bij mijn achterban spelen.

Minister Weerwind:

Als ik terugkijk naar de ontvluchtingen in de Pompekliniek, was dat er in 2017 één, in 2019 ook één en in 2022 waren het er twee. Dat zijn ontvluchtingen. Of eigenlijk ontsnappingen; we hebben gisteren geleerd dat "ontvluchtingen" geen goed Nederlands woord is; het bestaat niet eens, dus laten we het gewoon "ontsnappingen" noemen. Een ontsnapping is ook wat anders dan een onttrekking. U weet dat ik 85.000 verlofbewegingen heb op jaarbasis. Als je kijkt hoeveel onttrekkingen daarbij zitten, dus te laat aankomen, je niet houden aan gemaakte afspraken, dan is dat een percentage van 0,02. Dus daar ga ik het niet over hebben.

Terug naar de maatregelen die u noemde. Een van de vragen is dat als iemand veel telefoontjes kan verrichten en zelfs zijn ontsnapping kan regelen -- wellicht, ik weet het niet, maar ik ga er wel van uit, want er is niet voor niks gebeld en van buitenaf hulp gekomen -- hoe is dat dan mogelijk? Daarom heb ik gesteld dat ik een risicotaxatie wil hebben van met wie een patiënt die in de kliniek zit contact mag hebben en hoe je ervoor zorgt dat je een duidelijke lijst hebt van gescreende personen die hij wel of niet mag spreken. Aan de voorkant.

Ik pik deze operationele maatregel eruit om u te laten weten dat het mij ernst is en dat ik dit niet alleen betrek op de Pompekliniek. Breder heb ik het inspectierapport over de Pompekliniek gestuurd naar alle klinieken, zodat zij daar lering uit kunnen trekken. Nogmaals, honderd procent veiligheid kan ik niet garanderen. U sprak over een nieuw regime. Daar verrast u mij mee. Misschien dat u dat in petto voor mij hebt; ik weet het niet. Maar ik werk in het huidige regime en trek de maatregelen strakker aan en laat ook weten dat het mij ernst is.

De voorzitter:

Dank u wel. Uw laatste interruptie, meneer Eerdmans. Het debat over gevangeniswezen en tbs staat gepland voor 4 juli. Dan kunt u er verder uitgebreid inhoudelijk met elkaar over wisselen.

De heer Eerdmans (JA21):

Natuurlijk. Dat doen we ook. Nu speelt het nogal rond Nijmegen, de Pompekliniek. Er wordt gesproken over "onder curatele gesteld". Is dat ook de definitie die u eraan zou willen geven, dat de kliniek "onder curatele" is gesteld? Is dan ook uw dwingende boodschap aan andere klinieken waar dit mogelijk gebeurt dat daar dezelfde maatregelen zullen volgen?

Minister Weerwind:

In antwoord op de vraag van de heer Eerdmans: ik stuur het rapport niet voor niks naar alle andere klinieken. Ik doe dat om duidelijk te laten weten dat het mij ernst is. Als ik twee onafhankelijke deskundigen stuur die alles bekijken en terugrapporteren naar het departement, dan moge het duidelijk zijn dat we er kort bovenop zitten. Je kan zeggen "vertrouwen is goed" -- ik zal de gehele quote niet aanhalen, want Stalin heeft 'm ooit gebezigd ... Ja, inderdaad "vertrouwen is goed, maar controle is beter"; dat zei hij. Dat is ook voor mij de reden om tegen andere klinieken te zeggen: trek hier lering uit. Maar ik denk dat wij op 4 juli hier echt de diepte over in kunnen gaan.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan kunt u verdergaan met uw beantwoording.

Minister Weerwind:

Voorzitter. Ik ging naar de rapporteurs en ik heb de opmerking geplaatst en eigenlijk het voorbeeld genoemd dat de heer Van der Staij noemde. Ik ga niet in herhaling vallen. Bepaalde zaken zijn al gezegd door de minister van Justitie en Veiligheid. Dat moet ik niet doen, want anders ben ik die plaat uit die vorige eeuw die in zijn groef blijft hangen. Ik heb net gesproken over hoe er wordt samengewerkt door het Openbaar Ministerie, de Raad voor de rechtspraak, de politie, het CJIB niet te vergeten en ons als bewindspersonen op JenV. Dat vind ik van belang, want we zien een heleboel

ontwikkelingen die op ons zijn afgekomen in de afgelopen tien jaar en die we toch moeten meenemen. Ik noem internationalisering van de criminaliteit. We hebben een covidregime gezien. We zien ook een economische inflatieperiode. Dat zijn allemaal stressfactoren en onzekerheidsfactoren die invloed hebben op onze keten en hoe we daarin werken, hoe we daarmee omgaan.

Ik ga naar de beantwoording toe. Ik heb mijn beantwoording ingedeeld naar een paar kopjes, die ik toch ga noemen. Ik ga in het algemeen in op de rechtspraak en de executieketen. Ik wil toch iets zeggen over digitalisering, ook al is mijn collega daar wat uitputtend op ingegaan. Datzelfde geldt voor de financiering: toch even een opmerking daaromtrent. Velen van u hebben opmerkingen geplaatst over het Wetboek van Strafvordering en daarom wil ook daar iets over melden. Ten slotte zijn er diverse overige punten waar ik dieper op in wil gaan. Ik wil bijvoorbeeld ingaan op slachtoffers, de OM-strafbeschikking en slachtoffers. Ik zal ook ingaan op hoe ik kijk naar eventuele sepotacties. De zitting van de meervoudige kamer is ook genoemd. U heeft een paar voorbeelden genoemd. Vanuit het CDA werden vragen over de wijkrechtspraak gesteld. Ik wil ook nog iets zeggen over herstelrecht en mediation, waar twee van u naar hebben geïnformeerd. Dit staat allemaal onder het kopje overige. Ik zal trachten om het zo kort mogelijk te houden.

Voorzitter. Ik heb net gezegd hoe ik lering trek uit de documenten, uit wat op tafel ligt, maar ik schaar me achter de complimenten die u gegeven hebt aan die duizenden professionals binnen de strafrechtketen die dag in, dag uit hun werk doen en ook goed doen. Zoals de minister van Justitie en Veiligheid aangaf, hebben we een paar instrumenten die we inzetten. Soms is dat het wegnemen van hinderende wet- en regelgeving. Dat is een mogelijkheid die we hebben. Soms is dat met financiële middelen, met budgetten aan de slag gaan. Maar als je stelt dat er meer rechters bij moeten komen -- ik heb de opleiding voor rechters uitgebreid van 80 naar 130, zoals we hier besproken hebben -- moet je ook kijken welke effecten dat heeft en per wanneer. Dat is iets wat ik u allen heb horen zeggen: bekijk het breder. Als je zoiets doet, moet je ook bekijken wat je beoogt. Dan kom ik er niet met benoemen van een maatschappelijk effect, een veiliger Nederland. Natuurlijk, dat beogen we allemaal zoals we hier zitten. Maar kan je dat veel meer operationaliseren? Onder de begroting van Justitie en Veiligheid zit een bulk aan data. Hoe je die hardere indicatoren gaat geven om die visie harder te operationaliseren, is altijd een slag waar iedere overheidslaag nadrukkelijk

mee worstelt. Ook ik. Maar ik hoor u ook zeggen: we hebben behoefte aan meer inzicht, meer overzicht. Dat neem ik ter harte. Ik stel voor -- dan kijk ik naar mijn collega van JenV -- dat we eens gewoon met z'n tweeën doorpraten over hoe we daar invulling aan willen geven.

Ik heb hier iets waar ik niet op in zal gaan, want dat heeft de minister van JenV gedaan. Dat moet ik niet doen.

Ik heb getracht in mijn inleidende woorden iets te zeggen over die integrale aanpak van de strafrechtketen. Ik heb ook gesteld, aan de hand van het haakje, welke doelen we eruit hebben gepakt. De zedenwetgeving is al een paar keer gepasseerd. Ik kan ook het Wetboek van Strafvordering noemen. Ik constateer aan de voorkant, ook al heb ik uitstel gevraagd voor meerdere jaren, dat het informatievoorzieningssysteem door de gehele keten een cruciale factor is. Daar moet ik aan de voorkant mee beginnen. Dat moet ik niet pas doen bij de implementatie of bij de incorporatie. Ik moet nu al in kaart brengen welke knelpunten daar zijn. Er is nu al een implementatieteam van specialisten die kijken hoe je de informatievoorziening daadwerkelijk kan verbeteren en kan realiseren met het nieuwe wetboek; niet achteraf of aan het eind, maar juist aan de voorkant.

Voorzitter. Ik kan de diepte ingaan op digitalisering, maar ik weet niet hoe ver ik moet gaan. Ik heb gemerkt dat de commissie het waardeert als er op hoofdlijnen wordt gediscussieerd. Per 1 januari 2023 hebben we de hele informatievoorzieningsopgave vertaald naar een duurzaam digitaal stelsel. Ik ga geen afkortingen gebruiken, want ik heb begrepen dat enkelen daar allergisch voor zijn. Dat ga ik niet doen, maar u hoort mij wel zeggen dat je themagewijs moet binden waar je die informatievoorziening voor nodig hebt. Kan ik alles omgooien en meteen verbeteren? Nee, ik heb de capaciteit niet en het is een heel complexe en hardnekkige problematiek, om de woorden van de heer Sneller aan te halen, waar we mee geconfronteerd worden. Het is wel een bijzonder belangrijk aandachtspunt.

Ik ga toch in op het punt "zaak"; de heer Ellian noemde dat. Als je niet een eenduidige begripsomschrijving hanteert, kan het bij de ene zaak dat betekenen en bij de andere heel iets anders. Ik ken dit uit het verleden, dat we over hetzelfde spraken, maar we het beestje steeds een andere naam gaven. Dit is niet bagatelliserend of kleinerend bedoeld. Ik begrijp uw woorden. Dat is ook de reden dat we willen werken met eenduidige begrippen en dat in die gezamenlijkheid. Juist bij die digitaliseringsopgave is dit punt cruciaal. Dat zie ik en dat begrijp ik. Uw notie neem ik ter harte.

Ik kijk naar de strafrechtketen. Ik heb gesproken over de informatievoorziening. Dan de gegevensdeling bij multiproblematiek. De heer Van der Staij adresseerde hier een belangrijke, maar tegelijkertijd complexe opgave. Het wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein ligt bij de staatssecretaris van VWS en ligt in uw Kamer. Het wetsvoorstel zorgt voor een wettelijk kader voor het verwerken van gegevens die nodig zijn om tot een meer gecoördineerde aanpak en samenwerking te komen bij meervoudige problematiek in het sociaal domein. Ik bereid samen met de minister voor Langdurige Zorg en Sport op dit moment een verzamelwet voor die gegevensdeling bij de overgang van forensische zorg naar de geestelijke gezondheidszorg moet verbeteren. Op die manier probeer ik juist te zorgen voor continuïteit van zorg en vallen patiënten niet meer tussen wal en schip. Een van u vroeg: hoe kijk je over domeinen en hoe breng je domeinen bij elkaar? U sprak over het zorgdomein, u sprak over het sociaal domein en u sprak over puur het justitieel domein. Dit is een voorbeeld. Ik ben bezig om die data-infrastructuur wettelijk te borgen en te verbeteren.

Ik ga naar het kopje rechtspraak en executieketen. Toch wat aanvullingen op wat mijn collega al gezegd heeft, over waarom niet financieren op maatschappelijke doelen in plaats van op zaken. Daar komt toch dat instrument -- ik zeg bij voorbaat excuus in de richting van de heer Ellian -- Prognosemodel Justitiële Ketens. Ik zit altijd maar na te denken over welk instrument ik heb, welk instrument beter is en hoe ik de toekomst kan voorspellen en daarop kan inspelen, en daar ook naar kan kijken. U hoort mij liefhebber zijn van maatschappelijke effecten, dat je die formuleert. We kennen het systeemmodel van Easton: input, throughput, output, outcome. Dat is iedereen bekend. Je stelt je doelen aan de voorkant en die doelen wil je achteraf ook meten, die maatschappelijke effecten. Zo heeft u gedacht. Het is een heel duidelijk model, maar het is ongelooflijk moeilijk om dat te realiseren en ook zo te transformeren. Toch vind ik het de opgave van iedere overheidsbestuurslaag om die slag te willen maken. Ik zal ook zo de discussies gaan voeren met mijn collega's -- nu komt hij, ik zal 'm maar één keer bezigen -- in het Bestuurlijk Ketenberaad om ook wat dingen meer bij elkaar te brengen, zoals ik u ook hoor vragen, en inzichtelijk aan u te geven. Ik denk dat we daarin een gezamenlijke opgave hebben, u als vaste Kamercommissie en wij als bewindspersonen samen met de partners die we hebben in het veiligheidsdomein, om die slag te maken. Ik zal daar modellen voor gebruiken. Laat ik vooropstellen dat ik altijd opensta voor goede suggesties van Kamerleden, juist van Kamerleden, voor hoe je een instrument invulling

kan geven. Daar wil ik graag over nadenken met u, maar op dit moment is dit het instrument dat mij een goede voorspelling geeft.

De **voorzitter**:

De heer Ellian? Niet?

De heer **Ellian** (VVD):

Nee. Jawel, maar ik wacht even. We hebben ook nog een tweede termijn. Hoeveel tijd krijgen we voor de tweede termijn?

De **voorzitter**:

1 minuut 40.

Minister **Weerwind**:

Voorzitter. De invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering: ik heb uw Kamer eerder deze week op haar verzoek geïnformeerd dat als uitgangspunt voor de implementatie van het nieuwe wetboek geldt dat dit een zorgvuldig proces is. Daarbij is het van belang dat alle organisaties in de strafrechtketen op hetzelfde moment klaar zijn voor de inwerkingtreding. In de achtste voortgangsrapportage is dan ook aangegeven dat de betrokken organisaties na parlementaire goedkeuring van de wetteksten nog circa drie jaar -- laat ik het maar even uitspreken -- nodig hebben om de ICT-systemen en de werkprocessen aan te passen en in te regelen, maar ook om alle betrokken medewerkers op te leiden. Op dit moment, as we speak, vinden de gesprekken plaats met organisaties over die te hanteren gezamenlijke termijnen. Zodra die besprekingen zijn afgerond met hen, zal ik u -- dat wordt na de zomer -- informeren over de voorgestelde implementatieperiode. Hardop zeg ik: 2026 is niet realistisch.

De heer **Ellian** (VVD):

Een punt van orde. Niet in de richting van de minister en al degenen op het departement die bezig zijn met deze hele hele grote operatie, maar er zijn ook twee hele bescheiden rapporteurs, namelijk ondergetekende en collega Helder, die wel enigszins verrast waren. Wij steken nogal veel tijd in het in goede banen leiden van misschien wel een van de grootste wetgevingsoperaties ooit, maar men heeft verzuimd om ons -- althans,

onze ondersteuning, de griffie -- mee te nemen in deze kwestie van uitstel. Ook voor ons kan het iets betekenen en ook wij praten met organisaties. Wij hebben hier een heel proces opgetuigd om de wetgevingsbehandeling ordentelijk te laten verlopen. Dus wellicht kan in het vervolg ook van uw kant even contact worden gezocht met de rapporteurs, zodat zij even van gedachten kunnen wisselen met de vaste Kamercommissie over wat wij hiermee moeten doen. Voor de toekomst. No hard feelings.

Minister **Weerwind**:

Dat neem ik ter harte. Dat neem ik echt ter harte. Want dit had gemoeten, zeg ik tegen u. Voor het proces -- velen kijken mee -- vind ik het van belang dat we een goede communicatie hebben. Dus fijn dat u het opmerkt en zegt. Ik ga dat ook verifiëren. Dat kan ik u zeggen.

Ik ga naar de strafbeschikkingen.

De **voorzitter**:

Voordat u dat doet: de heer Sneller.

De heer **Sneller** (D66):

Ik denk dat de implementatie van het Wetboek van Strafvordering ook een lakmoesproef is voor een aantal dingen die we hier bespreken. Ik zou er graag twee uit willen lichten en daar nog kort een reflectie van de minister op willen horen. Eén is de IT. Wat gaat de minister daar nou inderdaad zelf doen, wat gaat hij zelf sturen, en wat gaat hij, om te verwijzen naar het interruptiedebat dat we net hadden, aan de ketenpartners overlaten, waar gaat hij hen over bevragen? Dan het tweede. De minister had het erover dat er veel opleiding nodig is. Wat gebeurt er nou gezamenlijk? Gaat elke organisatie nu zijn eigen begrippenlijst en handboek maken over wat het allemaal betekent of wordt daar heel ver samen opgelopen, ook al staat elke organisatie er voor haar specialistische informatie natuurlijk zelf voor? Is daar nou echt een ketenaanpak bij die implementatie?

Minister **Weerwind**:

Terecht noemt u dit "een lakmoesproef" en vraagt u of we geleerd hebben van deze bespiegelingen, het perspectief dat gegeven is door de rapporteurs. Dat deel ik. Ik kan

die lessen ter harte nemen en die kan ik nu uitvoeren. Wanneer wij met verschillende begrippen gaan werken per organisatie en niet eenduidig zijn, laten we iets liggen. Dan laten we een kans verloren gaan. Dus nee, ik wil eenduidige taal en het liefst, daar waar het kan, eenduidige handboeken en eenduidige opleidingen waar het mogelijk is, wetend dat er specialisten in de keten werken die ook vervolgens specialistische opleidingen moeten volgen. Die professionaliteit hebben we en die moet ik ook de ruimte bieden. Tegelijkertijd is dit een van de grootste exercities die we gaan uitvoeren. Dat betekent ook dat ik weer met de ketenpartners aan de voorkant ga zitten, nadat ze mij na de zomer hebben verteld: Weerwind, hier sta ik, hier loop ik tegenaan en zo veel tijd hebben we nodig. Dan ga ik het gesprek aan: wat is je probleem precies? Dan ga ik me ook afvragen voor de behandeling in de Kamer hoe we het aanpakken. Wat is ons grote draaiboek naar de toekomst en hoe vaak ontmoeten we elkaar om ook knelpunten aan de voorkant door te spreken gedurende de rit? Ik zit dus niet op de implementatie te wachten. Ik probeer aan de voorkant zo veel mogelijk in te regelen, maar mijn oren staan ook open voor het proces zelf.

U vraagt mij ook -- dat was uw derde vraag -- naar informatietechnologie: wat gaat de minister zelf doen? U hoorde mij er net over spreken dat er een team van specialisten is. Daar luister ik naar, want dat zijn de professionals en niet ik. Ik heb wat verstand van IT, uit het verleden. Voor alle gemeenten in Nederland mocht ik de digitalisering doen in het verleden. Dat mocht ik ook voor alle veiligheidsregio's in dit land doen, in een vorig bestaan. Maar mijn kennis is beperkt. Ik zoek, omdat dat dashboard zo belangrijk is, naar waar we nou op willen sturen en wat we willen zien. Hoe rolt het door van de ene actuele keten naar de andere? Zo ga ik erop zitten. Ik laat het vertalen naar gewonemensentaal, zodat ik het net nog kan volgen. Dat is mijn antwoord op de vragen van de heer Sneller, voorzitter.

De voorzitter:

Dan kunt u verder met uw bijdrage.

Minister Weerwind:

Ik ga naar de vraag: waarom krijgen slachtoffers niet de gelegenheid zich mondeling uit te spreken in de OM-strafbeschikkingsprocedure? Het spreken van een slachtoffer bij de OM-strafbeschikkingsprocedure is niet in de wet voorzien. Dat is mijn formele antwoord.

Het spreekrecht in de wet is dan ook uitdrukkelijk gekoppeld aan het onderzoek op de terechtzitting. Dat betekent dat het slachtoffer pas na dagvaarden het recht heeft om te spreken. Ik wijs u erop dat, als spreekrecht in de procedure van de OM-straftbeschiikking zou worden geïntroduceerd, dit dan een aanzienlijke verschraling betekent van de procedure. Het gaat ten koste van doorlooptijden en zorgt ook voor een enorme werklast bij het Openbaar Ministerie. Je kunt je afvragen of het slachtoffer gebaat is bij een snelle behandeling, een goede behandeling of anderszins. Slachtoffers hebben wel het recht om bij de OM-straftbeschiikingsprocedure een schriftelijke verklaring of toelichting te geven om zo hun belangen kenbaar te maken. Het OM wijst slachtoffers nu niet actief op de mogelijkheid tot het indienen van die schriftelijke slachtofferverklaring. Ik heb aan het OM gevraagd om die houding te veranderen. De schriftelijke slachtofferverklaring zal in het najaar van 2023 onderdeel gaan uitmaken van het wensenformulier bij een aangifte. Hiermee ben ik ingegaan op de vragen van de heer Sneller en de heer Eerdmans over de OM-straftbeschiikking.

Voorzitter. Ik kijk nu naar het voorkomen van sepot. Over de grootschalige sepotacties hebben we vorig jaar flink gediscussieerd, maar ik dacht dat u mij niet heeft aangesproken op de oudezakenzittingen, op wat ik doe om dat te voorkomen. Ik weet dat het OM en de rechtspraak er alles aan doen om te voorkomen dat zaken nogmaals door middel van een oudezakenzitting of met bijvoorbeeld een sepotactie moeten worden afgedaan. Hiertoe werken beide organisaties onder meer samen in ketenverband aan de verkorting van de doorlooptijden. Maar we willen ook beter zicht hebben op de voorraden. Zoals u weet, krijgen zowel het OM als de rechtspraak op grond van het coalitieakkoord structureel extra middelen om hun menskracht en capaciteit te vergroten. Als ik kijk naar het coalitieakkoord, dan gaat het olopemd om ongeveer 200 miljoen vanaf 2025 structureel per jaar, juist om de justitiële keten te versterken. Die middelen zijn met name bestemd voor de rechtspraak en het OM. Ik kijk nu naar de meervoudige kamerzitting, de pilot Snelle Toekomstgerichte Meervoudige Kamerzitting. Ik had niet door dat die vraag gesteld is. Ik zie hem hier staan, maar niemand van u heeft die vraag gesteld. O, dit is als voorbeeld genoemd. Met dat project is Rotterdam gestart in 2022. Daarmee komen verdachten veel sneller bij de rechter. Er wordt een mondelinge uitspraak gedaan, waardoor op korte termijn duidelijkheid geboden wordt aan verdachten en slachtoffers. Zij weten dan waar zij aan toe zijn en dat willen we. De spoedige berechting bevordert juist de efficiëntere

zakenstroom bij de rechtbank. Bovendien leidt die tot betere inzet van de beperkte zittingscapaciteit. De proef is een halfjaar bezig. Het is mooi dat Rotterdam dit oppakt en doet. Ik spreek de wens en de hoop uit dat dit andere rechtbanken inspireert om dezelfde benadering te hanteren. Ik wil die uitkomsten evalueren en terugpakken. Ook zal ik bekijken of ik dit een duwtje kan geven, zodat meerderen dit oppakken.

Dit geldt ook voor de pilot Wijkrechtspraak. Die vraag kwam van mevrouw Kuik van het CDA. Bij de pilot Wijkrechtspraak binnen de rechtspraak gaat het om de aanpak van multiproblematiek, zodat de mens achter de zaak centraal staat. Het doel van deze pilots is om effectief bij te dragen aan het oplossen van uiteenlopende, meervoudige problemen van mensen in bepaalde wijken. Het gaat om de laagdrempelige toegang tot het recht, dicht bij de mens. De bestaande locaties in Eindhoven, Rotterdam en Amsterdam worden de komende jaren dan ook uitgebreid, waarbij wordt aangesloten bij de landelijke aanpak Preventie met Gezag, niet los maar overkoepelend. Als ik over dat soort onderwerpen praat, zit ik ook meteen te kijken naar wat mijn collega van BZK coördineert, namelijk het landelijk beleid. Daar heb ik gisteren met u over gesproken. Het gaat om de gemeenten en de wijken. Sommige zijn geprioriteerd, vandaar dat we het daar aanpakken. Het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid is overkoepelend. Dat is de grote paraplu.

Dan kijk ik naar herstelbemiddeling en buurtbemiddeling. Ik had aangegeven dat ik daar iets over zou opmerken. U vroeg mij naar mijn mening daaromtrent. Ik zie dit als goede opties, juist om ervoor te zorgen dat problemen worden opgelost. Ik zie dat ook als een mogelijkheid om de politie te ontlasten. Als je een betekenisvolle interventie hebt voor de burger, dan heeft de politie de ambitie om vaker te kiezen voor andere interventies dan alleen maar via het strafrecht. De politie experimenteert ook met regionale pilots. Ik weet dat ik nu op het terrein van mijn collega kom. Het is er allemaal op gericht om zoiets als een burenruzie, een voorbeeld dat u noemde, met mediation goed op te lossen. We moeten dat soort instrumenten veel slimmer en intelligenter inzetten om de keten te ontlasten.

Herstelrecht: dat was een duidelijke vraag van mevrouw Mutluer. Ik kom daarop terug. Zij vroeg mij hoe ik daar tegenover sta. Ik hecht eraan; dat weet u van mij. Herstelrecht kan, vind ik, bijdragen aan een effectieve afdoening voor slachtoffer, verdachte en maatschappij. Ik ben dan ook aan het bezien hoe de inzet van het herstelrecht kan worden bevorderd en hoe het herstelrecht meer bekendheid kan krijgen. Ik consulteer

partijen daarom ook voor de zomer over een wettelijke verankering van het herstelrecht in het nieuwe Wetboek van Strafvordering. In het derde kwartaal bericht ik uw Kamer over de voortgang van het herstelrecht en ook over de evaluatie van het beleidskader.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Dat laatste bevalt me goed, namelijk dat de minister ook gaat kijken naar de wettelijke verankering van herstelrecht in het Wetboek van Strafvordering. Ik stelde de vraag over alternatieve geschilafdoening, omdat ik me de bijdrage van de politie kan herinneren tijdens het rondetafelgesprek. De betreffende agente gaf toen aan dat de politie kijkt hoe ze zaken op een andere manier kan afdoen dan via het strafrecht en dat ze daar goede ervaringen mee had. Maar zolang dat niet vanuit de leidinggevenden wordt gestimuleerd of opgelegd -- dat gaat best ver, hè -- vindt dat versnipperd en best wel weinig plaats. Het proces om uiteindelijk te kijken hoe je de politie aan de voorkant veel meer kunt ontlasten, zodat die zich echt kan focussen op de zware zaken die uiteindelijk naar het OM gaan, en ook hoe je de slachtoffers niet vergeet, is nog te vrijblijvend. Mijn concrete vraag aan de minister is: bent u het met mij eens dat we die vrijblijvendheid moeten weghalen? Ik ben zoekende in dezen. De politie gaf dat zelf ook aan, ook zodat dit soort minnelijke geschiloplossingen die de strafrechtketen kunnen ontlasten, meer worden gebruikt. Denkt de minister dat daar met de verankering van bijvoorbeeld het herstelrecht in het Wetboek van Strafvordering wellicht iets meer ruimte voor komt? Ik wil dat de minister daar even op reflecteert.

Minister **Weerwind**:

Ik gaf net aan dat ik het in de evaluatie van het beleidskader meeneem. Ik ben nu aan het werken aan het idee van beter straffen. Vroeger werd dat "slimmer straffen" genoemd, maar dan is het net alsof we nu niet slim straffen. Daarom noem ik het maar even "beter straffen". Daar pak ik dat soort initiatieven in mee. Op dit moment ligt dat op mijn bureau. Ik ben daar puur over aan het nadenken en ik ben aan het schrijven. Ik ben er flink in aan het plussen en minnen. Ik spreek de wens en de hoop uit dat dit zo snel mogelijk uw kant op kan komen.

De **voorzitter**:

20230614CD Strafrechtketen.docx

Dank u wel. U was volgens mij bij "overig". O, ik hoor de minister zeggen dat hij er zelfs al doorheen is. Dan hebben we inderdaad alle onderdelen en mapjes afgehandeld. Ik kom nu toe aan de tweede termijn van de Kamer. Ik denk dat ik misschien gewoon maar even andersom ga beginnen, namelijk bij de heer Ellian van de VVD.

De heer **Ellian** (VVD):

Dank. Ik ken de definitie van "andersom" niet, maar goed, dat maakt niet uit.

De **voorzitter**:

Nou, dat zal ik even toelichten. U begon natuurlijk als rapporteur.

De heer **Ellian** (VVD):

O, natuurlijk. Ja, helder.

De **voorzitter**:

Vervolgens gingen we naar de bijdragen en daarna pas terug; vandaar andersom. Het is maar goed dat u een voorzitter heeft!

De heer **Ellian** (VVD):

Daar zijn we ook blij mee. Ik dank beide bewindspersonen voor de beantwoording. Ik heb absoluut de indruk dat zij de vraagstukken ten aanzien van de strafrechtketen buitengewoon serieus nemen. Dat merk ik in de bewoordingen en in alle acties die zij min of meer aankondigen. Maar ... Precies, er komt een maar. Ik heb zelfs nog twee interrupties over, maar ik wist op een gegeven moment niet meer goed waar ik die aan moest besteden. Want in alle eerlijkheid: ik denk dat degenen die naar het landelijk bestuurlijk ketenberaad moeten gaan, daar morgen gewoon weer naartoe gaan. Daar worden afspraken gemaakt. In de regio's worden de hardwerkende mensen waar we het over hebben, weer geconfronteerd met prioriteringskeuzes die daar heel anders uitpakken. Dan krijg je de kwestie van stille prioritering. Volgend jaar komt er een nieuwe suppletoire begroting, want agentschappen overschrijden eigenlijk vrij structureel altijd het begrote budget.

In alle eerlijkheid: wat gaat er nu gebeuren? De rapporteurs vroegen niet om het wiel opnieuw uit te vinden of om het morgen fundamenteel anders te doen, maar bij mij blijft

wel de vraag over: wat gaat er nu gebeuren met de grootste organisaties, de sui-generisorganisaties, die eigenlijk op afstand staan? De Rekenkamer zegt al tien jaar dat eigenlijk noch de minister, noch de Kamer, dus noch de regering, noch de Kamer, weten waar het geld precies aan besteed wordt, wat je daarvoor terugkrijgt en hoe je de doelen meet. Ik houd een beetje een onbevredigend gevoel over aan de beantwoording van beide bewindspersonen. Ik denk dat de minister van Justitie het nog het best verwoordde. Ze zei: ik verken mijn rol in dit geheel, in de scheiding der machten en in hoeverre ik de anderen kan aanspreken. We gaan u beiden helpen. Bij dezen vraag ik een tweeminutendebat aan, omdat ik denk dat het goed is dat de Kamer een uitspraak doet. Die uitspraak gaat dan met name over wat je verwacht van de organisaties waar we het net over hadden. En wat verwachten wij? Want wij spreken die organisaties niet rechtstreeks aan. We spreken deze bewindspersonen aan. Ik denk dat het goed is dat dat een keertje op papier landt en dat de Kamer een uitspraak doet over de verantwoording van die organisaties.

Sorry, voorzitter, ik loop uit de tijd, maar we hebben wel tijd. Ik wilde toch ook even, met dank aan de Griffie, duidelijk maken waar we het over hebben. Ik pak het er even bij: een "einde zaak" van 6 juni jongstleden. Dit is ook voor de minister van Justitie. Dit is waar we het over hebben: meerdere wapens, grote hoeveelheid munitie en witwassen. Deze zaak heeft drie jaar gelegen. Dan is het niet gek dat de rechter tot het oordeel komt: dan eindigt uw vervolgingsrecht. Dat is waar we het over hebben. Het is geen verwijt, naar niemand. Er is hard gewerkt. Dit is overigens voor de politie heel vervelend, want dan heb je je opsporingswerk gedaan en dan komt er dit uit. Dit is wat we willen voorkomen. Dat is uiteindelijk waarom we dit gesprek zo belangrijk vinden.

De voorzitter:

U heeft een tweeminutendebat aangevraagd. Concreet denkt u qua moties aan de verantwoordelijkheden van organisaties. Ik wil dat als voorzitter eventjes graag goed helder hebben.

De heer Ellian (VVD):

Ik zit er eigenlijk aan te denken -- ook omdat ik natuurlijk erg trots ben op de complimenten die ik kreeg van collega Van der Staaij -- om te kijken of we met de

commissie tot één motie zouden kunnen komen, gewoon om te laten zien: dit is wat wij belangrijk vinden.

De **voorzitter**:

Dank u wel daarvoor. Goed, een goede inspanning.

Mevrouw **Mutluer** (PvdA):

Ik voel ook wat teleurstelling. Ik kan me herinneren dat we, toen we het rondetafelgesprek hadden met de overige organisaties, eerst een defensieve houding hadden. Gedurende het gesprek hadden we diepgang en kwamen we tot een oplossing. Ondanks de goede wil en de goede intenties van beide bewindspersonen moet ik eerlijk bekennen dat ik dat vandaag niet voelde. Ik ben dus teleurgesteld. Hoe ga ik naar huis? Niet met het gevoel dat de wereld er morgen anders uitziet en dat de beide bewindspersonen de regie oppakken. Het staat buiten kijf dat er dingen worden gedaan. Er worden nu dingen opgepakt. Maar ik vind en zie dat dat vaak brandjes blussen is. Op het moment dat er zedenzaken op de plank liggen, gaan we pas het gesprek voeren over de doorlooptijden en komt er een plan van aanpak. En dat terwijl je eigenlijk op zoek bent, ook als Kamer, naar het aanpakken van de basis, dus om de basis zodanig te verbeteren dat je dat soort problemen aan de achterkant niet meer hebt. Ik vind dat we daarin falen. Ik heb eerder gezegd dat we als Kamer ook de hand in eigen boezem moeten steken. We moeten zeker veel meer sturen en veel meer regie vragen. Die mogen we best vragen van de beide bewindspersonen. Ik steun van harte de oproep om hard na te denken over een motie waarin we de ministers een mandaat geven -- zo zie ik het namelijk, want we helpen de ministers -- om te doen wat nodig is. Ik heb daar ook wat ideeën over. Daar laat ik het nu even bij, maar ik zeg wel even dat ik een beetje teleurgesteld ben.

De heer **Sneller** (D66):

Voorzitter. Tijdens de beantwoording van de ministers zag ik de rapporteur steeds wanhopiger worden. Tijdens de inbreng van de rapporteur zojuist, zag ik de ministers steeds wanhopiger worden. En dat terwijl we volgens mij dezelfde doelen nastreven. Laten we proberen om het optimisme nog een beetje hoog te houden als morele plicht. Ik hoor namelijk ook heel veel goede dingen, ook over de categorie laaghangend fruit,

dus dingen die gewoon kunnen worden opgepakt. Ik ben blij met de aankondiging van de minister van Justitie over de aanvullingswet strafvordering, waarmee een aantal van die suggesties worden opgepakt. Ik hoor zowel de minister voor Rechtsbescherming als de minister van Justitie en Veiligheid zeggen dat ze met het idee van Jacco Janssen in Rotterdam aan de slag gaan. Ze hebben hem uitgenodigd. Veel wordt dus opgepakt. Tegelijkertijd snap ik ook heel goed wat de beide rapporteurs net vanuit hun eigen fracties inbrachten, namelijk dat het gewoon wel zaak is om grip te krijgen op deze brij van antwoorden, die het voor de ministers zelf uiteindelijk ook is met al die mapjes en ook voor ons. Ik nodig de ministers uit om in hun tweede termijn te zeggen wat de afrekenbare punten zijn als het bijvoorbeeld gaat om de IT voor strafvordering en het Duurzaam Digitaal Stelsel. De minister van Justitie wil ik ook vragen naar het aanspreken en naar niet alleen de meer operationele, maar ook de strategische doelen die voor de keten geformuleerd worden. Wanneer is zij tevreden en wanneer vindt zij dat wij tevreden mogen zijn? Ik wil iets meer grip krijgen op de manier waarop de ministers nu met deze verkenning aan de slag gaan en waar wij ze aan kunnen houden.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. De heer Van der Staaij van de SGP.

De heer Van der Staaij (SGP):

Voorzitter. Dank aan de bewindslieden voor de beantwoording. Ik vond het een nuttige eerste gedachtewisseling, maar als het een goed vervolg krijgt, en daar zijn allerlei kansen voor, kunnen we met elkaar wel degelijk verder komen, denk ik. Zo'n eerste gedachtewisseling heeft natuurlijk wel een beetje het karakter van een standaardreactie van kabinetszijde op een kritisch Rekenkamerrapport: wij kennen de problemen, wij zijn er al goed mee aan de slag en de eerste verbeteringen zijn zichtbaar, maar we zijn er nog niet helemaal. Daar zit natuurlijk vaak van alles in, maar dan mis je weleens een beetje de scherpste om echt te bekijken hoe we daar nu nog verder in kunnen komen. Het volgende punt kwam bij mij bijvoorbeeld naar boven als het gaat om de klassieke manier om te sturen in de zin van monitoring en er met elkaar om tafel naar kijken. Als we bepaalde doelen gewoon niet halen en als die doorlooptijden achterblijven, kunnen we daar dan niet scherper mee omgaan? Je kan dan ook gewoon snel doorschakelen

naar scherpere sturing en kijken naar meer onconventionele manieren, bijvoorbeeld echte aanjagers, die gewoon meer persoonlijk probleemeigenaarschap op zich nemen om daar verder mee aan de slag te gaan en het verder te helpen dwars door allerlei ingewikkelde cultuurgrenzen van de verschillende domeinen heen. Dat was in ieder geval een gedachte die bij mij naar bovenkwam. Ik heb ook sympathie voor de gedachte dat de rapporteurs weer het voortouw nemen in wat ook de Kamerbrede moties op dit punt nog zouden kunnen opleveren.

Voorzitter, dat was even mijn inbreng in de tweede termijn.

De voorzitter:

Dank u wel daarvoor, meneer Van der Staaij. Ik hoorde echt "één Kamerbrede motie" en dus geen moties in het meervoud. Laten we die uitdaging met elkaar aangaan. Mevrouw Kuik van het CDA.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Dank, voorzitter. Ook dank voor de beantwoording. Ik besef ook hoe technisch en complex dit hele vraagstuk eigenlijk is. Het is ook een beetje zoeken naar wat de olie is die ervoor moet gaan zorgen dat die hele keten soepeler gaat draaien. Ik had ook geen quick fix verwacht. Het is ook een kwestie van een lange termijn. Het is alleen wel zoeken naar hoe wij grip krijgen en hoe wij concreter in beeld krijgen welke stappen er dan gezet worden en hoe er regie wordt gepakt. De minister heeft al aangegeven dat ketenpartners elkaar kunnen aanspreken, maar er is ook de rol om zelf regisseur te zijn, dit verder aan te scherpen en terug te rapporteren aan de Kamer. Misschien kan de minister daar nog iets scherper op aangeven wat en wanneer we dit dan kunnen verwachten. Een punt dat ik in de eerste termijn niet heb gemaakt, maar dat de Kamer natuurlijk wel aangaat, is dat we bijvoorbeeld soms zelf geen idee hebben van wat onze eigen ideeën en moties allemaal doen in die keten. Er ligt wel een rol voor de Kamer om er ook bij stil te staan wat zij zelf weer teweegbrengt in de hele keten.

Voorzitter, tot zover.

De voorzitter:

Dank u wel daarvoor. Ik kijk even naar de ministers. Wilt u nog even kort schorsen of kunt u meteen verder? Ja? De minister van Justitie en Veiligheid.

Minister Yeşilgöz-Zegerius:

Dank u wel, voorzitter. Volgens mij zijn het vooral onderstrepingen en noties. Ik ben erg benieuwd naar de motie straks en de ideeën van de Kamer daarin. Ik denk dat wat mevrouw Kuik aangeeft eigenlijk een van de cruciale punten is. Natuurlijk kun je daar de wensen en moties vanuit "de" politiek niet helemaal aan vasthangen. Dat heeft ook te maken met de keten waarover we het vandaag hebben. Van uitvoeringsorganisaties horen we heel vaak terug dat alle wensen soms lastig te matchen zijn met wat in de uitvoering beleefd wordt of gedragen kan worden. Dat gaat niet alleen om de wensen van de Kamer, maar ook om de wensen die ik als minister heb.

Ik denk dat ik al deze noties en een paar aanvullende vragen nu meeneem, als de Kamer dat goedvindt. We hebben natuurlijk een tweeminutendebat, maar we komen ook uitvoeriger te spreken over de rapportage. Dan kunnen we daar ook wat dieper op ingaan. Ik denk dat dit misschien wijzer is dan het nu afdoen. Ik denk namelijk dat zij erop terugkomen en dan kunnen wij in huis ook eens kijken of we daar nog wat extra's mee kunnen.

Ik begrijp wat de heer Van der Staaij zegt. Het voelt een beetje als een algemene reactie op alle rapporten, maar zo zitten wij er in ieder geval niet in. Daar gaat het niet om. Dit is wel een heel erg unieke situatie, waarin je met een onafhankelijke keten te maken hebt en we allemaal in dit vak zitten om die onafhankelijk te houden. Daar gaat het over. Maar tegelijkertijd willen we wel kunnen sturen en dragen we de politieke verantwoordelijkheid voor alles wat er in die keten gebeurt. Ik denk dat we daarbinnen steeds bezig zijn met het aanscherpen ervan. Daar is geen zwart-witlijstje voor waarop je kan afvinken dat als je het zo hebt gedaan, het dan oké of niet oké is. Dat is hierbij gewoon niet aan de hand. Dus daarom zou ik me graag willen richten op het bekijken hoe je de positieve ontwikkelingen -- dat is bijvoorbeeld het Actieplan Zeden dat heel erg sterk ontstaan is vanuit de wensen die daar door de Kamer en onszelf zijn neergelegd -- nog scherper kan doen en op alle ideeën die vanuit de Kamer worden ingebracht. Deze unieke discussie heb je niet op veel plekken. Ik denk dat dit de reden is waarom het op deze manier gaat.

Het monitoractieplan gaat in het najaar richting de Kamer. Dat zijn al die onderdelen waarover we dan komen te spreken.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan wil ik het woord geven aan de minister voor Rechtsbescherming.

Minister Weerwind:

Voorzitter, de minister van Justitie en Veiligheid heeft al een mooie, kernachtige samenvatting gegeven. Ik ben eigenlijk op zoek, want in de tweede termijn van de Kamer hoor ik niet alleen nog meer behoefte aan scherpere, maar ook een stuk vertrouwen ten aanzien van het pakken van de regie. Daarom hoor ik "mandaat geven" ook krachtig. Tegelijkertijd begrijp ik ook de woorden die u bezigde, namelijk "meer grip krijgen" op het hele stelsel, voor de slachtoffers, voor de verdachten of voor Nederland in zijn totaliteit. Ik benoem die twee even heel expliciet, want die hoor ik heel scherp van u. Daarom vind ik het een sterk debat waarin we de dialoog met elkaar blijven voeren, wat moet resulteren in hele harde concrete resultaten en sturingsinstrumenten. De heer Van der Staij zegt zelfs: soms moet je als een afspraak niet wordt nagekomen, scherpere sturingsinstrumenten hebben. Het debat over dat denkproces moeten we echt met elkaar voeren.

Ik was blij met de vraag die mij gesteld werd: hoe pak je dan dat IT-proces aan bij het Wetboek van Strafvordering? Ik heb getracht dat te schetsen, juist omdat ik het zo belangrijk vind dat we het aan de voorkant goed organiseren en niet opeens ad hoc allerlei verbeteringsslagen gaan maken. Dat leidt alleen maar tot nieuwe problemen en dat is niet wat ik wil.

Ik ben dus positief gestemd over wat de Kamer mij meegeeft en ik dank nogmaals beide rapporteurs voor deze verkenning.

Tot zover, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dit was dan de tweede termijn van de zijde van het kabinet. Dan rest mij als voorzitter om eventjes het lijstje toezeggingen met u door te nemen.

- De ministers zullen schriftelijk reageren op de uitkomsten van de parlementaire verkenning.
- De ministers zullen in een eerstvolgende brief over het Bestuurlijk Ketenberaad terugkomen op het aantrekkelijk maken van het werken bij de verschillende organisaties

20230614CD Strafrechtketen.docx

in de keten, naar het voorbeeld van de politie met bijvoorbeeld het vergoeden van het rijbewijs.

- De minister voor Rechtsbescherming stuurt de Kamer in het derde kwartaal een brief over de voortgang van het herstelrecht.

Er is een tweeminutendebat aangevraagd door het lid Ellian van de VVD, dat voor het zomerreces gepland zal moeten worden. Dat is een verzoek aan de plenaire Griffie. Dat was het. Of dat tweeminutendebat lukt? Ik hoop van wel. Dat lijkt me wel het meest verstandige en anders wordt het dus na het zomerreces. Ik wil u allen ontzettend danken voor uw inzet. We zijn gelukkig eerder klaar dan gepland. Dat is heel erg fijn. Graag tot een volgende keer.

Sluiting 12.55 uur.